

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Kiadó: EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Nem lesz magyar jegybank.

Budapest, június 13.

Egyik előkelő volt vezetőpolitikusunktól, aki elsőrangú pénzügyi szaktekinély, kaptuk az alábbi cikket, melyet rendkívüli érdekessége és nagy súlya miatt itt közlünk:

Ami most az önálló magyar jegybank kérdésében történik, igazán nevetni való. A régi római csodálkozott azon, hogy egyik haruspex nem nevet a másiknak szeme közé, körülbelül épp így csodálkozom azon, hogy a képviselőház által kiküldött bankbizottság tagjai és a meghallgatott szakértők komolyan végig tudják játszani azt a kaczagató komédiát, ami az ország félrevezetése végett történik.

Én ismerem az embereket, s ismerem azokat a helyeket, ahol az ország sorsát intézik és éppen ezért soha egy pillanatig sem kételkedtem abban, hogy az önálló magyar jegybankot 1911-ben nem fogjuk felállítani. Nem mondom, hogy azok, akik most az önálló jegybank mellett kardoskodnak, nem akarják ezt, de tisztában vagyok azzal, hogy a kormány nem akarja, Ausztria nem akarja, a király nem akarja, s ezen a hármason bátyán a függetlenségi párt nem fog részt ütni tudni még a legerősebb törekvéssel sem.

Hogy az országra nézve mit jelentene az önálló magyar jegybank, hogy gazdasági függetlenségünknek ez az előfeltétele, azt nem kell bővebben magyaráznom. Hisz ha ez nem volna köztudomású, akkor nem volna az ország kilencztedrésze az önálló magyar jegybank mellett. Ahhoz igazán nem kell valami mély értelem és gazdasági tudás, hogy minden épp eszű ember maga kezelje a maga pénzét, s ettől csak akkor fosztható meg, ha erre képtelen, ugye egy országra nézve is nagyon rossz fényt vet, ha pénzügyeiben egy másik államnak gondnoksága alá van rendelve. Ki mer akkor önrendelkezési jogról beszélni gazdasági kérdésekben, mikor az egész országnak pénzügye, hitellete egy idegen ország akaratától függ, s amikor egész gazdasági életünket Bécs a kezében tarthatja azzal, hogy a kamatlábat felemeli, a hitelt restringálja, s amikor Bécs szabja meg azt, hogy melyik magyar pénzintézet hitelképes és melyik nem.

Nem akarom politikai térére vinni ezt a kérdést, bár oda tartozik. Csak azt kérdezem, van-e még egy olyan gyámoltalan országa a világnak, mint a magyar, mely a bankjegyek érczfedezetét idegen országban tartja? Hisz voltak már máskor is olyan államszövetségek, mint aminő Ausztria és Magyarország közt fennáll, de ebből sehol sem következtették azt, hogy az egyik ország a másiknak még a pénzügyei felett is

patronátust gyakoroljon, sőt, hogy azt annyira a kezében tartsa, mint tartja Ausztria Magyarországot.

Mert hiába akarjuk magunkat ámitani azzal, hogy a közös jegybank reánk nézve előnyös és hogy a valutánk paritását épen az osztrák-magyar bank a maga hatalmával tartja fenn. Ausztria akkor, mikor a bankközösség fentartása mellett kardoskodik, ezt nem azért teszi, mintha különválás esetén a maga valutáját féltene. Mert egy ország valutájának paritása nem attól függ, hogy a jegybankja hány millió forint alaptőkével rendelkezik és hogy üzletköre mekkora, hanem attól, hogy magának az országnak gazdasági élete nincs-e válságos helyzetben. S Ausztria sokkal egészségesebb gazdasági viszonyok közt él, tőkegazdasága sokkal nagyobb, hogysen attól kellene tartania, hogy a bankkülönválás esetén az osztrák valuta disagióval küzdene. Mindenki tudja odaát, hogy ez nem fog bekövetkezni. És ahogy annak be nem következése a múlt évi hitelválság alatt nem volt az osztrák-magyar bank érdeme, úgy annak jövőben való bekövetkezéseért sem lehet majd a külön osztrák bankot okozni. Hisz a német birodalmi bank jegyei is tavaly ősszel majdnem 1 és fél százalék disagióval küzködtek s ennek nem a bank pénzügyi politikája, hanem az egész német gazdasági politika volt az oka. És ezt nem lehetett volna elkerülni akkor sem, ha a német birodalmi bank kétszer akkora alaptőkével rendelkezett volna is.

Ha tehát az osztrákok a bankkülönítés ellen vannak, ennek egészen másban van az alapja, mint abban, hogy a valuta egyensúlya veszélyeztetnék. Ez a más pedig az a gazdasági függés, amelyben bennünket minden állítólagos közjogi vívmány dacára is tartanak, amelyet a kiegyezési javaslatok szerződés jellegével el tudunk érni. Ma már, mikor a múlt esztendő a hátunk mögött van, mikor tehát annak eseményeit higgadtan mérlegelhetjük, látjuk, hogy az osztrák magyar-bank minden önvédelmi nyilatkozat dacára is, melyet Pranger vezértitkár két ízben elmondott, magyarellenes eszközül használta fel magát az osztrák kormány kezében a kiegyezés érdekében. Hisz tavaly, június 27-én, mikor az osztrák-magyar bank váratlanul felemelte a kamatlábat, erre semmi ok sem volt. A bankkimutatás erre nem adott alapot s a devizaárfolyamok sem voltak kedvezőtlenek. De akkor történt, hogy a magyar kormány erősen tartotta magát a kiegyezés kérdésében. Az osztrák kormány, amely a takarékpénztárak révén, akiknek az osztrák-magyar bank részvényeinek zöme a kezében van, s akik a kormányhoz biztosított erős felügyeleti jog folytán a

mindenkori osztrák kormányának a zsebében vannak, kényszerítette az osztrák-magyar bankot a kamatláb felemelésére, tudván azt, hogy épen aratás előtt ez kétszeres súlylyal nehezedik Magyarországra. Sőt augusztusban, mikor a rossz termés miatt nálunk amugy is kedvezőtlen lett volna a helyzet, még egyszer felemeltette a kamatlábat, látván, hogy a magyar kormány még mindig nem akar engedni. Emellett a hitelt is úgy megszorította, hogy még a legelső budapesti pénzintézetek is kénytelenek voltak a visszszámítolást korlátozni, a hiteleket felmondani, ami mint hullámgyűrű végigment az országon s amit a vidéki intézetek és szövetkezetek révén minden egyes ember megérezett nálunk. Végre is a magyar kormány, mely jól ismerte az osztrák-magyar bank politikájának igazi rugóit, s mely tudja, hogy a bankra semmi befolyása nincs, látván az országot a legsúlyosabb gazdasági krízis küszöbén, kénytelen volt engedni s mindent, vagy legalább is sok mindent elfogadni, amit az osztrák kormány a kiegyezésben követelt.

És mi történt? Mikor a kiegyezési javaslatokat a magyar kormány betérjesztette, mikor azoknak elfogadását biztosította, egyszerre megnyiták az osztrák-magyar bank pénztárai. Az európai pénzügyi helyzet még rosszabb volt ugyan, mint akár augusztusban, akár szeptemberben, ennek dacára az osztrák-magyar bank nemcsak újra hitelt nyújtott a magyar pénzintézeteknek, hanem még jelentékeny hiteltülpéseket is engedélyezett. De ennek is megvolt a maga oka s ez is az osztrák kormány befolyására volt visszavezethető. Nem mintha attól ijedt volna meg, hogy a függetlenségi párt a kiegyezés megszállása fejében az önálló magyar jegybank előkészítésére parlamenti bizottság kiküldését csikarta ki a kormánytól. Ezzel nem sokat törődött az osztrák kormány, tudván, hogy az önálló magyar jegybank kérdése ugysem ebben a parlamenti bizottságban s nem a magyar parlamentben fog eldőlni, hanem Bécsben, sőt ha kell, a király dolgozószobájában fog hajótörést szenvedni. De megnyitatta ismét az osztrák-magyar bank bőségszaruját az osztrák kormány, hogy éreztesse a magyarokkal, mennyire kényre-kegyre ki vannak szolgáltatva az osztrák tőkének. S míg a kiegyezési tárgyalások alatt az osztrák takarékpénztárak utján valósággal irtó hadjáratot intézett a magyar papírok ellen, a kiegyezés biztosítása után egyszerre kezdett csökkenni a magyar papírok visszajönése s az osztrák piac ismét barátságosabb lett.

Ezt a hatalmat, amelyet az osztrák-magyar bank segítségével Ausztria raj-

tunk mindig gyakorolni tud, amikor az érdekei megkivánják, nem akarja az osztrák kormány a kezéből kiengedni. A bankközösséget nem azért akarja fenntartani, mert az osztrák valuta paritását félti, azt nem kell féltetnie, a magyar valuta sorsa pedig csakugyan nem fekszik a szívében, de fenn akarja tartani a bankközösséget, mint az egyetlen eszköz arra, hogy Magyarország gazdasági fejlődését akkor akaszthassa meg, amikor neki tetszik, olyan irányba terelje, a hogy az az osztrák érdekeknek megfelel s hogy mintegy páholyból nézhesse mindazt a harcot, amelyet a magyar parlament akár gazdasági, akár politikai függetlenségünkért folytat, tudván, hogy a hitelforrást a kezében tartja és Shakespeare-vel azt mondja: „ha a kezemben a fonál, kezemben az egész gombolyag“.

A magyar kormány már a kiegyezési tárgyalások alatt kötelező ígéretet tett a bankközösség fentartására. Ezt lehet jobbra-balra magyarázni, bizonyos mentális rezervációval demantálni, de tény és minden beavatott tudja, hogy a bankközösség fentartása iránt a királylyal szemben kötelezettséget vállalt. 1911-ben nem lehet megcsinálni az önálló magyar bankot, mert azt a két évet, ami addig még hátra van, a választói jog vitája és az új választások előkészületei fogják kitölteni s a tizenkettedik órában, amint az már nálunk kormánytaktika, elő fog állni azzal, hogy kifogytunk az időből és ilyen vagy ilyen gyökeres reformot nem lehet egy halálraszánt parlamenttel megcsinálni, hagyjuk fenn ezt az általános választói jog alapján összeülő parlamentnek.

Es meg fog kezdődni ismét a rábeszélések és a pressziók láncolata, mert a kormány tudja, hogy sokkal okosabb az, ha ő veszi magára az odiumot, mint ha nyíltan meg kell vallania,

hogy a király nem engedi meg az önálló magyar jegybankot. Vagy talán majd a magyar jegybankra is fognak olyan kényszerhelyzetet kieszelni, mint kieszeltek a vámközösség fentartására a külföldi szerződéseket. De ahogy ezek a külföldi szerződések nem lettek volna akadályozói az önálló vámterületnek, ha ezt a kormány és a király akarta volna, úgy az önálló jegybank megakadályozására kieszelendő ürügy sem lesz igaz.

De most hagyja a kormány a bankbizottságot működni, szakértőket kihallgatni, akik legnagyobb részét az osztrák-magyar banktól vagy az osztrák tőkétől hitelt élvező intézetek igazgatói lévén, bizonyos zsenben vannak s nem akarják a dolgukat elrontani egyik irányban sem. Nem nyilatkoznak ugyan az önálló magyar jegybank felállítására ellen, de rémképeket festenek annak nehézségeiről. Azt hisszük, ez nagyon kellemes a magyar kormánynak. Mert majd ha rákerül a dolog, egész kényelemmel fog takarozni abba a köpönyegbe, a melyet neki most a szakértők készítenek s ki fogja jelenteni, hogy nem ő nem akarja az önálló bankot, nem Ausztria és a király annak legfőbb akadály, hanem a szakértők annyira megrémítették, hogy nem meri a felelősséget magára vállalni.

Es mindenki nevetni fog a markába, akinek érdekében állt az önálló jegybank megakadályozása s a magyar nemzetnek azt fogják szuggerálni ezeknek a szakértői véleményeknek alapján, hogy katasztrófa lett volna az országra az önálló jegybank, amit hála Istennek még idejében sikerült elhárítani.

De aki a dörgést ismeri, az tudja, hogy mindez csak komédia, mert bár-hogy hangzottak volna is a vélemények, az önálló bankot nem lehetett volna megcsinálnunk 1911-ben, mert az összmonarchia egyik szimbóluma a közös jegybank, tehát annak megbontását sem

Ausztria, sem a király nem engedi. És kár, ha az ország már most tisztába nem jön azzal, hogy ne is reménykedjék, mert nem lesz meg az önálló jegybank.

Budapest, június 13.

A képviselőház hétfőn délelőtt 10 órakor ülést tart, amelynek napirendjén a ma előadott javaslatok harmadszori olvasása, továbbá az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslat tárgyalása szerepel.

Gróf Apponyi javaslata a külföldi sajtóban. A külföld legelőkelőbb lapjai a múlt héten sokat foglalkoztak a magyar törvényhozás munkálkodásával. Így a párisi „Siécle“ parlamentünk utolsóelőtti hetét a miniszterek hetének nevezi és hosszasan ismerteti Wekerlének a tiszti fizetések emeléséről és a bécsi jubileumon a német fejedelmek látogatása alkalmából való megjelenéséről tett nyilatkozatait. A „Siécle“ ezután kimerítően ismerteti gróf Apponyinak az ingyenes állami népoktatásról szóló javaslatát, kiemelve annak szabadelvű rendelkezéseit, melyek úgy a magyar, mint a külföldi közvéleményben a haladás minden barátját nagy meglepetéssel fogják elöltöteni. Igen rokonszenves hangon ír a javaslatról a római „Tribuna“ is, melyet a kötelező népoktatás és a kulturális haladás természetesen folyományának mond. A berlini lapok közül a „Post“ hosszabb cikkben méltatja Apponyi javaslatát. Elfogulatlan kritikusnak el kell ismernie, hogy a klerikálisnak és reakzionáriusnak kikiáltott Apponyi minden újabb cselekedetével újabb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy ő mindenek előtt a kultura lelkes bajnoka. Hasonló értelemben ír a berlini „Bund“, mely a haladás vívmányát látja Apponyi javaslatában, mely újabb közeledést jelent a népiszkolai oktatás teljes államossításához, a „Hamburgischer Correspondent“ és a bécsi „Politische Correspondenz“ az általános választói jog előkészítését látják a javaslatban.

Küldöttségek a minisztereknél. Siófok község küldöttsége tisztelettel ma délelőtt dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknel, akitől állami segítyt kértek a község csatornázására. Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a furdó fontosságára való tekintettel méltányolja kérésük jogosultságát és a maga részéről jóindulattal fogja

Akkordok.

Hogy szürke hajjal ki nem józanultam
S még lelkesülök ideálokért —
Ezen kacagtok. — Álom volt a multam,
De édes álmát nem adom sokért.

Zúgott az élet örvénye alattam;
Kerültem székszezszt úgy, mint babonát.
Az írás remetéjeként haladtam
A rejtelmes, a ringó habon át.

Ősz fejjel vétek a fiatal ábránd.
Vénülsz . . . már józanodni kellene!
Ha szállni készülsz — a való alább ránt;
Szárnyadnak a kor szegül ellene.

De szívem, mint erdő mélyén kápona,
A földi zajtól borzad, idegen.
Ha már ábránd-virágot sem ápolna —
Pihenne inkább holtan, hidegen.

Az álmodó léleknek végthatáru
Barázdát von az ősz, mondván: elég.
A tündérország elem még ha tárul,
Világa nagyhamar kihuny, elég.

Egy-egy ábránd a szívből, — mint a főről
Egy-egy hajszál, — lehull . . . Nem is csoda,
Vén törzs vagy, melyet a kor lassan öröl,
S hit, lelkesülés, ábránd — mind oda . . .

Es mégis . . . mintha villám futna áltál
A porló, száraz törzsen hébecorba? . . .

Fellángol az — s aztán lassu halált hal
S elvész egy szomorú, csöndes akkordba . . .

Igy lobban dalba sokszor, amit érzek.
Utánna hosszú csönd lesz fönt s alant . . .
Végső dalok, — ellobbanó lidérczek,
Mind szertefoszló, — mind viszhangtalan . . .

Váradi Antal.

Karácson Tódor.

(Írta: báró Nyáry, Albert.)

(Utánnyomás títos.)

A kutyafejű tatár még egyszer és utoljára betört az országba. 1717-ben Beszterce felől 25.000 vad harcost vezetett Erdélybe a moldvai Mánfi, s miután a borgói sáncokban örökös német századot levágták, rabot rab után fűzve szíjra, Marosujvárig nyomultak. Ott pihenőt tart a tatár sereg. Ugy látiák, hogy annyi rabbal nagy bajjal jár az előrenyomulás, meg aztán tulságos sok is a tatár vitéz a magyarok öldösésére. Hiszen ellentállásra sem találtak eddig. Kétfelé szakad hát a sereg, s az egyik rész a rabokkal hazatárogdik, a másikat pedig a harezvágyó Mánfi elővezeti Szolnok és Kővár megyéken keresztül Nagybánya felé. Elpusztult Szatmármegye, Ugocea, meg az egész Szamosköz. Magából a kis Ugocsából 1400 keresztény veszett el.

A ravasz tatárok mindig egy taktikával dolgoztak. Nagy lármával, gyújtogatásokkal reá támadtak az egyes falvakra, amelyeket mindenhonnan körülvettek, hogy senki ne menekedhesék a gyűrűből, s aztán szépen a ló nyakára eresztették a kardjukat s vígan beszélgetve vár-

tak egy darabig. Addig amíg megtelt az Istenháza menekülőkkel. Mert a veszedelemre mindenki oda zárkózott be, s imádkozva várta a csodát. Csak szépen be kellett hát törni a templom ajtaját s rendre kiválogathatták, hogy ki fogolynak való, ki nem.

Felsőalmáson is így történt a dolog. A népesség nem a körültekintő mocsárba vette be magát, ahol elrejtözve, megvárhatta volna az ellenség elvonulását, hanem betódult énekelné a templomba. Itt kapott kötél-béklyót a kis Szirmay Ilonka is gyöngye kezére. Mintha bizony az elkényeztetett kilencz éves gyermek fel tudná azt a szabadulásra használni. Anyját nem ejtették rabul, mert egy kiállott betegség nagyon elhervasztotta arca rózsáit, s a tatárok nem találták elég méltónak, hogy egy igazhívőnek perczét édesítgesse, az öreg Szirmay Györgyöt meg már nem lehetett volna állat helyett dolgoztatni. Az Ilonka ikeresivére, Klára, pedig csodálatos módon úgy elrejtőzködött a szószerkéről lehullott szű-ette aranyos szentek közé, hogy nem talált reá a siető rablók szeme.

Mikor elvonult a tatársereg, hazatért a Szirmay-család is a kirabolt kuriába. Amit az ellenség el nem tudott vinni, azt baltákkal rombolta össze s még pislogott az udvaron az úszke a tüzzehányt családi irományoknak, drága priviligiumoknak, meg az öreg armálisnak, a melyet még Raab vitéz érdemelt ki a Sajó melletti ütközetben, anno 1241, ahol 38 rokonával védte a szegény királyt. És ez a pusztulás semmi sem volt ahhoz képest, amely a családot a kis Ilonka elraboltatása által érte. Gyászba öltözött az egész ház, s könnyel szemében aludt el mindenikök és sirva ébredt reggelen.

Harmadnap estére egy vándor idegen kopogtatott be a portára. A nemzetes ural akar szót váltani.

megvizsgálni az ügyet. — Fokszabad község képviselőtestületének küldöttsége tisztelgett ma délelőtt Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternél, hogy állatvásártartási engedélyt kérjen a község számára. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter utalt arra, hogy a kormány állategészségügyi szempontokból volt eddig ellene az engedélyezésnek, de ígérte, hogy kérésüket jóakarattal fogja tanulmányozni.

A kurial bíraskodás. Szász Zsombor képviselő a képviselőház mai ülésén terjesztette elő az igazságügyi bizottság jelentését a választási bíraskodásról szóló törvényjavaslat módosításáról. A bizottság jelentése behatóan ismerteti a javaslatot, amelyet nagyjában és egészében helyesnek és célravezetőnek mond. A bizottság több módosítást tett a törvényjavaslaton, amelyek közül fontosabbak a következők: Az eredeti törvényjavaslat a közigazgatási bizottság és a Kuria tagjaiból alakítandó választási tanácsban való felügyeletet az igazságügyi és belügyi miniszterre ruházta és a törvény végrehajtásával is őket bízta meg. E helyett az igazságügyi bizottság a felügyeletet az összkormányt kívánja megbízni, mert ez felel meg az 1896. évi XXIV. törvényzikk intenciójának is. Fontos módosítást tett a bizottság a 48 szakaszon, amelynek a következő mondatát teljesen kihagyták: „Tekintet nélkül az érvénytelen és az érvénytelenített szavazatok levonása után maradt számbeli különbségre és tekintet nélkül a felek kérelmére, a választás akkor is érvénytelennek nyilvánítandó, ha a képviselőre és a másik jelöltre együttvéve beadott szavazatok egyharmada a régi és új törvényben foglalt érvénytelenítő okok értelmében érvénytelenített”. A bizottság ezt a szakaszt azért hagyta ki, mert nem tartja igazságosnak, hogy az összes szavazatok egyharmadának inficiált volta miatt megsemmisítendő legyen a mandátum, akkor is, ha az inficiált szavazatok nagy része, vagy talán összességé nem a megválasztott képviselőnek szavazatai között fordult elő. Ilyen módon megtörténhetnék, hogy a megválasztott képviselő szavazatai egy-kettő kivételével tiszták, míg az ellenfél szavazatai inficiáltak és mégis megsemmisítendő a mandátumot. E határozat ellen Heinrich Antal különvéleményt jelentett be és azt indítványozza, hogy a szakaszt változatlanul fogadják el. Véleményét azzal okolja meg, hogy oly kerület, amelynek szavazatai egyharmadrészen inficiáltak, nem méltó arra, hogy képviselve legyen a törvényhozásban. Fontos és érdekes végül a bizottságnak az a határozata, amely szerint a törvény életbeléptetésére megállapított határnapot, 1909. év szeptember 10-ik napját jelöli meg, míg a törvényjavaslat eredeti szövegében az életbeléptetés határnapjának megállapítását a minisztériumra bízta.

Miért nem ünnepeltünk?

Irta: Dr. Kmety Károly.

Immár került olyan magyar hazafi is, kinek feje belefájult abba, hogy távolmáradásunkkal tündöklünk a bécsi császári jubileumon.

Nagyon tévesen fogja föl az illető a magyar nemzetnek és nemzeti kormányának ezen magatartását, mert ez a magatartás a lehető legkorrektebb és legtapintatosabb a mi nehéz államjogi helyzetünk mellett, mely annyi óvatosságot követelt mindig.

A magyar nemzet örömmel nézi, hogy első Ferenc József osztrák császári jubileumát oly fény, pompa és lelki meglepődés közepette friss egészségben ünnepli; nem féltékeny a császári korona ragyogása miatt, mert ez a ragyogás nem sötétítheti el a sokkal régebb és magasabb Szent István-korona fényét. Magyarországot meglepődéssel tölti el annak szemlélése is, hogy az osztrák császárság néptörzsei hüek és ragaszkodók urukhoz és császárukhoz, kinek „jó voltából” alkotmányos szabadságot élveznek, ki császári teljhatalmát velük jelentékeny mérvben megosztotta, de az ünneplésnek aktív tényezője nem lehet, az osztrák néptörzsek sorába még ezen alkalommal sem sorakozhatik.

Ha együtt ünnepelnék Európa szemeláttára az osztrák császárt, igen könnyen sok félreértést, sok homályt támasztanánk azon viszony és kapcsolat természete iránt, mely köztünk és Ausztria között a pragmatika szankció értelmében fennáll, holott a legidőbb törekvésünk főleg a nemzeti kormány hatalomra lépte óta, hogy ez a viszony a maga tiszta mivoltában álljon a világ szeme előtt s ne sikerüljön e felől új homályt támasztani a „Gesamtmtonarchie” bécsi apostolainak.

Magyarország mint egy szomszédos, de „idegen állam” tekintette Ausztria ünne-

pét, mint „Regnum liberum et independens” és elég intő tanúság van előtte arra, hogy egy vonással se lépje túl azon határt, melyet egy másik állam közjogi jelentőségű ünneplésében, az idegen államoknak külön szuverénitásuk természete kijelöl.

Ő felsége bizonyára teljes mértékben elismeri az óvatos tartózkodás jogosultságát és távol van tőle bármely keserűség indulat hűséges magyar nemzete iránt. Nekünk, kik oly szeretettel és külső fényvel is szoktuk őt itthon ünnepelni, nincs semmi szükségünk arra, hogy olyankor is mutogassuk a magyar lojalitás érzelmeit, mikor abból a mi nagyon jóságos (!) osztrák barátaink tőkét kovácsolnának a magyar nemzeti függetlenség elve és ténye ellen s hajlandók lennének részvételünket mint az „összbirodalmi velleítés” mellett szóló, önként alkotott „praejudiciumot” kiszákmányolni.

Ő felsége megért bennünket, hiába meszterkedik hazánk sok ellensége a megértést minden alkalommal megakadályozni.

Egyébként is kölcsönbe megy a dolog, t. i. a nemrég multak igazat adnak nekünk, ha tisztán osztrák belső ügynek vesszük a császári jubileumot.

Volt nálunk nagy és magasztos millenáris ünnep, volt koronázási jubileum; itt ünnepelt velünk a koronás király, itt ünnepelt a királyi család, de nem ünnepelt egy sorban velünk a hivatalos Ausztria és mi tőlünk semmi sem állott távolabb, mint az apprehensio, pedig ha valahol, úgy itt áll az igazság, hogy „Si duo faciunt idem, non est idem”. Ausztriának nem volt különleges óvatosságra szüksége, a magyar szent korona jubiláris ünnepein való hideg távolmaradásra. Mi Mátyás király ideje óta soha sem kíséreltük meg a magyar szent korona területét Ausztria részeivel is növelni, mi nálunk ma már egyáltalán nem található oly törekvések, hogy a szent korona határait kibebb toljuk s egy nagy magyar birodalomná tegyük hazánkat az osztrák néptör-

— Adj Isten fiam — fogadta a jövevényt Szirmay György uram — mi rossz hírt jöttél mondani?

— Ejnyc de elbusult a nemzetes ur — feleli az idegen — hát már jó hír nem is jöhetne?

— Én bizony nem várok. Rám leszakadt már az égbolt, alig bírja a vállam a terhet.

Csakugyan úgy megrokkant szegény, hogy szánalom volt reáézni.

— Bizony lehetne a nemzetes ur jobb állapotban is — hagyá rá az utas. De ni, nem is kérdi meg nagyuram, ki vagyok, mi járásban jöttem.

— Kérdeztem már egyszer, aztán nem jól esik most a hiábavaló beszéd. Hogy ki vagy, azt is csak megmondod sorjával.

— Karácson Tódor a nevem, nemzetes uram, ha ugyan hallotta már a híret.

— Rossz helyre jöttél akkor fiam — felelt Szirmay csendesén, fel sem nézve a földről — itt ugyan nem igen találsz már semmi elrabolni valót.

— Nem is azért jöttem én, nagy jó uram. Csak nem megyek ellenséges szándékkal ahhoz, aki szegényebb nálamnál?

— Hát akkor is hiába jöttél. Azon csak az isten segíthetne, ha akarna. Az én leányomat csak ő adhatja vissza. De hát a jószándékot is meg kell köszönni. De hát mondd csak fiam, miért vagy te olyan jó szívvvel hozzám, hogy kész volnál segíteni, ha rajtad állana?

— Hogy higgyen a jó szándékomban, felelek a kérdésére. Innestova 12 éve lesz annak, hogy a Mikolay nemzetes ur érdekében egy agyonra sebzett embert találtak a jobbágyok. Megkönyörültek rajta, talán a fiatalágát sajnálták meg, behozták a faluba s megjelentették uruknak. Hozzátok ide a nyomorultat, van nálam szoba elég, meg jobban is tudják talán

ápolni, amíg lábra áll — adta ki a parancsot a jó ur, áldja meg az Isten a halóporában is. Ott fel is lábadt a szegény beteg. Judit leányasszony, a nemzetes uram mostani felesége, a maga harmatos kezével kinalgatta a maga főzte levessel. Ezt a jószágot soha sem felejttem el, mert én vagyok nemzetes uram az a felgyógyult beteg.

— Bizony nem nagy jót tettek veled, hogy olyan nagyon ápoltak — dünnyögte Szirmay uram.

— Ki tudja, hát ha le tudom vezetni még azt a sok bűnt, amit azóta, mint haramiának a lelkemet nyomja. Talán megjavított, hogy megkértesd szívemben, felébredt a szánalom és a hála. Mert ez hozott most ide engem. A kis Ilonka leányasszony tatár kézre jutása. Nem nézhetem, hogy a gyermekét rabolják el annak, aki nekem az életemet adta vissza. Mikolay Juditnak visszazszerezem a leányát, még az életem árán is. Itt, a feszület előtt esküszöm — s a haramia egy asztalon álló feszületre tette a kezét.

— Segítsen az Isten hozzá, és a jó élethez való visszatéréshez — felelt elérzékenyülve Szirmay és kezét nyújtá a rablónak. Hogyan gondolod véghezvinni szándékodat? — kérdé kíváncsian.

— Azt nem mondhatom meg előre s talán meg sem is tudnám mondani. De ha kell, százszor teszem életemet kockára, hogy megháláljam a nemzetes asszonynak azt a jót, amit velem leánykorában tett. Száz szónak is egy a vége. Csak azért jöttem, hogy megvigasztaljam a nagyuraimékat. Még azt kérném, hogy mondják meg nekem, mivel ismerhetem fel annyi ezer között Ilka leányasszonyt, hogy ha az Isten szerencsét ad és kereshetem a rabok között?

— Várjál jó ember, — felelt Szirmay — ez már igazán az anya dolga. Kérdezzük meg őt magát.

Egy percz mulva már ott állott Karácson Tódor előtt Mikolay Judit, akinek az életét köszönhette. Hej, hogy megváltozott az a szép, mosolygós, dalos aju leány! Hová lettek arca rózsái, hová ezüst csengésű kacagása?

— Miről ismerheted meg jó ember az én leányomat? Miről? Hát ezerszer szebb, mint a többi fogoly. Legszebb a világon. A haja olyan, mintha sárga selyemből tündér szötte volna, a két szemé nézése meg a mélysges ég ragyogása.

— Ez nem elég nagyasszonyom, — felelt a haramia. — Milyen volt a ruhája, volt-e valami jele, amiről különösebben meg lehet ismerni?

— Zöld selyem kötő volt a lelkemen. Meg... e! hát megmondom neked, egy-egy lencse van a jobb melle alatt, egy meg a térde hajlásán. De megtaláld te enélkül is bizton, mert ő bizton a legszebb valamennyi között.

Karácson Tódor megtudott mindent, amit akart. Másnap már jelentkezett Bagossy Lászlónál, akit Károlyi Sándor főispán ő kegyelme, a tatárok ellen felültetett nemesek vezéreül tett meg.

— Ne kérdezze senki tőlem ki vagyok. De hallgassa meg nagy uram, amit mondani akarok. Ismerem a tatársereg minden porczikáját, tudom azt is, hogy mi a tervük. Kémjeim pontosan értesítettek mindenről. Ezt a vidéket nem ismeri senki jobban nálamnál. Meg fogják tudni ennek is az okát. Nos hát én tudom, hogy a tatár megelégtelt már az idegenben való kalandozást s lassan haza készül. A beállott esőzéstől is fél, hogy járhatatlan lesz majd előtte az ut, meg a

zsek idecsatolásával s a magyar király jogára alá hajtsunk akár egy talpalatnyi osztrák territoriumot.

Nagy tapintatlanság és rövidlátás tehát, ha ily körülmények között még itthon is bánatos hurokat pengetnek a felett, hogy országunk sem társadalmilag, sem hivatalos tényezőkkel nem jelent meg kellő nyomtatékkal és méltón a bécsi császári ünnepeken, mert hisz a magyar kormány és a társadalom okosabban soha nem viselkedett, mint ez alkalommal; most csak passzivitás a mi szereplünk, ünnepelni nemcsak üres fitogtatás volna, de nagyon káros precedenssé is válhatnék a magyar külön államiság szempontjából. Erre pedig mindennek előtt és mindenek fölött vigyázni első kötelességünk, ha fái is megeréknék és czimboráinknak.

A miniszterelnök a királynál.

— A képviselőház munkarendje. —

Budapest, június 13.

A képviselőház munkarendje napról-napra bővül. A képviselők nagy része ugyan erősen vágyódik már a nyári szünet után, de a kormány azt kívánja, hogy a parlament még a nagy vakáció előtt intézze el a nagyobb részét azoknak a törvényjavaslatoknak, amelyek már előtte vannak. A bizottságok a javaslatoknak hosszú sorát készítették elő a plenáris tárgyalásra, amelyeket nem lehet észre hagyni. Az őszi ülésszakban ugyanis elég munkája lesz a törvényhozásnak.

Az elemi népiskolai oktatás ingyenességéről szóló törvényjavaslat most van tárgyalás alatt. Ennek elintézése után egymásután napirendre kerülnek még a nyári szünet előtt:

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-cz. módosítása és kiegészítése tárgyában az igazságügyminiszter javaslata.

A csekkokról az igazságügyminiszter javaslata és ezzel kapcsolatban a magyar kereske-

delmi csarnoknak erre a javaslatra vonatkozó kérvénye.

A birtokrendezést, különösen az urbéri elkülönítést, arányosítást és tagosítást tárgyaló 1836: VI., X., XII., 1840: VII., XXX., XXXI. és 1871: LIII. t.-cz. módosításáról és kiegészítéséről az igazságügyminiszter javaslata és ezzel kapcsolatban Borsod-, Gömör- és Heves megyék erdészeti egyesületének erre a javaslatra vonatkozó kérvénye.

A vízi beruházásokról a földmívelésügyi miniszter javaslata.

Az állattenyésztés fejlesztéséről a földmívelésügyi miniszter javaslata.

A szeszdóról valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról, ugyancsak a szeszkontingens megállapításáról és annak felosztásáról a pénzügyminiszter javaslata, valamint ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági szeszfőzde érdekeltisége érkeztetett erre a javaslatra vonatkozó kérvénye.

Ezt a hat törvényjavaslatot mindenesetre még a nyári szünet előtt intézi el a képviselőház, de nincs kizárva, hogy napirendre kerül még:

Budapest fő- és székváros fejlesztéséről és háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről a pénzügyminiszter javaslata,

amelyet a pénzügyi bizottság szerdai ülésében fog tárgyalás alá venni.

Hogy milyen sorrendben fogja a törvényhozás ezeket a javaslatokat letárgyalni, még nincsen megállapítva, de valószínű, hogy az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat után először a szeszdór-törvény kerül napirendre, amelyet a végrehajtási novella fog követni. Ennek a hat, illetve hét törvényjavaslatnak letárgyalása mindenesetre igénybe fogja venni az egész június hónapot s így a nyári szünet a legkedvezőbb esetben is csak ennek a hónapnak huszonhetedikén kezdődhetik. Nincs azonban kizárva, hogy ezt is csak a házszabályok sürgősségi szakaszának védelme alatt tudják elérni.

Ebben a kérdésben dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt hosszasan tárgyalta Justh Gyula házelnökkel, akivel megbeszéltek a képviselőház munkarendjét és nyári szün-

idejét. A parlamenti vakáció dolgában Wekerle miniszterelnök ma Supilo Ferenc horvát képviselővel is tárgyalt, akit arra kért, hogy a horvátok hosszas szónoklatokkal ne akadályozzák meg a nyári szünet tervbe vett tartamát. A tanácskozás, amely közel egy óra hosszat tartott, eredménytelenségűleg végződött, amennyiben a horvátok csak egy vagy két szónokkal vesznek részt a tanácskozásokban. A beszélgetés alatt szóba került az általános politikai helyzet, valamint a horvát képviselők mentelmi ügye, amely délután öt órakor volt a Ház mentelmi bizottsága elé kerülendő. A miniszterelnök megígérte, hogy a horvátoknak ama ígérete feijében, hogy nem fogják a szeszdór-javaslatot megobstruálni, a bizottság a bejelentett mentelmi eseteket ma nem tárgyalja érdemileg.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este a tíz órai vattal Bécsbe utazott és holnap külön kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Ezen az audiencián a nyári szünet előtt utólag referál a miniszterelnök a királynak a politikai helyzetről. Jelentést fog tenni a képviselőház ma megállapított munkarendjéről és ez alkalommal átveszi azt a királyi kéziratot, amelylyel az üléseket őszig elnapolják. Hir szerint az országgyűlést szeptember huszadikáig napolja el a király. A miniszterelnök hétfőn reggel ismét Budapesten lesz.

Az őszi ülésszak szeptember második felében fog kezdődni, amelyre a következő törvényjavaslatok maradnak:

A kereskedelmi üzlet átruházásáról az igazságügyminiszter javaslata.

Az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló 1899: XV. t.-cz. módosításáról és hatályának meghosszabbításáról az igazságügyminiszter javaslata.

A polgári perrendtartásról az igazságügyminiszter javaslata.

Az uszoráról és káros hitelügyletekről szóló 1883: XXV. t.-cz. módosításáról és kiegészítéséről az igazságügyminiszter javaslata.

A gazdasági népoktatásról a vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslata.

rabokon is szeretne már mihamar tuladni. Nem sokat tart ugyan a németről, de hát még sem akarná ezeket bevárni.

— Emiatt ugyan nyugodtan lehetnének akár jövő ilyenkorig — dörmögte Bagossy, növekvő érdeklődéssel hallgatva a beszélőt.

— Az már igaz, hagyta helyben a haramia, bosszusan sodorva egyet tömött fekete bajuszán. Szóval elmondottam az okokat, amiért sietniünk kell, ha vissza akarjuk szerezni a szegény foglyokat.

— Hát hiszen szívesen sietnék, ha elegendő volnánk hozzá. Mennyinek tartod az ellenséget, de vigyázz, mert én is tudom a számukat.

— 17.000 harczost vezet a chán fia s ez a csorda 10.000 keresztény foglyot hajt maga előtt.

— Helyesen tudod ember, felelt Bagossy vállára ütve az előtte állónak. Hát aztán, hogy képzeled, hogy mi alig pár százan megtámadhatnánk segítség bevéárása nélkül ezt a teménytelen embert.

— Már pedig ezt meg kell csinálni, mert amíg segítséget várunk, bottal üthetjük az ellenség nyomát. Ha kevesli a maga erejét, úgy szembezállok én a tatársereggel.

— Hát aztán hány emberből áll a sereged? — kérdezte gunyosan Bagossy.

— Harminczan vagyunk, uram. De ez a harmincz mindig készen van a halálra.

— No hát furcsa egy vállalkozás lesz ez. Minden ötszáz ellenségre jut egy közületek. Nem jóban töröd te ember a fejedet. Kéme vagy te a tatárnak s kelepcebe akarnál vinni. Ilyenfajta dologba én nem avatkozok. Talán legjobb is lenne elfogni téged. De hát menj Isten hírével, majd résen leszünk, hogy el ne árulhass minket. Hát ha halni akarsz, csak bátran előre! Én ugyan nem megyek veled.

— Jól van uram, nem is kényszeríthetem reá. Csak arra kérem, hogy ha Isten megsegít vállalkozásomban és megfutamítottam az ellenséget, legyetek készen, hogy rájuk csaphassatok. Hallják meg a tervemet. A tatár sereg egy héten belül a borsai szorosban lesz, mert erre akar hazafelé vonulni. Én embereimmel elibök vágok s eltorlaszolom az utat. Az előhad a mi lármánkra és lövöldözésünkre nem lesz tájékozva számunk felől és vissza fog fordulni, de akkorára már bekelődik a szorosba a foglyok serege, amely elzárja előlük az utat. A keletkező tolongás meg fogja zavarni a derék hadat is, amely nem fogja majd tudni, hogy miért akar visszafordulni az előre tolt sereg. Az ut akkorára sikos, síppedős lesz, nehéz lesz rajta a mozgás az idegen tatárságnak s ha a Nemzetes Uram emberei rajtuk ütnek, vagy leöldöszhetik, vagy legalább megfutamíthatják őket s mindenképen meg lesznek mentve a foglyok. Isten áldja meg hát jó nagyuramot! Csak legyenek a tatárseregnek a hátában mindig s akkor meg fognak győzödni, hogy igazat beszéltem.

Bagossy fejcsóválva tekintett utána, mikor az idegen sietve neki vágott az erdőszélig. Ott várta őt csapata, amelynek sok teendője volt még. Sem éjjelük, sem nappaluk. A balták csapásaitól viszhangzott a borsai szoros s néha úgy hallatszott a nagy szikláknak gördülése, mintha a haragos ég döngött volna. Mikorra a tatársereg csakugyan megérkezett, a szorosnak el volt zárva az a vége, amely kivezet a határon. Az előhad gyanútlanul ment bele a kelepcebe. Mikorra észrevették, hogy előre nem tudnak menni, belejutott már a teménytelen fogoly is a szűk utba s a kint levő tatársereg sem sejtve semmi rosszat, özönlött be a sziklafalak közé. Egyszerre megdördülnek a Karácson Tódor em-

bereinek fegyverei a sziklák mögöl s vad kiáltásaikat százszorosan verték vissza a szirték. A meglepett tatársereg azt hitte, hogy az egész magyarság reá tört s eszeveszette fordul vissza. De a foglyoktól nem tud előre jutni s minden lövés egy-egy halált jelentett köztük. A szegény, halálos rettegésben levő foglyok meghallják a Karácson szavát: „Támadjatok a tatárookra!” s látva elrablóiknak kétségbeesését, bátorságot kapnak s a felkapott kövekkel, vagy akár szabadkézzel is reátámadnak a tehetetlen ellenségre s rövid idő alatt egy élő sem maradt a tatár előhadból. A vezér nem ismerve a kitört zavar okát, a szörnyű lármától megrettenve, visszafordítja lovát s otthagya a foglyokat, kifelé igyekszik az átkozott szorosból. Am ekkor reájuk tör a Bagossy hajdusága. Megint nem küzdelem keletkezik, csak öldösés. A cháni alig néhányad magával tudja csak keresztül törni magát.

A magyarok győzelme teljes volt s tizezer fogoly nyerte vissza szabadságát.

Mindenki Karácson Tódort dicsőítette. Ő pedig a kis zöldsejtem kötös Ilonkát kereste csak. Nincs, nincs, sehol! Csodálatos módon éppen ő tünt el. Hiába jelentették be tették Savoyai Jenőnek, a főhaditanácsnak, az udvari kancelláriának, a nádornak, hiába tették meg az üldözött rablót magyar nemesnek, adtak a nyakába a császár képével felezírázott aranylánczot, melléje 200 arannyal megtöltött erszényt, Karácson Tódor nem tudott örülni semminek. Mit ő neki mind ez a kitüntetés, a győzelem, ha nem tudta Mikolay Juditnak visszaadni a leányát.

Csak akkor érezte igazán győztesnek magát, mikor elérte ezt is.

Horvát képviselők mentelmi ügye.

— Egy elmaradt bizottsági ülés. —

Budapest, június 13.

A képviselőház mentelmi bizottsága ma délutánra ülést hirdetett, amelynek napirendjére annak a tizenöt horvát képviselőnek mentelmi ügyét tüzték ki, akiknek kiadatását sajtóvétség miatt a horvát báni kormány kérte. Politikai körökben már napok óta élénk vitatkozás tárgya volt ez az ügy, amely azonban ma nem nyert megoldást, mert a mentelmi bizottság ülése, miután a tagok nem jelentek meg határozatképes számban, elmaradt.

Supiló Ferencz és Babics-Gyalski Ljuba horvát képviselők ma délelőtt a horvát klub nevében felkeresték a képviselőházban Justh Gyula elnököt, hogy vele a horvát képviselők mentelmi ügyeinek kérdésében érintkezésbe lépjenek. A beszélgetés folyamán Justh Gyula elnök kijelentette, hogy ez az ügy nem tartozik az ő hatáskörébe, hanem a mentelmi bizottság illetékes csak ebben az ügyben eljárni. Justh Gyula mindazonáltal hajlandónak nyilatkozott arra, hogy ebben az ügyben Wekerle miniszterelnökkel és Malatinszky Györggyel, a mentelmi bizottság elnökével tanácskozzék, miután ő is úgy van értesülve, hogy a horvát képviselők mentelmi jogát illetőleg még a bizottság tagjai között is nagy véleményeltérések vannak. Ezután Justh az elnöki szobában tanácskozott Wekerle miniszterelnökkel és Malatinszky elnökkel. A tanácskozásba később belevonták Supiló és Babics képviselőket is, mire azután hosszabb eszmecsere indult meg a horvát képviselők mentelmi joga felett.

A horvát képviselőknek az volt az álláspontjuk, hogy ők csak fegyelmi tekintetben, a magyar képviselőházban elkövetett dolgokért tartoznak a magyar képviselőház mentelmi hatósága alá, máskülönben pedig az ő mentelmi joguk forrása a horvát országgyűlés, mely őket ide küldötte és amely a Horvátországban elkövetett vétségeikért vagy büntetéseikért egyedül illetékes mentelmi joguk felfüggesztésére. Wekerle és Justh ezzel szemben azt vitatták, hogy a horvát képviselőknek tulajdonképpen két mentelmi joguk van, a horvát országgyűlésen és a magyar országgyűlésen és minthogy a horvát országgyűlés jelenleg nincs együtt, a magyar országgyűlés van hivatva mentelmi ügyeik elbírálására. A tanácskozás minden megállapodás nélkül ért véget. A horvát képviselők azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy tekintve a kérdésben megnyilatkozott nagyfokú véleménykülönbségre, legezészerűbb lenne, ha az ügy tárgyalása most elhalasztatnák, miután ugy a Budapestben időző, mint az otthon maradt horvát képviselők kénytelenek lennének e kérdésben hosszabb vitát provokálni, ami esetleg újabb konfliktust idézne elő a horvát-szerb koalíció és a magyar képviselők között.

Ezen konferencia után Wekerle miniszterelnök még majdnem egy órán át maradt együtt Supiló és Babics képviselőkkel kikérelt felszólalás elbeszélgetett a politikai helyzetéről. Wekerle azt kérdezte Supilótól, miért támadja őt oly erősen lapjában. Erre Supiló azt felelte, hogy azért, mert a lapok szerint Wekerle azt mondta volna, hogy olyan elemekkel, mint Medakovic és konszertes nem tárgyal. Wekerle erre azt felelte, hogy a lapok tévesen közölték nyilatkozatát, mert ő csak azt mondotta, hogy a bán háta mögött nem tárgyal. Ezután a politikai helyzetre tért át a beszélgetés. Wekerle miniszterelnök kifejtette a magyar kormányban a nyelvkérdésben elfoglalt álláspontját és hangsúlyozta, hogy ettől nem tér el. Supiló viszont a jelenlegi horvát kormány tagjai ellen kelt ki erősen, különösen a belügyi osztályfőnök ellen és részletesen felsorolta azokat a szerinte törvénytelen intézkedéseket, melyeket a bán és kormánya elkövetnek. Supiló szerint a bánnak legnagyobb büne, hogy oly férfakkal vette magát körül, kik Horvátországban soha bizalommal találkozni nem fognak. A beszélgetés folyamán a jelenlegi helyzet kibonyolítására nézve egyik részről sem tételtet javaslat.

Az egész beszélgetés, mint Supiló mondja, inkább rekriminációkból állott és informatív

jelleggel bírt. Kompromisszumról, paktumról, vagy arról, hogy a horvátok a szeszadó-javaslatnál fel ne szólaljanak, szó sem volt. A horvátok a szeszadó feletti vitában részt fognak venni és azért itt is maradnak a fővárosban.

Supilónak eme nyilatkozata dacára politikai körökben egészen határozottan állítják, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és Supiló Ferencz között megállapodás jött létre, a mennyiben a miniszterelnök elfogadta a horvátoknak azt az álláspontját, hogy a mentelmi ügy tárgyalását most elhalasztják, ha viszont a horvátok kötelezettséget vállalnak aziránt, hogy a szeszadó-javaslatot nem obstruálják meg. Ennek a megállapodásnak lett az a következménye, hogy a mentelmi bizottság mai ülését nem tartotta meg, mert a tagok nem jelentek meg.

Apponyi javaslata.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 13.

A képviselőház ma derekasan dolgozott.

Mindenekelőtt letárgyalta és elfogadta a közegészségügy rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A belügyminiszter elutazott és így ma a javaslatot Wekerle Sándor védelmezte meg a Házban. Sok munkája nem akadt, mert a hátralevő szakaszok már nem provokáltak nagy vitát. Mindössze egy-két felszólalás és indítvány volt, mely közül egyiket-másikat a Ház is elfogadott. Vita nélkül fogadták az állami vasgyárak tüzelőanyag- és vasérc-szükségletének biztosítása érdekében teendő némely intézkedésről szóló törvényjavaslatot. A vác—budapest—gödöllői villamos vasut engedélyezéséről szóló javaslatához Hédervári Lehel szólott, akinek Sztéry József válaszolt. Aztán elfogadták a javaslatot. A harmadik törvényjavaslat, melyet elfogadtak, a rudolfsnádi ármentesítő társulatnak szánt rendkívüli segítségről szóló törvényjavaslat.

A népoktatás ingyenességéről szóló javaslat, természetesen, már nem futott ilyen simán. Vertán Endre előadó ismertette a javaslatot. Okos, talpraesett beszédben ismertette a javaslatot és egyes csoportosításban mutatta be az ingyenes oktatás konzekvenciáit. A javaslat első bírálója Polit Mihály volt. A nemzetiségek sampionja nem a javaslat lényegét kritizálta, hanem kedvelt témáját bonczolgatta: azt, hogy a nemzetiségek Magyarországon el vannak nyomva, holott Magyarország tulajdonképpen nem a magyaroké. Persze, ezt a kijelentését nem fogadták nyugodtan. Perezekig csörgött a lárna és végül az elnök is erősenes rendreutasította. Szentkirályi Zoltán a függetlenségi párt nevében elfogadta a javaslatot. Két pap foglalkozott ezután Apponyi javaslatával; Molnár János és Török Kálmán. Mind a ketten katolikus szempontból bírálták a tervezetet; mégis, míg Molnár határozottan elvetette a javaslatot, addig Török elfogadta. A szász képviselők álláspontját Schuller Rudolf tolmácsolta.

Az ülés végén Hódy Gyula interpellálta meg a kormányt az osztrák miniszterelnök egy nyilatkozata miatt. Azt mondotta báró Beck, hogy Dalmácia Ausztriához tartozik, holott Dalmácia a törvény értelmében Magyarországa. Hódy nagy készültséggel bizonyította be, hogy az osztrák miniszterelnök közjogi botlást követett el és egyenesen szembe helyezkedett a királyi eskü szövegével. Hódy fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatta a Ház és egyik-másik argumentumát élénk helyeslés fogadta. A miniszterelnök nyomban válaszolt Hódy interpellációjára; azt felelte, ha majd elolvassa Beck beszédének hivatalos szövegét, akkor nyilatkozni fog erről a dologról.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. 10 órakor. —

Elnök: Návay Lajos.

Jegyzők: Dudits Endre és Zlinszky István.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A közegészségügy rendezéséről szóló törvényjavaslat van napirenden.

Andrássy helyett Wekerle.

Wekerle Sándor miniszterelnök a távollevő gróf Andrássy Gyula belügyminiszter képviselőjében kijelenti, hogy magáévá teszi Maniu Gyulának azt a tegnapi indítványát, hogy a községek a gyógyítási díjakat általában megválthassák az orvossal szemben.

Az elnök: Aki a 23-ik szakaszt változatlanul elfogadják, álljanak föl. (Megtörténik. A Ház nagy többsége változatlanul elfogadja a szakaszt.)

Goldis László: Leszavazzák a kormányelnököt? (Zaj.) Hiszen elfogadta Maniu módosítását!

Főkiáltások: Mind megszavazzuk! Tessék fölteni a kérdést!

Az elnök: A kérdés világosan volt föltéve s el van döntve. A határozatot reparálni nem lehet.

A 23-ik szakaszról Mezőfi Vilmos indítványozza, hogy az orvos ne 3, hanem 4 heti szabadságot kapjon s helyettesét díjazza.

Wekerle Sándor miniszterelnök ellenzi az indítványt, mert az orvos szabadságidejének nem maximumát, hanem minimumát állapítja meg a törvényjavaslat s mert a helyettes díja új terhet róna a községre.

A szakaszt elfogadják.

A 25. szakaszról

Mezőfi Vilmos arra nézve nyújt be módosítást, hogy az orvos fegyelmi fórumai közül maradjon el a járásorvos.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A fegyelmi eljárás tekintetében kívánatos, hogy a viszonyokkal ismerős járásorvos a fegyelmi fórumok között maradjon. (Helyeslés.)

A szakaszt változatlanul fogadták el.

A 26. szakaszról

Mezőfi Vilmos a nyugdíjba beszámítandó évekre nézve tesz módosítást, ugyszintén a hivatásuk teljesítése közben elhunyt orvosok özvegyei és árvái érdekében. A hozzátartozók segítése ne csak a járvány esetén való elhalálásra vonatkozzék.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A nyugdíjra vonatkozó módosítása Mezőfinek jogi bizonytalanságot idézne elő, nem járul hozzá. Az is helytelen, hogy az orvos, ha minden esetben elhal, családja nyugdíjat kapjon...

Mezőfi Vilmos: Az orvos direkt meg fog halni, hogy nyugdíjat kapjon a családja?! (Derűltség.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Szeretem az élezelődést, de csak úgy, ha magva van! A javaslat a nyugdíj tekintetében elmegy a lehetőségig.

A Ház mellőzi Mezőfi indítványát.

A 27. szakaszról

Beniczky Ödön arra nézve nyújt be módosítást, hogy minden 800 lakossal bíró helységnek okleveles szülésznöje legyen.

Berzsenyi Jenő hozzájárul Beniczky módosításához, azzal a hozzáadással, hogy ahol 1600 lakos van, két szülésznöje legyen.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárul Beniczky és Berzsenyi módosításához.

A szakaszt Beniczky Ödön és Berzsenyi Jenő módosításával fogadják el.

A 34. szakaszról

Buzáth Ferencz arra nézve nyújt be módosítást, hogy a közegészségügyi bizottságnak nemcsak egy, hanem több gyógyszerész tagja legyen.

Goldis László azt kéri, hogy az egészségügyi bizottságokat minden körben állítsák fel.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hozzájárul Buzáth módosításához. Goldist azonban mellőzni kéri. A kormányban intenciója, hogy ne csak a községekben, hanem az egyes körökben is legyenek egészségügyi bizottságok. Amde ezt imperative kimondani nem lehet, mert az intézkedéseket esetleg nem lehetne végrehajtani. (Helyeslés.)

A szakaszt Buzáth módosításával fogadják el.

A többi szakaszt felszólalás nélkül megszavazták. Ezzel a Ház részleteiben is elfogadta a közegészségügy rendezéséről szóló javaslatot.

Kisebbségi javaslatok.

Zlinszky István előadó ismerteti az állami vasgyárak tüzelőanyag és vasércszükségletének biztosítása érdekében szóló törvényjavaslatot.

Melczzer Géza örömmel üdvözlö a kormány intencióját, hogy a vasművek érdekeit szíven viseli. A javaslatot elfogadják.

Tolnay Lajos előadó ismerteti a vác—budapest—gödöllői h. é. villamos vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot s kiemelve annak nagy fontosságát, elfogadásra ajánlja.

Hédervári Lehel: A kormány előtt az a cél lebegett, hogy a környéket átszelő vasut a lakosságot Budapestre, a centrumba vezesse. Ő, mint a kerület képviselője, örömmel fogadja el a javaslatot.

Szterényi József államtitkár: Hogy a villamos vasut a főváros közepéig közlekedhessen, az nem a kormánytól, hanem a főváros közönségétől függ. A kormány tudja, hogy ezeknek a villamos vasutaknak csak úgy van megfelelő értékük, csak akkor teljesítik valódi céljukat, ha a vidék közönségét a főváros közepéig szállítják. A kereskedelemügyi miniszter megtette a lépéseket ebben a kérdésben, de minden a főváros áldozatkészségétől függ s reméli, hogy a kérdést úgy fogják megoldani, hogy most a háramlás kérdését is meg kellene oldani.

A javaslatot elfogadta a Ház.
Szabó Károly beterieszti a földművelésügyi miniszternek a rudolfsgnádi ármentesítő és belvízlecsapoló-társulatnak nyújtandó rendkívüli segélyekről szóló javaslatát. Ismeretes, hogy a Tisza azon vidékén mily nagy területet öntött el az árvíz. A segélynyújtás nemcsak a lakosság érdekében áll, hanem az államnak is, minthogy azon területen 1500 holdnyi állami birtok van. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Az elnök az ülést öt perczre felfüggeszti. Szünet után következett az elemi piskolai oktatás ingyenességéről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Az Ingyenes népoktatás.

Vertán Endre előadó: Az általános művelődésnek mintegy gátló eszköze a szülőknek megterhelése az oktatásért. A javaslat elő fogja segíteni annak a szegénytelen állapotnak megszűnését, hogy ma, az általános tankötelezettség idején, a tankötelesek 25%-a nem részesül elemi oktatásban. A javaslat alapon gondolata hozzám is az elvhez, hogy az oktatást nem zárólag az állam látja el, hanem a felekezetek is. Ennélfogva a felekezeteket az elmaradó díjakért az államnak kárpótolnia kellett.

Az ingyenesség kimondása mellett a javaslat csupán amaz iskolákat részesíti segélyben, amelyek az 1907. évi törvénynek a tanítói korpótelekre vonatkozó intézkedéseit keresztülvizik. Meggyőződése, hogy a javaslat elsőrendű közérdeket szolgál, elsőrendű közszükségletnek felel meg, tehát nem hiszi, hogy ellene hang szólna fel. (Ugy van!)

Már előkészítési stádiumában éppen ellentétes oldalról érték támadások a javaslatot.

A felekezeti iskolák fentartásának hívei a hitelezetek autonómiájának megsértését látják, jóllehet a javaslat az iskolafenntartási jogot nem sérti, mert hisz az iskola csak eszköz a nemzeti szellem ápolására s a magyar nyelv tanításának intenzívebbé tételére. Az állam érdeke parancsolólag fogja követelni azt, hogy az állam saját érdekeit minden tekintetben megvédje s ezzel a nemzeti szellemet az ország minden részén fejlessze. A javaslatot elfogadásra ajánlja. (Élénk helyeslés.)

Polit Mihály nemzetiségi szempontból foglalkozik a javaslattal. Apponyi nem kulturpolitikát, visz, hanem elnyomja a nemzetiségeket. Azt mondja, hogy Magyarország nem a magyaroké... (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Rendre, rendre! Disznóság ilyet mondani!

Polit Mihály: A közoktatásügyi miniszter politikája nem kulturpolitika, hanem kulturrelles politika. (Zaj.)

Szász József: Bolond beszéd!

Polit Mihály: Határozati javaslatot terjeszt elő arról, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről. (Nagy zaj.)

Az elnök: A képviselő ur beszéde során azt a kifejezést használta, hogy Magyarország nem a magyarok országa. Ez a kifejezés ellentétben áll a nemzetiségi törvénnyel, amely Magyarország népeit osztatlan egységes magyar nemzetű deklarálja. A képviselő ur kifejezésével önmagát sértette meg, amikor megtagadta a magyar nemzetet s ezért a leghatározottabban rendreutasítom. (Élénk helyeslés.)

Ugron Gábor: Vendégjogon vagy itt, befogadtunk s így hálálod meg!

Polit Mihály: Meg akarja magyarázni kifejezését. (Zaj.)

Felkiáltások: Az elnöki rendreutasítás ellen nincs szónak helye!

Az elnök: Ha képviselő ur bármily értelemben vette is kifejezését, az egyképen sértés s rendreutasításnak van helye. (Zajos helyeslés.)

Felkiáltások: Magyarország a magyaroké!

Szentkirályi Zoltán: A függetlenségi párt nevében elfogadja s örömmel üdvözli a javaslatot. Az országot nem a vezetők, hanem a dolgozó nép tartja fent. Ennek a népek az érdekét szolgálja a javaslat, amely bizonyítéka annak, hogy az országgyűlés a nép érdekében való törvényhozásban találja feladatát. Ebben az irányban pártja örömmel fogja követni a vezéreket. (Élénk helyeslés, a szónokot sokan üdvözlik.)

Molnár János: Akadhatnak ugyan, akik azt mondják, hogy hazafiatlanságot mivel, mégsem tagadja meg benső meggyőződését: a javaslatot nem fogadja el. (Zaj.) Hammersberg László valamint közbeszólt.)

Szmrecsányi György: Hammersberggel nem szükséges egy véleményen lenni!

Förster Ottó: Ó sokszor önmagával sincs egy nézetem. (Derűltség.)

Molnár János: Ellensége úgy az általános, mint a részleges államosításnak, azért ellene szavaz a javaslatnak.

Felkiáltások: Éljen Apponyi! (Élénk eljenzés.)

Török Kálmán: Ó is egyházi ember, pap, de a felekezetre nézve a javaslatban jogcsorbitást nem lát. Ugyanazzal a katolikus lélekkel védi az egyház érdekeit, mint Molnár János s mégis elfogadja a javaslatot, mert az általános műveltség gyarapítását várhatja tőle. Legelső sorban számíthat nemzete elismerésére, aki a nemzeti művelődés alapjaiba szilárd köveket épít be. Ilyen szilárd alapok ez a javaslat is, amelynek alkalmából örömmel üdvözli a minisztert. (Élenzés.) A javaslatot megszavazza.

Schuller Rudolf a szászok nevében kijelenti, hogy a javaslatot ellenzik. A kormány ezzel az új intézkedéssel mélyen belenyúl az autonómiába; úgy tesz, mint a rossz kereskedő: szorult helyzetet akar kizsákmányolni. Nincs kifogásuk az ellen, hogy a miniszternek ellenőrzési joga legyen, csak azt nem akarják, hogy túl nagy ur legyen a szászok felett.

Ábrahám Dezső kéri a Házat, hogy beszédét hétfőn mondhasa el.

A Ház az engedelmet megadja.

A napirend megállapítása után áttérnek az interpellációkra.

Mit mondott Beck?

Hódy Gyula: Az osztrák miniszterelnök ama multkorai kijelentése dolgában interpellál, hogy Dalmácia Ausztriához tartozik. Felolvassa a koronázási esküt, amelyben a király esküt tesz arra, hogy Magyarország és társországait megvédelmezi, továbbá azokat az országgrészeket, amelyek még ezután lesznek visszaszerzendők, isten segédelmével visszacszerzi. Az osztrák miniszterelnöknek nem szabad megtámadni a magyar király koronázási esküjét. Magyarország Dalmáciáról soha sem mondott le s bizonyára nem is fog lemondani soha. Mindezek után a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

1. Van-e tudomása a m. kir. miniszterelnök urnak arról, hogy báró Beck osztrák miniszterelnök ur az osztrák Reichsrathban folyó évi június hó 2-án tartott beszéde során azt a kijelentést kockáztatta meg:

„hogy Dalmácia királyságának a Reichsrathban képviselt királyságok és országokhoz való tartozandósága véglegesen szabályozva és a magyar szent korona országaival szemben is alkotmányosan biztosítva van.“

2. Ha igen, szándékozik-e a miniszterelnök ur ezen a magyar közjogba ütköző teljesen alaptalan kijelentését az osztrák miniszterelnök urnak megcáfolni és egy oly félre nem érthető nyilatkozatot tenni, mely szent Dalmácia királyságának a magyar szent korona jogán való birtoklása egyedül Magyarországot illeti meg?

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelentette, hogy a Ház természetesnek fogja találni, hogy ilyen fontos állami jogi kérdésben hirtelenül nem válaszolhat. De megszerzi hiteles szövegében az e kérdésben elhangzott beszédeket s akkor érdemben fog válaszolni.

Ezzel az ülést véget ért.

Budapest, június 13.

A kassai egyetem ügye. Abaujtona vármegye törvényhatósági bizottsága Szalay László főispán elnöklésével közgyűlést tartott. A tárgysorozaton többek között szerepelt a kassai egyetem ügye is, amelynek tárgyában Takács Menyhért prépost-prelátus szolgált fel. Beszédében a nagy bizottság memorandumát ajánlotta elfogadásra, amely történelmi nyomokon, történelmi erejű okiratokkal mutatja ki, hogy Kassának van egyedül az országban meg nem szakadt történelmi joga az egyetemhez. Minthogy a kérdés bizonyos vonatkozásban politikai természetű is, javasolja, hogy a szomszédos vármegyéket, amelyek az egyetemért indított akció mellett már sikra szállottak, újból felkérjék a közös akcióra való csatlakozásra. A közgyűlés a felszólalást egyhangu lelkesedéssel fogadta el. Ezután Pappszász József tb. főjegyző ismertette a Rákóczi-sorsjáték eredményét és előterjesztette az állandó bizottság javaslatát, amely a Rákóczi-alap és Rákóczi-bizottság egyesülését célozza. A javaslatot elfogadták és az egyesülés előkészítésére bizottságot küldtek ki. Együttal köszönetet mondtak a pénzügyminiszternek, a főispánnak és a bizottság valamennyi tagjának, akik a sorsjáték szép eredményének elérésében közreműködtek.

A bankszakértők meghallgatása.

— A bankbizottság ülése. —

Budapest, június 13.

A Képviselőház bankbizottsága ma délután folytatta a meghívott szakértők meghallgatását. Elsőnek **Lányi Mór** orsz. képviselő, a Délvidéki Közgazdasági Bank vezérigazgatója, fejtette ki véleményét. Közel két órá, alaposan megkonstruált beszédében rendkívül érdekes, mélyreható és egészen új szempontokat föltáró fejtegetésekkel mutatta ki az önálló magyar jegybank előnyeit. A bizottság nagy figyelemmel hallgatta a tanulságos előadást, amelynek végeztével zajosan ünnepezték **Lányi Mór** után **Mezey Gyula**, a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület elnöke és **Tauszig Hugó**, a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke fejtették ki szakvéleményüket, amely mindkettőjüknek oda konkludált, hogy az önálló magyar jegybankot föltétlenül meg kell csinálni, mert az önálló vámterületre való átmenetel nehézségein a külön jegybank tudja csak átvinni az országot.

A mai bizottsági ülésről tudósításunk a következő:

A bankbizottság ma délután 1/5 órakor folytatta a szakértők meghallgatását. Gróf **Batthyány Tivadar** elnöklésével a bizottság tagjai közül **Holló Lajos**, **Földes Béla**, **Nagy Dezső**, gróf **Dessewffy Emil**, **Buzáth Ferencz**, **Bernáth István**, gróf **Teleki Arvéd**, **Gotthard Sándor**, **Mérey Lajos**, **Eber Antal**, **Szende Huba**, **Eitner Zsigmond** és **Vlád Aurél** jelentek meg. A kormány részéről jelen voltak **Wekerle Sándor** miniszterelnök, **Popovics Sándor** és **Désy Zoltán** államtitkárok.

Elnök mindenekelőtt bejelent, hogy egy előbbi ülésen bemutatta **Korasiac Ferencz** Cilibertnek olasz nyelven beadott szakvéleményét, amelynek magyar szövege kezei közt van. Bejelent, hogy **Lánczy Leó** a Budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke a mult heten előtett volna, de ezen a héten kénytelen volt elutazni s így írásban adta be véleményét. Ugyazintén bejelent, hogy a Horvát-Szlavon országok részéről meghívott szakértők, nevezetesen **Kresic Vladimir** és **Crnadak Milivoj** igazgatók beteriesztették véleményüket és pedig horvát eredetiben és magyar fordításban, azonkívül esetleg a német nyelvű sató részére is rendelkezésre bocsátották az ő véleményüknek német nyelvű fordítását. E szakértői véleményekre nézve majd a szakértők meghallgatásának végén fogják elhatározni, vajjon a bizottságban felolvastassanak-e ezen írásban beadott szakértői vélemények vagy azok egyszerűen kinyomattassanak és a többivel együtt tételesen közzé. A két horvátországi szakértő véleményére nézve még annyit jegyez meg, hogy a szakértők a legnagyobb előzenyességgel fogadták a meghívást, be is nyújtottak egy előterjesztést, ezen előterjesztésben azonban nem helyezkedtek a questionnaire álláspontjára, hanem fejtegetik azt az aranymennységet, amely nézetük szerint részint az önálló magyar nemzeti bankban, részben pedig arányosítva a német, francia és angolországi viszonyokhoz, a közforgalomban kellene, hogy legyen és arra a konkluzióra jutnak, hogy mivel ezen kétféle aranymennység korántsem érhető el, ok, habár egy nemzetgazdasági önállóság szempontjából az önálló bank felállítását kívánják, most mégis az önálló nemzeti bank felállítása ellen kénytelenek állást foglalni és így ezen álláspontjukból kifolyólag a mi kérdőpontjainkra nem is nyilatkoznak. Végül az elnöki előterjesztések során bejelent még, hogy a tegnapi hirdett ülést el kellett halasztani, mert a szeszeadóreformra vonatkozó törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság tegnapelőtt este nem fejezte be.

Következik a szakértők folytatódagos meghallgatása.

Lányi Mór

orsz. képviselő, a Délvidéki Közgazdasági Bank vezérigazgatója:

Az első kérdésre válaszolva, részvénytársasági alapon létesített jegybank mellett foglal állást. Egy magánjegybank a közérdeket jobban fogja szolgálni, mert minden gazdasági tevékenységnek az individuális rátermettség, összekapcsolva a magánérdek hatóság erejével, a legjobb eredményhez fog vezetni. Az alaptöke tekintetében úgy nyilatkozik, hogy 150 millió korona meg fog felelni. Az alaptöke beszerzésénél azt tartja, hogy a külföldi tőkét, amennyiben annak közreműködése az ország hiteléletének szélesebb alapon biztosítható, a priori ne zárjuk ki.

Részletesebben ismerteti azokat a módokat, amelyek alkalmazhatók, hogy a külföldi tőkének a bank alapításában való részvétele alapján a külföldi befolyás tulsúlyra ne emelkedjék. A jegyfedezeti rendszerrel kapcsolatban kifejti, hogy a válságok kutorrása nem a mai jegybankok fedezeti szisztémájában van és azt állítja, hogy soha sem fognak a fedezeti rendszer tekintetében egyhamar bármiféle lényegbe vágó módosítást tenni, éppen azért alárendelt jelentőségű, hogy melyik modern jegyfedezeti rendszert fogadjuk el.

Az 1894-iki évből konstatált állam- és bankjegyczirkuláció adataiból megállapíthatja a mai bankjegyczirkuláció kvótáját. Megemlíti, hogy 1887-ben nálunk azzal érveltek a közös jegybank mellett, hogy fenn kell tartani, mert a romlott valuta és különösen a 200 millió forintot meghaladó államjegyek kényszerforgalma ezt parancsolja: most pedig azt az érvelést hallhatjuk, ne bolygassuk a bankkérdést, mert a valuta dolga rendben van. Lábjegyen járjunk, mert a leányzó csak aluszik, de nem halt meg. Majd statisztikai adatokat közöl Magyarország és Ausztria aranykészletéről és arany- és bankjegyczirkulációjáról, egybevetve más államokkal és az arany értékpenz teaurálásáról. Mindezen adatokat egybevetve a közös jegybank mai adataival, Magyarország ércszükségletét és összes egyéb pénzcirkulációját a lakosságra, fejenként 75 koronában állapítja meg. 500 millió korona váltótárca és 50 millió korona lombard mellett 700 millió koronában számítja ki az adómentes kibocsátás legfelső határát.

A fedezeti kulcs lenne circa 60%. Ugyanezen számítást alkalmazva az osztrák-magyar bankra, ennek fedezeti kvótája 70%. Nézetek szerint tehát szükséges lesz az aranykészletnek fokozatos szaporítása, annál is inkább, mert a hitelek révén való jegyczirkuláció nálunk lassabb, mint Ausztriában és ugy aránylik egymáshoz, mint 1:1.6-hoz. Az 5., 6. és 7. kérdőpontokra, az üzletágak és fizetvétel kérdéseire együttesen válaszol. Néhány üzleti elvvel akar foglalkozni. A kamatlábra nézve azt ajánlja, hogy a bankkamatláb politikája ne korlátozassék bürokratikus módon, de ha a bankkamatláb 5%-on vagy azon felül áll, a hiva-los rátán alul csak a pénzügyminisztérium hozzájárulásával lehessen leszámitolni. A mezőgazdasági hiteiről az a véleménye, hogy azt a banknak ugyanazzal a gondossággal és készséggel kell ellátnia, mint a hitelek egyéb fajtáit, azonban a mezőgazdasági üzemekből eredő váltóknál oly közbeeső fórumok, melyek közvetlenül ismerik a hitel kereső viszonyait, fokozottabb mértékben igényelhetők. Hivatkozik arra, hogy a Banque de France szabadalmának meghosszabbításánál Mélie is csak annyit kívánt, hogy a bank mezőgazdasági szindikátusok kölcsönösségén alapuló bankjal részére nyújtson hitelt. A 8., 9. és 10. pontokra nézve, amelyek az állam viszonyát a jegybankhoz és a bank pénzügyi szolgáltatásait tárgyalják. Lényegében azt válaszolja, hogy felesleges gyámolkodás az irányítás dolgában elkerülendő, de a vezető egyének megválasztására nézve, valamint általában az igazgatás tényeire a kormány ingerenciája biztosítandó. A készfizetés kérdéséről igen kimerítően nyilatkozik. Nézetek szerint a készfizetéstől már csak azért sem tekinthetünk el, mert a külföld már az osztrák-magyar banknál anticipálja ezt a tényét és ha a külön bank nem a készfizetés alapjára helyezkednék, úgy annak visszahatása már ezen oknál fogva is hátrányos következményekkel járhatna. Valamely ország valutájának nemzetközi pozícióját csak úgy biztosíthatja, ha a készfizetés alapján áll. De egyébként kétségtelen tapasztalat, hogy a világ arany- és bankjegyczirkulációja azokat az országokat keresi fel leginkább, ahol az aranyelvonásnak lehetősége is fenforog, de bárhol kutatunk, nem találunk rá esetet, hogy ily országból csak kifolyt volna az arany anélkül, hogy valamely uton, akár az áruforgalom, akár hitelműveletek útján vissza ne folyt volna. Ismerteti azokat az okokat, melyek ma már a pénzérték devalvációjának útját állják. Napjainkban komoly veszedelem, a pénzértéknek nagyobb devalvációjára, csak úgy állhat elő, ha belső vagy külső zavarok az egyes országok gazdasági folyamait hamozosabb ideig megakasztják. Véleménye szerint hiba volna a készfizetések kérdését egyes-egyedül a fizetési mérleg szempontjából elbírálni. Azt tartja: nem készfizetés esetén előbb-utóbb ugyanazon jelenségek következnek el, mint szimpla papírosvalutánál, vagyis a váltóárfolyamot szabályozó tényezők automatikus működése nem érvényesülne és pénzértékünk egyedül kifejezője lenne a váltó-árfolyam, melyet nagy eltéréseknél egyedül devizaspekulációval bajos lenne kedvezően befolyásolni.

Jellemző példa gyanánt az orosz rubelárfolyamok alakulására hivatkozik. Konstatálja, hogy a német deviza árfolyama tavaly akárhányszor az aranyponthoz meghaladta anélkül, hogy organikus aranyelvonás bekövetkezhetett volna, sőt végeredményben úgy 1906., mint 1907-ben Németország aranybilan-sza jelentékeny többletet mutat. Az az ország, amelynek passzív fizetési mérlege van, mindenesetre könnyebben ki van téve minden eventualitásnak. A tényből magából azonban oly következtetéseket kell levonnunk, melyek akkor is érvényesek, ha fizetési mérleg kérdését nem kapcsoljuk a jegybank kérdéséhez, vagyis semmivel sincs kevesebb ok egész gazdasági életünk regenerációját ezen ténynek

számbavételével végrehajtani, akkor, ha pénzforgalmunk berendezése tekintetében a mai állapot mellett maradunk. Egyáltalán tagadja, hogy a nemzet külföldi kötelezettségei révén tulajdonképpen csak hitelezőinek kegyelméből él. Így felállítva a tételt, egy-két kivétellel alig van állam, melynek gazdasági életében ne lehetne megkonstruálni oly esetet, amidőn a külföld magatartása súlyos bajokba sodorhatja. Hogy zülalt pénzügyi viszonyok között valamely ország hitelének bajait hogyan ellensúlyozza, annak mintáját megtalálhatjuk az Egyesült Államokban. Ott ugyanis 1907-ben az import 1293 millió dollárról le-szállt 888 millió dollárra.

Majd a váltóárfolyam és kamatláb kérdésével foglalkozik. Azon eshetőségre, ha valamely részről a hitelélet terén represszáliákkal élének velünk szemben valutánk stabilitása csakugyan meg lenne bontva. De két tétel feltételül áll. Egy megromlott valuta mellett még mindig lehet exportálni, de egy ilyen lamba exportálni súlyos probléma, mely csak óriási áldozatok árán oldható meg. De ha nézzük a hitelező érdekét, úgy azt fogjuk látni, hogy a pénz vásárló erejének növekedése az adószórágban, emi- nenter hitelezői érdek.

Kizártnak tartja tehát, hogy az a külföld, amely nálunk úgy exportálná, mint hitelezői mivoltánál fogva érdekelve van, valutánk mesterséges megrontá-sában lelje örömet. Ha mi magunk gazdasági szer- telenséggel és súlyos hibákkal nem rontjuk valután- kat, a hitelező és hozzánk exportáló államok óvakodni fognak, hogy ezzel a tüsszel játszanak. A kamatláb kérdésénél azt tartja, hogy az autummal drain: az ősi hiteltorlódás idejében magas — időnkint fájdal- mas — kamatlábakkal lesz dolgunk. Egyet azonban ne feledjünk, hogy a kamatláb rendszerint azon ál- lam kamatlába után igazodik, amelyivel a legszoro- sabb üzleti nexus áll fönn. Erre nézve példákkal is szolgál. Most már az osztrákok azt mondják, hogy a mi hitelgyeink drágítják meg nekik is a kamatlábat. Ha ez áll, úgy logikusan nem következethetünk más- ra, mint arra, hogy nem a mai kamatlábhöz mérten lesz relatív magasabb kamatlábunk, hanem az új osztrák kamattételhez viszonyítva, amelynek, — ha az osztrákok nem tévednek — ezek szerint alaco- nyabbnak kell lennie, relative, mint a mai. A külföl- dőn elhelyezett papírosaink esetleges visszavásárlá- sára nézve úgy nyilatkozik, hogy ezt csak annyiban szabad megtenni, amennyiben ez nem jelenti az álló- tőke céljaira felhasználást hiteletkének, a forgótőke rovására való immobilizációját. További fejtegetései során úgy konkludál, hogy fizetési mérlegünk pasz- szívításától pénzügyünk állandóságát nem kell fél- tenünk. Bizonyítékát az 1892-ik évből megtartott osztrák valuta-ankét anyagából merített adatokkal kívánja kiegészíteni. Megállapítja, hogy ezen az an- kéten ugyancsak a készfizetések, a fizetési mérleg és az értékpapírok visszaözönlésének, az eladósodottsá- gnak, illetve a diságionak problémája állott homlok- térben. Elsőnek ismerteti Benedikt szakvéleményét, aki azt állítja, hogy az értékpapírok visszaözönlésé- től nem kell tartani és vissza kell utasítania azt a feltevést, mintha ilyen, a fizetési mérlegből származó követelésekkel egy ország aranykészletét kiszívát- yuzni lehetne. Idézi Hertzka véleményét: „En tehát nem a jobb fizetési mérleghől merítem reményemet, hogy az arany nem vándorol ki. Ez győzően világ- os, de tudom, hogy a fizetési mérleg egyik főadata az áruforgalom eredménye nem lehet helyes, mert az összes kereskedelmi mérlegok hamisak.“ Végül idézte az osztrák hitelintézet elhunyt igazgatójának, Mauth- nernek a véleményét: „Az arany kivonul, már fizetési mérlegünk miatt is, de a közönségnek szolgáljon meg- nyugvásul, hogy ez nem jelent különös veszedelemet.“ Ennek megerősítésül Mauthner hivatkozik Bam- bergerre, a németországi valutapolitikusra, aki, mid- őn 1876-ban Németországból oly sok arany kiszívár- gott, azt mondta, hogy amely állam ettől megijed, azt ő olyhá veszi, mintha egy ember azt akarná, hogy legyen tíze, amely nem ég, és folyója amely nem folyik.

Lányi Mór előadása után lelkesen megéllenez- ték, sőt meg is tapsolták.

Mezey Gyula,

a Nyitrai Gazdasági Egyesület elnöke:

A magyar jegybankot lehetőleg a mostani közös bank mintájára, lehetőleg egyező alapelvek szerint kívánja szervezni, lehetőleg egyenlő alapokra fektetni. Az ilyen megoldás járhat a legkevesebb átme- neti nehézséggel és legkevésbé adhat alkalmat és okot a külföld bizalmának csökkenésére. Az önálló magyar bank tehát az átalakuláskor csakis a ma- gyar birodalom egész területére kiterjedő központi bankjegykidadás kizárólagos szabadalmával felruhá- zott jegybank lehet. Szervezetét illetően részvény- társasági alapra kell azt elhelyezni és pedig a köz- érdekre való tekintettel, hatékony állami ellenőrzés és felügyelet alatt. Az állami banknak nem barátja, nehogy az önálló bank, mint hitelező az állami hitel- szükségletek kielégítéséből kifolyólag a magyar ál- lammal szemben függő helyzetbe kerülhessen. A fel- állítandó magyar bank tőkét 150 millió koronában állapítja meg, melyet a részvényeseknek aranyban

kellene befizetni. Az alaptőkében a külföldi tőkét particzipáltatná, mert az csak szilárdítaná az új bank iránt a külföld bizalmát és emellett a külföld- del értékes kapcsolatra vezetne. A bank ércfedezé- tét 2/3 részben állapítaná meg. A külön magyar bank működése kiterjedhet minden üzletágakra, amelyek a bank-akta 7. fejezet 56. cikkében fel vannak so- rolva. Nem tartja megengedhetőnek a banknak a jel- záloghitelüzletet, záloglevelek kiadását, saját zálog- leveleinek vételét és eladását. A mezőgazdasági hi- telszolgálatok a jegybank által közvetlenül csak kor- látozott mértékben teljesíthetők. A közvetlen hitelezé- stást olyképp véli megoldhatónak, mint azt őgróf Pallavicini Ede előadta, hogy t. i. bizonyos összegig fel volna hatalmazva a bank hathónapos váltók el- fogadására is. A bank és az állam közötti viszony tekintetében kizártnak tartja, hogy a bank az állam- nak hitelezője legyen, bízománya, bankárja lehet. A szabadság legalább 20 évi időtartamra szóljon. A szabadság értékének megfelelő ellenszolgáltatásul a nyereségben való részesedés a magyar banknak szemben kikötendő. Kívánatos és ideális dolognak tartaná, ha az önálló bank már keletkezésekor kész- fizető bank lenne. Ez volna valutánk rendezésének betetőzése. Ezenfelül a készfizetések felvétele bizo- nyos határok közt maga is igen hathatos eszköze lenne valutánk megszilárdításának és közgazdasági erőink gyorsabb fejlődésének. Daczára mindezeknek úgy formulázza a kérdést, nem lehet állítani, hogy a külön magyar bank a készfizetések felvétele nél- kül felállítható nem lenne. Az értékmegtartás kérdé- sében dr. Spitzmüller Sándor osztrák pénzügyminisz- teri tanácsos tanulmányaira utal. Foglalkozik Fel- ner adataival és konstatálja, hogy Magyarország da- czára fizetési mérlege passzivitásának, ma már adósságtörlesztést új adóssággal nem fedez. Uj adó- ságot köt ugyan, ez uton külföldi tőkét hoz be még mindig, de gyümölcsöző befektetésekre.

A közös bank megszüntével a két külön bank- nak lehetőleg egyenlő szervezettel, lehetőleg egyenlő fundációval és lehetőleg egyező pénz- és deviza- politikával kell megjelennie a nemzetközi pénz- piacon. Vagy készfizető lesz mind a kettő egyide- jűleg, vagy felfüggesztve marad a bankjegyek érc- czel való beváltásának kötelezettsége mind a kettő- nél. Ha a rosszabbik eshetőség áll be, vagyis ha nem lenne meg a klüönváláskor a meggyezés hiánya miatt a készfizetések felvételének lehetősége, ezért a klüönválásról és a külön bank felállításáról lemo- nani, meggyőződésem szerint, igen nagy hiba volna. Részemről tehát, habár előnyt adnék is a készfizető külön magyar banknak, az elmondottakra való tekint- tettel nem tartom okvetlenül szükségesnek, hogy az már keletkezésekor készfizető legyen, sőt ezt nem is tartom biztosítottnak. A kérdés második felére az eddig előadottak után teljes rövidséggel adhatom elő a választ. Egy úgy szervezett és úgy alapozott klü- ön magyar jegybank, amint azt igénytelen előadá- somban körvonaloztam, okos és célirányos deviza- és diskontpolitikával nemcsak megvédelmezi érc- állományunkat, de nagyban hozzájárulhat pénzünk értékállandóságának biztosításához. Vannak azonban arra kisebb jelentőségű egyéb eszközök is. Mindent összevéve, a pénzérték állandóságának fenntartását a külön magyar jegybank 1. helyes ércváltóüzlet- rendszerrel, 2. helyes kamatlábpolitikával, 3. a le- számitolási rendszer kifejlesztése mellett az arany- hitel megnehezítésével, 4. az aranyra előnyös vásár- lási tarifa megállapításával, 5. aranyzállításra ka- matmentes előlegek nyújtásával stb. sikeresen szol- gálhatja. A pénzérték paritását azonban mindezeknek a legcélszerűsőbb alkalmazásával sem lesz képes egyedül a jegybank biztosítani. Első és legfőbb é- nyezőnek az államnak magának kell lennie ezen ér- tékfenntartásban. Az állam pénzügyi állandó egyen- súlyával, politikai és közgazdasági viszonyainak ren- dezettségével, politikai és közgazdasági viszonyainak egyaránt normális, nyugodt fejlődésével a legbizo- sabb alapja és tényezője az értékállandóság megör- zésének. De nagy szerep jut ebben az ország népé- nek, tehát magának a nemzetnek is, a gyakorlati életpályák felkarolásával, szorgalom és takarékoság kifejtésével, amelyek mind a vagyonszerzés alapjai és az érték fenntartásának is legbiztosabb tényezői. Véleményem egyenes folyománya azon álláspontom- nak, hogy azon közgazdasági rendszer mellett, ame- lyet a közös vámterületen folytatni lehet, Magyaror- szág gazdasági ereje a természeti kedvező viszo- nyok adta lehetőséghez és az ország érdekeihez ké- pest eléggé ki nem fejthető.

Röviden szólva, én főként gazdasági okokból Magyarország gazdasági jövőjének érdekében az önálló vámterületnek vagyok híve. Önálló vámterület pedig önálló bank nélkül el nem képzelhető. Aki az egyiket akarja, annak akarnia kell a másikat is, még hallottam azt a javaslatot, hogy állítsuk fel az önálló bankot, azután az önálló vámterületet. Nem egyfelől hallottam azt a javaslatot, hogy állítsuk fel z önálló bankot az önálló vámterülettel egyidejűleg 1917-ben. Amennyire én a dolgokat megítélni képes vagyok, csak óvni tudok mindenkit ettől a tetszetősnek lát- szó, de lényegében nagyon veszedelmes megoldási módtól. Sokan vannak abban a véleményben, hogy az önálló bankra és az önálló vámterületre való áttérés-

nek a tulajdonképpeni veszedelme abban a finanszi- és vámháborúban keresendő, amelyet az osztrákok ellenünk majd megindítanak. Ismerem ugyan nagyon jól szomszédainknak irántunk való jóakarátát, de azt mégsem kívánom nekik imputálni, hogy Magyarország jogával és igazságával szemben ily eszközök- köz kivánnának nyulni. Felteszem, hogy előnyeiket körömszakadtáig védeni fogják, amíg lehet, de kenyértörés esetén végre is deferálni fognak az igazságnak és jognak. Ha pedig ebben a feltevésben csalódnánk, akkor ők egyelőre, miután a vám- és kereskedelmi ügyek 1917-ig törvényesen rendezve vannak, Magyarországgal szemben csak az egyik háborút, a pénzügyit indíthatják meg. 1917-ben egyszerre indítanak meg a pénz- és vámháborút. Kétségtelen, hogy egy háborút sokkal könnyebb győzelmesen kiállni, mint egyszerre kettőt. 1917-ben már az önálló bank pénz- és hitelrejeire támaszkodva, fognánk megvívni a másodikat. Hogy ez így könnyebb lesz, mint önálló bank nélkül, efelett vitát folytatni nem lehet. Nekem tehát az a meggyőződésem, hogy aki akarja az önálló vámterületet 1917-ben, annak akarnia kell az önálló bankot 1911-re.

Buzáth Ferencz: A t. szakértő urnak igen érdekes és tanulságos beszédében azt méltóztatott mondani, hogy nem feltétlenül szükséges, hogy az önálló magyar bank készfizető bank legyen és erre nézve például felhozta, hogy itt van a közös bank. Ha már most a banknak fennállásához nem feltétlenül szükséges, hogy készfizető bank legyen, de az osztrák bank készfizető bankká válik a különválásnál, akkor az a körülmény gyakorol-e az általunk felállítandó önálló jegybankra befolyást oly irányban, hogy mi is kénytelenek leszünk készfizető bankká lenni, vagy pedig e nélkül is operálhatunk?

Mezey Gyula: Az igen t. képviselő ur — úgy látszik — nem figyelt eléggé az én előadásom eszmenetére, mert én egyáltalán nem vitattam a nem készfizető banknak czélszerűségét vagy helyességét, hanem kiindultam a meglévő állapotból és tekintettel arra a körülményre, hogy éppen Ausztria lehet az akadály abban, hogy készfizető bankot állítsunk, vitattam annak lehetőségét. Azt hiszem, hogy én ezen kérdést előadásomban teljesen tiszta világításba helyeztem. (Helyeslés.)

Tauszig Hugó,

kir. tan, a Marosvásárhelyi Kereskedelmi Kamara elnöke:

A magyar jegybankot központi szabadalmazott részvénytársasági alapon kívánja felállítani. A részvény-alaptőkét 120 millióval kívánja megállapítani. A részvények 1/10 részét a külföldnek átengedné. 2/3 azaz 40% érczfedezetet kívánatosnak tart. A közös jegybank alapszabályaiban felsorolt üzletkört a magyar bank részére megfelelően tartja, feltétlenül kizárva azonban a jelzálogkölesönöket, amely üzletág nézete szerint nem a jegybank körébe való. Kizárásnak tartja, hogy a magyar jegybank az államnak kölesönöket nyújthasson és ennek akár rövidebb időre vagy rövidebb felmondásra is hitelezője lehessen. A magyar banknak is megadná mindazokat a kedvezményeket, amelyeket az osztrák-magyar banknak megadtak. A bankszabadalmat most első ízben 25 évre állapítaná meg, mert időt kell engedni, hogy a magyar jegybank a kezdet nehézségeit legyőzve gyökeret verjen és megizmosodjék. Az osztrák nemzeti bank első szabadalma szintén 25 évre szól.

A készfizetés kimondását különösen a külföld részéről netalán mutatkozó aggodalmak megnyugtatósa szempontjából mindenesetre kívánatosnak tartom ugyan, de nem hallgathatom el aziránti aggályaimat, hogy az válságos időkben, amint az múlt évben is világszerte tapasztalható volt, komoly veszedelemmel járhat, mert az arany kivitele és ezzel az érczalap nagyobb mérvű csökkenése majdnem kizárólag csakis tetemes kamatlábemeléssel enyhíthető. Szerény nézetem szerint ezekre való tekintettel a magyar jegybank csakis fakultative legyen készfizető, vagyis úgy, miként az Osztrák-Magyar Banknál, a készfizetés törvényben és alapszabályban kimondandó ugyan, de azzal, hogy annak effektív felvétele a törvényhozás által alkalmas időben el fog rendeltetni, ami a jegybank szakszerű óvatos és céltudatos vezetése és helyes devizapolitikája mellett nem is fog sokáig magára várni.

Pénzünk értékállóságát biztosítottak tudom, ha a jegybanknak meglesz a kellő érczfedezete és — amit már többször hangsúlyoztam — szakszerű, szolid és céltudatos az ügyvezetés és helyes a devizapolitikája, ha a lehelyezések jók és mobilok lesznek, amiben kételkednünk nem szabad. Diszagio pedig rendszerint csak ott mutatkozik, ahol rendezetlen a valuta, rosszak a gazdasági viszonyok, a jegybanknak rossz a szervezete és vezetése, nagy az állami tartozás a jegybankkal szemben és túl nagy a bankjegyforgalom. Mindezekből pedig nekünk nem kell tartanunk.

Midőn ezekben a t. bankbizottság által hozzám intézett kérdésekre legjobb meggyőződésem és csekély tudásom szerint megfelelően igyekeztem, még szükségesnek tartom kijelenteni, hogy felette kívánatos lett volna, hogy az önálló vámterület létesítése már megelőzte volna a magyar bank felállítását, mert ez esetben a felmerült gazdasági nehézségek leküzdésében segítségére jött volna a létesítendő önálló banknak. Minthogy azonban ez csak 1917-ben lesz lehetséges, most fokozottabb feladatot vár az önálló magyar bankra, mert 1917-ig kellőképp megszilárdulván, módjában lesz jegybankunknak odahatni, hogy az önálló vámterületre való átmenetel pénzügyi részét kellőképp előkészítse. A kezdet nehézségei ne riaszssanak vissza bennünket, mert ezek csak átmeneti természetűek. Erős a meggyőződésem, hogy azokat le is fogjuk küzdeni. A végcél pedig: Magyarország gazdasági függetlensége és megerősödése megéri a hozandó áldozatokat!

Előnk: Kíván valaki kérdést intézni a szakértő urhoz? (Nem!) Ha senki sem kíván, akkor a bizottság köszönetének kifejezése mellett kérem még a t. bizottságot, hogy az ülés bezárása előtt méltóztatásuk talán elhatározni, hogy a még ki nem hallgatott szakértő urakat jövő hétfőn délután 4 1/2 órakor, kezdődő ülésben hallgassuk meg (Helyeslés), amely ülésen azután a további teendőkre nézve is kell határozoznunk. (Helyeslés.) Ezt határozatilag kimondom és az ülést bezárom.

KÜLFÖLD.

Anarchia Perzsiában. Az a fegyveres tömeg, mely néhány nap óta a mecsetben és a parlament közvetlen közelében gyülekezett, ma tizezer emberre szaporodott, mert döntő csapást akartak a sah ellen intézni. Az arzenált és a szertárat, miután attól tartottak, hogy a tömeg azokat ki akarja fosztani, kozákok szállították meg. A sah délelőtt írásban felszólította a parlamentet, hogy a teret néhány óra alatt üríttesse ki, mert különben kénytelen volna erőszakot alkalmazni. Ez a fenyegetés hatott. Délután három óráig a tömeg elszéledt. A sah azt is követelte, hogy a parlament szolgáltassa ki a nyolcz főbujtógatót, akik közt néhány képviselő van, de ezt a parlament megtagadta. A sah körül vannak régi tanácsadói. A perzsa táviróhivatalok nem vesznek fel táviratokat Taebriben Rescht felé. Egyelőre nyugalom van, de nem sokáig fog tartani.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Teheránból a tegnapi zavargásokról, hogy a parlament és a szövetsédes mecset előtt összegyűlt tömeg részben fel volt fegyverkezve és hogy, amidőn a katonák megfosztották őket fegyvereiktől, többen megsebesültek. Abban a pillanatban, amidőn a zavargás komoly képet látszott ölteni, hozták a parlamentből a sah levelét, amely tudtul adja, hogy ha a tömeg öt óráig nem oszlik szét, katonák szórják szét. A nép végül békésen elvonult. Ma reggel minden nyugodt volt.

Albán rablók üldözése. A janinai csendőrpáncsok, aki azt az albán bandát üldözte, amely Santi-quarantát megtámadta, 50 embert fogott el. Ezek közt azonban alig vannak bandatagok, legnagyobb részük csak beavatott és bűnpalástoló. Az ottani kereskedők és hajózási ügynökségek a valinak és a nagyvezérnek táviratban köszönték meg a tett intézkedéseket és helyőrséget kérnek. Ezért Santi-quarantába, Delvinoba, Argyrocastroba és Premetbe egy-egy zászlóaljat küldöttek, a janinai helyőrség két zászlóalját pedig őrszolgálatra rendelték ki.

A macedon reform. A szeptérvári távirati ügynökség által tegnap közzétett hivatalos közlemény, amely a revali összejöveteletről szól, ama reménynek ad kifejezést, hogy az Anglia és Oroszország között a macedoniai reformról folyamatban lévő tárgyalások nemsokára teljes megegyezésre fognak vezetni, amely megegyezés majdani szilárd formája alapjául fog szolgálni a macedoniai reformmünél érdekelték általános ententejének. Alapos az a feltevés, hogy Anglia és Oroszország a függő macedoniai kérdéseket a konstantinápolyi nagykövetek értekezlete közvetítésével óhajtja elintézni.

EGYHÁZAK.

— (A Rákóczi-kollégium megnyitása.) A budai katolikus konviktus június 14-én, vasárnap délelőtt tartja meg Oszlop-utcai ujonnan emelt épületének ünnepélyes felavatását. Az ünnepély reggel tíz óra- kor misével kezdődik és ezután diszülés lesz, amelyen gróf Majláth György, dr. Várady L. Árpád püspök és Bednárz Róbert igazgató fognak beszédet mondani. A felavatáson a kultuskormány is képviseltetni fogja magát és megjelenik azon a főváros egész katolikus társadalma.

Az új lakbérszabályzat.

(A fővárosi törvényhatóság zottsága ma tette közzé az új bizottsága ma tette közzé az új bérletszabályzatot.)

HÁZMESTER (szomoruan): Nagyságos ur, kirek, in elmegek... in ez nem kibirok tovább... In nem kibirok...

HÁZIUR (idegesen): Havranek, azt a részeg morva fejit, Havranek, ne sirjon... Legalább öt-ezerszer megmondtam magának, ne legyen szentimentális... Ne sirjon nekem, maga messziről ide-szaladt, mert ha én szentimentalitást akarok, akkor befizetek a Nemzetibe és ott sir nekem a Török Irma és még a Bakó is kiabál...

HÁZMESTER (sirva): Kirek alássan, nagyságos ur, in megis elmegek...

HÁZIUR (elkeseredetten): Hát mi a fene bántja magát, maga alkoholspongya... Mit bög?

HÁZMESTER: Hát kirek, most megjelente az új lakbérszabályzat és... és... és...

HÁZIUR: Nyögje ki...

HÁZMESTER: És in... az nem tudok megtanulni... In az nem tudok megtanulni ezzel az öreg buta fejvel...

HÁZIUR (megvetéssel): Öreg, buta fej... das stimmt, öreg és buta... ebben igaza van magának. Mit akar maga megtanulni abból a szabályzatból?

HÁZMESTER: Sok ujat van abba, nagyságos ur...

HÁZIUR: Ördögöt van... Ami van, az is nekem van... Ezentul minden évben csak egyszer szabad stájerolni. (Villámló szemekkel.) Havranek, itt maga csudákat fog látni... Egyszer szabad stájerolni? Igen? Jó! Egyszer fogok stájerolni, de abba belebolondul a lakó, úgy éffek... Tisztán kell átadni a lakást? Jó. Kiköltözködés előtt mindenkinek ki kell festetni az összes helyiségeket.

HÁZMESTER: De kirek alássan, új beosztás...

HÁZIUR: Ammit csak maga is tud, maga morva szerencsétlenség, hogy február, május, augusztus és november helyett januárban, áprilisban, júliusban és októberben állítson be a maga farizeus pofájával a lakóhoz és elvegyen tőlük mindent házbérre, ablak-biztosításra, házbérekrajczárra, adóra, házmester-pénzre, szemétpénzre...

HÁZMESTER (éledő reménnyel): Más nincs, kirek alássan?

HÁZIUR: Mi legyen? Talán kapjon minden lakó száz Hazai Takarékpénztár-részvényt?

HÁZMESTER (vigabban): Minden ugy maradj, ahogy volta?

HÁZIUR: Hát persze. Csak nem gondolta, hogy most mi leszünk a kutyák és a lakó az ur. En fogok stájerolni ezután is...

HÁZMESTER (örvendve): In tovább is goromha leszek... in a cselideket eztán is lehuzok a lépcsőn?...

HÁZIUR: Sőt. Önnek most fokozott kötelessége lesz ugy gyilkolni a lakókat, hogy az első negyed után hanyatt-homlok kiköltözzenek...

HÁZMESTER (röhög): Irtek... Egy íves fölmondás ilyen fiatal, ugy-e?... Tessék csak rámbizni...

HÁZIUR: Például a doktor Havass, az olesón lakik...

HÁZMESTER: Bizom isten... (Kinéz az ablakon.) Ott megy föl doktor urtól a szakácsné... Was, egy kosár van neki? Na, wart...

(Öt perc mulva örült visitás veri föl a házat. A szakácsné ülő helyzetben ugy csuszik le a lépcsőn, mint egy tobogán s a lépcső alján leveri a lábáról doktor Havass. Három pofon csattan. Egyet kapott a házmester, egyet a doktor, egyet a háziur. Még egy pofon csattan, ezt kapta a házmester. Azután még egy pofon csattan, bizony isten, ezt is a házmester kapta. Most elég, most Havranek rug, köp, boxol, Havass kiabálja: Na, várjatok zsidók és a háziuron tánczol. Rendőr, följelentés, csönd.)

HÁZIUR (tiz perc mulva): Havranek, maga baram, maga bivaly, mit csinált?

HÁZMESTER: Doktor Havassat akarok ki...

HÁZIUR (mély meggyőződéssel): Maga ló, hiszen most még nem gilt az új szabályzat, most még nem

Kell így kiutálni az embereket . . . Mit akart attól a szegény embertől?

HÁZMESTER (ijedten): In fölmegeyék és bocsnatot kirek . . .

HÁZIUR: Igen fölmegey és stájerol, maga . . . maga . . . Hisz most még lehet . . .

Ray.

Anyákért és csecsemőkért.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 13.

A magyar társadalom ébredő lelkiismerete egyre újabb és újabb intézményeket valósít meg, melyeket a humanizmus nyugaton már régen valóra váltott. Miután a társadalom különféle rétegei észrevették a mulasztást, melyet az előző évtizedek a gyermekügygyel szemben elkövettek, önként jutottak el azokhoz a szegény anyákhoz, akiket a jövő generációjának érdekében is a ma társadalmának kötelessége a szerveztüknek megfelelő helyzetbe juttatni.

Ennek az üdvös munkának az érdekében nálunk ma történt meg az első fontos lépés, melyről részletes tudósításunk a következő:

Az Ujvárosi háza tanácstermében ma délután alakult meg az Országos Anya- és Csecsemő-Védőegyesület. Az egyesület célja: a szülő nők és a csecsemők halandóságának csökkentésére alkalmas intézményeket létesíteni, szegény nőket vallásra és családi állapotra való tekintet nélkül anyaságuk minden szakában támogatni. E cél elérésére menedékházakat fognak létesíteni terhes és gyermekágyas nők számára, hogy a szegény sorsban lévő nő hajlékot találjon arra az időre, amikor a szülés előtt dolgozni már nem képes, de szülőintézetben, vagy klinikán még nem vétetik fel, valamint arra az időre is, amikor lebetegedése után innen elbocsátatik, de munkába még nem állhat; továbbá szülőintézetet, vagy szülőosztály létesítését előmozdítani oly városokban, ahol ilyen eddig még nincs. Célja továbbá az otthon lebetegedő szegény nőket ágy- és fehérművel, valamint az ápoláshoz szükséges eszközökkel támogatni, részben kölcsönadás után, szükség esetén gondoskodik a gyermekágy tartására a házi szükségletekről (élelmezés, fűtés), valamint kiegészítő személyről (szolgáló), a háztartás (takarítás, főzés, mosás) ellátásáról; a szoptatást jutalmazza, oktatást nyújt szóban és írásban a terhes, szülő, gyermekágyas és szoptató nő, valamint a csecsemő ápolására nézve. Foglalkozni fog továbbá a csecsemők védelmével és erre vonatkozó intézményeket, mint csecsemő-otthonokat létesít, lehetőleg a már fennálló gyermekvédelmi intézmények segítségével és működési körük figyelembe vételével. Foglalkozni fog végül minden, az anyaság védelmére vonatkozó kérdéssel, mint biztosítás az anyaság idejére, a terhes nők mentesítése a munka alól, az anyák és gyermekeik jogi védelme és társadalmi uton előkészíti e kérdések törvényes rendezését.

Az alakuló közgyűlésen a fővárosi társadalom színe-java nagyszámban jelent meg, különösen a hölgyek közül. Dr. Schwarzer Ottó ékesszavú megnyitó beszéde után dr. Temesváry Rezső változó az egyesület célját, eszközeit, hivatását és szervezetét. E szerint az egyesületnek tiszteletbeli, ágyalapító, pártfogó, alapító, pártoló és rendes tagjai lesznek. A fővárosnak minden kerületében legalább egy kerületi választmányt fognak alakítani s céljuk lesz az egyesület eszméit az illető kerületben terjeszteni, tagokat gyűjteni, a segélyezendők felett közvetlenül felügyeletet gyakorolni és a megfelelő segélyezésről gondoskodni. Az egyesületnek az ország városában fiókjai lesznek s minden nagy- és kisközségben ezen kiterjedéséhez képest egy- vagy több helyi bizottságot fognak alakítani, amelyek földrajzi fekvésük szerint vagy az anyaezseülethez, vagy valamely fiókegyesülethez fognak tartozni. Az ágyalapító 5000 koronát, a pártfogó 1000 koronát, az alapító tag pedig 100 koronát kell, hogy az adományozzon az egyesületnek. A pártoló tag az, aki évi 20 korona tagsági díjnak fizetésére kötelezi magát legalább három éven át. Rendes tag pedig, aki évi 4 korona tagsági díjat fizet legalább három éven át. Ruffy Pál magasszárnyalású beszédben mondott köszönetet azoknak, kik az egyesület létrehozásában fáradságtalan kitarással és szorgalommal buzgólkodtak.

Dr. Schwarzer Ottó a jelenlevők zajos éljenzése közepette az egyesületet megalakultnak jelent ki, amely után megválasztották a tisztikart, az igazgató-tanácsosokat és a helybizottságot. Az

egyesület védnöknőjének nagy lelkesedéssel Stefánia királyi hercegnőt, Lónyay Elemérné grófnőt választották meg.

Elnökök lettek: dr. babarcsi Schwarzer Ottó, gróf Batthyány Tivadar, ügyvezető-elnök: Dániel Ernőné báróné, elnökök: özv. Andrassy Tivadar grófné, Attems Gyuláné grófné, Baán Dezsőné, dr. Chorin Ferencné, Csáky Albinné grófné, Dessewffy Emilné grófné, Eszterházy Mihályné grófné, Guttmann Vilmosné báróné, Hatvany-Deutsch Józsefné, dr. Neumann Arminné, Ruffy Pálné, Semsey Lászlóné grófné, Sombory Lajosné, Széchenyi Imréné grófné, Széchenyi Lászlóné grófné, Telesi Sándorné grófné, Wenckheim Frigyesné grófné, Zichy Vladimírné grófné, főtitkár: Rákosi Jenő, igazgató-főorvos: dr. Temesváry Dezső, ügyvezető-titkár: Zboray Aladár, titkárok: dr. Adler Oszkár, dr. Lewy Róbert, dr. Mansfeld Géza, helyettes-főorvos: dr. Feleki Sándor, menhely főorvos: dr. Senyey József, gazdasági igazgató: Kovács Frigyes, pénztáros: Horváth Zsigmond, jogtanácsosok: dr. Burg Hugó, dr. Csukássy Jenő, dr. Friedrich Imre, dr. Héder Lajos, dr. Oppler Emil, jegyzők: dr. Auer Pál, Bókay Zoltán, dr. Frank Olga számvizsgálók: Fehér Miksa, Földiák Vilmos, Havas Miksa, Pollák Manó, Reinitz Ernő.

Igazgató-tanácsosok lettek: Almásy Géza, gróf Almásy Györgyné, gróf Andrassy Géza, gróf Apponyi Albertné, Auer Róbert, dr. Bakonyi Kálmán, dr. Balassa József, Bán Dezső, báró Bánffy Dezső, dr. Bánóczy József, dr. Bácsy István, Barkóczy Ilona báróné, dr. Bársony János, Bartha Arnold, Bartók József, gróf Batthyány Lajosné, báró Madarassi Beck Gyuláné, dr. Benedek Jánosné, Bernáth Gézáné, Berzeviczy Albertné, Bezeredy Viktor, dr. Bleyer Miksa, dr. Boda Dezső, özv. Bochus Pálné, dr. Bókay Árpád, dr. Bókay János, dr. Bosnyák Zoltán, dr. Chyzer Kornél, Dessewffy Emma, Deutsch Antalné, dr. Deutsch Ernő, dr. Dirner Gusztáv, Edelsheim-Gyulay Lipót gróf, Ehrmann Leoné, Elek Pálné, dr. Elischer Gyula, Eszláry Sándor, gróf Esterházy Mór, dr. Fekete Ignác, dr. Feleki Béla, dr. Feleki Hugó, Follinusz Emil, Forray Ferenc, Forray Gábor, Földiák Gyula, dr. Fränkel Sándor, dr. Frank Ödön, dr. Friedrich Vilmos, Fülepp Kálmán, Fürst László, dr. Gerber Béla, Glück Frigyes, Glücklich Vilma, báró Groedel Arminné, dr. Gross Gyula, dr. Grünwald Mór, Gyulay Miksáné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, dr. Hajós Józsefné, Hampel József, Pulszky Polixena, Hanvay Sándor, Hatvany Deutsch József, Herczeg Ferenc, dr. Herczel Manóné, özv. Herich Károlyné, Hoitsy Pálné, Holitszer Béla, Hubay Jenőné, Czebrán Józsa grófné, Hivös József, dr. Jakab Lászlóné, dr. Rác Hanna, Jekelfalussy Zoltán, dr. Jellinek Arthur, dr. Jurkiny Emil, dr. Karsay Sándor, dr. Korányi Frigyes, dr. Kovács Aladár, Kovács Sándor, dr. Krompecher Ödön, Kunfalvi Imre, Lánzy Leó, dr. Lantos Emil, Léwy Jenő, Lukács Józsefné, dr. Machlup Henrik, dr. Magyarevits Mladen, dr. Mangold Armin, dr. Márkus Dezső, Márkus József, Mauthner Alfréd, Mentsik Ferenc, dr. Messinger Simon, dr. Mezei Mór, gróf Mikes Arminné Moskovitz Gézáné, dr. Müller Kálmán, Neumann Frigyesné, Pais Gyuláné, dr. Raisz Gedeon, dr. Raisz Dezső, Rosenberg August, dr. Rózsavölgyi Manó, Ruttkay Miksa, Ruffy Pál, Sándor Pál, Sarkadi Ignác, dr. Schreyer Jenőné, Strasser Izidorné, Strasser Rezsőné, Stricker Sándorné, dr. Szabó Sándor, dr. Szalárdy Mór, gróf Szápáry Pál, Széll Kálmán, Szirmay Oszkárné, Szevényi József, dr. Tauffer Vilmos, Tóásó Pál, Tolnai Arnold, dr. Vasziljevits János, dr. Verebely Tibor, Viola Imre, dr. Visontai Sománé, dr. Weisz Manfréd, Wlassics Gyuláné, Zilahy Simon, Zipernovszky Károlyné.

Dr. Schwarzer Ottó indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a választások eredményét táviratilag tudatják az egyesület védnöknőjével, Stefánia királyi hercegnővel, valamint ügyvezető elnöknőjével, báró Dániel Ernőnével. Végrehajtó bizottságot választott még a közgyűlés, amely után dr. Balassa József indítványára elhatározták, hogy gróf Batthyány Tivadart táviratilag üdvözzik. Végül határozatilag kimondták, hogy az egyesület alapszabálytervezetét felterjesztik a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. Dr. Schwarzer Ottó köszönetet mondva a megjelenteknek a szíves érdeklődésért és az egyesület működésére a mindenható alldását kérve, a közgyűlést berekesztette.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Baranyamegyei jegyzők gyűlése. A baranya-vármegyei jegyzők egylete Pécsen, a vármegye székházának gyűlési termében rendes közgyűlést és é hónap 15-én délután 3 órakor választmányi ülést tart. A közgyűlés tárgysorozatában szerepelnek: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei jegyző-egyletnek indítványa a jegyzők köztisztviselői minőségének megállapítása, s mint ilyenek részére kedvezményes vasúti jegy kieszközölése tárgyában mozgalom indítása iránt. Beregmegyei jegyző-egylet indítványa az

„Erzsébet“ nvet viselő jegyzői árvaház alapjának gyarapítása tárgyában. A községi és körjegyzők „Erzsébet királyné“-ról nevezett országos segítő-egyesületének alapszabályai, illetve tervezetének megvitatás céljából való bemutatása. Délmagyarországi közművelődési egyesület indítványa az országos jegyző-egylet munkarendje tervezetének elfogadása tárgyában. Kovács Pál indítványa a jegyzői nyugdíj-szabályrendeletnek oly iránybani módosítása tárgyában, hogy a szolgálatban levő jegyzőnek és rendszeresített segédjegyzőnek megválasztása előtt pályáján eltöltött szolgálati évei is beszámíttassanak. Czéh Antal lánycsóki körjegyző indítványa a baranya-vármegyei községi és körjegyzők egyletének felosztatásáról.

Mozgó képek.

Kritika.

A kis Gyuszi még nem volt színházban és mivel aznap nagyon jól viselte magát és nagyon könyörgött, elvitték.

Talán nem jól választották meg az alalmat, mert a színházban tragédiát játszottak — Othellót. A szerelemföltés drámájának írásakor Shakespeare nem igen sarkalhatta az a gondolat: „fog-e a hét éves boy-oknak s az öt éves girl-öknek tetszeni?”

No, de hát Gyuszi, mint már említettem, sohse látott színelőadást. Új volt neki maga a csillogó nézőtér, a fényes világítás, a színpad titokzatos világa, a fekete arcu mór és az egész előadás.

A páholy bársony korlátjára könyökölve nyitott szájával követte a szerencsétlen Desdemona szomorú életfordulát, mely a rendőri hírekbe illő erőszakos halálával ért véget.

Haza érve, nem akart vacsorázni és egész éjjel szörnyű álomlátásai voltak. Másnap pedig tarka asztalterítőbe burkolózott, törülközőből turbánt csavart a fejére, tör helyet a papa vonalzóit fogta marokra, nagy lépésekkel mérte a szobát alá s fel és valami sajátságos nótát énekelt, melynek szövegében sürin fordult elő ez a név:

— Dezdemóóna! Dezdemóóóna!

A mamának sok dolga volt a háztartás körül, a papa viszont tárgyaláson volt távol hazulról, úgy, hogy a fiucska senkit se zavart s ő maga rekedtté énekelte magát.

Az ebéd idejére összegyűlt a család és Gyuszi akkor is még mindig száguldozott a szobában, forgatta a szemét, vicsoritotta a fogát, döfkölte a levegőt a léniával és fülhasogatón énekelte:

— Dezdééemona! . . . Dezdemóóóna!

Eleinte mulattak a kis fiu viselkedésén, de amikor sehogy sem akart belefáradni, leintette a papát:

— Gyuszi, elég legyen!

A kis fiu komikus méltósággal felelt:

— Én most Othello vagyok!

— Jó, jó . . . de azért nem muszáj énekelned.

— De igenis muszáj . . .

— Miért, . . . te?

— Azért, mert az a bácsi is énekel, a színházban . . . Dezdemóóóna! . . . Dezdééemona!

Es addig folytatta a bömbölést, amíg paradicsomleveszel be nem tömték a száját.

R-a.

TÁVIRATOK.

A Krupp-társaság kölcsöne.

Berlin, június 13. (Saját tudósítónktól.) A Krupp-féle részvénytársaság 50 millió márka 4 százalékos kölcsönt vesz föl, amelyből 20 milliót már átvett egy konzorcium, nevezetesen a Dresdeener Bank, a Deutsche Bank, a Berliner Handelsgesellschaft, a Bank für Handel- und Industrie, a Deutsche Gesellschaft és az Essener Creditanstalt.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	jun. 13.	jun. 12.
Buza	locobuza 95 ¹ / ₂	96 ³ / ₈
	juliusra 94 ³ / ₄	95 ³ / ₈
	szeptemberre 91 ⁷ / ₈	92 ³ / ₈
Tengeri	—	—
	juniusra 76	76
	juliusra 76	76

Csikagó.

Buza	júniusra	87 1/8	88 1/4
Tengeri	júliusra	67 1/4	67 1/4

New-York, jun. 13. Gyapot New-Yorkban helyben 11.40 (11.40 tegnap), gyapot júliusra 10.16 (10.12), gyapot szeptemberre 9.64 (9.63), gyapot New-Orleansban helyb. 11.1/2 (11.1/2), petroleum stand white Filadelfiában 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, június 13. (Zárlat.) Zsír júliusra 8.77 (tegn. 8.77), zsír szeptemberre 8.97 (tegnap 8.97), szonna short clear, 7.87 (tegnap 7.81), sertéshús szeptemberre 13.35 (tegnap 13.30).

A szerelem halottai.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 13.

Minden ízében megrázó szerelmi dráma játszódott le ma este a Lipót-körut 15. számú ház harmadik emeletén. Egy huszonkét éves művésznövendék, Göröncsér-Gundel János revolverrel rálőtt Grünblatt Lipót fabizománnyos Ilona nevű tizenhét éves leányára, aki szintén művésznövendék volt. A golyó a leányon életveszélyes sebet ejtett, a fiatalember pedig még a helyszínen meghalt. A dráma a leány és a fiatalember közötti elhatározásának eredménye. Mindketten a Frischauf-Szablya János féle művésziskola növendékei voltak. Már az iskolában megkedvelték egymást. Mint az intézet legtehetségesebb növendékei, együtt terveztek, szőtték a jövő reményteljes álmait. A tervezgetések, bizalmas megbeszélések azonban nem maradtak következmények nélkül. A fiatalok szívben felébred a szerelem. A lázas, szenvedélyes, de tiszta szerelem. Göröncsér-Gundel János feleségül akarta venni Grünblatt-Máthé Ilonkát. A végzet azonban a szülők személyében jelentkezett. A fiatalember apja, Gundel János nagyvendéglős és volt szállótulajdonos hallani sem akart a házasságról. A leány egyszerű zsidóleány volt, ez öreg Gundel pedig abba nem egyezett bele, hogy fia ilyen házasságot kössön.

A fiatal ember ezek daczára már régóta járt a leány családjához és udvarolt a leánynak. Ma is ott volt ebédén s úgy félhárom óra tájban, amikor már csak a leánynak édes anyja volt otthon, a szobaleánnyal felhívták egy hordárt és leveleket adtak át neki. A fiatalember azt mondta a hordárnak, vigye el a leveleket Frischauf Ferencz festőművésznek, akinek Göröncsér-Gundel János Dohány-utca 16-18. szám alatt levő lakásán volt az iskolája.

A fiatal ember azután a leánnyal együtt átment annak szobájába és ott néhány perc múlva megtörtént a katasztrófa. A zajra berohant a leány anyja és segítségért kiállt. A besiető cselédek és a gyorsan előhívott orvosok azonban már csak a beállott halált konstatálhatták.

A dráma áldozatai.

Göröncsér-Gundel János, Gundel János volt szállodatulajdonos és a vendéglősök ipartestülete elnökének fia, évek óta szerelmes volt Máthé Ilona festőművésznőbe, Grünblatt Lipót fakereskedő viruló szép leányába. A fiataloknak minden vágya az volt, hogy szívük hajlamát követve összeházasodjanak, de ez a terv megtörtött a fiu szülőinek ellenkezésén, akik semmiesetre sem akartak beleegyezni abba, hogy fiuknak egy zsidó leány legyen a felesége. A fiu többször kérte szülőit, rimázkodott nekik, hogy ne állják útját boldogságának, de a szülők hajthatatlanok voltak. Néhány nappal ezelőtt Gundel János ismét megkérte szülőit, hogy egyezzenek bele házasságába, de a szülők tudni sem akartak a dologról. Ez a legutolsó elutasítás nagyon elkeserítette a rokonszenves fiatalembert, aki napok óta busan és kedvetlenül lézengett és nem volt kedve semmihez. Ma délelőtt félhárom óra tájban a fiatalember megjelent a leány szüleinek Lipót-körut 15 szám alatt levő lakásán, amely ház harmadik emeletének első számú lakását Grünblatték már három éve lakják. A lakás öt szobából áll és a leánynak egy külön szobája van, amely lakószobául és műteremül is szolgál.

A fehér szoba.

Gyönyörű kis szoba ez. Leányos minden darab butor, minden nipp és egyéb apróság, látszik, hogy hozzáértő művészkez válogatott össze, mindent, ami benne van. Butorzata mindössze egy ágyból, szekrényből, kis asztalból és két székből áll. Minden fehér... A falon Göröncsér-Gundel, Frischauf és a leány saját készítményű képei. Legszebb dísz a szobának az a kép, amelyet a szerencsétlen végű leány a szerelmeséről készített.

Mikor az ember a szobába lép, el sem hinné, hogy ebbe az ártatlanul szép szobában ily végzetes tragédia játszódott le.

Az utolsó beszélgetés.

Amikor a fiatalok újra bementek a szobába, leültek és beszélgettek. Már az ebéd ideje is elérkezett, de ők talán nem is vettek tudomást az idő rohamos haladásáról. Nem lehet tudni, hogy miről folyt a beszélgetés, de annyi bizonyos, hogy mikor a fiatalember a leány anyjának meghívására ebédre ott maradt, kissé ideges volt. Nagyon uralkodhatott indulatain, mert a kis idegességen kívül semmit sem vettek rajta észre. Az ebédet elég jó étvágygal fogyasztotta el. Keveset beszélt ugyan, de azért nem látszott rossz kedvűnek, vagy levertnek. Ebéd után a család többi tagjai eltávoztak otthonról, csak az anya dült le a szalon pamlagára, ahol olvasgatott. Még ő sem sejtett semmit. Tudta ugyan, hogy a fiatalok nagyon el vannak keseredve, mert a házasságuk elé akadályok, sőt látszólag elháríthatatlan akadályok gődültek, de hogy ilyen sötét gondolataik lennének, arra gondolni sem mert.

Körülbelül fél három lehetett és a fiatalok még mindig beszélgettek. Halk suttogásuk áthalatszott a szalonba, ahol Grünblattné már elszendergett. Néhány perc múlva a fiatalember leküldte a cselédet a hordárért és annak hat levelet adott át. Egy negyed órával a hordár távozása után egymásután két dördülés hallatszott a fehér szobából, majd a leány velőtrázó sikoltása remegte meg a házbelleket.

Grünblattné rémülten ugrott fel a pamlagról. Berohant a szobába, ahol rémes látvány tárult szemei elé. Az ágy előtt a szőnyegen egy vánkoston feküdt a fiatalember és a leány.

Az anya először azt hitte, hogy csak Göröncsér-Gundel János lett öngyilkos, de ekkor a leánya alig hallható hangon suttogta:

— En is...

Többet nem tudott mondani. Mellére mutatott, ahonnan vékony sugárban tört elő a vér.

Közel hozzá feküdt Gundel; de már halott volt. Agyát roncította szét egy jól irányított golyó. Kezénél hevert a Browning revolver, amelyből két golyó hiányzott.

„Nem tehettem másképp.“

Alig ocsudott föl első rémületéből a szerencsétlen anya, már bent volt a szobában a ház cselédsége. Azonnal elküldtek a szomszéd házban lakó háziorvosukért, aki azonnal konstatálta, hogy a fiatalember már halott. Ezért minden igyekezetével oda hatott, hogy a leányt — ha csak lehetséges, — megmentse az élet számára.

Eközben megérkeztek dr. Fiala Richárd vezetésével a mentők. Pamlagra fektették a leányt, majd kimosták és beköltözték sebeit. A szerencsétlen teremtés röviddel ezután eszméletre tért.

Alig hallható hangon megszólalt:

— Ah! Itt vannak a mentők...

Most anyjához fordult:

— Bocsássatok meg nekem, nem tehettem másképp, nagyon szeretniük egymást!

Ujra elvesztette eszméletét és a mentők ily állapotban a Hercei-féle szanatóriumba vitték. Itt dr. Hirtenstein, a szanatórium orvosa megvizsgálta és konstatálta, hogy a golyó a keblébe hatolt, a szív tájára. A sebesülés feltétlen életveszélyes és valószínű, hogy a fiatal leány hamarosan meg fog halni.

A rendőrség nemsokára megjelent a helyszínen. Novák Nándor fogalmazó és dr. Róna Sándor rendőrorvos ejtették meg a hatósági vizsgálatot, amelynek eredménye még borzalmasabb

képet vet a katasztrófára. Gundel János hatlövétű Browning-revolverrel követte el az iszonyatos tettet. Először a leányra lőtt, azután magára fordította a fegyvert és golyót röpített a szájába. A vizsgálat megállapította, hogy a fiatalember a kiömlő vér ölte meg. Megfulladt a saját vérében. A halál azonnal beállott. A zsebében egy nyitott borítékban, mely czimezetlen volt, a következő levelet találták:

„Ne tartanak felettünk semmiféle szertartást. Égessenek el együtt és szórják szét a hamut, de semmiesetre se tegyék el. Ne nyomassanak partícédulát, ne adjon senki semmiféle virágot vagy koszorút, mert babér csak azt illeti meg, akinek a halálba sikerült bennünket külden!.“

Göröncsér-Gundel János, aki a kereskedelmi akadémiát és a keleti akadémiát elvégezte igen intelligens és művelt fiatal ember volt. Tanulmányainak elvégzése után Bordeauxba utazott, ahol közel két esztendőt töltött. Mikor onnan visszajött, beiratkozott Frischauf-Szablya Ferencz festőiskolájába, a melynek legtehetségesebb növendéke volt. A Filantia egyik kiállításán tünt föl s ekkor megválasztották a „Kéve“ ügyvezető titkárává.

A Frischauf-Szablya-féle festőiskola a Dohány-utca 16-18 számú házban, Gundel lakásán van. Három szoba az iskola céljaira van berendezve, az utolsó pedig Gundel lakását és műtermét képezte.

Ebbe az iskolába járt Grünblatt-Máthé Ilona is. Itt ismerkedtek meg, itt szövődött az az ideális szerelem, amely ma ily megrázó és drámai módon nyert befejezést.

A leány szintén igen talentumos volt. A „Kéve“ legutóbbi kiállításán a fiatalok három-három képpel szerepeltek. A leány képei: a huszonhatos számú „Két vignetta“ című tollrajz, az ötvenhatos számú dekoratív festmény és a hatvanhatszós számú „Leány“ című szénrajz általános föltűnést keltettek.

Ugyancsak nagy föltűnést keltett Göröncsér-Gundel János kiállított három képe is az ötvenhatszós számú „Mese“ című, a nyolcvanhatos számú akt és a kilencvenes számú „Czigány lányok“ című olajfestmény.

A fiatalok a legszebb reményekkel indultak neki az életnek. Megkönnyítette mindkettőjük helyzetét az a körülmény, hogy szüleik gazdag emberek voltak. Sohasem kerülhettek volna abba a helyzetbe, hogy valaha is kivegyék részüket abból az ádáz küzdelemből, melyet életnek neveznek. Kizárólag egy céljuk lehetett volna: élni a művészetért, hirt és nevet szerzeni maguknak. Ezenkívül pedig szeretni egymást örök és tiszta szerelemmel. És ezt megakadályozta két érzéketlen golyó. Az egyik meghalt, a másik haldoklik. Két gyönyörű, nyugodt és boldog élet, két gyönyörű karrier pusztult el bennük.

A műteremben.

Tudósítónk felkereste a Frischauf-féle festőiskolát, ahol a „Kéve“ tagjai együtt ültek Göröncsér-Gundel János szobájában és szomorúan tárgyalták az eseményeket. Mindegyiknek volt egy könyve, egy jajszava. Siratták a kollégákat, siratták a két fiatal életet.

Ugy látszik, a szerencsétlen ifju sokat panaszkodhatott művésztársainak, erre vall legalább az a levél, amelyet mesterének, Frischauf Ferencznek írt:

Édes barátom! A „Kéve“-nek reám bizott ügyeit ma délelőtt mind elintéztem. Ne sokat kérdezősködjetek, ne sokat tudakozódjatok, azt hiszem, elhatározásom okát amogy is sejtitek. Nagyon kérlek, hogy végső akaratom teljesüljön. A mellékelt hat levelet pedig add át a címzetteknek. Isten veletek! Jani.

A hat levél közül egy Frischaufnak, egy édesapjának és négy a „Kéve“ tagjához volt czimezve.

A dráma többi részletei ismeretlenek. Lehet, hogy mögötte egy nagy családi tragédia van, de viszont az is lehetséges, hogy egy tulérzékeny fiatalember, aki nem szokta meg a küzdelmeket,

pillanatnyi elhatározásában követte el többé jóvá nem tehető tettét.

A szerencsétlen végül szerelem híre igen gyorsan terjedt el a fővárosban és mély részvétet keltett nemcsak az ismerősök, hanem a társadalom legszélesebb rétegeiben is.

UJDONSÁGOK.

Konvenczió.

Vannak, még mindig vannak és mindig is lesznek sokan, sőt elegenden, akik úgy beleesnek magukat az utálatosan szent konvencziókba, mint a kukac az eidami sajtba. A XIX. század első felének irodalmi produktumai között találkozunk azokkal az előítéletekkel bélelt szülői figurákkal, akiknek egyéb dolguk se volt, mint boldogtalanná tenni gyermekeiket, akik a szerelem langyos uszodájában lubiczkolva egyre távolabb és távolabb vetődtek el a parttól, ahol a materialisztikus alapon álló, pénzszerény-szívű szülők érzéketlenül meredtek belé a levegőbe, a semmibe.

Ma, félszázad és néhány esztendővel később, egy változatokban gazdag szociális evolúció s a csaknem cinizmusba fojtott felvilágosodás után, amihez az élet, a maga megdöbbentő realizmusával csinálja végig a romantikus komédiát, melyen már apáink rég elsírták érzékenységüknek könnyen omló könyeit, nem tudjuk, boszankodjunk-e, avagy elérékenyedünk?

A világnézetünk mellett, akarva-akaratlanul is az aranyközéputon maradunk. Nem esünk szélsőségekbe, aminthogy kétségbe sem esünk. Boszankodunk, de csak annyira, hogy elérékenyedünk, és elérékenyedünk, csak annyira, hogy boszankodjunk. Boszankodunk, hogy az ilyesmi még megeshet és elérékenyedünk, hogy mégis megesett.

Boszantó, hogy Weisz Géza diplomás gyógyszerész-segéd, ma (hangsúlyozva ejtem ez a má-t ki) szerelemből elvesz egy szegény leányt és elérékenyedem, ha arra gondolok, hogy mégis elvette. Felháborít, ha arra gondolok, mi mindent kellett ennek a szerencsétlen, muló erkölcsű embernek évek óta elszenvednie és könnyel telik meg a szemem, ha arra gondolok, hogy mégis elszenvedett. Ököibe szorul a kezem, amint olvasom, hogy öt koronát lopott, mint egy kasirozott Beniczky-né-hős és sirni szeretnék, ha elgondolom, hogy tényleg lopott, öt koronát lopott, mert el volt keseredve.

Ámde függetlenül a má-tól, s attól a néhány tágrányított szemmel néző embertől, akik, mint az esőreppék a sziklát, repesztik minden időktől fogva, a kövesedő, mohosodó társadalmakat, vér borítja el az agyamat, ha hallok azokról a sablon-szülőktről, akik a maguk hajszálnyi társadalmi differenciájukon oly makacs göggel, pöffeszkedő rátartisággal terpeszkednek, hogy ma a vállnak élő bizonyosságaivá egy megvetett irodalmi iránynak, s hazugnak vélt társadalmi jelenségnek, melyen, amint mondtam, apáink annyiszor felbuzdultak és oly sokat könyeztek. És viszont, ha ágál bennem a mai ember, nem tuoom elfagadni magamnak az eset kaczagtató kómikumát sem, látva a két berzenkedő embert, akik a maguk porszemnyi semmiségükben összebujva, elavult társadalmi nézeteikkel, nagy ügyeket illető fontoskodással kergetik bele gyermeküket abba a helyzetbe, melynek komplikált végeredményéből csak a büntetőörvények segítségével tud kibogozódni. Hogy minden ezen túl némi elérékenyedést is érzek, látva a szülők konzervativizmusának más irányu megnyilvánulásait a fiukban, az csak természetes. Emberek vagyunk mindnyájan, akik a muliból nővünk bele a jövőbe. Hogy a legtöbben csak lassan nőnek s egy egész életen át rágódnak a mult száraz kenyere — ez az a végzetes természeti hiba, mellyel az élet a két konvencionális öreget is megverte, s amelyért, tudja isten hányadiziglen, a gyermekeknek kell megszenvedniök.

Amint ez egy bizonyos könyvben írva áll.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, június 14. — Róm. kat.: D. J. Szenthároms. — Prot.: O. Szentü. — Görög-orosz: Június 1. Pünkösöd vas. — Zsidó: Sziv. 15. — A nap két reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 7 óra 57 perczkor. — A hold két este 8 óra 4 perczkor, nyugszik éjjel 3 óra 6 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — A MUE uszóversenye fél 8 órakor a Margitszigeten. — Czibalomverseny délelőtt fél 11 órakor a Terézvárosi Kaszinóban. — Fényképkiallítás a Múcsarnokban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 60 fillér. — Tavaszkiállítás az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9-2-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-2-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-2-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-2-ig. — Az aquinkumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és a nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, június 15. — Róm. kat.: Vid. Modeszt. — Prot.: Borics. — Görög-orosz: Június 2. Pünkösöd h. — Zsidó: Sziv. 16. — A nap két reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 7 óra 58 perczkor. — A hold két este 9 óra 10 perczkor, nyugszik éjjel 3 óra 48 perczkor.

— **Személyi hírek.** Erzsébet Amália kir. hercegnő ma este Bécsből visszaérkezett Székesfehérvárra. — Báró Fejérváry Géza Bécsből Budapestre érkezett.

— **A király Prágában.** Prága város tanácsa mindezeideig nem kapott hivatalos értesítést Bécsből, hogy a király meglátogatja a jubileumi kiállítást, de cseh képviselők úgy tudják, hogy az uralkodó még ebben a hónapban el fog látogatni Prágába. Itt említjük meg, hogy Weinmann Adolf augsigi szónagykereskedő a császári jubileum alkalmából 300,000 koronát adományozott jótékony czélokra.

— **A czári pár utazása.** A Matin pétervári értesítése szerint a czár legközelebb Olaszországba utazik. Az olasz királlyal való találkozásának helyét még nem állapították meg. A czári pár gyermekeivel legközelebb három hétre a finnországi vizekre fog menni. A hajó ugyanazokat a helyeket fogja felkeresni, amelyeken a czár tavaly is tartózkodott s a czár meg fogja nézni azt a helyet is, ahol a Standard tavaly zátonyra jutott. Sztolypin ezalatt az idő alatt kétszer fog a czárnak előterjesztést tenni.

— **Napoleon Viktor herceg utja.** Napoleon Viktor herceg ma reggel Szófiából Bécsbe utazott. Ferdinánd fejedelem a pályaudvarra kísérte a herceget. A fejedelem Viktor Napoleon hercegnek a Sándorrend nagykeresztjét adományozta.

— **Merénylétter a német császár ellen.** Csak most derült ki, hogy amikor a német szövetséges fejedelmek Vilmos császárral az élükön Bécsben jártak, két asszony merénylétet akart elkövetni a német császár élete ellen. Prágából röpti ezt a hírt világra a „Bohéma”. E szerint, mikor a király és Vilmos császár a penzinger pályaudvarról a schönbrunni kastélyhoz hajtottak, az utcán álló tömegben két asszony feltűnő viselkedésével magára vonták a detektívek figyelmét. Abban a pillanatban, amikor a két uralkodó fogata a két asszony előtt elhajtott, egyikük a zsebébe nyúlt, de ebben a pillanatban egy detektív megragadta és letartóztatta. Zsebében állítólag bombát találtak. Így szól a tudósítás, melynek állításait e pillanatban nem lehet ellenőrizni.

Bécsből jelenti éjjel tudósítónk: Az esti lapok közölték egy a Bohémiából átvett és állítólag bécsi megbízható forrásból származó hírt, mely szerint a német császárnak Bécsben való tartózkodásakor merényléttervet fedeztek volna fel és két nő, kiknek egyikénél bomba volt, letartóztatták. Amint a Korr. Wilhelm jelenti, ez a hír minden tényleges alapot nélkülöz.

— **Kihallgatás a szultánánál.** A tegnapi szelámlik után a szultán kihallgatáson fogadta örgróf Pallavicini osztrák-magyar nagykövetet, aki gróf Thurn itt időző szófiai osztrák-magyar diplomáciai képviselőt és gróf Deym és Szentiványi új nagykövetségi titkárokat mutatta be. A szultán ezután báró Marsall német nagykövet helyettesítésével megbízott bukaresti német nagykövetet, Kiderlen-Wachtert fogadta kihallgatáson. Végül Gregorvics montenegrói ügyvivő jelent meg a szultánál kihallgatásra.

— **Nemzetközi mentő-kongresszus.** Majna-Frankfurtban a nemzetközi mentő-kongresszust ma fejezték be a külföldi delegátusok, valamint több száz kongresszusi résztvevő jelenlétében a társadalmi és kereskedelmi tudományok akadémiájának aulájában. A külföldi delegátusok köszönetet mondtak a kongresszus rendezőségének és vezetőségének, Frankfurt városának és a kormánynak a kongresszus rendezéséért, illetve előmozdításáért. Ezután elhatározták a

mentő-kongresszusok állandósítását, oly módon, hogy azok 3-5 évenként más-más államokban tartassanak meg. Bécs város meghívását 1913-ban tartandó kongresszusra a jelenlévő képviselők nagy lelkesedéssel elfogadták. Elhatározták továbbá a mentési ügy érdekében működő állandó nemzetközi bizottság szervezését, amelynek tagjai az összes államok képviselőiből kerüljenek ki.

— **Boromíssa püspök gyógyulása.** Dr. Boromíssa Tibor szatmári püspök állapota az utóbbi napokban örvendetesen javult, étvágya visszatért, a láb teljesen megszűnt, úgy, hogy a teljes felgyógyulás most már biztosra vehető.

— **Justh Gyula tanulótársai.** Ma van negyvenedik évfordulója annak, hogy a budapesti református főgimnáziumban Justh Gyula, a képviselőház elnöke érettségét tett. Ezt az évfordulót ünnepelte meg ma délelőtt Justh Gyula egykori iskolatársaival. Ötvennégyen maturáltak akkor; ezek közül huszonegyen jelentek meg. Thaly Kálmán is ott volt a meghatározható találkozáson. Ő adta elő negyven esztendővel ezelőtt a történelmi református főgimnáziumban. A volt iskolatársak ma délelőtt tíz óra előtt kezdtek gyülekezni. Molnár Sándor jelenlegi igazgató fogadta a volt diákokat. Az egykori növendékek közül megjelentek a találkozáson: Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Szerb György földbirtokos, udvari tanácsos (Budapest), dr. Láncoz Gyula egyetemi tanár, udvari tanácsos (Budapest), Biró Tamás miniszteri tanácsos (Budapest), Reisz Simon földbirtokos (Békéscsaba), Erdélyi Gyula író (Budapest), dr. Neumann Adolf főorvos (Budapest), Gyürky Béla földbirtokos (Budapest), Bánó Géza földbirtokos (Budapest), Okolicsányi Manó árvaszéki elnök (Balassagyarmat), dr. Vámosy Károly nyug. főgimnáziumi igazgató (Budapest), Polgár József földbirtokos (Törökmező), Magyary-Kossa Samu földbirtokos (Nagykátán), Végh József kuriai bíró (Budapest) Szabó József (Budapest), Kiss Aladár nyug. főszołgarbíró, Szilágyi Mór ügyvéd (Balassagyarmat), dr. Schwarz József orvos (Budapest), Farkasdy Rezső közjegyző (Budapest), Nagy Imre (Budapest) és Szabó József (Budapest). Táviratilag kimentették elmaradásukat: Szatmári-Királyi Pál (Bodvárról), Fejes Dániel ref. lelkész (Jászkisérrel), Tolnay Gedon (Lidő), Fáy Gyula Gömör vármegye főispánja, Márton István földbirtokos (Nagyabony), Fáy Viktor földbirtokos (Nalaczeról), Hajnal (Lerner) Fülöp orvos (Mezőtúr) és idős Vámosy Mihály, aki az intézetnek annak idején igazgatója volt és most nyolcvanegy éves. Molnár Sándor üdvözölte a régi diákokat. Azután Vámosy Károly nyug. igazgató, mint az iskolatársak szeniora, foglalta el az elnöki széket és Justh Gyulát, valamint Thaly Kálmánt, az egykori történettanárukat, köszöntötte. Leikes éljenzéssel és meleg ovációval fogadták a szenior szavait, amire Thaly Kálmán meghatottan köszönte meg a szíves üdvözlést. Ezután felolvasták a távolmaradtak üdvözlő táviratait, amire Justh Gyula indítványára elhatározták, hogy táviratilag üdvözlik idős Vámosy Mihályt, az egykori igazgatójukat. Az üdvözlő táviratot az összes jelenlévők aláírták. Az iskolatársak sokáig együttmaradtak, barátságosan elbeszélgetve a lefolyt időről, majd pedig gyűlést rendeztek egymás között a református főgimnázium betegsegítő egyesülete részére, amely gyűjtés mintegy nyolcvan száz koronát eredményezett. Együtt elhatározták, hogy tíz esztendő múlva ismét összejönnek, az érettségi félszázados jubileumára. Végül az egész társaság az intézet udvarában lefényképezte magát.

— **Tábornok és rendőr botránya.** Pétervárt mikor a daliás Gurko tábornok kocsin a Newski Prospekt felé hajtatott s a hid elé ért, amely elé póznára lámpás van tűzve annak jeléül, hogy tatarozás miatt kocsinak a hidra mennie nem szabad, egy rendőr figyelmeztette a tábornok kocsisát, hogy kerüljön más útra, mert a hid el van zárva. Gurko nem hederített a rendőrről s azt parancsolta a kocsisnak, hogy hajtson tovább. Ekkor a rendőr — Wisniewskinek hívják — megragadta a lovak zabláját, mert a kocsis az ostorral közéjük csapott. A tábornok ezt látva, felugrott, kikapta a kocsis kezéből az ostort és végig vágott vele a rendőrön. Az esetnek törvényszék előtt lesz folytatása.

— **A bécsi körmenet deficiztje.** A bécsi jubileumi körmenetet tudvalevőleg a Das Kind nevű gyermekintézmény javára rendezték s a rendezők biztosra vették, hogy óriási jövedelemre fognak szertenni. Százhat ezer ülőhelyre hatalmas tribünöket emeltek az utak mentén. Az ülőhelyek árai öt- és hatvan korona közt váltakoztak. A bécsiek azonban nem igyekeztek megváltani jegyeiket, úgy, hogy megtörtént volna az a szégyen, hogy a körmenet napján üresen maradtak volna a tribünök. A rendezőség ezért koronájával vesztegette a jegyeket s ezerszámmra oszlogatta a szabad ülőhelyeket. A leszámolásakor azonban kitűnt, hogy a körmenetnek mintegy ötszáz ezer koronányi deficiztje van. A császárvárost báró Rotschild száz ezer koronával, a bécsi bankok pedig ötszáz ezer koronával mentették meg a szégyentől.

— **Bányászok katasztrófiája.** Megrendítő bányásztragédia hirtelen érkezik Zabrzeből. Egy bányamunkás tegnap a Pilsovic bánya II. tárnájában szerencsétlenül járt. A kosár kötele, amelyben leereszkedett, elszakadt, úgy, hogy a kosár benneülővel együtt lezuhant a kétszázötven méter mély tárnába. Egy lent álló munkás, akire a kosár ráesett, szörnyet halt, három másik bányamunkás megsérült.

— **Kitüntetések.** Mint értesülünk, ő felsége a király a Gresham életbiztosító-társaság londoni igazgatóságának elnökét Thornthwaite W., alelnökét Hanson Charles és vezérigazgatóját Scott H. James a Ferencz József-rend lovagkeresztjének adományozásával kitüntette. Ezen kitüntetések elismerései ama kiváló szolgálatoknak, melyeket a Gresham a biztosítás terén hazánkban teljesített. A Gresham több mint 40 éve működik Magyarországon, uttörője volt itt az életbiztosításnak s nemcsak ezáltal mozdította elő hazánk közgazdasági érdekeit, hanem azáltal is, hogy a Gresham az egyetlen külföldi biztosító-társaság, mely magyar tartalékkal rendelkezik és sok milliót magyar értékpapírokba, jelzálogköcsönökbe és ingatlanokba fektetett be.

— **Eulenburg ügye.** Eulenburg herceg ellen nemcsak hamis eskü miatt, hanem hamis esküre való felbujtás miatt is vádat fog emelni az ügyészség. Erre az utóbbi vádra a hercegnek egy levele a bizonyíték, amelyet Ernst halászhoz intézett s amelyben azt tanácsolta, hogy esküdjék hamisan. Mind a két vádat egyszerre fogja tárgyalni a törvényszék.

— **A bécsi egyetemi sztráik.** A bécsi főiskolai sztráikbizottság holnap reggelre a német szabad-elvű egyetemi hallgatókat meghívta az egyetemre, hogy akadályozzák meg az előadások esetleges folytatását. A felhívás úgy szól, hogy amíg a kormány és az egyetemi tanács a Wahrmund-ügyet a tanszabadságnak megfelelően nem oldotta meg, addig szó sem lehet az előadások folytatásáról. Ezt a határozatot a sztráikbizottság közölte a rektorok mai konferenciájával, amely este hét óráig tartott és holnap folytatni fogják. A konferencia lefolyásáról semmi sem szivárgott ki a nyilvánosságra, de azt híresztelik, hogy a mai tanácskozáson a főiskolák rektorai között a körül folyt a vita, vajjon nem kellene-e már most berekeszteni az iskolai tanszakot, avagy folytassák-e az előadásokat.

— **Hohenau elítélése.** Vilmos császár megerősítette a rendelkezési állományba helyezett Hohenau altábornagy ellen hozott becsületbírósági ítéletet, mely tisztí rangjától és a tisztí ruha viselésének jogától megfosztja.

A császár éleshangu kabinetrendeletet intézett a parancsnokló tábornokokhoz azzal a szigorú meghagyással, hogy minden rendelkezésükre álló módon üldözzék a hadseregben a homoszexuális üzelmeket. Az ezredparancsnokok rendeletet kaptak, hogy rang- és személykülönbség nélkül szigorúan járjanak el minden egyes esetben.

— **Lezuhant turlisták.** Göschenen mellett a két-ezernégy százötven méter magas Fleckstock hegyről két fiatal turista Imfeld (Zürich) és Pührien János (állítólag bécsi) leszállás közben 300 méternyi mélységre zuhantak. Pührien súlyosan sebesülve, eszméletlen állapotban fekvő maradt és Imfeld véleménye szerint koponyatörést szenvedett. Utóbbi lábát törte és egyéb súlyos sebesüléseket szenvedett, mégis a közeli Bicki községbe vonszolta magát, ahonnan nemsokára mentőcsapat indult Imfeld felkeresésére.

— **Nyári hajórajunk.** Gyakorlatozó nyári hajórajunkat három hadosztályba osztva a hó 15-én léptetik szolgálatba. Az első hadosztály Ziegler Luczian ellentengernagy parancsnoksága alatt, az „Erzherzog Karl” vezérlő zászlóshajóból, az „Erzherzog Friedrich” és „Erzherzog Ferdinand Max” nevű csatahajóból fog állani. A második hadosztályba Müller ellentengernagy parancsnoksága alatt a „Budapest” és „Wien” hajók tartoznak, élükön a „Monarch” zászlós hajóval. A harmadik hadosztály Kunsti ellentengernagy vezetésével a „Sant Georg” és „Karl VI.” csatahajók kivül a torpedó-flotillával kiegészítve vesz részt a nyári hadi gyakorlatokon. A flotta az isztriai partok mentén fog manőverezni, majd a dalmát tengermellékre megy le, ahonnan augusztus hó folyamán néhány napra Fiuméba is ellátogat.

— **A szamosújvári érettségi.** A szamosújvári érettségi-stáriumba beleszólt a város polgársága is. Talpra állott a társadalom, hogy fűntessen dr. Krösméry Károly nagykikindai igazgató ellen, aki a szamosújvári főgimnáziumban idők előtt kitűzött érettségi vizsgálatot vezetett. Tegnap este kétezer polgár tüntető körmenetet tartott Szamosújvár utcáin. Diákok, tisztviselők, munkások vettek részt a demonstrációban, amelyet előre bejelentettek a rendőrségnek. Duha János főkapitány engedélyt adott a tiltakozó körmenet megtartására. Mégis dr. Mártonfi Lajos gimnáziumi igazgató kérelmére rendőrkarddal verték szét a polgárságot. A direktor csendőrséget is követelt, amely a teljes rendben tüntető közönség sorait karhatalommal megbontotta. A polgárságot rendkívül fölziggatta az eset. A kivezényelt rendőrkapitány ugyanis a népgyűlés szónokát nem engedte beszélni. Késő este oly veszedelmes volt a hangulat, annyira forrongtak a kedélyek, hogy cirikáló éjjeli őrzőket rendeltek ki. Ebben a szolgálatban is résztvett a csendőrség. Ami a megbuktatott diákok ügyét illeti, mindeddig nem történt semmi intézkedés.

— **Hajza Steinhel gyilkosai után.** Hasztalanul fáradozik a párisi bünygi rendőrség, még mindig nem sikerült kézrekerítenie Steinhel festő gyilkosait, Remy tözsdeügynök meggyilkolásának ügyében pedig sötétben tapogatózik. Ma reggel a vizsgálóbíró tanácskozássra hívta meg a bünygi rendőrség vezetőit, aztán újabb házkutatást tartott Steinhel házában. A nyomozásnak csak annyi sikere volt, hogy kiderült azokról a vékony zsinegekről, amelyekkel a gyilkosok megfojtották áldozataikat, hogy azokat a tettesek magukkal hozták és nem a konyha függönyéről vágták le. Ez az egyetlen nyom, amelyet eddig a rendőrség ebben az esetben felfedezett. A másik bünygyben azt híresztelik, hogy a rendőrség rövidesen kézre fogja keríteni a gyilkost, aki nem más, mint az illető hotel egyik alkalmazottja. Azért nem tartóztatták le eddig, mert a rendőrség titokban gyűjti a terhelő bizonyítékokat s addig is szemmelt tartja a vendégfogadó alkalmazottainak minden lépését, elannyira, hogy senki idegennel nem szabad beszélő. Ma reggel temették el a meggyilkolt Remyt s a szálloda néhány alkalmazottja detektívektől kísérve ment el a temetésre.

— **Durránás nélkül puská.** New-Yorkban Percy Hiram Maxim, a Maxim-ágyu feltalálójának fia, aki tudvalevőleg feltalálta a durránás nélküli működő puskát, ma egy szakértő bizottság előtt, amelynek tagjai között megjelentek „a háboru borzalmainak kiküszöbölésére alakult társaság” tagjai is, kísérletet tett találmányával. Az új puská Winchester-típusu, kalibere 0.32, csöve egészen különös, amivel vele jár, hogy a fegyver hordképessége nem olyan gyors. A cső száájához van alkalmazva az a készülék, amely a löpor meggyulladására és a golyó kirepülése után megakadályozza a kifejlődő gázok hirtelen kiömlését s ezzel a durránást. Maxim egy szobában több lövést tett az új puskával egy vastag czim- és lakásjegyzék könyvre, amelybe a golyók hat hüvelynyire furdódtak be. Csak a kakas csettintése és a golyók befurdóása hallatszott, durránás nem volt, mindössze sziszegő hangot adott a gáz kiszivárgása. Percy Maxim most egy katonai puská modelljén dolgozik s a jövő héten a hadügyminisztérium részéről kiküldendő bizottság előtt fogja bemutatni találmányát.

— **Hadapródok eskütétele.** A finnei tengerészeti akadémiának negyedik évfolyamát végzett növendékek a hó 18-án teszik le a másodosztályu hadapródi esküt. Az eskütétel az „Elisabeth” hadihajón fog lefolyni, amely az ünnepi alkalommal teljes lobogódiszt áll. Az esküt tevő hadapródok száma huszonhét, akik

eskütétel után előbb rövid szabadságra, majd pedig hosszabb tengeri utra indulnak.

— **Kisiklott személyvonat.** Ma reggel nyolcz órakor a szőregi állomáson veszedelmes kisiklás történt. A Temesvárról Szegedre érkező 729-es számú személyvonat, amely telve volt utasokkal, a nyílt pályán lesiklott a sinekről. A töltés szerencsére nem volt magas és így a kocsik nem fordulhattak le, de a mozdony és nyolcz kocsi belefuródott a földbe. A kocsik ezenkívül a hirtelen megállás következtében egymásba ütköztek, aminek az lett a következménye, hogy a holtra rémült utasok egymásra buktak. Többben meg is sebesültek, egy kalauz veszedelmesen. Zsuffa Péter mozdonyvezető szintén megsérült. A vonatnak különben nem történt különösebb baja, csupán egy teherkocsi törött össze. Szegedről rögtön segédvonat ment ki a baleset színhelyére. Az utasok egy órai késéssel értek be Szegedre. A kisiklásnak az volt az oka, hogy a sin eddig ki nem derített okból kettérepedett.

— **Ritka ősemlys lelet.** A barsvármegyei Ujlóton Somogyi Aladár tanító a község mellett lévő kőbányában ritka csontokra bukkant. Egy orrszarvu rég kihalt fajtájának koponyáját s egyéb csontjait találta meg, amiket a budapesti földtani intézet muzéumának ajándékozott. A hatalmas koponyacsontot ma vette át iglói Szontágh Tamás, a földtani intézet helyettes igazgatója. A csontok fehéres színűek és meglehetősen ép állapotban maradtak meg a csillámos homokkőben. A geológusok véleménye szerint a ritka csontok a fiatal harmadkori időszakból származnak, az ugynevezett pliocén-korszakból, amelynek vége felé a hazánkat egykor borító tengervíz már elűnődélt volt s az Alföldet szegélyező dombvonulatokon hatalmas állatok tanyáztak. A rinoceros is ezek között volt s most feltalált csontjai legalább is százötvenezer esztendő óta hevertek a homokkő szilárdult rétegeiben.

— **Házasságok.** Szántó Jenő a hó 28-án vezeti oltárhoz az öntőház-utcai templomban Selymes Ilonkát.

Altman Jakab állami főgimnáziumi tanár Makóról eljegyezte Politzer Gizellát, özvegy Politzer Baruchné leányát Magyarcsanakról.

Molnár Jenő kereskedelmi ügynök június 14-én, vasárnap tartja esküvőjét özvegy Verme Henrikével Budapesten.

Grünbaum Nándor, a Schreiber D. és fiai cég képviselője Zombor, eljegyezte Rónai Ilonkát, dr. Rónai Adolf nyug. törzsorvos, fogorvos leányát, Szabadkán.

Torday Ferencz egyetemi magántanár, az állami gyermekmenhely főorvosa június 17-én délelőtt tizenegy órakor tartja esküvőjét a Kálvin-téri református templomban Szilágyi Szilárdkával, dr. Szilágyi Ede és neje, született Walder Paula leányával.

Dr. Nagy József gyergyószentmiklósi ügyvéd holnap, vasárnap tartja esküvőjét Elthe Zsigmond nyug. táblabíró leányával, Juditthal Csikszeredán.

Darvas Sándor eljegyezte Himler Paulát, Id. Fischer Sándor eljegyezte Boschán Franciskát.

Erdei Viktor festőművész Karinthi Adél Jusztinával házasságot köt Budapesten, június 14-én.

Weiner Géza, az Egyesült Jutagyrák ifj. főnöke csütörtökön, június 18-án délelőtt 11 órakor a dohány-utcai templomban vezeti oltárhoz Gross Erzsébetet.

Szönyi J. László, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum öre július 16-án délután félhét órakor vezeti oltárhoz a Ferencvárosi plébánia-templomban Eperjess Etelkát, Eperjess Károly székesfővárosi magyar királyi államrendőrségi kapitány és neje, Söpke Ágnes leányát.

Vojsza Teofil eljegyezte Dapsy Irént Szeghalmon.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterében, Budapest VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A „Sirály” balesete.** A Magyar-Horvát Hajó-társaságnak „Sirály” nevű gőzösét cirkvenicából Fiuméba menet a Maltenpo-csatornában baleset érte. A gőzösnök eltörött a hajótengelye és a tehetetlen gőzös a hullámok játékszerévé vált. Az utasok körében nagy riadalom támadt. A „Sirály” folytonos vészjelzésére segítségére sietett a tengerészeti hatóság „Előre” nevű gőzöse, amely azután visszavontatta a hajót Cirkvenicába.

— **Tanévzárás és belrások a gyorsíróiskolákban.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület tanfolyamainak évvizsgálatát nem június 30-án, hanem 28-án, vasárnap tartják az országgháza helyiségében. A vizsgára június 20-ig kell jelentkezni. A szeptember 1-én kezdődő új tanévre a tanfolyamok óráinak biztosítása céljából már most lehet előjegyezni. Tandíjkezdvevényre igényt tartóknak július 1-ig

kell jelentkezniök a Liszt Ferenc-tér 10. sz. alatti Gabelsberger Szakiskolában.

— **A legdrágább versenyfutás:** A gyorsaság tébolya — ugylátszik — elfogta sportkedvelőinket. Mindenhol és mindenfelé az a jelszó: gyorsan előre! Ha a levegő-occeánt meg nem lehetett még hódítani egész teljességében, legalább száguldjunk a földön minél gyorsabban. Most már egy hölgynek és soffőrjének eszébe jutott gépkocsin versenyt száguldani az expressvonattal. Bourne Marjorie amerikai hölgy, egy millióos lánya vállalkozott a nyaktörő dologra s kicsi hija, hogy életét nem veszítette. Arra vállalkozott, hogy a gyorsaságáról híres Kannon Ball expresszvonattal automobilja versenyt fut. A vonat ötvenhat angol mérföld sebességgel száguldott óránként, mikor az utasok az ablakon át észrevették, hogy a poros országuton egy automobil rohan utánuk. Az automobilon ülő leány folyton tüzelte soffőrjét a gyorsabb hajtásra. Az express sebessége percről-percre nőtt, de akárhogy igyekezett a vonatvezető, akiben a sportérzék fölébredt, az automobil megelőzni nem sikerült. Néhány perc múlva azt kellett látnia, hogy a gépkocsi jóval előtte száguld. Most már megeresztette a vonatot, amely teljes gőzzel rohant versenyt az automobilal. Hiába volt minden fáradsága, csak annyit ért el, hogy a gépkocsival egyenlő gyorsasággal futhatott. Az egyik keresztutnál a sinek átszelték az országutat. A fiatal leány, aki néhány méterrel ismét előbb volt, nekivágott kocsiával a keresztutnak és egy méterrel a ruhanó vonatot előtérítette. Az utasok közül sokan elájultak, amikor ezt látták. Csak egy pillanat késedelem és a vonat elkapta volna az automobil és borzasztó szerencsétlenség történik. De ezzel nem fejeződött be az örült versenyfutás. Az országút görbülése miatt az automobil kissé vissza maradt, de néhány perc múlva ismét elérte a vonatot. A fáradsága azonban mégis hiába volt, mert az expressz-vonat félméterrel robogott előbb be Onkadle állomásra. Bourne kisasszony ismételni akarja a versenyfutást. A rendőrség azonban közbevetette magát és megtiltotta a veszedelmes versenyfutást.

— **A Magyar Hölgykoszoru** tegnap tartotta özv. Lakos Károlyné elnöke alatt nagyválasztmányú gyűlését a régi főrendiház termében. Érdekes e közhasznú egyesület beosztása, mely szerint az igazgató-választmány csak tanügyi hölgyekből áll, míg a szakosztályok felét társadalmi életünk tevékeny hölgyei nyerték meg. A hat szakosztály a következő: I. a pedagógiai, gyermekvédelmi és egészségügyi, II. a háztartási, gazdasági és cselédügyi, III. az ipari, kereskedelmi és munkásügyi, IV. a vigalmi, pénzügyi és védelmi, V. az irodalmi, művészi és tudományi, VI. a jóléti, segélyezési és különféle társadalmi ügyek osztálya.

— **Mikor az irnok előregedik.** Egy szegény ember szomorú sorsáról ad hírt az alábbi tudósítás. Gazdag Ambrus a neve a szerencsétlen embernek. Foglalkozására nézve városi irnok volt Nagykörösön. Hetvenkét esztendő lett. Egy évvel ezelőtt annyira elbetegeskedett, hogy szabadságra kellett mennie s mert szabadságának leteltével még mindig nem állt helyre az egészsége, az a veszedelem fenyegette, hogy munkaképtelenség miatt elveszti kenyerét. Aggodalmában tegnapelőtt reggel bement a hivatalba s ott revolverrel a szájába lött, s néhány órai kínlás után meghalt. A városban megrendített mindenkit az aggastyán tragédiája. Valamikor tanító volt. Mint közigazgatási tisztviselő is működött, sőt egy ideig szép hangjáért a budapesti Nemzeti Színház körúsanak a tagja is volt. Elvesztette a hangját s akkor ment vissza szülővárosába, Nagykörösre.

— **Halálozások.** Gyulai Gaál Gasztonné, született chernelházi Chernel Jozefin meghalt Budapesten életének 28-ik. boldog házasságának 11-ik esztendejében. Ma délután félnégy órakor szentelték be a halottat a Kerepesi-úti temető halottasházában, azután Boglárára vitték s az ottani családi sírboltban teszik örök nyugalomra. Az elhunytban Gaál Gaszton képviselő feleségét siratja. A haláleset alkalmával a képviselőház tagjai egy közös nyilatkozatban fejezték ki részvétüket a mélyen suttott képviselőnek. A levelet, amelyet ma reggel köröztek a Házban, a kormány és a képviselőház valamennyi tagja aláírta.

Foltinek Ferenc nyugalmazott főerdész e hó 8-án életének 74-ik évében rövid szenvedés után meghalt Nagysomkúton.

Pósfalvai Tulok János nyug. kir. törvényszéki bíró életének 52-ik évében hosszas szenvedés után Balzsamgyelesen elhunyt.

Bloch Hermann paksi tekintélyes borkereskedő Budapesten életének 58-ik évében meghalt. E hó 24-én temetik Pakson.

— **Felakasztott bandafőnök.** Casse boigár bandafőnököt tegnap Monasztirban felakasztották

— **A rendőrkutya.** A legutóbbi napokban három ízben követtek el merényletet a rendőrök ellen. Ez a körülmény újra aktuálissá teszi azt a kérdést, miképpen lehetne az exponáltabb helyeken szolgálatot teljesítő rendőrök életét és ezzel természetesen a közbiztonságot megóvni. A legpraktikusabb és talán a legjutányosabb Sajó Sándor rendőrtanácsos terve. A rendőrök mellé betanított kutyákat adna. Sajó Sándor már huzamosabb idő óta foglalkozik ezzel a kérdéssel és három ilyen kutyát szerzett be. Ezek közül a legjobb és eddig nagyon is bevált Lux. A kutya több, mint harmincz parancsot ismer, de csak németül, mivel Németországban tanították ki. Két és fél éves. Hatvan centiméter magasságú, szép állat. A rendőrtanácsos napról-napra újabb és bámulatosabb képességeket és tulajdonságokat fűz föl a kutyájában. Luxon kívül még két rendőrkutyát hozatott, az egyik Harrasz, hasonló nevű híres rendőrkutya kölyke, a másik Holmes, szintén ebből a családból származik. Az államrendőrségnek az a czélla, hogy az egész rendőrséget a jövő tavaszra ellátja rendőrkutyákkal és pedig olyképpen, hogy a kutyakölyköt odaadják a rendőrnek, aki aztán magához szoktatta és neveli az állatot, mert csak úgy veheti hasznát, ha rajta kívül másnak nem fogad szót. Egyébként a rendőrkutyák alkalmazása már nem új. A modern európai államok, ahol a rendőri intézmény igazán hivatása magaslatán áll, ott a kutyák alkalmazását már rendszeresítették. Németországban például több mint háromezer rendőrkutya van. Ugyanígy vagyunk Angliával és Franciaországgal, sőt az elmúlt évben már Oroszország is ellátta nagyobb városainak rendőrségét ilyen kutyákkal. A czár nvári palotáját pedig a főmentelen fegyveres erőn kívül tizenkét ilyen megbízható eb őrzi. Hiszszük, hogy a közel jövőben Sajó tanácsos a rendőrkutya-hadsereget exercizirozhatja.

— **Amerikai Park — Ós-Budavára.** Ma, vasárnap este az Amerikai Park — Ós-Budaváran nagy souvenir-estély lesz, amely alkalommal minden látogató a bejáratnál szép emléktárgyat kap. A variété-szinpodon a júniusi műsor minden attrakciója színre kerül: Johnson és Dean, Fornarina, Lilian Hoerlein, Edler Gusztó és György stb. A Tabarin-Moulin-Rougeban, ahol éjjel 12 órától reggeli 4 óráig őrjáti tolongás van, szenzációk a műsor. Sylvia, a csodaszép keleti rejtélyes nő, Coppé 12 angol szépsége nagyon tejszik. A parkhoz vezető ut elkészült egészen és máától kezdve éjjel-nappal omnibuszkocsik és villamosok állanak a közönség rendelkezésére.

— **X Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók** Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **X Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **X Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

— **X Bőrbajok, hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönnig Izó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

— **X A dánosi rablógyilkosság** szereplőit, kiknek sorsát a magyar társadalom minden rétege oly lázas érdeklődéssel kísérté, egy érdekfeszítő kép keretében mutatja be az Apolló Projektográf. Nagy anyagi áldozatok árán sikerült ugyanis az Apolló igazgatóságának a kőbor czigányok életének minden fázisát egy kitünően sikerült fölvetelben megörökíteni és ebben a milliőben sőrra fölvonulnak a szenzációs bűnpör szereplői, köztük Kolompár Balog Tuta és a kis koronatanu: Lakatos Róza. A kitünően sikerült fölvetel a hét közepétáján kerül majd bemutatásra.

— **X Akar-e szép és érdekes ingyen-könyvet?** Irjon e lapra való hivatkozással az „Elektro-Vitalizer” orvosi rendelő intézetnek Budapest, Károly-körút 2., félemelet 10. sz., mely ingyen és bérmentve küldi Önnek a legújabb gyógymódról szóló könyvet, hol részletesen le van írva, miképp lehet az ideggyengeségtől, rheumatikus bántalmaktól, fejfájástól, álmatlanságtól és más mindenféle idült bántalmaktól a legtermészetesebben megszabadulni Ezen ingyen könyvből meg fogja ismerni az Elektro-Vitalizer készületeket, amely száraz elemekből álló galván telep és amely egyenletes, csendes, enyhe galvánáramot juttat az elgyengült szervezetbe, azt erősíti és annak ellenálló képességét fokozza

— **X Minden órának leszakasz a virágát!** Szépen és bölcsen mondja ezt a költő. Amde jól járó pontos és megbízható óra hiányában miként lehessen számon tartani az órákat? A megoldás egyszerű. Polgár Kálmán órásmester (műhelye, raktárak és elárúsítás Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. szám I. em.) órái oly megbízhatók, hogy aki az ő órái után igazodik, hiány nélkül szakaszhatja le minden órának virágát. Megbízható járásu pontos órák és divatos ékszerekről kívánatra nagy, képes alkalmi árjegyzéket.

Öngyilkos hadnagy.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 13.

Ma délelőtt értesítették a térparancsnokságot, hogy a budafoki halászok a Dunából egy tiszt ruhába öltözött férfi holttestét fogták ki. A térparancsnokság azonnal bizottságot küldött ki, amely a holttestben Alsó Sándor 52-ik gyalogezredbeli hadnagyot ismerte fel. A hadnagnál semmiféle irást nem találtak, amelyből az esetre világgosságot lehetne deríteni. Maga a térparancsnokság sem tud semmit, mert az ezred csak ma este érkezett a fővárosba Pilis-Csabáról és a térparancsnoksághoz semmiféle jelentés nem jött arról, hogy miként tűnt el a hadnagy.

Az esetről tudósítónk a következőket jelenti: Alsó Sándor négy éve szolgált az 52. gyalogezredben, ahol nagyon szerették. Soha panasz nem volt ellene. Pontos, kötelességtudó katonatiszt volt és jó bajtárs. Egy nyugalmazott honvédmagnak a fia. Az apja Budán lakik. Január óta Alsó Sándor hadnagy a Kacsá-utca 22. számú házban lakott özvegy Neubaueer Sándornénál.

A szobájáért járó díjat mindig pontosan fizette és lakásadóinjének semmi kifogása nem volt ellene. Most május elsején azonban megtörtént, hogy a hadnagy nem fizette ki a lakásbért. Neubaueer Sándorné két levelet írt neki, amelyben felszólította, hogy legyen szives és fizesse meg a lakásbért. A hadnagytól, aki mindig rendkívül udvarias volt, nagy meglepetésére nem hogy pénzt, de még csak feleletet sem kapott a levelére. E közben, május 26-án az ezred kiment Pilis-Csabára és az ezreddel ment Alsó Sándor hadnagy is, anélkül, hogy a lakásadóinjének fizetett volna. Junius elsején ismét elmaradt a lakásbér, de Neubaueerné nem tett semmiféle lépést a késedelmes adós ellen, akit mindig kifogástalan uri embernek ismert és bízott benne.

Alsó Sándornak nem volt semmiféle költéséges kedvtelése. Nem szerette az italt, sem a játékot, nagyon csendes és rendes fiatalember volt és így lakásadóinje nem tartotta szükségesnek, hogy lépést tegyen ellene. Ma azután nagy meglepetésére azt hallotta, hogy a fiatal hadnagyot halva kifogták a Dunából. Hogyan került oda, erről mindeztideig ezt lehetett megtudni:

A hadnagy, akinek ezrede ma este jött vissza a táborból a fővárosba, tegnap délelőtt biciklire ült Pilis-Csabán és a főváros felé hajtott. Elindulásakor tizenegy óra volt. Magával vitte a kardját és a revolverét is. A szolgájának feltűnt ugyan, hogy a gazdája szó nélkül bemegy a táborból a fővárosba, holott ma már amugy is visszajöttek volna, de nem mert szólni, hanem szépen becsomagolta gazdájának a holmiját, hogy készen legyen a Budapestre való szállításra. Hogy Alsó Sándor hadnagy Budapesten merre járt, mit csinált, még nem tudják, de való az, hogy mielőtt a vízbe ugrott, föbe lötte magát. A lövés okozta seb egészen eltorzította az arcát.

Amikor holttestét kifogták a Dunából, a kard nem volt az oldalán. A rendőrség most annak kikutatásán fáradozik, hogy hol járt a hadnagy a biciklin és hová lett a bicikli, valamint, hogy hová lett a revolver, amelylyel a hadnagy föbe lötte magát. A szomorú véget ért katonatiszt kardját is keresik.

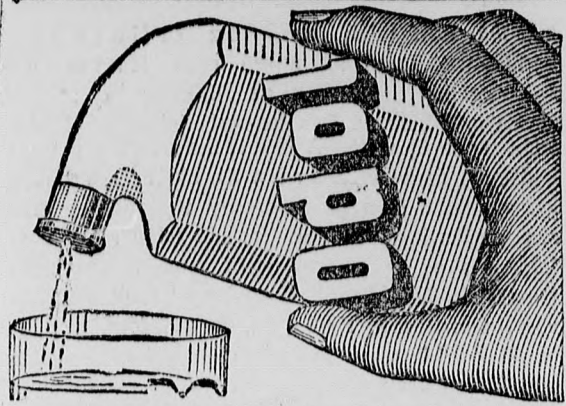
Az öngyilkosság okáról semmi bizonyosat nem tudnak. Azt hiszik, hogy súlyos anyagi gondjai elől menekült a halálba.

át! Szépen
járó pontos
sen számon
ü. Polgár
és elárusi-
ám I. em.)
i után iga-
len órák
és divatos
mi árjegy-

snoksgót,
egy tisztí
i. A tér-
üldött ki,
k gyalog-
adnagnál
az esetre
rparancs-
csak ma
és a tér-
nem jött

t jelenti:
gyalog-
nasz nem
atiszt volt
rnagnak
a Alsó
2. számú
dnárnál.
pontosan
sa nem
megör-
lakásbért.
irt neki,
zives és
ki mindig
ere nem
et sem
26-án az
el ment
a lakás-
ismét el-
és nem
ellen,
mert és

éle költ-
sem a
talember
ükséges-
án nagy
tal had-
an került
ni:
tt vissza
icziklire
Elindu-
kard-
lgájának
bemege-
nyug is
hanem
át, hogy
a. Hogy
re járt,
z, hogy
a g á t.
z arcát.
ából, a
A rend-
ogy hol
bicikli,
lyyel a
get út
onyosat
gondjai



SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Turcaret. Fénylő név a francia irodalomban a Le Sage neve. A franciáknak minden okuk megvan arra, hogy „A sánta ördög” szerzőjének emléket megörizzék s még gyöngye műveit is felidézék az utódok emlékeztetésében. De hogy nekünk magyaroknak, mi okunk van erre, azt valóban nem tudjuk. A Nemzeti Színház a francia ciklus során ma előadta Salgó Ernő kitűnő fordításában Le Sage „Turcaret”-jét, amelyet a budapesti közönség nem ösmert eddig, de nem is vesztett volna vele semmit, ha nem ösmert volna meg vele. A darabnak semmi más nevezetessége nincs, csak az, hogy Le Sage írta és hogy régi, igen régi. Minden motívuma ütött-kopott, ósdi s rajta az időknek nem is patinája, hanem penésze. Őt felvonáson át járnak kelnek a szereplők s esetenül hazudoznak, de igazán felvidítani a publikumot nem tudják. Egy felketlen zsorás kitart egy szép asszonyt; minden vagyonzár ráparazolja. A szép asszonyt viszont egy kalandorlovag pumpolja. Mindez vontatva történik. Le Sage nem tudta ebben a darabban fényes elméjét csillogtatni. Született regényíró volt; a színpad igazi titkait nem ösmerte. Az előadás pedig a közepességen jóval alul maradt. Gabányi a czímszerepben vastag komikummal játszott s talán éppen ezért játéka hatástalan maradt. Mészáros a kalandorlovag szerepét egyáltalában nem tudta érdekessé tenni. Lánzy Ilka finom volt, de hiábavaló volt minden törekvése; szerepe csak úgy nem érdekelt a publikumot, mint az egész darab. A többi szerep említésre is alig érdemes. Valóban kár volt erre a darabra annyi munkát és fáradságot pazarolni. Ha már mindenáron francia ciklus kellett a szezon végén, akkor kevésbé savanyu és legalább is mulattatóbb darabot is lehetett volna találni. Közönség különben igen gyér számban jelent meg. (t.)

(*) Vendégszereplők a Denevérben. A Népszínház-Vigoperában ma este a Denevért adták. Rosalinda szerepében Zilahiné-Singhoffer Vilma lépett föl, s úgy öt, mint a másik két vendéget, a Frank fogházigazgatót játszó Izso Miklóst s Falussy Istvánt, ki Eisensteint személyesítette, nagyon rokonszenvesen fogadta a szépszámu közönség.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, vasárnap, a francia vígjátékciklus harmadik estéjén Beaumais „Figaro házassága” című klasszikus vígjátéka kerül színpadra Paulay Ede fordításában. Figarót Dezső, Almavivát Horváth, Rosinát Cs. Alszeghy Irma, Zsuzsát Vizváry Mariska, Bartolót Hajdu, Basiliót Gabányi, Békebirót Rózsahegy, Antóniót Kovács, Cherubint Paulay Erzsébet, Fanchettét Császár M., Marzellinát Helvey, Laurt, az írnoke Latabár és Pedrillót Faludy fogja játszani. Hétfőre Balzac Honoré vígjátéka, a Mercadet van kitűzve Huszár Vilmos fordításában. A czímszerepét Gál, a többit Molnár, Hajdu, Bartos, Hetényi, Náday Béla, Bónis, Helvey Laura és Paulay Erzsébet adja. Kedden id. Dumas Sándor „Skót nemes” című vígjátékát adják elő, a czímszerepben Dezsővel, szerdán pedig a „Nők harcát”, Scribe vígjátékát, amelyben Csillag Teréz, Török Irma, Gyenes, Mészáros Alajos és Garamszeghy játszanak. Csütörtökön kezdődik a nyári szünet és tart szeptember elsejéig.

(*) A Vígyszínház jövő heti műsorát az ideai újdonságok sorozatának nagyszerű befejezője, a Naftalin, Heltai Jenő énekes bohózata dominálja. A jókedvű darab eddigi előadásain telt ház mulatott és a közönség különösen Hegedüs Gyula kacagató alakítását, Varsányi Irén, Kornai Berta, Kiss Irén, Komlóssy Ilona, Kész Rózsá, Tapolczay Dezső, Vendrei Ferenc és Szerényi Zoltán játéka, ének- és táncszámaikat fogadja minden alkalommal intenzív tetszettel. A Naftalint holnap, vasárnap játszzák, azután

pedig hétfőn, szerdán, csütörtökön, szombaton, valamint a következő vasárnapon. A keddi est a Tanítónő, a pénteki pedig a Tatárjárás. Holnap délután az Ördög kerül színpadra, jövő vasárnap délután pedig a színészegyesületi iskola vizsgálati előadásul a Kisasszony, feleségem című operettet adják elő.

(*) Az Akadémia III. osztálya 1908. június 15-én délután 5 órakor ülést tart, melynek tárgyai: 1. Apáthy István l. t.: „A rögzíthetőség és fösztetőség különbségei, mint élettani változások jelei az idegrendszerben.” (Székfoglaló.) 2. Pados Gusztáv r. t.: „Kronecker egyik algebrai tételéről.” 3. Méhely Lajos l. t.: „A földi kutyák származása és rendszertana.” 4. Kövesligethy Radó l. t.: „Jelentés a nemzetközi sarki bizottság 1908-iki üléséről.” 5. Geöcze Zóárd részéről: „A fölületek quadraturájáról”, előterjeszti Schlesinger Lajos l. t.

(*) Vizsgálati hangversenyek. A Nemzeti Zenedé dísztermében tegnap vizsgáltak le a Klavikó Vilmos hegedűművész-tanár vezetése alatt álló hegedű-tanszak előkészítő és I-IV. osztályainak növendékei. A termet előkelő és nagyszámu közönség töltötte meg. A növendékek meglepő készségről és nagy haladásról tettek tanuságot és különösen kiűntek: Rózsá András, Lehet Ferencz, Spitzer Laci, Kola György, Koharits Józsi, Madarász Antal, Lindner Pista és Duverier Bertha. — A Fodor Ernő okleveles zenetanár vezetése alatt álló zeneiskola, akadémiai előkészítő tanfolyam (VI., Liszt Ferenc-tér 4. szám) e hó 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Royal-szálló kis hangversenytermében tartja VI-ik (kamarazene) matináját. — Ugyanabban az időben a Royal-szálló dísztermében nagyszei Sey Dezsőné czimbalom-tanintézete (Rákóczi-ut 34.) növendékeinek egy részével vizsgálati hangversenyt rendez.

(*) Kapuzárás a Magyar Színházban. A Magyar Színház új érájának első szezonja e héten befejeződik. Csütörtökön lesz az utolsó előadás, amelyen a „Császár katonái” kerül színpadra.

(*) A „100 év múlva” jubileuma. A Királysínházban hétfőn lesz Martos Ferencz látványosságának a 25-ik előadása. Vasárnap délután Rákosi Szidi magán-színésziskolájának növendékei mutatják be képességüket a Királysínház színpadán, ezuttal Goldfaden daljátékában, a Sulamith-ban. Erre az előadásra rendkívül olcsó (koronás) árak mellett lehet jegyet váltani.

(*) A Tudományos Akadémia lejáró jutalom-tételei. A Magyar Tudományos Akadémia jutalom-tételeinek határideje 1908. szeptember 30-án jár le.

(*) Wolf-Ferrari új operája. „A kíváncsi asszonyok” című vígjáték szerzője, Ermano Wolf-Ferrari, új operát írt. Címe: „A madonna ékszeré” és legelőször Bécsben kerül színpadra.

(*) A „Gies” művészársaság e hó 27-én, szombaton este fél kilenc órakor Mátyásföldön (a Mátyás Király-szálló dísztermében) magas színvonalon álló hangversenyt rendez. A hangversenyt, mely iránt igen nagy az érdeklődés, tánc követi. Jegyek a helybeli községekben és a rendezőknél kaphatók.

6 visl. Fénykép 1⁵⁰ Ft.
HUNYIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6?

FŐVÁROS.

Új házbérszabályzat.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 13.

A fővárosi törvényhatóság kiküldött ad hoc bizottsága ma közzé tette az új bérlétszabályzatot, melyet Fallér Ferencz tanácsos és Déri Ferencz dr. tanácsjegyző publikáltak. A legújabb tervezet számít úgy a lakók, mint a háziurak kívánásaival, csak az a baj, hogy a tervezet ügyvédi munka lévén, a felek egymást ügyvédi közvetítés híján megérteni nem egy könnyen fogják.

Ettől eltekintve, az átdolgozott szabályzatnak van néhány üdvös és néhány érdekes újítása, amelyeket a következőkben sorolunk föl:

Eltérően a régi szabályzattól, fejezetekre osztja az új szabályzatot s így a kezelést jóval könnyebbé teszi. A beosztás ez: I. fejezet: Általános határozatok. II. fejezet: A bérlési viszony keletkezése és tartama. III. fejezet: Jogok és kö-

telességek a bérlési viszony tartama alatt. IV. fejezet: Albérlés. Főbérlés. V. fejezet: Felmondás. A bérlési viszony megszűnése. VI. fejezet: A házkezelő és házmester. VII. fejezet: Záróintézkedés.

Legérdekesebb újítása, hogy a bérlési évnegyedet megváltoztatja és a mai évnegyedek helyett január, április, július és október hónap elsejére teszi át a bérlési évnegyed kezdetét. Másik újítása kimondja, hogy a házirendszabályok megsértése nem vonhat maga után rendkívüli felmondást és a házi rendszabályok olyan kikötései, amelyek ezzel a statutummal ellenkeznek, érvénytelenek. A bizottság, amely az átdolgozást végezte, a híres poloskaparagrafust egyszerűen kihagyta, még pedig azért, mert az csak perekre és vitákra adna alkalmat és egyszerűen kimondja, hogy a bérlő ugyanolyan állapotban tartozik átadni a lakást, mint amilyenben kapta.

Megállapítja, hogy a házmester a bér fővéltelére, a felmondásra, illetőleg a felmondás elfogadására is jogosult, hacsak a bérbeadó másképpen nem intézkedett. Rendezi a főbérlőkkel szemben való viszonyt is és kimondja, hogy az a bérlő, aki a főbérlőnek a bért megfizette, erre a bérre nézve a főbérlővel és a háztulajdonossal szemben is minden kötelezettségtől megszabadult.

Egyik legfontosabb intézkedése az új tervezetnek a folytonos stájerolás korlátozása, amelyet az új szabályzat 28., 29. és 30. szakaszában rendez. Ebben a három paragrafusban ki van mondva, hogy:

„azok a bérlési szerződések, amelyeknél a felmondás legalább negyedévi, (még ha a negyedévi bért a bérlő részletekben fizeti is) az első bérlési év letelte előtti időre a bérbeadó részéről fel nem mondhatók és a bérösszeg fel nem emelhető.

Az első bérlési éven túl történt béremelés mindenkor ugyancsak azzal a hatályal jár, hogy a magasabb bérösszeg esedékességétől számított egy éven belüli időre a bérbeadó sem a bérléttel fel nem mondhatja, sem a bérösszeget fel nem emelheti. Az ezekkel ellenkező szerződéses kikötés érvénytelen.”

Ez az intézkedés nem szünteti ugyan meg a lakászsorát, de mindenesetre kizárja azt a ma általánosan üzött visszaélést, hogy a háziurak évnegyedenként emelték föl a béreket.

Rendezi a házmesteri illetmények ügyét is a következőkben:

A házmester a bérlőktől csakis azokat a házmesteri illetményeket szedheti, amelyek a bérlővel a bérlési helyiségek kibérlésekor közöltettek. Ezek az illetmények a bérösszeg 2 százalékát meg nem haladhatják és ugyanolyan részletekben fizetendők mint a házbér. Az ellenkező kikötés érvénytelen.

Megállapítja, hogy a lakásbérletnél adandó foglaló az évi bérösszeg öt százalékka, ami megfelel a negyedévi bér huss százalékának.

Az itt elősoroltakon kívül is tett még több változtatást a bizottság a szabályzatot, amelyet hír szerint még a nyári szünet előtt tartandó rendkívüli közgyűlésen akarnak letárgyalni, úgy hogy az októberi évnegyedben már életbeléptethető legyen.

(*) A főváros és a lakásnyomor. Grófi Andrássy Gyula belügyminiszter jóváhagyta a fővárosi közgyűlésének azt a határozatát, amelyben felhatalmazta a tanácsot, hogy körülbelül 200 egy- és kétszobás lakást tartalmazó házőmb csoportnak a főváros számlájára való felépítése iránt a szükséges intézkedéseket teghesse. A közgyűlés erre a célra tudvalevőleg egy millió koronát és körülbelül 6000 négyzetméter területet szavazott meg. Felhívja azonban a miniszter a fővárost, költségkímélés szempontjából a jelenleg tervbe vett méretek helyett az udvarok 40 méter szélességben való létesítésére és az is megfontolás tárgyává tétessék, hogy tekintettel a lépcsőházak építésének jelentékeny költségeire, egy-egy lépcsőház a jelenlegi tervezettől eltérőleg hat lakás céljaira szolgálhasson.

(*) Telkek a Máv. részére. A Máv. gépgyáranak a megbővítésére adott kőbányai-uti telekesoportra vonatkozó adásvételi és a Delei-utczára vonatkozó bérlési szerződést a pénzügyminiszter aláírta.

(*) Előterjesztés a szükséglakások ügyében. Dr. Magyarevits Mladen ma nagyobb előterjesztést tett a tanácshoz az iránt, hogy a felmerülő járványok esetére nagyobb számu szükséglakást építsenek. A főorvos ennek a javaslatának a megokolására statisztikai adatokat hoz fel arra nézve, hogy a legutóbbi kiütéses tifusz-megbetegedések számát is tetemesen lehetett volna korlátozni, ha rendelkezésre állott volna olyan számu szükséglakás, ahová ilyen esetben, teljesen elkülönítetten lehet a betegeket be szállásolni.

(A fővárosi törvény. A pénzügyi bizottság szerdán ülést tart s megkezdi a főváros fejlesztéséről s a háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A bizottság tagjai közül többen elleneztek a javaslat sürgős tárgyalását, W e k e r l e miniszterelnök azonban kijelentette, hogy a Margitsziget megvétele a fővárosnak két millió koronát engedélyezett s ehhez törvényhozási felhatalmazásra van szüksége.

(A szervezési szabályzat. A fővárosi szervezési szabályzat 12. és 13. szakaszainak a módosítása iránt hozott közgyűlési határozatra vonatkozólag a belügyminiszter a ma érkezett leiratában többrendbeli módosítást kíván. Felhívja a főváros hatóságát, hogy a szabályzat-tervezetet az átdolgozás után hozzá terjeszse fel.

(A hivatalos órák új beosztása. A közgyűlés legutóbb elhatározta, hogy módosítja a szervezési szabályzat XII. és XIII. szakaszait, amelyek a hivatalos órák beosztásáról szólnak. Módosítja akképp, hogy a hivatalos óra hétköznap hat óra, ünnepnapon három óra legyen. Együttal kimondotta, hogy minden hivatalvezetőnek joga van a hivatalos órát be nem tartó, pontatlan tisztviselőt megbírságotlani. A belügyminiszter ma leirt a fővároshoz és tudatta, hogy a határozatot nem hagyja jóvá, még pedig amiatt, hogy nem akarja a hivatalos munkaidő fixrozását, csupán annak a kimondását engedni meg, hogy a hivatalos munkaidő rendszerint hat, illetőleg három óra legyen. Abba sem megy bele a miniszter, hogy minden hivatalvezetőnek joga legyen az alantas tisztviselőjét megbírságotlani. Ilyen bíraskodásra nem mindegyik hivatalfőnök alkalmas s ezzel szemben azt kívánja, hogy a bíráságotlást egyrészt maga a polgármester végezze, másrészt ő jelölje ki azokat a szakhivatalokat, amelyeknek a főnökei a bíráságotlásra jogosítva legyenek. Ha a főváros — így végzi a miniszter a leiratot — elfogadja ezeket a módosításokat, akkor az újabb határozatot hajlandó jóváhagyni.

(Gyámok és gondnokok számadásainak bélyegmentessége. A belügyminiszter ma leiratban tudatja a székesfőváros hatóságával, hogy a pénzügyminiszter véleményével megegyezőleg azok a leltárak, amelyeket a gyámok és gondnokok az árvaszékhez bemutatott számadásokhoz csatolni kötelesek, bélyegmentesen állíthatók ki.

EGYESÜLETEK.

(Közgyűlés. A Fővárosi Ipari és Kőre június 13-én, hétfőn délután 4 órakor tartja 34-ik évi rendes közgyűlését a Morbitzer-tele vendéglőben (VIII. Tavaszmező-utca 7. szám alatt).

(Közművelődési kongresszus. Az Országos Magyar Szövetség elnökének gróf Károlyi Mihálynak kezdeményére az ország összes közművelődési egyesületei elhatározták, hogy a magyarság belső és külföldi ellenségei által a magyar állam és nemzet ellen mind hevesebben intézett támadások és rágalmak ellensúlyozása s az azok ellen való ünnepélyes tiltakozás, úgy a magyarság szervezése, erejének kifejtése és hatályos együttműködése végett a közművelődési egyesületek egy központi szervének megalkotása céljából június hó 20. és 21. napjain Budapesten, Pestvármegye székházában kongresszust tartanak. A szétküldött kongresszusi meghívók folytán a közművelődési egyesületek és azoknak tagjai részéről a jelentkezések a kongresszus rendezésével megbízott Országos Magyar Szövetséghez oly tömegesen érkeztek, hogy a kongresszus nagy nemzeti jelentőségéhez méltó sikere és hatása már is biztosítottan tekinthető. Az előkészületek már befejezést nyertek s most küldetnek szét a kedvezményes vasuti

igazolványok és kongresszusi jelvények. Fővilágosítások az Országos Magyar Szövetségnél (VIII. Múzeum-körut 10.) szerezhetők.

(Az Országos Női Gyorsíró Egyesület szakiskolájában június közepén VII. Dohány-u. 28. (Ezélőtt Kazinczy-utca 3.) Telefon 24-47. Kezdek és haladók részére magyar és német gyorsírási tanfolyamokat nyit gépirási tanfolyammal kapcsolatosan. A tanfolyamokra július 10-éig fogad el korlátolt számban jelentkezéseket az egyesület elnöksége.

(Gyógyszerészek vasárnapi munkaszünete. A magyarországi gyógyszerészek egyesülete egy új pontot, a vasárnapi munkaszünetet vette fel kivivandó programjába. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a gyógyszer-tárak vasárnap délutáni forgalma oly csekély, hogy a nyitvatartás szinte feleslegesnek látszik. A közegészségügyi hatóságok azonban mindaddig erőlyesen tiltakoztak a gyógyszer-tárak vasárnap délutáni zárva tartása ellen. A gyógyszerészek egyesülete azon lesz most, hogy ezt a kérdést valamiképpen megoldják. A leghelyesebb megoldásnak azt tekintik, hogy egy-egy kerületben felváltva tartsanak nyitva vasárnap délutánokon egy-egy gyógyszer-tárt. Kedden tartanak a gyógyszerészek ülést és akkor fogják megbeszélni, hogy mit tegyenek ebben a tárgyban. Valószínű, hogy küldött-ségileg járulnak a belügyminiszter elé.

Urihölgyek kérése megtagadva.

(Az amerikai „Evening Post”-ből)

Ohio államban a nagy nőegyesület kérvényt adott be a vasuti igazgatósághoz, hogy a vonaton alkalmazzon egy-lyet „World” vibrációs masszage apparátust, hogy a hölgyek, akik megszórták, hosszabb utazás alatt is használhassák.

A vasúttársaság a következő indokollással utasította vissza a kérvényt: „Mintán nevezett apparátus minden hölgynek birtokában van és a legkönnyebben szállítható, akinek szüksége van rá, magával viheti.”

A „World” vibrációs masszage apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Porcelain Powder Részvénytársaság magyarországi képviseleténél, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 1.

Ára: 20.—, 40.—, 100.—, 300.— és 500.— korona.

Ismerető-füzet már magyar nyelven is megjelent.

SPORT.

Az olymipiai kérdések.

Budapest, június 13.

Lezárultak immár az olymipiai versenyek nevezései. Mi magyarok leadtunk minden számbavehető nevezést; talán túl sokat is. A versenyformák is kialakultak nagyrészt s ma már foglalkozni kell a kiküldetések személyi részével is. Ennek a kérdésnek az eldöntése immár annál könnyebb, mert jórészt ismeretesekek már a külföldi próbaverenyek eredményei is s így bizonyos összehasonlítás alapunk is van. Másrészt pedig — ámbár a M. O. B. eddigi határozatain ez nem igen látszik meg — mulhatalanul érvényesülnie kell most annak a felfogásnak, amit minden csalódással végződött olymipiad után annyira követeltünk: hogy inkább kevesebbet küldjünk ki, de azokat lassuk jól el, hogy képességeik teljes birtokában legyenek a nagy küzdelemben. Maradjon itthon, aki csak statisztika lehet odakünn! De az igazán érdemesek menjenek ki korábban egy héttel.

Ebből a szempontból legfontosabb az uszók ügye. Itt szabad legkevésbébe takarékoskodni, mert itt van legtöbb győzelmi esélyünk. Így 100 m.-re H a l m a y biztos helyezett, úgyszintén 200 és 300 m.-en is. E távra azonban lehet kiküldeni rajta kívül még négy embert, mert hiszen a 200 m.-es csapatverseny egyik főszámunk lesz. Az eddig mutatott formák alapján L a s - T o r r e s z, H a j ó s, Z a c h á r és O n o d y a legvalószínűbb jelöl-

tek, kik közé talán H a l á s z és H o r n u n g kerülhetnek be. A 400 m.-en csak H a l m a y -nak lehet helyezése, míg az 1300-on a mieink aligha juthatnak az 5-ik helynél jobhoz. Eddig tehát lenne öt uszó. A m e l l u s z á s b a n saját költségén megy ki B a r o n y i, aki nem terheli a közpénztárat. Itt a próbaverseny valószínűleg erősen irreális lesz. A sok forduló talán sehol nem folyósolja be egy a versenyzőt, mint a speciális tempónál. Azt hisszük F a b i n y i csak igen kevéssel verheti meg T o l d y t, vagy viszont. Ugyanez áll F ü l ö p és K u g l e r között a hátuszásban. Pedig ezek mindegyikének igen nagy helyezési esélye van, úgy hogy a leghelyesebb lenne m i n d a n é g y e t kiküldeni. Így az előirányzott 9 uszó együtt lenne. Csak az kár, hogy az uszó-osztály eredetileg is nem kérte 11 uszó kiküldését. Méltó ember lenne rá elég.

Az atléták közül csak K ó c z á n n a k és S z a t h m á r y K á l m á n n a k van helyezési célja a gerelyben és rudugrásban. Ha S o m o l y megugorja a 180-at, az ő kiküldése is szükséges. Diszkoszban nehéz a választás L u n t z e r és A n t a l között. Egyik sem állandó formájú. L u n t z e r mellett szól az, hogy ő kiváló birkozó is. Futót nem igen érdemes kiküldeni. Legfeljebb S i m o n t, ha 11 mp. alatt megfutja a 100 mt. De benne sem bízhatunk Amerika ellen. A helyből ugrásban 140 cm.-en felül és 310 cm.-en túl lehet csak S z e n d é n e k helyezési esélye, úgy hogy atlétát igazán nem érdemes többet, mint az itt említetteket kiküldeni.

A birkozásban tényleg vannak némi esélyeink, ha W e i s z és P a y r mellé E r ö d v szegődnek. A többinek semmi reménye sem lehet, miként t o r n á s z a i n k n a k sincs.

A v i v ó k b ó l is kár 8-at kiküldeni. Két csapat indításának nincs értelme. Elég itt 5 ember.

Az evezősök közül örökké kár, hogy M a n n ó nem ambicionálta magának a skiff-trenungot. L e v i t z k y b e n nem bízunk. De kiküldése mellett vagyunk. A P a n n o n i a nagy munkája megérdemli nyolczasának kiküldetését de helyezésében nem bízunk.

A többi sportágakban talán csak hölgy tennisz-szerzőink jönnek számba. De M a d a r á s z és C s é r y kisasszonyok támogatást a közpénzből nem kérnek.

Az így megtakarított pénzre nagy szükség lesz a kimenőknek. Országos érdek, hogy megkapják a szükséges kényelmet. A kísérőkkel pedig takarékoskodni kell. Csak a legszükségesebb reprezentálások engedhetők meg. A h i r s z o l g á - l a t o t pedig a magyar lapok igen jól elvégzik maguk is: erre a közpénzből egy fillért sem szabad fordítani.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Két hónapos szünet után ismét mozgalmas napok lesznek most rövid ideig a magyar Newmarketben. Az Urlovasok Szövetkezete rendez ugyanis három napos meetinget: vasárnap, kedden és csütörtökön. A programm ugyan szerény keretek között mozog, de a sportértéket azért elvitatni nem lehet. A kis díjak dacára szép nevezések vannak s így a siker eleve biztosnak látszik. A megnyitó versenyben mindjárt nagyszámu nevezésekkel zárult a lista. A látott formák után e futamban igen jó esélye van Pufferi-nak és Ez falut érnek. Az Ujpesti akadályversenyben a Geist-istálló lovainak győzelmét várjuk Faras előtt, míg a Terebes-gátversenyben a beugratott Maczót jelöljük első helyen Edömér és West-

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.



MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan házi szer mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

minster előtt. Megemlítésre méltó még a Váczi-díj, melyben a Jankovich-istálló arathat győzelmet.

Jelölteink:

- I. Pufferl—Ez falut ér
- II. Macska - Ténsasszony
- III. Geist-ist. - Faras
- IV. Maczó Edömér
- V. Egyedi L.-ist. - Toga - Mozi
- VI. Jankovich-ist. - Bojtár.

Bécsi versenyek.

— Tizenharmadik nap. —

Meg sem látszik a Derby-meetingen, hogy már vége felé közeledik, mert az egyes versenyekben még igen szép számú loányag szerepelt. A nap főszámát képező Lady Patroness-versenyt Fantome nyerte meg könnyen két hosszal istállótársa, a Carslake által erőlyesen lovagolt Faragó ellen. E győzelem igen jó világot vet Fantome formájára, mert a vert mezőnyben igen jó társaság szerepelt. A másik érdekesebb futamban, a Persifal-handicapban Pagony aratott igen könnyű győzelmet Menyörgös ellen, melyet nyakhoszzal hátrább a kanczadij-nyerő Jalouse követett. A napot bevezető kétévesek versenyében az általunk is jelölt Raspberry győzött biztosan két hosszal Temeraire ellen.

Részletes eredmény a következő:

I. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 m. 1. Dreher A. stpk. Raspberry 54½ kg. (Aylin), 2. gróf Degenfeld I. pm. Temeraire 56 kg. (Szente), 3. gróf Arco-Zinneberg M. stpk. Königsee 54½ kg. (Carslake). Futottak még: Florio (Birkeruth), Blue Peter (Krouzil), Lotus (Pis). Biztosan 2 hosszal nyerve, rövid fejhoszzal harmadik. — Tot.: 10:35, 20:36, 39.

II. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1100 m. 1. Beeson A. sk. Marizza 48½ kg. (Boris), 2. Petanovits J. pk. Gyere be Rózsám 50½ kg. (Vivian), 3. gróf Meran J. pm. Ászár 52 kg. (Pis). Futottak még: Dunois (Birkeruth), Pletyka (Cockeram), Boncompagno (Gutmann). Biztosan ½ hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. — Tot.: 10:81, 20:49, 31.

III. Lady Patroness-verseny. Díj 8000 korona. Táv 1000 m. 1. Egyedi L. 36 sm. Pantome 50½ kg. (Miles), 2. Egyedi L. 56 sm. Faragó 55 kg. (Carslake), 3. gróf Csekonics Gy. 56 sm. Mac G. 55 kg. (Aylin). Futottak még: Tábornok (Janek), Kondor (Walkington), Napugár (Prat), Beau mérite (Blades), Állok (Pretzner), Galore (Dyk). Könnyen 2 hosszal nyerve, fejhoszzal harmadik. — Tot.: 10:41, 20:66, 35, 42.

IV. Eladóverseny. Díj 3000 korona. Táv 2400 m. 1. Mautner V. 56 pm. Kara Mustafa 60 kg. (Birkeruth), 2. Zombory R. 46 sh. Old Coin 52½ kg. (Boris), 3. Egyedi L. id. pm. Augur 58½ kg. (Janek). Futottak még: Foglalo (Krouzil), Prokop (Shersin), Barbarossa II. (Mach), Ambra (Cockeram), Héja (Aylin). Könnyen 1½ hosszal nyerve, nyakhoszzal harmadik. — Tot.: 10:38, 20:35, 54, 32.

V. Parsifal-handicap. Díj 6000 korona. Táv 1600 m. 1. Mr. Lincoln 36 pm. Pagony 49 kg. (Boardman), 2. Egyedi A. 66 pm. Menyörgös 60½ kg. (Janek), 3. Szemere M. 36 sk. Jalouse 55 kg. (Szente). Futottak még: Kristály (Krouzil), Kukuruz (Miles), Matterhorn (Pratt), Ravissante (Vivian), Árvaleány (Cockeram), Meglehet (Dyk), Bolondóra (Gutman). Biztosan 1½ hosszal nyerve, nyakhoszzal harmadik. — Tot.: 10:78, 20:48, 37, 49.

VI. Akadályverseny. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 3200 m. 1. Mautner V. 56 sh. Fairhair 62 kg. (Dillon), 2. Mattausch H. 46 sk. Originell 63½ kg. (Slinn), 3. gróf Thun L. 56 sk. Bora 66 kg. (Gombolai). Futottak még: Jägerndorf (Kapusek), Virago (Huxtable), Elga (Lawton). Biztosan 1 hosszal nyerve, 4 hosszal hrdik. — Tot.: 10:62, 20:48, 28.

VII. Eldő-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 m. 1. Mautner V. 36 sk. Superba 58½ kg. (Birkeruth), 2. Egyedi L. 36 pk. Bouquet 46 kg. (Gutman), 3. báró Herzog M. 36 sk. Livtsu 58½ kg. (Walkington). Futottak még: Terem (Pretzner), Mayenne (Miles), Bogdanowka (Pis), Mirka (Krouzil), Paula (Vivian), Ronulla (Janek), Mignonne (Pratt), Pandora II. (Cockeram). Erős küzdelem után fejhoszzal nyerve, nyakhoszzal harmadik. — Tot.: 10:77, 20:53, 80, 57.

— Tizennegyedik nap. —

A bécsi versenyek a holnapi nappal bezáródnak. Ez volt a leghosszabb meeting, mióta nálunk versenyek vannak, de azért istállótulajdonosaink még a holnapi napra is igen szép nevezésekkel zárják le a meetinget. Az általunk felölt álló futama még három is

van a bucsunapnak, ezek közül legértékesebb futam lesz a Matchbox-verseny, melyben először mérkőznek a kétévesek hosszabb — 1200 méter — távolságon. A versenyben még kilencz ló bir indulási jogosultsággal, ugyint: Königsee, Hasznos, Belle Alliance, Raspberry, Bácsi, Kahlenberg, Pilinga, Einsiedler. Belle Alliancet nem vesszük komoly számításba, miután a kanczának nyolcz font pónalitása van, Hasznos formái pedig nekünk nem tetszenek. Hátra van még Königsee és Einsiedler, de ezeket tartja Kahlenberg és Raspberry. Szép futást várunk még a két izben is oly szép formát mutatott Bácsitól. Összefoglalva az elmondottakat, mi a befutókat a következő sorrendben várjuk: Kahlenberg, Raspberry, Bácsi. A Blocksberg-handicap 2000 méterén háromévesek találkozhatnak egymással. Az esélye a lehetőségig ki vannak egyenlítő és így nagyon nehéz a választás. Nem volna meglepő, ha Sonnwendstein ezuttal kifutná várt képességét s az ő nevéhez fűződne a győzelem. Szép futást várunk még Flapdoodletől és Árvaleánytól. A Munkás-gátversenyben a küzdelem sorsa Why? és a Dreher-istálló lovai közt dőlhet el. Esélye van még Pédának is.

Jelölteink:

- I. Himpeller—Sympathy
- II. Forfeit - Martyr - Remény
- III. Kahlenberg - Raspberry - Bácsi
- IV. Saba - Isnardie
- V. Sonnwendstein - Flapdoodle
- VI. Why? - Dreher ist. - Péda
- VII. Loredan - Elemér - Míles lov.

() A MAC. atlétikai versenye, mely holnap délután három óraker a Margitszigeten lesz, előrelátólag kiváló eredményeket fog hozni. Atlétánk erejét a nemzetközi küzdelem csak fokozni fogja. Különösen érdeklődéssel várjuk a bur Duncker szereplését. Az egyes számokban igen szép mezőnyök indulnak. A 100 yardon Simon, Hámos, Scheer a legjobbak; mi Simont várjuk a célhoz. ¼ angolon Bodor győzhet csak normális körülmények között, félangolon ugyanöt tippeljük, bár a küzdelem Naggyal nem lesz könnyű. A 2 angol mértőföldes verseny Lovass zsákmánya, míg a 220 yardos handicap, mint mindig, az előnyosztó munkájától függ. A 120 yardos gátfutás Dunckeré lesz; ha nem indul, Kovács fölényes győzelmé biztos. A magasugrás nyílt verseny Zöld, Dánér és Szathmáry között. A távolugrásban Hollis, Rökk, Majunke a legvalószínűbb helyezettek. Rudugrásban Szathmáry veresége nagy szenzáció lenne, míg a súlydobásban Mudin Imre bemutatkozása a főérdekesség. Itt a hazai viszonyokhoz mért jó eredmény várható. A díszkoszban Halmost, a gerelyben természetesen Kóczánt kell győztesként jelezniük.

() Nemzetközi evezős-verseny. A Magyar Evezős-Egyletek Országos Szövetsége e hó 14-én (vasárnap) délután négy óraker rendezi József 6 es. és kir. Fensége védnöksége alatt ezidei nemzetközi qvezős-versenyt. Igaz ugyan, hogy népes mezőnyök nem találhatók minden számban, de annál érdekesebb párharcok szemlélésében gyönyörködhetik majd a közönség. Ilyen lesz a Hölgyek díja, ahol a Duna E. E. megerősített tavalyi juniorjait látjuk találkozni a Pannonia gondosan összeválogatott és kiképzett csapatával. A II. oszt. négyes verseny és a junior-négyes a Duna E. E. csapatjainak küzdelme lesz a „Neptun” E. E. kiváló juniorjaival. A double seul versenyben erős munkát fog adni a Sirály-csapat a Nemzeti H. E.-nek, a kontinensen levő legjobb doublójának. A senior egyes versenyben Scheibl Ottó (Brünn) akar revanch-ot venni tavalyi legyőzete miatt Killertől, a Nemzeti H. E. kiváló skiffistájától. A junior egyes versenynek nemcsak a sok induló, de főleg az indulók egyforma esélye ad érdekességet. Payr igen jó formában van, de nagy fölénye Mészárosnak könnyű sulya és szívóssága. A legnagyobb sportértékkel Budapest székesfőváros díja bir. E versenyben a benevezett bécsi Ellidán kívül a Pannonia és a Dunának az Olympiádra benevezett nyolcz evezősből kiválasztott legjobb négyese nevezett. A budapesti egyesületeknek feltétlenül starthoz kell állaniok, mivel e verseny eredménye képezheti csak a M. O. B.-nak első pontját, amelyre a kiküldetéskor támaszkodhat.

() Uszás. A Magyar Uszó Egyesület holnapi uszóversenye, mely a Császárfürdőben este fél nyolcz óraker tartatik meg, különösen érdekesnek ígérkezik. A verseny indulói között találjuk az olympiai versenyekre készülő uszókat teljes számban: Baronyi, Kósza, Hajós, Onody, Lastorres, Hegner, Munk,

Toldy, Hornung, Hendl, Kiss, Zachár, Adám, stb., míg kiváló hölgyuszóink közül Lengyel Juczi, Huber Nusi, Zwilling Hilda, Muntján Ilonka kisasszonyok neveit. A staféta versenyekre nevezett csapatok körülbelül egyforma esélylyel indulnak. A 105 méteres hátuszásban Kósza, Pető, a 140 méteres melluszásban Baronyi, Toldy, Metzger, Szilviczka a legjobbak, a 105 méteres gyorsuzást Munk, Hegner vagy Lastorres nyerheti meg, míg a 400 méteresben Lastorres közel a rekordhoz végezhet. A programmon szerepel még kezdők versenye 12 nevezéssel, junior hátuszás, gyermekverseny, hölgyek junior versenye nyolcz nevezéssel, 70 méteres handicap 23 nevezéssel, ifjúsági staféta a F. T. C., M. U. E. és M. A. F. C. nevezéseivel, buváruszás és pluning, hol Onody Károly a Römer által 1905-ben felállított rekordot (20 méter 06 czm.) akarja megjavítani. Verseny után a M. U. E. bajnoki csapata mérkőzik egy erős válogatott csapat ellen.

() Sportirodalom. A Nemzeti Sportot és Automobil a Magyar Automobil Club a kiállítás körül kifejtett nagyfokú és értékes közreműködéséért a Kiállítási Aranyéremmel kitüntette. A Nemzeti Sportban két rendkívül érdekes és értékes turisztikai cikk jelent meg. Az egyikben Jankovich Marcell országgyűlési képviselő költői lendülettel írja meg a „Grand Paradise” megmészását, míg a másikban Serényi Jenő ír gyönyörű cikket „Ébredés” czimen. Dr. Cselötei Laos, az ifjúsági testnevelés egyik lelkes vezére, folytatja a svéd-szabadgyakorlatok ismertetését. A Nemzeti Sport atlétikai rovata nagy terjedelemben jelent meg, ismertette egy angol próbaverseny eredményeit, mely Wilson révén az 1500 méteren 3 perc 59 másodperces új világrekordot eredményezett, valamint a német és francia eredményeket. A lawn-tennis rovathoz értékes összefoglaló cikk jelent meg a MAC. nemzetközi lawn-tennis versenyről. A Nemzeti Sport ismét 44 oldalnyi terjedelemben jelent meg gazdag illusztrációk kíséretében.

Téli sport-czikk

Má. és versenykorcsolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, sveczi-, újor., hollandi- és amerikai rodel sport és gyermek-szánkók, 'obogban sít. Lilienfeldi sli 30 korona. Norvég sli, lábszárak, hótapak. Téli sporttűzők és felszerelések Sporttűzők ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete. BUDAPEST. IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

§ Az ügyvédi kamarák köréből. Az aradi ügyvédi kamara közli, hogy dr. Szkalák Gyula ügyvédet, Kisjenő székhelyi, az ügyvédek lajstromába felvette; a szatmárnémeti ügyvédi kamara közli, hogy dr. Láng Gusztáv ügyvédet, Erdőd székhelyi, az ügyvédek lajstromába 1908. évi márczius 11. napjától kezdődő joghatályival bejegyezte; dr. Szabó Aurél ügyvéd, volt szatmári lakost — más kamara területére történt elköltözése folytán — az ügyvédek névjegyzékéből kitorlto; dr. Nyilván Aurél ügyvéd, volt nagysomkúti lakos ügyvédi irodáját a kamara területén Szinerváralijára 1908. évi április 2-án helyezte át, losonczy Nagy Géza, dr. Ambrózy Sándor és dr. Dénes Viktor ügyvédek, Szatmárnémeti székhelyi, az ügyvédek lajstromába bejegyezte; Venglersek István ügyvéd, volt szinerváraljai lakost folyó évi május 26-ik napján történt elhagyása következtében az ügyvédek lajstromából kitorlto és irodája részére gondnokul Losonczy Attila szinerváraljai ügyvédet rendelte ki.

§ Ügyvédi kamarai közgyűlés. A Budapesti Ügyvédi Kamara június 14-én, vasárnap délelőtt 10 óraker a kamara V. Szemere-utca 10. szám alatti épületének dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, amelynek napirendje a következő: 1. Pénztárnokválasztás. 2. A központi írásbírósnágnak az V. kerületben való elhelyezése. A rendkívüli közgyűlés egybehívása azért vált szükségessé, mert a f. évi április 29-ére összehívott rendkívüli pénztárnokválasztó közgyűlésen a tagok fele sem jelent meg s így a választás eredménytelen maradt.

§ A nemzetközi jogi egyesület budapesti konferenciája. A Londonban székelő nemzetközi jogi egyesület a Budapesti Ügyvédi Kamara, a Magyar Jogászegylet és a Budapesti Ügyvédi Kör meghívása folytán ez év szeptember havában huszonötödik konferenciáját Budapesten fogja megtartani. A nemzetközi jogi egyesület ez alkalommal először jön Magyarországra és ez a körülmény, valamint az is, hogy az egyesület 25-ik konferenciája megtartására számos konkurráló meghívás közül a magyar jogász-

Románbanktól

Tisztviselők
5—40 évre.

Földbirtokra
4%-ra az érték 65—80%ig.

Házakra
I. II. és III. helyre.

Képviselő
Urszágos Földhitel
Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

festületek meghívását fogadta el, e konferenciát országos jelentőségű ténynek emelik. A londoni vezetőség, amelynek élén lord Alverstone és lord Justice Kennedy állanak, nagy buzgalommal váradozik a konferencia előkészítésén. A londoni vezetőség és a budapesti előkészítő bizottság együttesen dolgozta ki a tárgysorozatot, amely a szeptember 22-től 26-ig tartandó konferenciát foglalkoztatni fogja. E tárgysorozat a következő: Nemzetközi bíráskodás. Kiadási szerződések. A választójog egységesítése. Adásvétel nemzetközi szempontból. Birósági ítéletek végrehajthatósága külföldön. Törvénybizonyítás külföldi bíróságok előtt. Az angol és kontinentális peres eljárás közti párhuzam. Kettős adóztatás. A tengerész-személyzet jogi helyzete. A munkásbiztosítás nemzetközi vonatkozásai. Szabadkereskedelem a Dunán. A közúti jog nemzetközi vonatkozása. Territoriális vizek. Jogesetek az egyiptomi vegyes bíróság előtt. Tengeri utjog. A házassági jog nemzetközi vonatkozásai.

§ **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter Gosztonyi István szerencsi járási szolgabíró a sátoraljai helyi, Jeszenszky Aladár közigazgatási gyakornokot az erzsébetvárosi és Balassa Gusztávot a pestvidéki ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt a pestvidéki ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakká rendelte ki.

§ **Lengyel Zoltán és a Páskulyok.** A budapesti esküdtbíró érdekes becsületsértési sajtópör tárgyalását tüzte ki a mai napra. A pör anyagát az az idő szolgáltatta, amikor Lengyel Zoltán fegyvertárának legélesebb fringiját szegezte Polónyi Géza mellé. Az ádáz hírlapi küzdelem az egész ország érdeklődését felkeltette, ami abban is megnyilvánult, hogy Lengyel seregéből kapta hívei üdvözlő táviratait. Lengyel Zoltán a rokonszenv megnyilvánulásainak eme távirati dokumentumait időnként közzétette „A Nap”-ban, amely a múlt év február 17-én többek között a következő táviratot is közölte:

„Önzetlen küzdelmedben szívvel-lélekkel résztveszek. Páskuly.”

A távirat Szilágyosmlyórol, Ugron Gábor kerületéből érkezett, ahol Ugron akkori pártjának vezére csakugyan egy Páskuly volt a szilágyosmlyói Páskulyok közül, Lengyel Zoltán személyes ismerőse. Amint az események beigazolták, a távirattal valaki rossz viccet csinált, mert a Páskulyok sietve demantálták a nekik tulajdonított üdvözlést. „A Nap” szerkesztősége ugyanis az üdvözlés megjelenését követő napon ezt a czáfolatot kapta:

„Keddi számukban megjelent Lengyelt üdvözlő távirat hamisítás. Páskuly Antal, Páskuly József és id. Páskuly István.”

A Páskulyok azonban nem elégedtek meg ezzel a czáfolattal, hanem egyidejűleg a következő táviratot küldték a „Magyarország”-nak:

„A Nap” keddi számában megjelent, Lengyelt üdvözlő közlemény egyszerűen hamisítvány. Küldője gazember, mert a somlyói Páskulyok, mint becsületes hazafiak, Lengyelt nem üdvözölheték. Páskuly Antal, Páskuly József és idős. Páskuly István, Szilágyosmlyórol.”

A czáfolat megjelent a „Magyarország”-ban, ahonnan reggelre átvette a „Budapest” című lap is. Lengyel Zoltán nem hagyta annyiban a dolgot, hanem becsületsértési sajtópört indított ugya Páskulyok, mint a „Magyarország” és a „Budapest” napilapok ellen. Ma a Páskulyok ellen emelt panasz tárgyalása volt soron. A tárgyaláson, amelyet Sárkány Lajos vezetett, Páskuly József már nem jelenhetett meg, mert meghalt. Antal és István kijelentette, hogy a község koalíciós jegyzőjére való tekintettel küldte el a czáfoló táviratot. Efelett sajnálkozásukat fejezték ki és bocsánatot kértek. Lengyel Zoltán elfogadta a nyilatkozatot s így meg sem kezdődött a sajtópör érdemleges tárgyalása.

§ **A kitagadott fiu.** Mikor a gyógyszerészeti tanulmányait befejezte s vizsgáit sikerrel letette W. Géza, beleszeretett egy szegénysorsu szép leányba, akit dús gazdag szülőknek ellenezése daczára nőül is vett. A gazdag szülők nem tudták megbocsátani fiuknak ezt a tettét s kitagadták. W. Géza nem esett kétségbe, hanem kitartó szorgalommal dolgozni kez-

dett. Mint gyógyszerészegéd Koller Norbert Kristóf-terti gyógyszerárba lépett be két évvel ezelőtt. Szerény fizetése alig hogy elegendő volt megélhetésükre. Időközben családja lett s felesége súlyosan megbetegedett. A gyógyszerészegédi fizetés ekkor már nem volt elég háztartási költségeire. Gondokkal sújtva végezte munkáját benn a gyógytárban s e közben az egyik vevőtől kapott ötkoronás váltópénzt óvatosan zsebébe csuszította, hogy beteg felesége és kis gyermekének enni valót tudjon szerezni. A kitagadott fiut mindjárt az első bűnös lépésénél baleset érte. Rajtakapták. Főnöke azzal a biztatással, hogy nem tesz ellene büntető feljelentést, egy nyilatkozatot íratott alá vele, melyben elismerte, hogy ez év január óta apróbb részletekben körülbelül 7000 koronát vágott zsebre a vevőtől átvett pénzekből. A szülők nem térítették meg ezt az összeget Koller Norbertnek, aki most már az eltulajdonított összeget 6000—7000 koronára becsülte fel s a megtévedt fiatal embert feljelentette lopás bűntettéért. Ma tárgyalta ezt a bűntettét a büntetőtörvényszék dr. Madarassy bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy az öt koronán kívül többet eltulajdonított volna s a beismerő nyilatkozatról azt mondta, hogy azt lelki kényszer alatt Koller Norbert azon ígéretére írta alá, hogy nem tesz ellene feljelentést. Dr. Timkó kir. ügyész fenntartotta a szerencsétlen vádlottal szemben a lopás bűntettének vádját. Ezzel szemben védője, dr. Tardán Mihály azt vitatta, hogy itt nem lopásról, hanem sikkasztásról lehet szó, mivel a vádlott a reábizott árúk eladási árát nem szolgáltatta át főnökének, hanem magának tartotta meg. A panaszemelésre a gyógytár tulajdonosa a jogosult s nem Koller Norbert, aki a gyógytár vezetője. A bíróság a megtévedt gyógyszerészegédet lopás vétségéért három havi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője felebbezték.

§ **Ponyvairodalom a szerzői jog bitórlása.** Egy szerzői jog bitórlása iránt indított perben az első bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a ponyvairodalom silány termékeinek vásári eladásával foglalkozó egyének nem tekinthetők a szerzői jogról rendelkező törvényben foglalt oly írói művek szerzőinek, akik törvényszerű védelemben részesítenek és akik ezt a védelmet az ő kiadójukra is átruházhatják. A budapesti kir. ítélőtábla más nézetben volt, kimondván a következőket: az 1884. évi XVI. törvényezik nem határozza meg, hogy milyen írói mű tarthat számot a törvény oltalmára. Ebből következik, hogy a törvény által biztosított védelem szempontjából az írói művek közt, azok irodalmi értéke szerint megkülönböztetés nem tehető s bármely alacsony irodalmi színvonalon álljon is bizonyos mű, ha az mégis mint írói mű értékesíthető s mint ilyen értékesítetik is és kerül forgalomba, annak szerzője a felhívott törvény oltalmát a törvény által tiltott cselekmény ellenében igénybe veheti. A kir. Kuria a minap helyben hagyta a kir. Tábla ítéletét.

§ **Eltélt népszónok.** A székesfehérvári szocialisták egyik gyűlésén Handler Gyula kömivesegéd volt a szónok s szidta a kormányt és politikáját. A gyűlésen jelen volt hatóságai képviselő ezt nem látta szívesen s többször félbeszakította a szónokot. Mikor aztán Handler kikelt az urak és papok ellen, akik elnyomják a népet, a hatóság kiküldötte megvonta tőle a szót s feloszlatta a népgyűlést. Azonfelül jelentést tett az esetről a kir. ügyészségnek, mely osztály elleni igazgatás miatt fogta pörbe a szónokot. A székesfehérvári kir. törvényszék három havi államfegyházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte Handlert. Az ítélet megokolásában kimondotta, hogy bár a szocialista hallgatóság több tanuképpen kihallgatott tagja hit alatt vallotta, hogy a vádlott nem igazott, a bíróság ezt figyelembe nem vehette, mert bő alkalma volt meggyőződni, hogy a tanuk a szakszervezet terrorizmusának hatásától nem tudtak szabadulni. A kir. Tábla s ma a kir. Kuria jóváhagyta a székesfehérvári törvényszék érdekesen megindokolt ítéletét.

Nyilt - tér

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. HARMAT GYULA
tüdőbajosok rendelő-intézete
inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, üdövéz, tuberkulózis, vörköpés, tüdőcsucsburut kitérő eredménytel gyógyítatnak inhalációkkal és szórúoltásokkal.
Rendel 11-12 és 2-4-ig.

Serravallo
China-bora vassal.
Erősítőszere gyengeségben szenvedőknek, vérszegényeknek és üdülőknek. Étvágyatgerjesztő, ideget erősítő, vért javító-szer.
Kittünö izü. — Több mint 5000 orvosi ajánlat.
SERRAVALLO J. Trieste-Barcola.
Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 2 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 80 fill.

Vérgyógyítás.
Hemopatia
Uj, eredeti gyógy mód, mely ronckivül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélykór-, sziv-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőr bajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz (eg száz teljes gyógyulással számol be).
E gyógy mód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyik orvosnak (Hemopatia) rendelőintézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 6-1-ig és 3-3-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

Szt. Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
Téli és nyári gyógyhely.
Természetes forró-meleg kenes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gózfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió, Csuz, köszvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a
Szt. Lukácsfürdő igazgatósága Buda.

The Mutual
New-Yorki életbiztosító-társaság
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül. — Résztvényesei nincsenek.
Összes vagyon 1908. december 31-én
2.569,246,889.02 frank
Biztosítási állomány 1908. december 31-én
7.86,436,000.— frank.
Vezérigazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrássy-ut 20.

Reggelizés előtt fél pohár **Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz** az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzügyi tisztviselők jogviszonyainak rendezése.

— Állásfoglalás az ipartörvény tervezetével szemben. —

Irta: Dr. Hantos Elemér.

A Magyar Pénzügyi Országos Szövetsége főtitkára.
Budapest, június 13.

A pénzügyi tisztviselők azon régi óhajának, hogy jogviszonyaik a bírói gyakorlat ingatag talaról a törvényi szabályozás biztos alapjára helyezessék, eleget tenni kíván az az előadói tervezet; amelyet „Törvényjavaslat az ipar gyakorlásáról, valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről” címen Kossuth Ferencz kereskedelmi m. kir. miniszter közzétett.

Maga a munkát czime már megjelenésekor bizonyos fokú idegenkedést, hogy ne mondjam idegességet váltott ki azokból, akik a pénzügyi tisztviselők számra és tekintélyre jelentékeny kárának jogviszonyait külön törvényben szerették volna kodifikálva látni.

Ezek megnyugtatóására kell megemlítenem, hogy semmire nézve sincs nagyobb egyetértés tisztviselői és szakkörökben, mint a tekintetben, hogy a törvényjavaslatnak a tisztviselők munkaviszonyait szabályozó XXI. és XXII. fejezetei a legheterogénebb rendelkezéseket tartalmazó szakaszok tömkelegéből kihassítottak és külföldön bevált minták szerint külön szabályoztassanak. A tisztviselők jogviszonyainak rendezése oly kerek és az ipartörvény egyéb rendelkezéseitől független, sőt azokba bele sem illő anyagot nyújt, hogy utóbbi kodifikációjáig várni annyit jelentene, mint egy nagy társadalmi osztály legfontosabb létérdekeit rendszerbeli aggályoknak alárendelni.

De ha így egyfelől az elkülönítést követeljük is, másfelől nem helyezkedhetünk a rideg elzárkózás álláspontjára, nem kívánhatjuk, hogy külön törvény szerkesztessék a pénzügyi főkönyvelőre és külön az iparvállalati főkönyvelőre, hanem be kell látnunk, hogy a kereskedelmi vállalat minéműsége egymagában nem lehet a jogok és kötelességek elkülönített szabályozásának jogalapja. Másszóval pénzügyi tisztviselő és egyéb magántisztviselő között különbséget csak a képzettség és a munkakör tehet, ahol ez azonos vagy egyenrangú külön jogoknak jogosultsága nincsen. A pénzügyi tisztviselő, uradalmi mérnök, az iparvállalati ügyész vagy gyári orvos egyenrangú tényezői a társadalmi gazdasági tevékenységnek, nagyon méltányos, hogy velők a törvény egyformán bánják el, hogy jogviszonyaikat azonosan és egységesen szabályozza.

Jogi helyzetük ma amugy is egyformán siralmas. Szabályozója a Kt. néhány sebtiben lefordított, már akkor elavult és külföldön régen újjal pótoltt szakasza, amolyan lássék-tessék kodifikációs a jogászai átgondoltság feltűnő hiányaival.

Hibáztatunk kell e miatt a törvényhozást, amely mindig — mint az ipartörvény tervezete is bizonyítja — nagyszabású alkotásokra vágyik és a legsürgősebb reformokat a rendszer ürügye alatt előadzza, de hibáztatni szabad talán a tisztviselői kart is, mely nyugodt téllenségével, saját sorsa iránt való hideg közönyével azt a hitet keltette, hogy nincs sok oka panasznra, vagy legalább is várhat a kereső, illetve ipartörvény egészének revíziójáig.

A tisztviselők, akik a pénzügyi életben, valamint a kereskedelmi vállalatoknál általában a legkülönfélébb feladatkörrel és elnevezésekkel közreműködnek, érvényben levő jogunk szempontjából három csoportba sorozhatók.

A legelőkelőbb állású és legtágabb hatáskörrel bíró tisztviselők, akik rendszerint vezérigazgatói, igazgatói, ügyvezetői, vezértitkári czimet is viselik: a cégvezetők. A Kt. jogállásukat részletesen szabályozta és a többi alkalmazottakkal szemben annyira kiemeli, hogy ahol kereskedelmi alkalmazottakról szól, a cégvezetőket vagy külön említi vagy rendelkezéseit rájuk nem vonatkoztatja.

Kevésbé fontos állást tulajdonít a törvény és ennél fogva kisebb terjedelmű hatáskörrel ruhazza fel azokat, akiket közelebbi jelző nélkül egyszerűen keresk. meghatalmazottaknak nevez. Hatáskörük nem oly feltétlen, mint a cégvezetőé, hanem a főnök által tetszés szerinti módon fágítható és szűkíthető.

Végül harmadik kategóriát alkot a segéd-személyzet, mely önálló rendelkezési joggal egyáltalán nem bír, a főnökhöz szolgálati viszonyban áll, mely kiegészítő természetű tevékenységben nyilvánul.

A törvénynek rendkívül rugalmas, különösen a keresk. meghatalmazott és kereskedősegéd jogkörének elhatárolásánál összefolyó minősítése máris sok nehézség elé állítja alkalmazóját, tetézi ezt az a körülmény, hogy az ipartörvény a segéd-személyzetre vonatkozó részt csaknem egészében hatályon kívül helyezi, úgy, hogy ma a keresk. törvény egy-két szakaszán felül az ipartörvénynek néhány rövid, éppenséggel nem szabatos szakasza az, amely a pénzügyi tisztviselők szolgálati viszonyainak elég terjedelmes anyagát tartalmazza. Szilárd törvényi szabályozás helyett a bírói gyakorlat ingatag alapjára kerül a főnök és alkalmazott közötti jogviszonyok rendezése.

Jelenlegi törvényeink csak segéd-személyzetet és kereskedősegédeket ismernek, holott a fejlődő élet új kereseti osztályt teremtett a számra nagy, intelligenciára jelentékeny magántisztviselők osztályát. Nem csoda, hogy az élet és a törvény ezen ellenkezése a bírói gyakorlatot is hol az egyik, hol a másik mellé állítani kényszerítette, ami a legellenmondóbb ítéletek kuforrása lett.

A mostani törvénytervezetnek is alapvető hibája, hogy a kereskedelmi alkalmazottak heterogén elemeket felölelő osztályát a magántisztviselőkével egybekapcsolja. A rendezés ezen közössége kárára van a magántisztviselőknek, anélkül, hogy a kereskedősegédek társadalmi helyzetének emelésére alkalmas lenne. A magántisztviselők csaknem kivétel nélkül kereskedelmi szakiskolát végeznek, holott a velük egy sorba állított segédek nagy része a köteles iskolabajárás befejezése után kerül a kereskedelmi pályára.

A pénzügyi tisztviselőkkel, valamint általában a magántisztviselőkkel másképp áll a dolog. Ezek tulnyomóan részvénytársasági vagy egyéb nagyobbvállalatoknál vannak alkalmazva, amelyekre nézve a követelt reformok korántsem jelentenek oly nagy áldozatokat.

Mindezek dacára nem lehet kifogásunk az ellen, hogy a magántisztviselők és kereskedősegédek jogviszonyainak rendezéséről egy törvényben történjék gondoskodás, de miután a nem egyenlőkkel egyenlően banni — már Aristoteles szerint is — legnagyobb igazságtalanság, követelnünk kell a magántisztviselők és kereskedősegédek külön csoportjai sajátos helyzetének megfelelő eltérő szabályozását.

A szabályozásnak ott kell kezdődnie, amikor a tisztviselő jogviszonyba lép azzal, hogy a pályájára döntő kihatással levő szolgálati szerződést megkötö. Jelenlegi jogunk szerint az akaratok kölcsönös megegyezése, vagyis a szerződés semmiféle formához (írás, tanu) kötve nincsen. Érvényes tehát akár szóval, akár írásban kötetett, sőt bírói gyakorlatunk szerint létrejön írásbeli vagy szóbeli szerződés nélkül is valamely munka állandó teljesítés elfogadása esetében.

Ezen állapottal szemben a törvénytervezet 382. §-a igen helyesen a kötelező írásbeliséget írja elő. Jelenleg a perek legnagyobb része a felvétel homályos és bizonytalan megállapításából ered. Ez mérgező el a kölcsönös jogviszonyt, holott az írásbeliség feletle alkalmas a vitás esetek apasztására. Az intézetekre ennek megkövetelése újabb terheket nem ró, hiszen a tisztviselő felvétele ma is tulnyomóan levélváltás útján megy végbe. Az írásbeli kényszerrel a tervezet enyhíti azzal, hogy a szerződés változtatását a régire vezetett függelék alakjában is megengedi. Legfeljebb még kimondani kellene, hogy ily szerződések bélyeg és illetékmentesek.

A 2400 koronánál alacsonyabb tisztviselőket érinti ez az újítás, tehát éppen azokat akarja cselédsorba juttatni, akiknek állásuk erkölcsi tartalmánál egyebük amugy sincsen. Ezen különben technikai nehézségekbe ütköző újításnak a humanizmus is ellene szól.

Amikor a Kt. 55. §-a kimondja, hogy a segéd-személyzet szolgálati viszonyai szabad egyezkedés tárgyát képezik, ezzel az alkalmazó és tisztviselő közti viszonyt a szerződési szabadság elvi alapjára helyezi. De csak elvi alapjára! Mert a valóságban az a gazdasági egyenlőtlenség, amely a két fél között van, az alkalmazást kereső alárendeltségi, függőségi viszonya kizárják, hogy a tisztviselői akarat oly szabadon irányíthassa a szerződés feltételeit, amilyen fesz nélkül diktálhatja azt a munkaadó.

Ezért, ha a törvény egyfelől a szerződési szabadság álláspontjára helyezkedik, másfelől kötelessége a szabadság egyoldalú kihasználása ellen intézményi biztosítékokat felállítani, nehogy az alkalmazottak kényszerhelyzete szabadságukat illuzóriussá tegye.

Nagy meglepéssel konstátálhatjuk, hogy a törvénytervezet számol mindezen kívánságokkal.

Ami mindenekelőtt a munkakörrel, annak megállapítását a tervezet (382. §. 2.) a felvétel alkalmával készítenő írásbeli szerződésnek tartja fenn. A tisztviselőnek azonban, amikor el-szerződik, nemcsak azt kell tudnia, hogy a vállalat keretében mi lesz a teendője, hanem arról is kell tájékozást kapnia, hogy mennyi lesz a munkaidéje.

Az ipartörvénytervezet idevonatkozó humánus rendelkezése (438. §.) előírja, hogy az alkalmazott négy óránál tovább csak a szükséges étkezésre adott megfelelő szünet mellett foglalkoztatható, kivétel ez alól csak akkor van, ha a munkaidő egyhuzamban van rendszeresítve és az egységes munkaidő naponként hat óránál nem több.

De nincsen szó a tervezetben a tisztviselők maximális munkaidéjéről, a 8 órás munkanapról, sem arról, hogy ennek meghosszabbítása esetén külön díjazás jár.

Annál dicséretreméltóbb az a gondoskodás, melyben a tervezet (384. §.) a tisztviselőket a kötelezően kijáró szabadságidő biztosításával részesíti. A tisztviselő a szolgálati évek arányához képest két héttől hat hétig terjedő szabadságidőt vehetnek igénybe, az illetmények pedig a szabadságidő alatt járnak anélkül, hogy az alkalmazott helyettes állítására kötelezhető volna.

A tisztviselők egészségének és testi épségének további biztosítékaiul a tervezet XIII. fejezete részletesen gondoskodik arról, hogy a hivatalos helyiségek tisztasága, világítása, szellőzése és fűtése megfelelő legyen, hogy az étkezésre kellő idő maradjon és általában gondoskodva legyen arról, hogy a tisztviselő erejét és egészségét kímélhesse. Nagyon sok kezdő tisztviselő egészségét, egész jövőndő életét aláasta a rosszul berendezett iroda.

Amikor a tervezet a szolgálati viszony eddig említett mozzanataira is kiterjed, természetesen nem hagyhatja szó nélkül azt a tartalmi kelleket, mely az alkalmazó és tisztviselő között létrejött megállapodásnak eddigelé is legtermészetesebb alkateleme volt: a fizetés momentumát.

Az ipartörvénytervezet (382. §. 3. p.) helyes újítása, hogy a pénzben és természetben biztosított fizetés pontos megjelölését az írásbeli szolgálati szerződés lényeges kellekének tekintti és emellett a fizetés fogalmát is körülírja (397. §.) érvény alatta általában véve minden javadalmazást, mely a tisztviselőnek szolgálati fejében rendszeresítetten jár.

A szolgálati szerződés tartalmára vonatkozó főbb rendelkezések ezzel kimerítve volnának, át-térünk a szolgálati viszony megszüntetésének és a felmondás szabályozásának kérdésével arra a pontra, mely köré legtöbb keserűség gyülemlt, amely leginkább kiált reform után.

Érvényben levő jogunk tudvalevőleg 6 heti, illetve 3 havi felmondást biztosít a tisztviselőnek. E törvényi rendelkezés szerint 3 havi felmondás csak a fontosabb teendővel megbízott segédeknek jár, mely meghatározás természetesen

számos vita előidézője volt, mert a tisztviselő akárhányszor állította, hogy fontosabb teendőkkel volt megbizva, holott főnöke tagadta ezt. Az ipartörvénytervezet ezért igen helyesen igyekszik ezt a rugalmas fogalmat kiküszöbölni s helyette oly ténykörülményekhez kötni a felmondási idő tartamát, melyek az adott esetben jobban utbaigazítják a bírót, mint a munkakör fontosabb vagy kevésbé fontos volta.

Ennél nagyobb hiánya az, hogy a tisztviselők nyugdíjgyűjéről egy árva szóval sem emlékszik meg. Pedig a tisztviselők legsúlyosabb sérelme nem az, hogy jogviszonyaik rendezetlenek, fizetésük ki nem elégítő, hogy az állásukkal járó terhek elviselhetetlenek, hanem, hogy semmi biztosítékuk sincsen ingatag, a jövő eshetőségei ellen semmivel sem védelmet pozíciójuk megerősítésére. A bizonytalanság főleg két irányban mutatkozik. Az egyik, hogy a törvény szerfelett gyenge védelmet nyújt az állástól való megfosztás esetére, a másik, hogy nem gondoskodik a tisztviselők munkaképzetelensége és halála esetéről. Nyugdíjjogosultság elvéve akad ugyan, de nincs nyugdíjintézmény, mely a jövőnek feltétlen biztossága, amely a társadalmi politika sarkalatos követelménye: a nyugdíj kötelező biztosítása. Ehhez természetesen állami kényszerre, az állam hatalmi szavára van szükség; és nincs semmi kétség az iránt, hogy a törvényhozás ezen szavát hallatni is fogja, ha a tisztviselő-társadalom megmozdul és a választásokon nem jelszavak, hanem saját jogos érdekei által fog vezéreltetni. Jó jelnek kell e részben vennünk, hogy Ausztriában már a múlt évben alkotkat egy minden tekintetben méltányos törvényt „A magántisztviselők kötelező nyugdíjbiztosításáról” és hogy a német birodalmi gyűlés pártjai között valóságos versengés folyik a magánalkalmazottakra nézve kedvező kötelező nyugdíjbiztosítási intézmény létesítése tekintetében.

Végül nagy hiánya még az ipartörvénytervezetnek, hogy a tisztviselő és főnök közötti jogviták elintézésére alkalmas fórumról nem gondoskodott.

Szükség volna ezért oly bíróság dekretálására, mely nem a törvény ideg betűihez tapad, nem felsőbbbírói ítéleteknek a szokással és életfelfogással ellenkező kinyilatkoztatásai alapján ítél, hanem helyt ad a kereskedelmi közfelfogásnak, a szívnek, a kedélynek és a szakfoglalkozásnak megfelelően mérlegli az esetet és ebből folyólag oly ítéleteket hoz, melyek ha nem is elégitik ki mindannyiszor a feleket, legalább közmegegyezést keltenek. Ezek a bíróságok a főnökök és tisztviselők képviselőinek pártatlan elnökök vezetése alatt álló vegyes választott bíróságai.

Végül még csak annyit, hogy az ipartörvénytervezet szerzőjét a tisztviselőkkel szemben nemcsak a pártatlanság, hanem a rokonszenv is vezette. S ez a körülmény engedi remélni, hogy egyéb óhajaink is hajlandó föltre találnak és vele hosszú vajudás után megszületik a tisztviselők jogi helyzetének minden részletére kiterjedő humanus kodexe.

Az állami beruházások.

— A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztése a beruházási törvény ellen. —

Budapest, június 13.

A törvényhozás immár tető alá juttatta az állami beruházásokról szóló törvényjavaslatot is. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ez újabb hatalmas alkotása hivatva lesz arra, hogy az utóbbi időben különösen vasuti ügyünket ért sok panasznak elejét vegye. És bár ez a beruházási törvény szűk kereteinél fogva nem szüntetheti meg az összes tapasztalt hiányokat, mindazonáltal az eddigénél jóval nagyobbá fogja tenni a magyar vasutak teljesítőképességét.

A törvény végrehajtását tehát nagy reményekkel várják gazdasági köreink, mert a kereskedelem zavartalanabb és gyorsabb lebonyolítását s számos lankadó iparág megerősödését várják tőle. Mindazonáltal a törvénynek vannak olyan rendelkezései, amelyeket több oldalról ki nem elégítőnek, sőt aggodalmat keltőnek találnak. Így a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara is rámutat egy terjedelmes fölterjesztésben e hiányokra s föl-

nösen két kérdéssel foglalkozik behatóan: a budapesti pályaudvarok kihelyezésének kérdésével és az állami vasgyárak kibővítésének ügyével. Mind a két kérdés évek óta napirenden van s alapos megvitatás tárgyát képezte. A budapesti pályaudvarok elavult rendszeréből és szűk voltából eredő mizériák napról-napra fokozódnak és annyira közismeretesek, hogy már állandó intézmények jellegével bírnak. Ezeket a bajokat a budapesti pályaudvarokon tervbe vett 20.8 millió koronás befektetés nem fogja véglegesen megszüntetni, mert a személy-, teher- és vonatforgalom a legutóbbi 10—15 évben annyira megsokszorozódott, hogy az a pályaudvarok mai elégtelen teljesítőképessége mellett csak lassan, vontatva és kelletnél drágábban bonyolítható le.

Volt ugyanis az utasok száma 1889-ben a nyugati pályaudvaron 787.000 (1905-ben 5.905.000), a keleti pályaudvaron 1889-ben 1.605.000 (1905-ben 6.937.000), az indított és érkezett vonatok száma mindkét pályaudvaron 1890-ben 70.534 (1905-ben 110.682), a gyors- és teheráruforgalom a nyugati pályaudvaron (tonnában) 1890-ben 615.000 (1905-ben 1.040.000).

Látnivaló, hogy a szemügyre vett 16 évi időtartamban az utasok száma Budapesten 530 százalékkal, a vonatok száma 56 százalékkal, a gyors- és teheráruforgalom Budapesten 63 százalékkal emelkedett, míg a forgalmi eszközök, különösen a pályaudvarok alig fejlődtek s bővültek. Fokozza a bajokat, hogy a Budapesten összefutó két nagy vasúthálózati csoport között nincsen meg a közvetlen forgalmi kapocs, aminek folytán az átmenő utas több viszonylatban más pályaudvart kénytelen fölkeresni, hogy a vasúti kezelés komplikáltabb és hogy a vasúti kocsik sem használhatók ki kellőképpen. Mindezek alapján valóban igen sürgős feladat úgy a pályaudvarok teljesítőképességének fokozása, mint a nyugati és keleti pályaudvarok összekötése, nemkülönben a város rendezése érdekében, a budapesti pályaudvarok kihelyezésének és rekonstruálásának ügye.

Még ennél is nagyobb aggodalommal fogadták a közgazdasági körök azt, hogy az új beruházási törvény 12.8 milliót fordít ismét az állami vasgyárak fejlesztésére. Ez az újabb beruházás ismét erősen felszínre hozta az állami üzemeknek és a magánipar ellen való versenyének kérdését s iparoskörökben ismét idegesen és nyugtalanul tárgyalják azt. Maga a kamara is behatóan foglalkozik a kérdéssel s fölterjesztésében így érvel ellene:

„Kétségtelen, hogy a vasúti javító-műhelyeknek nagy állami vasgyárrá való kifejlesztése annak idején előnyös volt az ország közgazdaságára nézve. Tökeszegény országban, ahol a magánvállalkozói kezdeményezés csak gyéren s rendszerint kellő anyagi erő nélkül nyilvánult meg, üdvös hatása és hézagot pótló volt az állami műhelyeknek kifejlesztése és azoknak oly gyártási ágakra való berendezése, amelyeket a magánvállalkozás abban az időben még nem karolt föl. Ilyen körülmények között tehát a szélesebb alapokon berendezett állami vasgyárak kiegészítették a sok irányban még hézagos vasipart és harmonikusan beleilleszkedtek az ország egész ipari szervezetébe. Abban a mértékben azonban, amint az állami vasgyárak nagyra nőttek, kezdett az utóbbi időben az ő részükről megnyilvánulni az a törekvés, hogy a magánipar által már korábban művelt és utóbbi által fölvirágoztatott gyártási ágakat szintén fölkarolják s azokat lehetőleg magukhoz ragadják. A fejlemények eme stádiumában azután az állami vasgyárak üzletvitelére kihívja a legélesebb kritikát. A kamara által képviselt üzleti körök nézete szerint semmiképpen sem volna megengedhető az, hogy az adófizetők pénzével almentált állami gyárak a magánüzemekkel szemben támaszszanak versenyt és valóságos csapás volna az utóbbiakra nézve, ha a kincstári vasművek a tervbe vett nagyszabású befektetésekkel még nagyobb mértékben versenyképessé tétetnének. A kincstári vasművek részéről tapasztalható nyomozási verseny megérlelte azután a magánipar körében azt a kívánságot, hogy az állami vasgyárak magánvállalkozás kezére bocsáttassanak. Nem kételkedünk — mondja a kamara — hogy előbb-utóbb köztudatba fog menni, hogy mennyire vissza, ha az állam az állítólag minden eszközzel fejlesztendő gyár-
ipart a kincstári üzemek versenyének teszi ki, ame-

lyek kamatmentes tőkékkel dolgoznak, állami szállításként adót nem fizetnek, leírásokat nem eszközölnek és az állami szállításokat rendszerint a szabad verseny kizárásával vállalhatják. Ha azután a köztudat ereje támogatni fogja azt a nézetet, hogy a magánipart sújtó e fajta tevékenység nem illeszthető be a sokoldalú egyéb államfunkciók keretébe, akkor a kincstári üzemek tényleg magánvállalkozás kezére fognak jutni. Addig is a kamara köteletségének tartja szavát felemleni az olyan intézkedések ellen, amelyek a majdan bekövetkezendő ezen tranzakciónak megnehezítésére alkalmasak. Ilyen újabb nehézségeket támasztana a törvényjavaslat 2. §-ban foglalt az a célzat, hogy a kincstári vasgyárak újabb 12.8 millió koronával dotálva, megfelelően kibővítessenek és kiegészítsenek. Az állami vasgyáraknak ilyen jelentékeny összeggel való erősítése mellett attól kell tartani, hogy nemcsak a magánipar versenyképessége fog az eddiginél még nagyobb mértékben csorbíthatni, hanem egyúttal az óriási tőkéknek való befektetése folytán a kincstári üzemeknek magánkézre való átadásával annak idején kapcsolatos tranzakciók elé is csaknem leküzdhetetlen akadályok fognak gördítettetni.”

A Gregersen cégből részvénytársaság. A faszakma képviselői minden szombaton jelennek meg a tőzsdén ügyeik lebonyolítása céljából s így a mai „fa-tőzsdén” pattant ki az a hír, hogy az évtizedek óta fennálló Gregersen G. és Fiai cég legközelebb nagyobb szabású részvénytársasággá alakul át. A cég jelenlegi társtagjai: Gregersen Guilbrand, Gregersen Béla és Gregersen Nils. A cégnek nagy kiterjedésű ác-, fa- és vasáru-gyára van s a budapesti főtelepen kívül nagyobb fiókja van Prágában és Zadoviban. A céget az a budapesti előkelő nagy bankunk alakítja át részvénytársasággá, amelylyel a cég jelenleg is közeli összeköttetésben van.

A Városi Villamos részvényének sorsolása. A Budapesti Villamos Városi Vasut R.-T. részvényeinek kisorsolása alkalmával 1311 darab részvényt sorsoltak ki.

Az új kölcsön átlag-árfolyama. Megirtuk, hogy a 128 millió új kölcsön átlag-árfolyama 92 $\frac{1}{2}$ %-ban állapított meg. Ez az átlag-árfolyam — mint értesülünk — úgy alakul, hogy a fix átvétel tárgyát tevő 64 millió korona n. é. járadékkötvény árfolyama 92%, míg a konzorcium részéről opció után átvendő további 64 millió korona n. é. járadékkötvény árfolyama 92 $\frac{1}{2}$ %-ot tesz ki. Így alakul ki azután a 92 $\frac{1}{2}$ % átlag-árfolyam.

Marosvásárhelyi beruházási kölcsön. Marosvásárhely sz. kir. város — mint értesülünk — a Magyar Jelzálog Hitelbanktól 1.751.000 korona kölcsönt vett fel igen előnyös feltételek mellett, nagy beruházási célokra.

A bécsi konzuli akadémia árumintagyűjteménye. A magyar delegációnak a bécsi cs. és kir. konzuli akadémián tett látogatása alkalmával több delegátusnak feltűnt, hogy az intézet árumintagyűjteménye mily aránytalanul kevés magyar árucikket tartalmaz. A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége felismerve annak rendkívül fontos voltát, hogy a leendő konzulok a magyar ipari cikkeket ismerjék és ennek alapján azok kivitelét annak idején hivatalos működésük helyén hathatósan előmozdíthassák, felhívást intézett összes tagjaihoz, valamint a jelentősebb hazai kiviteli cégekhez, felkérve őket, hogy kivitelre alkalmas árukból mintákat állítsanak össze s azokat akár közvetlenül a bécsi „K. u. k. Konsularakademie” igazgatóságának, akár pedig továbbítás végett a Szövetséghez küldjék be.

Készül a talpbőr-kartell. Már hónapok óta, hol feltámad, hol pedig újra elalszik a talpbőr-kartell híre. Most azonban egész komoly helyről értesülünk, hogy a talpbőr-kartell csakugyan meg lesz, még pedig egyik előkelő pénzintézetünk vezetése alatt. Szomorú hír ez; mert körülbelül azt jelenti, hogy ismét drágulni fog a lábbeli ára, ami most is tulontul sokba kerül. A kartell természetesen csak még jobban az osztrák termelés karjaiba hajtja a hazai fogyasztást. Így készíttik nálunk elő maguk az iparosok az önálló gazdasági életet.

Csöd. Weisz Teréz és Fenyő budapesti béjegyzett cég (üzlete: VII. ker., Wesselényi-utca 61. szám) kereskedő ellen, a budapesti váltótörvényeségek ma a csödtől megnyitotta. Csödbiztos: Kelemen Imre kir. törvényszéki bíró, tömeggondnok: dr. Frenkl Gyula ügyvéd, tömeggondnok-helyettes: dr. Bakonyi Fül ügyvéd. A követelések bejelentésére július 16

felszámolási tárgyalásra augusztus hó 11., a csőd-választmány megválasztására augusztus 13. tüzetett ki határidőül.

Uj pamutfonó- és szövőgyár Szegeden. A szegedi kereskedelmi és iparkamara minden alkalmat megragad arra, hogy a város iparát és kereskedelmét erősítse. Ujabban pamutfonó- és szövőgyárat akar létesíteni Szegeden egy gazdag társaság városi támogatást kér. A kereskedelmi és iparkamara melegen pártolja a társaságnak a városi polgármesterhez támogatás iránt beadott kérelmét s hivatkozik arra is, hogy a kereskedelmi miniszter is a legmesszebb menő erkölcsi és anyagi támogatását helyezte kilátásba a létesítendő gyár részére, amely ha létesül, Szeged városa egy hatalmas iparvállalattal lesz gazdagabb.

Szerényl a kereskedelemről. A Budapesti Kereskedelmi Testület, amint már megirtuk, legutóbb megtartott rendes évi közgyűlésének egyhangu határozatához képest, Szerényi József kereskedelmiügyi államtitkárt valóságos belső titkos tanácsossá történt legfelsőbb kinevezetése alkalmából feliratilag üdvözölte. A testülethez tegnap érkezett két melezhangu leiratban, az államtitkár nemcsak az üdvözlést, hanem egyben a lefolyt 1907. évről szóló testületi évi jelentés megküldését köszönte meg. A következőkben a két leiratnak néhány, nemcsak magát a testületet, hanem az egész kereskedői világot érintő, igaz elismerést tartalmazó néhány részét itt közöljük:

„Az elismerés meleg szava, mely abból a körből hangzik felém, amely elfogulatlan bírálatával mindenkor felemeli szavát a hazai közgazdaság érdekében, amely nemcsak egyoldalú érdekeket szolgál, hanem a maga érdekeit mindenkor összhangba tudja hozni és ha kell — alá is rendelni az általános közgazdasági érdekeknek: nemcsak megtisztelő reám nézve, hanem biztató is. És miként a múltban, immár negyedszázadot meghaladó közéleti tevékenységemben mindenkor a hazai ipar és kereskedelem szolgálata volt életem célom, azonképpen az lesz a jövőben is, rendíthetetlen meggyőződéseim lévén, hogy közgazdaságunk e két tényezőjének megerősítése nélkül lehetetlen gazdasági viszonyaink oly konszolidálása, melyre azoknak jövő kialakulása megnyugvással támaszkodhassék. Kérem szíves támogatásukat a jövőben is, támogatásukat a kritikának a t. Testületnél már megszokott őszinteségével, melyet mindig nagyra tartottam, mert a gyakorlati élet igaz követelményein alapul, mint ilyen pedig arra nézve, akinek célja a köznek igaz, őznetlen szolgálata, vágya pedig az alkotás terén az élet kiszolgálása, legbecesebb munkatárs. Állandó figyelemmel kísérve a t. Testület őznetlen működését, jelentésében csak regisztrálásom az egész évi általam már ismert és elismert sokoldalú működésének, melyet így egybefoglalva szemlélve, a legnagyobb elismeréssel kell adózni kereskedelmünk e kiváló képviselői iránt, kik kereskedelmünk érdekében ily odaadó, őznetlen tevékenységet fejtenek ki. E tevékenységet támogatni, őzinte örömmel fog mindenkor szolgálni, kérem a t. Elnökséget, szíveskedjék erre mennél gyakrabban alkalmat adni.”

Szölgazdák és az új bortörvényjavaslat. A Magyar Szölgazdák Országos Egyesülete most tartotta igazgató-választmányi ülését, melyen Bernáth Béla alelnök elnökölt, dr. Drucker Jenő egyesületi igazgató előadása alapján foglalkozott az új bortörvényjavaslatról. Előadó ramutatott azokra az előnyökre, melyeket az új bortörvényjavaslat a most érvényben levő törvénnyel szemben, főleg borkezelés terén magába foglal és a purizmus felé haladó uton, ezen módosításokat nagyjelentőségűeknek jelzi. A cukrozás, mazsolaszóó használata és szesz eltávolítása által a borhamisításra szolgáló alkalmak lényegesen kevesbednek s így, ha a törvény szigoruan végre is lesz hajtva, az ország borászatának, hírneve kétségtelenül emelkedni fog. Beható megvitatás után a választmány elhatározta, hogy a bortörvénytervezet elkészítése alkalmából egy földmívelésügyi minisztert, mint államtitkárját táviratilag üdvözli és széleskörű akciózt indít az összes gazdasági egyesületek és a vidéki szölobirtokosság körében, hogy a bortörvénynek a jelzett alapon történő mielőbbi életbe léptetése megérgetessék.

A Hermaneczi Papírgyár Részvénytársaság reorganizálása. A Hazai Bank Részvénytársaság a Hüttner Testvérek által 1906-ban részvénytársasággá alakított Hermaneczi Papírgyár részvényeinek 80%-át megvásárolta és a társaság június 24-én egybehívott közgyűlésének a részvénytőke 50%-os lebélyegzését fogja indítványozni avégből, hogy a ja-

varésben az aktívák tulnag értékelésére visszavezetendő 1,200.000 korona összegű veszteség leírásék, a maradvány pedig tartalékalap alakítására használtassék fel. Egyuttal indítványoztatni fog a közgyűlésnek, hogy az 1,500.000 koronára leszállított alaptőke 1,200.000 korona névértékű elsőbbségi és 300.000 korona névértékű törzsrészevényre osztassék fel. A vállalatnak már hónapokkal ezelőtt megkezdett műszaki újjászervezése teljes folyamatban van. A cellulose-gyár megnagyobbítása majdnem befejezést nyert, a hajtóerőtelep rekonstrukciója kezdetét vette és a gépészeti berendezésben mutatkozó hiányok, melyek az eddigi üzemenakadásokat okozták, már legközelebb kiküszöbölésre kerülnek, ugy, hogy a gyár rövid idő múlva ismét aktív üzemet fog folytathatni és gyártmányait régi jó hírnevének megfelelően kifogástalan minőségben fogja előállítani.

Magyar gazdák Angliában. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az Angol Királyi Gazdasági Társaság meghívása folytán tanulmányutat rendez gyakorlati mezőgazdák részére Anglia mezőgazdasági viszonyainak megtekintésére. A magyar gazdák ma dében utaztak el Angliába. A tanulmányut vezetője Zsilinszky Mihály ny. államtitkár és gróf Esterházy László.

A gabonatózsdéről. Az irányzat ma is nagyon szilárd volt a gabonatózsdén, habár a mai vételek inkább a megijedt kontremin fedezéseire voltak visszavezethetők. Piaczunk mérvado czegei az októberi buza mai kurzusát már tulhajtottak találják és nagy eladásokat eszközöltek októberi buzában, mely 11.25-ön indulván, 11.18-ig csökkent, hogy aztán fedezésekre ismétá 11.30-ra emelkedjék. Még szilárdabb volt a rozs, mely 9.30-ról 9.52-ig emelkedett, pedig a kitiűő időjárás éppen a rozsérésre rendkívül kedvező. Októberi zab ma elérte a 8 koronás árfolyamot és sok idő óta a tengeri is ma emelkedett először. A készárupiaczon ma már nem volt nagy forgalom. A malmok az emelkedett buzaárakkal szemben nem tudnak lisztet eladni és ma csak vontatottan vettek 12 ezer mázsa búzát, melyért eleinte 15, később csak 10 fillérral adtak többet. Rozs tíz fillérral, tengeri és zab 5 fillérral drágult. A gabonárák utolsó heti árhullámszát a következő táblázat mutatja:

	jun. 6.	jun. 13.	Különbözet + több - kevesebb.
Buza októberre	10.61	11.36	+ .75
Rozs uj. októberi	8.98	9.48	+ .50
Zab októberre	7.45	7.98	+ .53
Tengeri júliusra	6.66	6.78	+ .12
Tengeri 1909 májusra	6.40	6.80	+ .40

A szeszkontingens ügye. A Magyar Gyárparosok Országos Szövetségének szeszipari szakosztálya a mai ülésében foglalkozott a képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi tanácskozásával és örömmel konstatalta, hogy e tanácskozásokon a magyar képviselőház néhány kiváló tagja erélyesen állást foglalt a felfogás mellett, hogy a szeszkontingensért adott megváltási ár nem ajándék az iparnak, mint azt némelyek hangoztatták, hanem kártérítés a kontingens elvonása által okozott károkért, mely kártérítés messze mögötte marad az ipari szeszgyárak által tényleg elszenvedett károknak. Nem méltányosságról van szó az ipari szeszgyárak ügyében, hanem jogos követelésről, melyet senkinek sem lehet figyelmen kívül; ezt a felfogást a miniszterelnök is magáévá tette s több ízben ilyen értelemben nyilatkozott. A kontingens elvonásáért adott kártérítésnek pedig feltétlenül kell lennie, semmiféle egyéb gazdasági, vagy jogi természetű szolgáltatások a kártérítéshez nem köthetők. A szeszipari szakosztály nagy megütközéssel látta, hogy a nagyon mérsékeltlen felemelt megváltási árat feltételhez kötötték és pedig ahhoz a feltételhez, hogy a száritott mosléknak, melyet az egyes szeszgyárak termeltek, a belsőföldön kell piacot találni és az országból ki nem vihető. Ez a határozat csak súlyos tévedésen és a viszonyoknak félreismerésén alapulhat, melyet a szakosztály nem hagyhat felszólalás nélkül, nem mintha e kérdéssel a kártalanítás kérdését össze akarná kötni, mert újból hangoztatja: a kártalanítás más üzleti kérdésektől teljesen független. A moslékot az ipari szeszgyárak különösen Magyarországon nagyobb mennyiségben állítják elő és ennek termelésével egyidejűleg csökkentették az annakelőtte nagy mértékben üzött marhahizlaltat. Az ipari szeszgyárak ez eljárása kiválóan szolgálja a mezőgazdasági érdekeket. A marhahizlaltat immár racionális módon decentrailizálva van és kisebb gazdasági üzemeknek is lehetővé tétetett. Elérték ezáltal azt, hogy a trágya ott termeltek, ahol erre a földnek szüksége van; az üzem gazdaságosabb, intenzivebb lesz és az előnyökhöz, melyeket az ipari szeszgyárak

üzeme a mezőgazdaságnak nyújthat, több mezőgazdái is könnyebben jut, mint annakelőtte. A mi mezőgazdaságunk konzervatív jellege folytán, melyet különösen új takarmányszereket és takarmányozási eljárások, nem szívesen fogad és a száritott moslék is nagyon lassan tud magának utat törni. Itt is, mint minden más cikkben, a szabad és természetes fejlődésnek teret kell engednünk. Minthogy a száritott moslék a jelentékeny fuvardijjal olcsóbb az országban, mint a külföldön, a hazai gazda e takarmánycikkhez olcsóbban iuthat. Ha azonban a gazdának saját takarmánya vagy más takarmányanyaga van, akkor közgazdasági érdek, hogy a fölösleg a külföldre szállíttassék, mintsem, hogy idehaza értékesíttetlenül veszendőbe menjen. Valamely kényszer, vagy tilalom az ipari szeszgyáraknak, hogy moslékjukat ott értékesítsék, ahol az értékesítés ma még lehetetlen, egyenlő értékű volna az ipari tevékenység aláásásával. A szakosztály lehetetlennek tartja e kötelezettségnek vállalását, mert ebből egy fontos cikkének elértéktelenítése következne. Újból és nyomatékkal utal arra, hogy a megváltás kérdésében csakis arról van és lehet szó, hogy az ipari szeszgyárak a kontingens elvonásáért kártérítést kapjanak. A kérdés csakis az lehet: szabad-e, igazságos-e az ipari szeszgyáraktól elvenni egy aktívumot és ezzel mezőgazdasági szeszgyárakat gazdagítani? Ha e kérdésre igennel felelnek, akkor a kártalanítás is minden feltételtől függetlenül kell. A szakosztály elhatározta, hogy ilyen értelemben memorandumot nyújt be a miniszterelnöknek és a képviselőháznak.

A Magyarországi Kisbirtokosok Országos Szövetsége mai napon megtartott központi igazgatósági ülésén foglalkozott az új szeszadó-törvényjavaslatról. A javaslatot, különösen a kisüstön főző kiséggazdák szempontjából a magyar kisbirtokos osztályra igen sérelmesnek találván, Hunyár László szövetségi igazgató javaslatára bizottságot küldöttek ki a sérelmek memorandumba foglalására, melyet a szövetség megfelelő támogatás végett megküld az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek is, a Kisbirtokosok Szövetsége memorandumának az országgyűlés elé juttatására pedig P. Ábrahám Dezső országgyűlési képviselőt kéri fel.

Kártérítési perek az arad-csanádi vasut ellen. Az arad-csanádi egyesült vasutak ismét bajba kerültek. Nemrégiben a motorüzemének bajait irtuk meg, most pedig aradi tudósítónk arról értesít, hogy az arad-csanádi vasutak igazgatósága több nagyobb-szabású pör előtt áll, melyeket kártérítés címén olyan utasok és alkalmazottak indítottak a vállalat ellen, akik egy-egy vasuti összeütközés alkalmával több-kevesbé súlyosan megsérültek, sőt keresetképtelenné lettek. A vasut elleni legújabb pört Fuchs András vasuti fékező indította, aki 1906. október 2-ikán az ujszentannai összeütközés alkalmával sérült meg. Fuchs András fékező hosszas betegség után nyomorékká, sőt keresetképtelenné lett s állásától az igazgatóság elmozdította. Fuchs megkísérelte elsőbbsen az ügynek békés uton való elintézését, mivel azonban a vasuttársaság elzárkózott a szegény ember kártalanítása elől, pörrel támadta meg a társaságot. Az aradi törvényszékhez beadott keresetében eddigi fizetése és lakbéré, valamint jutaléka fejében évenként kétezerhatszáz és nyolczvan koronát kér megítélni. Zselénszki gróféknak tehát valószínűleg fizetni kell, hozzá vannak ök ehhez szokva, hiszen a motorüzemre is állandóan ráfizetnek.

A rózsahegy-korynticnai h. é. vasut legközelebbi megnyitása alkalmából a kassa-oderbergi vasut üzemében álló h. é. vasutak áruújszabásában a III. pótlék jelent meg, mely a rózsahegy-korynticnai h. é. vasut áruújszabásán kívül a földijszabás több változtatását és kiegészítését tartalmazza.

A Kisbirtokosok Földhitelintézetének új kirendeltsége. A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete tudvalevőleg kirendeltséget létesített Szegeden. Az új kirendeltséget, amely a napokban szedte meg a működését — mint értesülünk — a Szeged Alföldi Takarékpénztár kebelében állították föl.

A Gy. O. Sz. szepesi fiókja. A Magyar Gyárparosok Országos Szövetsége szepességi fiókja a napokban Poprádon tartotta közgyűlését. A tanácskozás tárgya az új ipartörvényjavaslat volt és a közgyűlés ennek, a munkás viszonyokra és a munkaidőre vonatkozó fejezeteit tárgyalva alá vette és a felsőmagyarországi iparra nézve tett javaslatait jegyzőkönyvbe foglalta. Tárgyalták továbbá a munkások betegsegélyző és balesetbiztosító pénztára ügyét is és e tekintetben a központ utján kéri a központi munkásbetegsegélyző- és balesetbiztosító pénztárt, hogy az eddigi bizonytalan állapotnak mielőbb véget vessen az által, hogy a részletes utasításokat kidolgozva az egyes munkásbetegsegélyző és balesetbiztosítási pénztárakhoz juttassa.

A miskolci kamara budapesti levelező tagjai. A miskolci kereskedelmi és iparkamara a napokban tartotta a nyári szünet előtti utolsó ülését. Ezen az ülésen választották meg a kamara levelező tagjait is az 1908—1912-iki ciklusra. Budapestről levelező tagokul választották: Gaul Károly, a m. kir. Technológiai Iparmúzeum igazgatója, Gelléri Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója, dr. Kovács Gyula udvari tanácsos, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatója, Lázár István gyárigazgató, Mártonffy Márton udvari tanácsos, iparoktatási főigazgató, dr. Schack Béla, a kereskedelmi iskolák főigazgatója, Vigh Albert iparoktatási főigazgató.

Kézbesíthetelen csomagok árverése. Az egy éven túl őrzött postai küldeményeket, amelyeket sem a címzettnek kézbesíteni, sem a feladóknak visszadni nem lehetett, a budapesti m. kir. posta- és táviratigazgatóság június 30-án (kedden) nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek készpénzfizetés mellett eladta. A venni szándékozók jelentkezzenek a fentebb jelzett napon délelőtt 8 órakor a központi posta- és táviratigazgatóság épületében II. emelet 32. szám alatt.

Uj egyesület. A budapesti nagykereskedések alkalmazottai érdekeik sikeres védelme céljából külön egyesületben tömörültek. Pénteken este kilenc órakor volt az új egyesület alakuló ülése a Magyarországi Utazók Egyesülete helyiségében. Az érdekelteket alkalmazottak közül mintegy 800-an vettek részt a gyűlésen, melynek elnöke örömmel üdvözölte az egybegyűlteket és röviden vázolta, hogy mi indította a nagykereskedések alkalmazottait a külön egyesület alapítására. Majd az előadó ismertette a megalakulás előzményeit és felolvasta az elapszabály tervezetét, melyet a gyűlés magáévá tett. Ezután a választások megkezdésére három tagu szavazatszedőbizottság küldetett ki. A választás eredménye szerint az egyesület elnöke Szűcs Márkus lett. Megválasztottak ezenkívül az egész tisztikar és 26 tagból álló választmány.

Szállítások a cs. és kir. tüzérseg részére. A cs. és kir. tüzérseg szertár parancsnoksága pályázatot hirdet az 1909. évben szükséges ütegépítő szükségletek, faneműk, fémárak, közönséges szerszámok, fonalak, szövetek és kötélárak, papír és nyomtatványok, különféle anyagok, irodai és iskolai berendezési tárgyak, világító szükségletek, különféle eszközök, matematikai, fizikai és kémiai műszerek szállítására. Az erre vonatkozó hirdetmény, mely július 10-én jár le, a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában (V., Szemere-utca 6.) a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Az Adria gőzsei közül csütörtökön a Zrinyi Valenciából, a Nagy Lajos Rotterdamból, pénteken a Buda II. Londonból és a Baross Rotterdamból Fiumébe érkezett.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—33.

Gyógyítványozók:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 Kék fényvel való kezelés.
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fényfürdők.
 Villamos masszázs (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
 — Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.
 Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus!

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde:

A gabonatözsde mai lefolyásáról lapunk közgazdasági rovatában emlékezünk meg.

Eladott:

Buza: Tiszavidéki. 150 mm. 77.5 kg. 24.95 korona, 100 mm. 77 kg. 25.— korona, 500 mm. 77 kg. 25.— korona, 450 mm. 77 kg. 24.70 korona, 300 mm. 76.5 kg. 24.80 korona, 500 mm. 76 kg. 24.90 korona, 500 mm. 76 kg. 24.90 korona, 100 mm. 75 kg. 24.10 korona.

Pestvidéki. 250 mm. 77 kg. 24.45 korona, 200 mm. 76.5 kg. 24.30 korona, 180 mm. 76 kg. 23.80 korona. **Bácskai.** 300 mm. 76.3 kg. 24.— korona, 3695 mm. 75.7 kg. 24.— korona.

Raktárból: 960 mm. 77 kg. 24.50 korona, 1000 mm. 77 kg. 24.50 korona, 1000 mm. 77 kg. 24.20 korona, 592 mm. 76.4 kg. 24.10 korona.

Rozs. 100 mm. 20.55 korona.
Zab. 100 mm. 15.80 korona, 100 mm. 15.70 korona, 100 mm. 15.30 korona.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. októberre 11.27, 11.29, 11.19, 11.32.
 Rozs 1908. októberre 9.34, 9.36, 9.31, 9.51.
 Zab 1908. októberre 7.94, 8.01, 7.94, 8.—.
 Tengeri júliusra 6.69, 6.71, 6.68, 6.80.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.29 — 11.30
októberi rozs	9.48 — 9.49
októberi zab	6.77 — 6.78
júliusi tengeri	8.01 — 8.02

Délutáni forgalom.

Délután Berlin 2/4 márkával magasabb árat küldött, az irány emelkedő kurzusok mellett szállárd maradt.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	11.36 — 11.37
Rozs új októberi	9.48 — 9.49
Zab októberre	7.98 — 7.99
Tengeri júliusra	6.78 — 6.79
Tengeri 1909 májusra	6.80 — 6.81

Budapesti gabonaforgalom.

1908. június 11-től június 12-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	3278	202
Rozs	209	—
Arpa	—	—
Zab	1601	4101
Tengeri	203	7520
Liszt	—	11117
Korpa	200	1629

A tőzsdetanács határozata értelmében, további intézkedésig, június 15-től kezdve a gabonatözsden az üzleti órák délelőtt 10-től fél 2-ig tartanak, míg délután a tőzsde zárva marad.

Értéktözsde.

Semmi változás: teljes lanyhaság, minden vételkedv nélkül, ez az értéktözsde szignatúrája. A külföldi tőzsdékről ma reggelre érkezett jelentések félig-meddig megfelelőek voltak, így ezért kissé barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel nyílt meg az előtőzsde. A forgalom folyamán azonban csakis az Államvasut

íránt mutatkozott némi csekély érdeklődés, míg a többi értékek teljesen el voltak hanyagolva, úgy hogy ezekben csak szórványosan fordult elő egy-egy üzletkötés. A déli tőzsdén szintén csendes volt az irányzat, korlátozott forgalom mellett alig változtak az árfolyamok, kivéve az Államvasut árfolyamát, amely bécsi kinalatra kissé gyöngült. Az Osztrák hitel reggel 628.25 koronán indult és így maradt az egész nap folyamán. A Magyar hitel 745 koronán indulva 745.50-re javult, aztán 745.25-re gyöngült. Az Államvasut 691.75 koronás kezdő kurzusa 690.25-ig gyöngült. Forgalomba került továbbá: Leszámitolóbank 470.50 koronán, Jelzálog 435.50 koronán, Rima 555 koronán, Városi villamos vasut 265 koronán, Közúti 544.75—544—545 koronán, Magyar koronajáradék 93.32½—93.30 koronán, Hazai bank 274.50 koronán, Salgó 571—571.50 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde tartózkodó.
 Köttetett: Osztrák hitelrészvény 628.25. Magyar hitelrészvény 745.25. Osztrák-magyar államvasut 690.25—691.75. Közúti vaspálya 544.—543.75. Magyar koronajáradék 93.30—93.32½.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott.
 Köttetett: Osztrák hitelrészvény 628.25. Magyar hitelrészvény 745.25. Osztrák-magyar államvasut 690.50—690.25. Magyar leszámitolóbank 470.50. Jelzálogbank Közúti vaspálya 545.25. Magyar koronajáradék 83.27½—93.32½. Hazai bank 274.25—275.—. Konvertált jelzálogorszájegy 116.50. Hazai sorsjegy 101.—. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 571.—572.—.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletlenn volt. Köttetett: Osztrák hitel 628.25. Magyar hitel 745.25. Államvasut 689.50. Jelzálog 436.—. Leszámitolóbank 470.50. Közúti vasut 545.25.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, június 13. (Az Egyetértés eredeti távirata.)
 A mai heti tőzsdén a hausse ismét határozottan előtérbe lépett. A Budapesti jelentett áremelkedések arra indították az eladókat, hogy az árakat jelentékenyen felmériék s buza 50 fillérrel lett drágább, sem mint volt 8 nap előtt. A nagy áremelés teljes összegében meg lett volna adandó, azonban a konzum csak a legszükségesebbek beszerzésére szorított és a nagymalmok egyáltalán nem vásárolták, így csak elvétve fordultak elő egyes kötések. Eladott tótfelvidéki buza 77 kg. 11.80 K és 78 kg. 11.90 K Nyitráról, 78 kg. 11.80 K Érsekújvárról, 12 K Bakonyból, 79—80 kg. urasági áru 12.35 K Tornóczról, csepeli 77—78 kg. 12.35 K Bécsből, 79 kg. 12.10 K Körtvélyesről. Rozs csak 10—12 fillérrel emelkedett árban és eladott pestmegyei 10.75—11 K, bécsvidéki 10.90—11 K Bécsből, 73 kg. tótfelvidéki 10.85 K Bécsből. Kisebb tételekben 10.85—90 K Brösingből. Tengeri a hét folyamán 10—15, zab 40 fillérrel drágult.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.65—13.— korona, mosoni 12.20—12.65 korona, tótfelvidéki 12.30—12.70 kor., délvasuti 12.20—12.60 korona, marchfeldi 11.95—12.80.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.75—11.— korona, csepeli 10.70—10.90 kor., pestmegyei 10.75—11.—, déli vasut 10.70—10.90 korona, különféle magyar 10.65—10.90 kor., osztrák 10.60—10.90 korona.

Arpa: morvaországi 6.50—7.75 kor., marchfeldi — kor., bécsvidéki — kor., tótfelvidéki — kor., — kor., csepeli — kor., győri — kor., déli vasuti — kor., tiszavidéki — korona.

Magyar tengeri: régi 7.15—7.35, új — korona, cinquantin 8.—8.50, új — korona.

Magyar zab: selejtes — kor., közepes 8.20—8.50 korona, elsőrendű 8.40—8.65 kor., válogatott 8.65—9.— korona.

Lisztben az üzleti viszonyok nem kielégítőek ugyan, de javultak. A malmok buzasliszt árát a hét közepén 30 fillérrel emelték s most ujabban megint drágították 20—50 fillérrel. Rozsliszt 30, takarmányliszt 20 fillérrel drágult, korpa ára változatlan.

Teljesen átalakítva!

Császárfürdő, modernül berendezett vizgyógyintézet.
 Styriafürdő ujonnan berendezett szénsavfürdő.
 Kútnőnek bizonyult gyógyhely nyomor, bél-, máj- és vesebajok, krónikus székrekedés, ideg-, epekövek, elhízás, cukorbetegség, csusz, reuma, gége- és torok-kataris és szív-bajok ellen. A gyógyforrások Karlsbadhoz és Marienbadhoz hasonlóak.
 Diätetikus és terrain kurak. — Kútnő ivóvíz-kúra. — Villamos világítás. — Lift. — Modern csatornázás.

Rohitsch-Sauerbrunn

Stájerországban

Vasut, posta és távirat.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, június 13. Az általános üzleti csend a mai előtőzsdén is folytatódott, de realizációk szükségét nem érezték. Számottevő forgalom csak Alpesi bányarészvényekben fordult elő, melyek helyi vásárlások folytán javultak. A többi értékekben nagyon csekély volt a forgalom. Államvasuti részvények az államosítási tárgyalások dacára nyugodtak voltak. A forgalom korlátárterekben is csak egyes kötésekre szorítkozott. A déli tőzsdén az üzlet csendes volt és az árfolyamok nem változtak. Később a kedvetlen irányzat jobban kidomborodott. Berlin bányarészekben gyenge magatartást jelentett. Államvasuti részvényekben eladásokat eszközöltek.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 628.50. Magyar hitel. 746. —, Länderbank 441. —, Államvasut 690.50 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 130. —, Alpési bányarészvény 654.50. Rimamurányi 554.50 Májusi járadék 97.25, Magyar koronajár. 93.30 Orosz érték 96.25 Török sorsjegy 187.25, Német márká 117.62.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 628.50, Magyar hitel 746. —, Länderbank 441.50, Unio-bank 538.50, Államvasut 690. —, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 130. —, Gözhajó —, Alpési bányarészvény 654. —, Májusi járadék 97.25, Magyar koronajár. 93.30, Török sorsjegy 186.75, Német márká 117.63, Elbavölgyi vasut 444. —, Rimamurányi 555. —, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petrolum —.

Bécs, június 12. (Osztrák értékek zárlata.) 4:2 százalékos papír-járadék 97.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.75, 1860-as sorsjegy 150.25, Osztrák hitelsorsjegy 464. —, Angol osztrák bankrészvény 296. —, Bécsi Bankverein 520.60 Osztrák-magyar bank 1740. — Déli vasut 129.70 Dunagözhajózási társ. 1016. — Dohány rész. 429. — Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. 117.62 Osztr. Lloyd 417. — 4.2 száz. ezüst. jár 97.15 — 99.35, Osztr. koronajár. 97.40, 1864-es sorsjegy 260.30, Osztrák hitelintézeti részvény 627.50, Union-Bank 537. —, Osztrák Länderbank 440.75, Osztrák-ma-

gyar államvasut 698. —, Elbavölgyi vasut 443. —, Alpési részvény 653.25, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 421. —, Töröksorsjegy 184.75. Kedvtelen.

Bécs, június 12. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.30. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 744.50, Magyar leszámító és váltó részvény 470. —, Rimamurányi 555.50, Magyar cukoripar 1730. —, Adria hajózási részvénytársaság 408. —, Magyar koronajár. 92.90, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.90, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelz. 433.50, Magyar keresk. bank 3310. —

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, június 13. (Tőzsdejelentés.) Az összes piacok amerikai papírjai általánosan szenvedtek a Rie vasutról keringő kedvezőtlen hírek hatása alatt. Egyszermind a newyorki és londoni jelentések is, valamint a német vasipar rossz helyzetéről szóló jelentés lehangozóan hatottak, annyira, hogy az árfolyamok majdnem mind estek. A bank és bányapapírpiacon ez az esés 3%-ot tett ki, míg az amerikai vasutak több mint 1%-kal mentek vissza. Mások is, mint a Prinz Heinrich vasut engedett az árfolyamból. Az osztrák papírok majdnem mind változatlanok maradtak. A pénzpiac iparértékei nyomomán gyöngén irányultak. Napi pénz 3% és lejjebb, magánleszámitási kamatláb 3 3/8%.

Zárlatok jegyezték: 4:2 százalékos papírj. 97.20, 4 százalékos osztrák aranyj. 116.75, 1860-as sorsj. 150.25, Osztrák hitelsorsj. 464. —, Angol osztrák bankrészvény 296. —, Bécsi Bankverein 520.60, Osztrák-magyar bank 1740. —, Déli vasut 129.70, Dunagözhajózási társ. 1016. —, Dohány rész. 429. —, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.62, Osztr. Lloyd 417. —, 4.2 száz. ezüst. jár 97.15 — 99.35, Osztr. koronajár. 97.40, 1864-es sorsj. 260.30, Osztrák hitelintézeti részvény 627.50, Union-Bank 537. —, Osztrák Länderbank 440.75, Osztrák-ma-

gyar államvasut 698. —, Elbavölgyi vasut 443. —, Alpési részvény 653.25, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 421. —, Töröksorsjegy 184.75. Kedvtelen.

gyar államvasut 698. —, Elbavölgyi vasut 443. —, Alpési részvény 653.25, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 421. —, Töröksorsjegy 184.75. Kedvtelen.

Hamburg, (Zárlat) június 13. 4:2 százalékos ezüstj. 98.90, 1860. sorsj. 151. —, Déli vasut 25.30, 4 százalékos aranyj. 98.75, Osztrák hitelsorsj. 196.50, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyj. 93.20. Nyugodt.

London, június 13. Angol consol 87 3/8.

Páris, június 13. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.35, Osztr. aranyj. 99.30, Magyar aranyj. 95.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék 104.85, Déli vasut elsőbbségi kötv. 310. —, 5 százalékos marokkói járadék 519. —, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.60, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.52, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.90, 4 százalékos unifikált török jár. 96.70, Török sorsj. 180.25, Török dohányrészvény 452. —, Osztrák föld-hitelintézet 1125. —, Osztr. Länderbank 468. —, Magyar jelz. 433.50, Banque de Paris 1460, Banque Ottomane 725. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 136. —, Meridional vasut 685, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 527. —, Rio Tinto 16.32, Sucrerie d'Égypte 28. —, Tula 239. —, Thomson Houston —, Ürükányi közén 154, Chartered 22.75, De Beers 290.50, East Rand 106. —, Jagersfontein 94.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) pari Csek Londonra 251.20, Magánkamatláb 1 3/4. Bágyadt.

Table with columns: Buza, Egyéb gabonanemek, Burgonya, Faj. Rows include various grain types and prices per unit.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include various financial instruments and goods prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include various financial instruments and goods prices.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok Budapest-Kőbánya.

Budapest, június 13-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130-132 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 132-134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136-140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240 kilogramm sulyban) fillérig.

Sertéslétszám 1908. évi június 11. napján volt készlet 37430 drb., 1908. június hó 12-én felhajtott 153 darab, 1908. június 12-én elszállított 211 darab, 1908 június 13. napjára maradt készletben 37372 drb. A hizott sertéshizlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 13. (Hiv. tud.) Előző napról maradt - darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás 22 drb sertés, - drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 366 darab sertés, 1 darab süldő, - darab malacz, összesen 388 darab sertés, 1 darab süldő, - darab malacz. Eladatott 388 darab sertés, 1 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt - drb sertés, - darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban -108-112 fillér, ételsulylevonással fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 100-102 fillér, ételsulylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, ételsulylevonással 132-136 fillérig, fiatal közép, 220 kg.-tól 300 kg.-ig fillér, ételsulylevonással 136-144 fillérig, könnyű 220 kg.-ig fillér, ételsulylevonással 134-142 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül, könnyű 140-300 kgr.-ig fillérig, ételsulylevonással 136-148 fillérig. Belföldi süldő fillérig, horvát süldő fillér Malacz fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő.) A vásár irányzata élénk. Az árak 2 fillérrel emelkedtek.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 13-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő tulnyomóan derült és a keleti Felföldön szórványosan előfordult lecsapódásoktól eltekintve száraz volt. A hőmérséklet emelkedésben van és maximuma Kaposvárott 29 C°, minimuma Tátrafüreden 4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

Meleg idő várható, legfeljebb nyugaton elvélve zivataros esőkkel.

Table with columns: Allomás, Lágyulás mm, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max. min. Rows include Szatmár, Ungvár, Kőszeg, Sopron, Győr, Pécs, Szeged, Debrecen, Budapest, etc.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

igazgató: ERDŐS ARMAND

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsa gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság) Alapítva 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finallatási és leánykázástási biztosítások. - Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. - Légbiztosítás a Magyar lég- és vízszállításos részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset elleni biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) - Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykázástási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítva 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. - Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogpénztár Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorszájuk főelárúsi helye: VI. Andrásy-ut 5. Kézi zálogbiztosítások: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-út 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hossz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Breck I. Henrik, Budapest, Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Árak a legutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszszervezetek és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbelső vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyúberendezés, árnyékszékek, vizeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz- és melegvízvezeték-, melegvíz-készítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszszuszító gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20-83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pobner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca sarkán. Allandó nagy választék a legújabb divatszövevényekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Távirat cím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlégességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárúgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárát földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selymárak.

Szenácy, Hoffmann és Társa selyemárúháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenácy cég van, tisztelettel kérjük, selyemárúháznak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kírását, Szenácy, Hoffmann és Társa selyemárúház” kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Szerkesztői üzenetek.

K. Ferencz. Losoncz. A lángelme nem él tovább a sarladékban. Mintha csak a maradandó tettekben és a halhatatlan munkákban teljesen kimerültek, fel-emésztődtek volna a kivételes képességek és nem jutott volna belőlük a vérbeli utódnak. Mi az oka a lángelme nem öröklődő voltának, nem tudjuk. Vajon tudják-e majd a későbbi nemzedékek? Az igno-rabimus (nem tudjuk) szózat kezd divatját mulóvá lenni. Polyton tágulnak az emberi ismeretek. A drót-talan táviratozás, a kormányozható léghajó idején némelyek már úgy biznak a korlátok ledőlésének eljövételében, akár a multban hitték a metafizika dogmáiban. A zseni természetrajzát meglehetősen sikerült az ezzel foglalkozóknak átvizsgálni. A kutatók összeállították a vele jelentkező apró egyoldalúságok hosszú sorozatát. A lángelme, mindenekfelett a költői lángelme gyermeteg lélek. Ellenese neki a hivatásosság. Nem számít és méreget, hanem az ösztöneire hallgat a legszívesebben.

Arra a kérdésre, hogy a szelleme miért nem öröklődhet, sőtétség borul, de annak a felderítése, hogy mit örökölt ő, már nem mutatkozik olyan nehéznek. Goethe maga megénekelte, hogy atyjától van a természete és a komoly élet irányítása, anyjától vidám természet és a mesemondási kedve. Petőfi nyakas, büszke férfi volt. Könnyen és állhatatosan haragudott. Tompával ugyi összekülönbözött, hogy még akkor sem akart vele találkozni, mikor az súlyos beteg feküdt a Rókus-kórházban. Hasonló embernek ismerték az atyját is. Az anyjának legfőként természetimádását köszönhette. A lángelmék személyéhez kapcsolódó adatokat az életrajzírók egyberakasztják. Azokból azután nemcsak a legpontosabb arczkép állítódik össze, hanem szépecskén el lehet igazodni a családi előzményeken is.

Erkölcstelenség. Igen nagy éleslátás s alapos tudás kell ahhoz, hogy valaki megítélhesse, vajjon erkölccstelene-e azok a dolgok, vagy sem. Minek hazudjunk, ha az igazat is megmondhatjuk, vagy az igazságot képbén, vagy szoborban, vagy akár írásban is kifejezésre juttathatjuk? A művészek czélja az, hogy gyönyörködtesseken. Gyönyörűséget pedig csak a szép látása, hallása, olvasása okoz. Ami szép, ami igaz, az sohasem lehet erkölccstelen.

R. Minka. Pozsony. Sokszor kapunk az önéhez hasonló levelet. Azt kérdezi ön is, mint a többiek, hogy mit tegyen, ha egy vakmerő fiatal ember megcsókolja? Nem a mi feladatunk, hogy fiatal leányokat a társadalmi és illendőségi szabályokból kikotassuk. Azt tartjuk, hogy egy velük született tapintat, párosulva a házineveléssel, ugyi megadja a kellő utasítást. Akik pedig szükségét érzik egy merőben idegen újságíró tanácsának, a legokosabban teszik, ha nyugodtan megcsókoltatják magukat.

T. Mihályné Budapest. A fogadást elvesztette. Blaháné 1901. május 7-én csakugyan föllépett a Nemzeti Színházban, de még akkor nem mint „örökös dzisztája”, hanem mint a Népszínház tagja. Alkalmul e föllépésre az a nevezetes dátum szolgált, hogy a nagy művész nő harmincz évvel azelőtt, ugyanazon a napon lépett föl először a „Tündérlak Magyarhonban” Marcsa szerepében. A jubiláris estén is ugyan-ezt a szerepet játszotta. Hogy milyen meleg és megható volt ez az ünneplés, arra én is jól emlékezem.

B. Ilonka. Aki polgáriskolai tanítónő akar lenni, annak még hét évtendő: kell tanulni az elvégzett négy polgári után. Négy évtendő az elemi iskolai tanítónőképző, s utána még három évig tart a polgári iskolai tanítónőképző-intézet tanfolyama. Az elemi iskolai tanítónők minimális fizetése 800 korona, a polgári iskolai tanítónők pedig 1000-1200 korona. Mindkettő tulszult pályára s a diploma csak a nevelőnői elhelyezést könnyíti meg.

Merkur 72. Nem okvetlen szükséges a bejelentés, de ha az esetleges kellemetlenségeket el akarja kerülni, mindenesetre tanácsos előbb a rendőrségen megjelenni.

Tabót. A Jósziyorsjegyek nem nyertek. A. J. Deliblat. Névmagyarosításokhoz egy koronás bélyeggel ellátott folyamodvány, mely magában foglalja a kérelmezendő új nevet, születési bizonyítvány, s a hatóság részéről kiállított erkölcsi bizonyítvány szükséges. Ha kiskorú kéri a névváltoztatást, szülői beleegyezés is kell hozzá. A kérvényt a belügyminiszteriumhoz kell címezni. Nem kell semmiféle vállalatához fordulni, mert az olyan, csekély dolog, hogy bárki saját maga elvégezheti. És hiába való költség volna.

Peking. A peking-párisi automobil-verseny hősét Borghese herczegnek, a soffört Ettorenak, a gépet Italianak s az uterás szeszőjét Barzinian hívják. Magyar nyelven is megjelent s megrendelheti bármelyik könyvkereskedő utján.

Sz. B. A kérdezett művész tavaly novemberben szerepelt a Vigszínházban, a másikat azonban már évek óta nem láttuk a fővárosban.

E. O. I. A miniszter péntek délután négy órakor tart kihallgatást. Ha ennek megtartásában egyéb elfoglaltságai akadályoznák, akkor ezt a lapok idejében közlik. 2. Pályázat esetén lehet.

Dr. E. A. Köszönjük, közöljük.

Tilos a dohányzás. Igen, most még tilos, mert a tanács határozata még nem érvényes. Meg aztán azt hisszük, hogy azért nem léptették életbe, mert a kellő számú pótkocsik még nem készültek el.

K. F. Pozsony. Az 1896-ik évben elhunyt Nobel Alfréd vagy 8 millió koronát hagyományozott a béke czéljaira. Ezen alapítvány kamataiból osztják ki évenként december 10-én, az alapító halálzása napján az ugynevezett Nobel- (béke) díjakat, melyek osztatlanul körülbelül 180.000 koronára ragnak.

Ujvidéki előfizető. Azért, mert a törvény tiltja. Az eperfákat kivágni nem szabad, mert ha csak ugyi

nyakrafőre pusztítanak őket, aligha vett volna akkora lendületet hazánkban a selyemtenyésztés.

M. N. A spiritiszták folyóirata „Égi világosság” czímmel jelenik meg s dr. Grünhut Adolf a szerkesztője.

Orvos. A fővárosi statisztikai hivatal mult heti jelentése szerint az év eleje óta háromszázharminckét gyermek született halva.

B. J. Köszönjük szives ajánkozását, de ha éppen abban a községben nincs is tudósítónk, a közelben van, ki az egész környékről küld tudósításokat.

Erdő. Vannak kivételek, de legyen egészen nyugodt, hogy se ön, se a választottja nem fog ezen szerencsések közé tartozni.

Erettségi után. Nem lesz az úgy kérem. Igaz, hogy nagy dolog az, ha valaki tizenkét esztendő tanulást után lerázza magáról az iskolai terheket.

Alapos tuvajon er-Minek ha-vagy az akár írás-célja az, pedig csak szép, ami k az öné-int a töb-atal ember fiatal leá-yokból ki-ületett ta-s megadja érzik egy okosabban gukat.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Laky Gyula volt igazolványos altisztet a nagymániai járásbírószékhez ideiglenes minőségben irnokká;

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Goldfeld Ferencz budapesti lakos Gálra, kiskoru Tycluk János kétegyházi lakos Telekire, Kohn István dunaföldvári lakos Kovácsra, Plechl István beledi lakos Párkányira, Neu Béla szegedi lakos Nagyra, Grosz Lajos budapesti lakos Nagyra, Szauer Dezső budapesti lakos és Mária nevű kiskoru leánya Szilágyira, Vurnyik József komáromi lakos Váradira, kiskoru Schweiger Andor budapesti lakos Szenttornyaira, Sternberg Imre budapesti lakos Szabóra, kiskoru Schubert Gyula lévai lakos Szentirmaira, kiskoru Belicza Nándor Győző lévai lakos Lengyelre, kiskoru Köck Gyula lévai lakos Károlyira, kiskoru Wohl Károly lévai lakos Vágóra, kiskoru Kovalesik János lévai lakos Kürtire, Cserba István érsekújvári lakos Erdősire és Moldován János vulkáni lakos családi nevének Molnárra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A pozsonyi járásbírószékhez a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számellenőri, a soproni iparos-

tanonciskolánál igazgató-tanítói, a szegedi áll. szemgyógyintézetnél gondnoki, a hódásági járásbírószéknek telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; — a békésabai járásbírószéknek irnoki, a kaposvári törvénytudományi főiskola tanársegédjei és a kolozsvári tudományegyetemen szolgai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZALLAS.

Table with columns for location (Inn, Dana, Horva, Vág, Kába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Unz), date (Jun. 12, Jun. 13), and score (m. éter).

EGYETERTÉS

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: LAJOS MATYÁS

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

Advertisement for Underwood typewriter featuring an illustration of a man in a suit standing next to the typewriter. Text includes 'GEREBEN BELA KRISTOF TERZ'.

Advertisement for Butor Ehrentreu és Fuchs testvérek. Budapest, VI., Teréz-körút 8. Telefon 88-59.

Lawn-teniszjátékaink

Advertisement for lawn tennis equipment. Includes prices for rackets, balls, and tennis shoes. Illustration of a tennis player.

A legtöbb tenisz-klub szállítója. Külön rakétajavítás-terifa ingyen.

Advertisement for Gummi (rubber) products. Lists various items like 'Gummi övszer', 'Gummi gőrcsér-harisnya', 'Gummi gőrcsér-harisnya', 'Gummi gőrcsér-harisnya' with prices.

HETI MŰSOR.

Table showing the weekly program for June. Columns include date (Junius), National Theatre (Nemzeti Színház), Opera House (M. kir. Operaház), Theatre (Vigszínház), Court Theatre (Kiraly-Színház), People's Theatre (Nepszínház), Hungarian Theatre (Magyar Színház), Main City Theatre (Fővárosi Színház), and Local Theatre (Kisvárosi színház).

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908, június 14-én.

Remzeti Színház

Figaró házassága.

Vígjáték 5 felvonásban. Irtá Beaumarchais. Fordította: Paulay Ede. Amaviva Horváth, Rosina Cs. Alszegi, Figaro Deasó, Szuzsi Vizvári, Barczelline Helvey, Cartholo Hajdu, Bazilio Gabányi.

Kezdeté fél 8 órakor

Nepszínház-Vígopera

Délután 3 órakor

Tündérszerelem

Regényes dajjáték 3 felvonásban. Este 8 órakor

Három feleség.

Operett 3 felvonásban. Irtá Bauer Gyula. Fordította Mérel Adoll zenéjét szerezte Lehar Ferencz. Turi János Pázmány, Lóri Turchányi, Coralie Della Donna, Olivia Langer, Hüneberg báró Herváth, Adhemar Ricardo Könyei, Sadi Baba Virag, Puck Vendel Andoifi.

Vigszínház

Délután 3 órakor

Az ördög.

Vígjáték 3 lev. Irtá Molnár B. Az ördög Hegedtis, Jolán Varsányi, János Fonyvost, Éva P. Gazsi, Csinka Hegedűsné, András Győző, László Szerémy.

Este fél 8 órakor

NAFTALIN.

Ének-színház 3 felvonásban. Irtá Heltai Jenő. Zenejét szerezte Szirmai Albert. Szereplők: Dr. Szokolozay B. Hegedűs Ferka, a felesége Varsányi L. Lohoda Pótor Tanulczai Palkany Etus Kornai B. Dr. Caspláros K. Vendrei Manzi a felesége Kesz R. Kabóczánó Sarkadi Kapronczay Tamás Sarkadi Házmester Szerémi

Aradia színház

LONDON.

Kezdeté 8 órakor

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget

Varosliget telefon 107-46

Ma, vasárnap, június 14-én

2 nagy ünnepi előadás 2

délután 4 és este 8 órakor. Mindkét előadásban egyenlő műsor és utolsó előtti feltepte a 12 óriási oroszliánnak.

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ ÖS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A

Ma vasárnap nagy szouvenir estély. Nyitva délután 3 óratól reggel 4 óráig.

Minden látogató szép emléktárgyat kap

Előadás kezdete a Varietében délután (fél helyárok mellett) és este tíz órakor. Johnson és Dean, ndler Gusztó és György. Tarnavina, Lillian Hoerlein, eredeti Walzerwahn stb. attrakciók. Szenczi előadások a

Tabarin - Moulin - Rougeben

Éjjel 12 óratól reggel 4 óráig. Sylvia? Les 8 Andalusias, Les 3 Alisson, Coppe 12 angol szépsége stb.

Hérvédzenekar vonós hangversenye.

Borsangyári zenekar. Az előadások kedvezőtlen időjárás esetén is megtartottnak.

Belpéj jegy este 9 óráig 60 fillér, azután 1 kor. Kedvezményes jegyek kaphatók minden tozsdében

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán. Ma és mindennap délután 4/5-1/7-ig és este 1/2-1/5-ig kezdve az európai hírt

CISKOVSKY

quartette hangversenyez, fényes változatos műsor. Hűdéz és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katona zene

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme

Budapest, Muzem-köru 23. I. emelet.

Természeti fogak és fogsorok innlap nélkül fájdalommentesen eszközöltetnek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Azon hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany koronát a legjobb aranyból.

Hull a haja? Petroleum-hajszesz-t.

Használja a GARA-féle Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhelyénél hely. Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 78. Tassák árjegyzékét kérni.

PESTI VIGADÓ KIOSK

Vigadó reggeli

kávé, vagy thea, vagy cacao, vagy csokoládé, 1 tojás vagy méz, adag vaj ... 1 korona Reggeli kávé ... 40 fillér A kiosk egész éjjel nyitva van.

Borsajtok, szőlőszukok, arato- és vetőgépek

a legolcsóbbak és legjobbak FEHÉR ÉS GHIMESSY

gépgyárában, Budapest, VI. ker., Hungaria-körút 84E. szám.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta élőhalból a közönség előtt szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai tereasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

Grammofontulajdonosok

lemezeket legelőnyösebben változtathatják a Grammofonhanglemek közp. kicserélési elvénél Bpest, VII., Dohány-u. 30. Prospektus és lemezjegyzék ingyen. 10.000 új zene és nek-felvételek.

Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, ruthén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb.

Elsőrendű hanglemek 1 koronától 4 koronáig kaphatók.

Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadelmestől czimbalmokot készít. Czimbalmok már 25 trtől kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszernek a legjobb minőségben. Számca kiállításán elsőrendű kiítve és elismerés a legjobb és szakértő munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

SZABADALOM,

védjegy- és mintajelölés kieszközése az összes kultur-államokban.

ADLER MIKSA okl. gépészmérnök, hites szab ügyvivő BUDAPEST, VI., Andrássy ut 51.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel- osztály megnyit a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzzel vagy banknál törleszthető részletre.

A vásárolt zongorák vagy hangszernek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adós. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzzel venné.

Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-lelepe.

Budapest, Király-utca 58. szám.

Prospektus és árjegyzék minden hangszerrel külön díjmentesen.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítottnak Pajkr Rezső és Tsa Budapest, X., Delej-utca 11/1. (Tisztviselő-teler). Fedőlos harmoniumok pontos orgona méretekkel. Bőrmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig. Tanulóknak és lelkészeknek külön árazaték- engedmény. Részleltetés engedélyezve.

Jutassákokot

90 fillértől darabonként

Lenzsákokot

25 fillértől darabonként, (vizhatlan) 70 fillértől -méteren-ként szállít

Ponyvát

Fischer-téle zsák és ponyvagár Budapest, Nador-utca 31-33. 25 év óta az ország lejeintényebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Ponyva-kölcsönző int. zet.

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. MACHER REZSO sportüzlet Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám. (Az udvaron)

Butor

készpénzzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Peronospora, lisztharmat, sárgaság, egyéb gomba és rovar-károsítók ellen a szőlő, kert és mező részére

SCHLOESING

Világhírű franciaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marseilli Schloesing-ház 5 francia gyárában készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakértője által kitűnőnek elismert Bordó pora és Leccapott kénporát biztos és olcsó védelmet nyújtanak. Leírás és árjegyzék mindenkinek díjmentesen. Egyedüli vezérképviselet a magyar birodalom területére FRANKL ADOLF banküzlete, Budapest, Eötvös-u. 19. (Eötvös-udvar, saját ház). — Telefon szám 25-49. SCHLOESING permeterzője, hál- és kézi kénpurajtatója (a világon a legjobb és letehetősebb) szintén nálunk rendelhető.

Szalloda

Az ARANY BÁRÁNYHOZ BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2:00 koronától felfelé, 2 percnyire az Operától és Karintusstrassétól. Világos szobák. Világos szobák.

Radrágja jellemzi az urat!

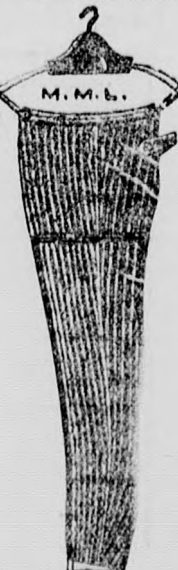
A vasalás szabó költség! ... volt, demár nem az. Kényelmessége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNAR LAJOS törv. védett

automata-nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldéért bérmentve. Kapható főraktárosnál:

Plökl és Haasnál

Budapest, Andrássy-ut. 17



S Z I N H A Z A K

Vasárnapon, 1908. június 14-én.

III. Kir. Operaház Zárva

Magyar színház

A császár katonái. Dráma három felvonásban. Irta Földes Imre. Vágó Karády István...

Fővárosi nyári színház

Délután 3 órákor. Lysistrata. Operett 2 felvonásban. Zenéjét szerzelte Lincse Pál.

Várszínház

Zárva. Kirdy színház. Délután 3 órákor. Rákosi Szidi növendékeinek vizsgáló előadása.

Este 8 órákor. 100 év múlva. Enekes, táncos, látványos tréfa 3 felvonásban...

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órákor. Töltégyen Amerikában. énekes bohózat. Este fél 8 órákor. A pesti amazonok.

Személyek: Vandergold báró, Fenyéri, Lang Etel, Medgyaszay, Szentirmai, Ferenczi K., Vágó, Stoll, Füst E., Füst E., Ladányi M., Liza, Dabóc V., Riza, Póris A., Giza, Kardos I., Bihari Győző, Kocsanya Megyeri, Teodora An al E., Keserű Gyárty

CHICAGO Mozgófénykép vállalat

Bpest, VII., István-ut 39. Telefon 93-09. Magyarországi legrészletesebb mozgófényképkölcsönző osztálya.

Aploló Projektograf (Telefon 68-39.) A találmány Tejgazdaság. Táncoló lábak. Szarvas vadászat. Szípjó tolvajok. A bányában. kezdete 8 órákor.

Récsei János fiu-internátusa

Budapest, VII., Damjanich-utca 30. Családi otthon középiskolai tanulók részére. Az ág. ev. gimnázium, VII. ker. állami főgymnasium, VI. ker. főreáliskola stb. közvetlen közelében.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintáikat megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20. Butorok művészi javítása. Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz...

OSKÓ GEZA BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.



kliknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szüret borai vannak, felkérhetnek csejűnknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötökét üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert

Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax-ot, mely mint testápoló és szépítő szer felülmúlhatatlan, hatása biztos és gyors.

- Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere! Arany Gáborné, H. Böszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló. Gálik Aranka, Borsztercebánya. Ezüst kanál. Kérlek meg egy postacsomagot. Liszky Ferenczné, Losonc. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot. Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezem tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem. Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK. Egy doboz ára 30 és 75 f., 10 nagy doboz vidékre hármentve Magyar Pipere Borax-Orém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill. Kapható minden gyógyszárban, drügeriában és fúszertüzében vagy az egyedüli gyártónál: ROGÁTSY RÁLMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz. Figyeljünk a „ROGÁTSY“ névre.

Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!



Összes berendezések eladók.

A rendkívüli nagy elárúsítás megkezdődött

Pfeifer Pál és Testvére cégnél

Budapest, VI., Keckerméti-utca 6. sz.

Table with 2 columns: Item name and Price. Items include Angol zefir-íngék, Fehér, puhamedű íng, Egész finom férfi hálóing, Női madapolan-íngék, Női nadrág és hálókötös, Lúster alsószoknyák, Férfi és női vászonsebkendők teja, Uri gallér, Színes kézelők, párija, Férfi és női kötött harisnyák, Női flor ajour-harisnya, 6 személyes damaszt étkező-készlet, Vászon törülköző, piros széllel, Kockás vászon edénytörök, 6 drb, Finom madapolan fehérneműre, Kelengye-vásznak, 1 vég, Valódi cérnavásznak, 1 vég, Ruhaszövetek és mosó-árúk mesés olcsón eladatnak, míg a készlet tart.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

Összes berendezések eladók.

JARDIN de PARIS (Párisi kert.) (Erzsébet királyné-ut és Hermina-ut sarkán.) A kerthelyiségek este 8 óráig nyitva. 9 Nemzetközi kabaret. 9 MEDGYASZAY VILMA ZIZI Balog Böske, Kökény, Solli, Magyar, Boross, Bárony Harrison Gertrud, Claire Cola, Jean Moreau, Annie Russo, Carl Christoff, Lucie Berber, Hans Fredy. Valamennyien új számokkal. 12 Táncosmutatóvány 12. Soeurs Flocatté The 6 Empire Starz-Elena Mutzie. Uj! Plasztikus élőképek. Uj! Franczia konyha. Gígyázyzene reggelig. Amerikai bar. Az előadás független az időjárástól. Jegyek elővételben Zipsar & Könyves Antrássy-út.

IFJ. SCHULLER FERENCZ nagyvendéglője VI. kerület, Andrassy - ut 39. szám. A szalmaérvogyegek legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! Kifűnő kiszolgálás

Az ingatlanok közvetítésével foglalkozó ügynőkök egyesületének egyleti helyisége és találkozó helye VI. ker., Andrassy - ut 54. sz. Louvre Kávész.

Zongoraterem és kölcsönző Intézetét ajánlja CSUPORT J. BUDAPEST, Koronaherceg-utca 9.



1902, 1903, 1904. években 10 első díjjal kitüntetve
KALLAI LAJOS motorgyára
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 23. szám.
 (Régi házszám VI., Gyár-utca 60. szám.)
 Teljes jótállás kifizetésért!

KALLAI LAJOS-féle
 blinere villamos benzinko
 mobil cséplőgépek,
 melyek gépészekkel bárki által
 könnyen szemben tarthatók, legjobban ajánlatok.

GOZGÉPEK BECSERÉLTETNEK.
 Ezen motorok több 100 példányban kifizetésen működnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkút, Somogy megye. Tóth Péter nagy földművelő, Csantavér B. R. m. G. Biró József földművelő, Uzegi, Pest megye. Olcsó árak részlete. Arjegyék ingyen.

Ékszeresek, Ezüstneműek,
 egyházi szerek, órák,
 angol francia és
 China ezüst dísztár-
 gyak a legújabb
 szerint beszeresettek

Részletfizetésre
Sárga János ékszergyáros
 Kolozsavart.
 Köpes nagy árjegyzék ingyen.

Helyiségváltoztatás miatt

Alapítványt 1893.
 raktáron levő kézmunka-szövetek rend-
 kívül olcsó árban lesznek kiárusítva.
3500 méter 40 cm. futószövetek
 szőies
 kánavaalappal és színes ajórszövetlyei moterje

most 1 korona
 (rendes ár K 2.80.)
 550 mtr 170 cm. széles mintázott duplaszövetek
 kánavaalappal mo'erte most 3-6 koronáig (rendes ár 6-10 kor.)
 Vidékre mintákat küldök.

Bérczi D. Sándor női-kézmunka nagyiparos
 Bpest, Desevffy-utca 5.
 sz. alatt. (Váci-körút sarok, saját áruház) — Nagy köpes kézi
 munka-árjegyzék díjtalanul. — Vidékre kívánszára is küldök.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplő-
 lökészetek.
 A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
 Kedvező fizetési feltételek.
 Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárújától:

Szabó Emil és Társa
 Budapest, V., Hold-utca 23. sz

Órajavítás 1korona.
 Pótlandó új részeken kívül. Zsöborálveg, mutató 10 kr.
Ferenc-körút 44.
Schwimmer Albert órásmester.
 Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Alapötényesebb részletfizetésre
zongorát, pianinót, czim balmot, hegedüt
 készpénzbeni áron a leg-
 újabb rendszerű
bank hitel
 utján kizárólag csak
Reményi nagy magyar hang-
 szerlelőpén.
 Prospektus és árjegyzék in-
 gyen
Budapest, Király-utca 58. szám.

Hatschek Béla
 Budapest, 2-4 közl. VII. Király-
 névcs 40. földszint 2.

Emberi műszemek
 minden színben kaphatók, külön formák készítője.
 Szemüveg vagy orrszorító a szemek kipró-
 bálása után adatnak, orvosi rendelmény sze-
 rint pontos kiszolgálás.

518 m. a tenger színe fölött. **STUBNYAFÜRDŐ** Légyógyfürdő. Olcsó lakások és ellátás!

Hat természetes kénes hévforrás (33-48° C)

Kőszvény	Thermál-tükörfürdők
Rheuma	kádfürdők
schias	Massage
Bőr-betegségek	Hidegvizkurák
Női bajok	lyókura

Posta- és sürgőnyhivatal, vas utti állomás, — gyógyszerár, fürdőorvos, —
 Kénes prospektus ingyen és bérmentve küld. — az igazgatóság.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.
Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
 mosóvíz lovak számára.
 Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és lovát győztetőre, az inak megerősítésére stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti véd-
 lejeggyel van ellátva. — Védjegy,
 címekép és gőngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-
 utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68,
 által a legújabb árak mellett ajánlatok

Locomobil és gőzcséplőgépek,
 szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők,
 tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
 szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planst Jr.
 képlők, szecskavágók, répvágók, kukorica-
 morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes
 cséplők, 2- és 3-vasú csék és minden
 egyéb gazdasági gépek.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszín és Zsolna csokoládé
 Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármín és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

Versenyajánlati hirdetés.

A «Globus» műintézet és kiadóvállalat r.-t. felszámoló-bizottsága 690 darab egyenként 100 korona névértékű Világirodalom könyvkiadó részvénytársaság-féle bemutatóra szóló részvényt szabad kézből eladni szándékozik. Írásbeli ajánlatok 3000 korona bánatpénzzel együtt legkésőbb 1908 június 20-ika déli 12 órakor a Globus műintézet és kiadóvállalat részvénytársaság pénztáránál (VI., Aradi-utca 8. I. emelet) nyújtandók be, ahol egyidejűleg az ajánlati feltételek is megtekinthetők és aláírandók.

A felszámoló-bizottság fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közt szabadon választhasson és esetleg a legmagasabb ajánlatot is, amennyiben az igényeinek meg nem felel, vissza-utasíthassa.

536/1908. számhoz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur rendeletére, a Felső-Duna dévény-episz szakaszán végrehajtandó folyamatszabályozási munkálatoknál felhasználandó és az 1908-1913. évi egész szükségletet számítva 380.000 m³-t, csakis az 1908/9. évi szükségletet számítva pedig 60.000 m³-t kitevő kőanyag termelésének és kincstári hajókba való beakásán k vállalatba adása céljából 1908. évi július hó 6-ik napján déli 12 órakor az alulírt m. kir. folyamammérnöki hivatal helyiségében nyilvános, zártajánlati verseny tárgyalás fog tartatni.

Ajánlatok az alulírt m. kir. folyamammérnöki hivatalnál ingyen megszerezhető ajánlati ívek felhasználásával úgy az 1908-1913. évi egész szükségletre, mint külön az 1908-9. évi szükségletre, az ajánlati feltételeknek megfelelően teendők.

Az ajánlatok a fentebb említett napon d. e. 11 és fél óráig az alulírt hivatalnál nyújtandók be.

A kötendő szerződés tervezete, az ajánlati feltételek, valamint a szállításra vonatkozó általános és részletes feltételek az alulírt folyamammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Pozsony, 1908. évi június hó 12-én.

A m. kir. folyamammérnöki hivatal.



Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsősű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, cöllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fillér **4** Fillér
a nagymosás!

ha a ruhakéítéshez a szabadalm.

Uranos pasztillát

használ!

Patyolatfehér lesz a fehérnemű. Foltot vagy oskót nem csinál. Ártalmatlan, mert savmentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

Uranos-pasztilla
csak 4 fillérbe kerül
és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.

Mintadobozt (10 db pasztilla) 40 fill.
(bélyegekből is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek

vegyészeti gyár

Budapest, VI., Rózsa-utca 83. sz.

Kapható: Dr. Szuly Aladár, IV., Muzeum-körút, Pintér Gyula, IV., Kecskeméti-utca, Krayer E. és

Farsa, V., Váci-ut 6., VII., Akácfa-utca 64., VII., Rákóczi-ut 50 és IX., Kalvin-tér 7., Elek Arthur, VI., István-ut, Karkó Ferenc, VII., Mária Terézia-tér 2., Vida István III., Fehérvári-ut, Deutsch Márton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 6., Jung Miklós VII., Dembinszky-utca 31., Friedmann J. VII., Murányi-ut és Petőfy-ut. sarok, Baumholzer Ede I., Corvin-tér, Arnold R. I., Döbrentei-tér, Thalmyer és Seitz V., Zrínyi-ut. Kiss és Schmidt VII., Lövéde-tér, Lakatos Péter VIII., Sándor-tér, Schwab Alajos V., Váci-körút 22., Krausz és Böhm VII., Király-ut. Salamon A. és Fia VII., Király-ut. Wertheimer és Frankl V., Hold-ut. Rogátz Kálmán VII., Rákóczi-ut 12. Pick Ottó VII., Király-ut. Borovitz M. IX., Üllői-ut 28. Weisz J. és Tsa Buda. Alagut-ut. Szimon István V., Váci-körút 60., Szenes Ede V., Gizella-tér, »Abbázia« drogeria VI., Andrásy-ut, Horváth Nándor IV., Vámház-k.



A MODEL

— REGÉNY. —

Irla: EDMOND MITCHELL.

36

Egy kis asztalkát gurítottam a szoba közepére és úgy helyezkedtem el, hogy az asztal közém és a hölgy közé kerüljön. Egy kétségbeesett asszonyt éppen úgy meg kell figyelni, mint egy kétségbeesett férfit és én semmiképp sem voltam bizonyos abban, hogy készsége, amelylyel a boríték tartalmát velünk meg akarta ismertetni, nem volt-e kifogás csak arra, hogy lehetőséget teremtsen, amelyben a levelet eltepje és teljesen reánk bizza, hogy erőszakkal vegyük tőle vissza. Amikor rendszabálvaaim célját megismerte, semmi mozdulatot sem tett s egy árva szó sem szólt.

De ebben a nagy csöndben hallhattam gyors, izgatott lélegzet vevését, amely úgy lihegett, min egy vad párdúc.

— A külső borítékon az áll. — folytattam, miközben elolvastam a lepecsételt okmány címezését, hogy ezt a levelet Jean Baptiste távollétében nem szabad felbontani, hacsak nincs rá feltétlen bizonyosság, hogy a fentnevezett férfi meghalt.

— Azt hiszem, mi megbizonyosodtunk arról, hogy Jean Baptiste halott.

— Én bizonyos vagyok benne. — felelte Sterling.

— És ön asszonyom?

— Igen halott, halott — felelte meggyőződött hangon, miközben öklével ideges türelmetlenségben dobolt az asztalon.

— Akkor itt az ideje, hogy felbontsuk a borítékot.

És minden további szó nélkül kihuztam a zsebkésemet s felvágtam a vászonborítékot. Halk zizegés visszhangzott a csendes helyiségben.

Természetes, hogy leghalványabb tudomásom sem volt a levél tartalmáról, Sterling — mint már értesemre adta — maga sem olvasta a belső borítékot, amelyet aztán az éppen most felvágott borítékba tettek. Ez a boríték most itt volt az én kezemben. Először megnéztem a nagy, gömbölyű pecsétet. Ugyanaz a geometriai rajz volt rajta, mint a külső borítékon, mely öt helyen volt így lezárva.

Hangosan felolvastam azokat a szavakat, melyeket a borítékon találtam:

— Én, Jean Baptiste, átadom Sir Richárd Sterlingnek ezt a levelet megővásra, akiben hallgatólág abban bizakodom, hogy ő, mint talpig becsületes uriember, egy meghaltnak kívánságát teljesíti. Azt kívánom, hogy ezt a borítékot felbontatlanul és sértetlenül, feltétlen titoktartás mellett sajátkezűleg annak a hölgynek adja át, akinek nevét és lakását ide leírtam.

Itt hirtelen elhallgattam. Láttam a nevet, melyet ott leírt, de nem olvastam fel hangosan. A hölgyre olyan csodálkozó és egyuttal rémült pillantást vetettem, mely minden bizonynyal iedtséggel töltötte el szívét, ha látja.

Én azonban csak a csendes diadal mosolyát láttam remegő ajkain felvillanni.

— Ez ugyanaz, amit nekem Jean Baptiste megígért — szólt hangosan. Láthatja, hogy a levél — az enyém.

— A levél címezése — — — ?

— Nekem szól. Én vagyok Boissy Rennes asszony.

— Irgalmas Isten! — kiáltotta Sterling a név hallatára.

Pillantása kereste az enyémet és mindketőnk vonásain ugyanegy gondolat villant át.

Boissy-Rennes őrnagy volt tehát a hallottak után itélve az áruló. A kétszeresen megvetésre méltó gazember, aki először hazáját árulta el s végül feláldozta baltársát! A felesége azért volt itt, hogy férje bünének bizonyítékait újból visszaszerezze és hogy ez sikerüljön neki, még attól sem riadt vissza, hogy saját jó hírnevét meggyalázza. Mert nem igazolta-e Sterling feltevését is, megerősítette, hogy a levelek az ő megszegyenítő titkát, saját becsületének titkát rejtik?

Egy pillanatra szívem telve volt szánalommal az asszony iránt, ki elpirulva és várakozásteljesen állt az asztal másik végén. Nagy történet volt ez egy asszony kritikus, feláldozó szerelméről a férj iránt, akit szeret. Csunya, de mégis megható történet. Isten segítse mindkettőt!

Végére értem az örömömnek. Sterling jött segítségemre és a kínos esendet megszakította.

— Ez egy végzetleges bonyolult helyzet — mondta szomorúan.

— Hogyan érte ezt? — kérdezte a hölgy lihegve s diadalmas tartása rögtön megváltozott és kimondhatatlanul ijedt félelem vett erőt rajta. A kezei szorosan egymáshoz voltak kulcsolva. Barátom félig elfojtott sóhajtással előfordult.

Most azonban már én is visszanyertem lélekjelnlételemet.

— Boissy-Rennes asszony — kezdtem komoly, szomorú hangon — higgye meg, őszintén vele érzek és sajnálom önt. De van még valaki, aki igényli a leveleket.

— Az Isten szerelméért, mit akar ezzel mondani? — könyörgött újlag, most már hozám intézve a kérdést.

— Egy másik asszony igényli magának a borítékban levő okmányokat! — Berthault kapitány leánya.

E név hallatára Boissyné rövid, ijedt sikolyt hallatott. Azután láttam, hogy az ajkába harap még pedig olyan erővel, hogy a kis fehér fogak szinte eltűntek a rózsaszín husban.

— De a csomag az enyém? érvelt kissé akadozva. — Az enyém! Saját szemével láthatja a halott irott kívánságát, aki azt Sir Richardnál vélt legbiztosabb helyen.

— Egy halott kívánsága — olyan ember, mint Jean Baptiste, akinek jellemét mindnyájan ismertük — nem tehetjük, mert az büntény lenne.

Rám nézett ijedten és kétségbesetten, közel az elájuláshoz.

— Nem, mert az a bűn, amit ezáltal elkövetnék, iszonyu lenne. Egy ártatlant elítélnék érte! — tettem hozzá ünnepélyesen.

(Folyt. köv.)

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel
készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.



Trencsén-Teplitz
kénesfürdő Felső-Magyarországon.

Kárpátok gyöngye. Tepla-Trencsén-Teplitz állomástól 20 percnél távolabbra. Magyarország legelső és leghosszabb kőnősfürdője 37-42 fok C. természetes melegforrásokkal.

Eredeti iszap kőszvény, esuz, bennulás, neuralgia, ischias stb. ellen.

Tűkriládák, külön hölgyek és külön urak részére. Kényelmesen és díszesen berendezett medence-fürdők, hidegvíz gyógyítás, magas hegyi forrásvízrel, massage gyógyítás, elektroterápiával, gyógyító torna, savó- és terrain kúra és a parkban prof. d'Harcourt-féle fizikai gyógyintézet. — Az egészségre és az ember kényelmére való tekintettel minden követelményeknek megfelelő Olasz lakások, közülük Teplitz-szálló, Garni, forrás-udvar, a kastély a Sina-ház és a Háromszív ház, melyek különösen ajánlatosak. Jó és olcsó ellátás a „Teplitz” gyógy-szállóban, az „Ausztrian”, az „Első” és az „Első” szállóban, az orthodox-izraeliták számára és sok más vendégében. Májustól—szeptemberig a teljes ellátás 6.50 kor.-ért. Ellátás nélkül 3.50 kor. fürdő (runavai), szoba (fűtésrel). Naponta hangversenyek, színház, nagy kiterjedésű erdei sétányok és más egyéb mulatságok. Szélmontes hely. Pormentes levegő. Villamos világítás. Hétköznap több vendég. Társas-kocsi és kettős-fogat minden vonatnál. A fürdő egész éven át nyitva. A tulajdonképeni fürdő-évad azonban május 1-től szeptember végéig tart. Tanácsos a lakást előre a fürdőigazgatóságnál megrendelni. — Képes prospektusokat ingyen küld szíri a fürdőigazgatóság. 12854

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem víztulofogyasztás ellen
a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.
vízmérők szakgyára. = Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ékszerek, evő-eszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
Arányzó 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
műtör

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.



Legjobb... LEGJOBB... LEGJOBB...
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Ömlesztékelt vaságy kivételül 8 matracral 10 frt.


Sodronyágybetétek méret szerint 6 frttól feljebb.

GICHNER JÁNOS
ágy- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.

BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,

Gyári:
Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bérmentve küldök,
Gyermekkoszák nagy választékban. Meg nem felelő árú kiszerelést vagy a pórtulást visszautasítok.



KÜLÖNFÉLÉK.

Akácvirágok.

... Jer: felénk tárja hő nyári varázsát
Hószinbe borult uttal a pagony,
Ezer kis virág süppedő tömegben
Haldoklik a kerti utakon...
[latkoronájuk földre hintve,
Lombkírályok állnak sorfalat,
Könyűt szórnak sápadt fejükre:
... Jerünk végig az akácok alatt.

Nézd: feléd int, szomjas csókra nyujtva
Tikkadt ajakkal lázas kis fejét,
Míg a csüggéd fürtök lábaidnál
Fehér pihéként hullnak szerteszét...

Mondd: kit tegnap napsugár fűrésztöltött
S tárt kelyhéből diadal özönlött,
Az illattól ittasult légen át
Miért, hogy ma letépve, leverve,
Könyörtelen homokba keverve
Leheli ki végső sóhaját?
— Nézd: míg mámorító lehetők szívjuk
S ők ölelőn fogják fel lépteink,
Gyilkos lábbal halálra tapossuk
Életet esengő kelyheik...
S gondolatunk körülötte rajzik:
Mily boldog volt ez a kis virág...
Míg végzetként, gondtalanul lábunk
Csendes, lehajtott fejükre hág.

Castelli Erna.

(Becsületesek-e az emberek?) Mulatságos történetet mond el a párisi Matin a nagyváros pszichológusjáról. Egyik munkatársa arra volt kíváncsi, hogy az omnibusz utasai ellenőrzés nélkül is megfizetik-e azt a csekély összeget, amely az utazásért jár. Szóval: próbára akarta tenni az embereket, hogy becsül-

lettségükről átlagos fogalmat alkothasson. A párisi omnibuszon nincsen jegy. Jegyet csak az átszállóknak adnak, a többi utas főlzálláskor a kalauz kezébe nyomja a harmincz centime-jét, (ha a kocsi födélzetére mászik, a felét fizeti) s ezzel eleget tett kötelességének. Ez az összegár az egész utvonatra szól, bárhol száll föl vagy le az utas. A Matin munkatársa előzetes megállapodás után reggel hét órakor megjelent az omnibusz kiinduló állomásán. A kalauz ruháját öltötte magára s figyelte az utasokat. Egyetlen egytől sem kérte az utiköltséget. Egyik kollégája elkísérte utjára, s a kocsi belsejében foglalt helyet. Az omnibusz csakhamar megtelt, a korai órára való tekintettel természetesen munkásokkal. Egyik sem sietett a fizetéssel, mindegyik várta a főlzólítást. A két újságíró jelentőséggel teljes pillantásokat kezdett váltani egymással. Egyszerre megszólal az utasok egyike:

— Hallod fiam, ha nem sietsz a pénzbeszedéssel, bizony Isten ingyen utazok, mert mindjárt itt lesz az állomásom.

Ezek után a szavak után társaihoz fordult s a kalauzra czéolvá, mondta:

— Látszik, hogy még újoncz, nem érti a dolgot, de azért nem akarom becsapni. És fizettek valamennyien, csak egy nevető szemű leányka felejtette el a fizetést. De után ismét fölkereste a két újságíró az omnibuszt. Most már elegáns utasokkal telt meg a kocsi, de a becsületeség ellenőrzői szomorut tapasztaltak úri közönségünknel: sorjába szállottak le a kocsiról, a nélkül, hogy egynek is eszébe jutott volna a fizetés. A legérdekesebben menekültek a fizetés elől a hölgyek, s szinte látszott az arcukon az öröm, hogy becsapták a kalauzt.

(Szerecsenből fehér ember.) Amerikában sokat szenvednek a feketebőrű emberek a fehérek illdözése miatt. Nem csoda, ha már megunták s azon török a fejüket, hogyan szabadulhatnának fehérbőrű polgártársaik gyűlöletétől. Egy orvos állítólag megtalálta ennek a módját: a szerecsen bőrét fehérre változtatja villamosság segítségével. Ezután már csakugyan lehet a szerecsen fehérre mosni. A csodateremtő amerikai orvos szerint, a villamos áram a bőr fekete

pigment-rétegét szétrombolja. Néhány forradás és egy kis fájdalom árán a legfeketebb bőrt is fehérre lehet majd varázsolni. Mindjárt nagyobb pénzösszeget kért az orvos az amerikai kormánytól, hogy kísérleteit folytathassa. Ime, ez a találmány egyszerűen új perspektívát nyit meg a kozmetika terén is. Amely nő amiatt busul, hogy arczbőre barna, most megvigasztalódhatik. A tudós orvos azonban nyomban szárnyát szegi a vérmes reményeknek azzal a kijelentésével, hogy eljárásával nem lehet a bőrt tökéletesen megfehéríteni, csak épen, hogy a szerecsen fekete bőrt kreol színűvé tudja tenni. Többet az orvos maga sem remél, mert félő, hogy ha tulságba vinné a fehérítést, végre is a szerecsen ott hagyá és nem vihetté el többé az irháját.

(A párisi pinczerek.) A szajnaparti Babilonban történt, hogy egy nagy cég üzletvezetője tíz évig volt távol Páristól és kedves vendéglőjétől, a „Brabant”-tól. Egyszer csak újra megjelenik s a főpinczér felkendezve siet az üdvözlésre: „Isten hozta, uram. Hol járt ennyi ideig? Örülök, hogy ismét szolgálatára lehetek a régi ételleivel.” — Ezzel eltűnt és pár percz múlva csakugyan előtte párolgott kedvelt ételleinek egész sora, amiket még tíz év előtt szokott enni. Berlinben egészen másként van. Ha valaki, aki szívéből gyűlöli a vöröshagymás rostélyost, egyszer a pinczérre bizza, hogy mit hozzon, az bizonyosan rátapint a rostélyos iránt, való ellenszenvére és azzal kínálja. A pinczér figyelmességét és emlékező tehetségét egyes vendégekkel szemben mindig a borral való mozgatja, valamint hogy a vendég is a kellő kiszolgáláshoz mérten adja le a borralalót. A francia pinczér ismeri a vendéget, tudja minden szokását, gyengéjét s a borralaló fejében kiszolgálja őt, oly figyelemmel, hogy a vendég nem panaszkodhat és szívesen ad borralalót. Ha valami étel elfogy, udvariasan kér bocsánatot és hoz helyette olyan falatot, hogy a vendég máskor is azt kér. Általában a párisi pinczérügyesület szigorúan ügyel arra, hogy a tagjai a lehető legudvariasabban bánjanak a vendégekkel s pinczériskolát létesített külön erre a czélra, ahol az udvariaságra oktatják őket már kiségitő pinczér, vagy borfiu korában

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó szines és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 »	1 gyermek-gallér	6 »
1 vászon felöltő	14-18 »	1 selyem-batiszt bluz	5 »
1 pepita utazó gallér	10-14 »	1 cloth alsó-szoknya	4,50
1 lüster utazó köppen	15-20 »	1 delain pongyola	7 »
1 taftt kabát	25-30 »	1 mosó pongyola	5 »
1 angol zefir bluz	3-5-6 »		

Fehérmű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és baliszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból.

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
Arjegyék ingyen. Telefon 64-80.



SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOTÍVOK

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

ABELES EMIL BUDAPEST
ÁRUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSÉL

Vidéki képviselők kerestetnek.

BUTOR

Kiállítás.

A n. é. közönség érdekében áll, hogy a **Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt** levő **Magyar Butoripar Társaság** óriási választéku raktárát megtekintse, hol a legdivatosabab egyszerű minőségű a legfinomabb ízű butoroka u. m. **palisander, mahagoni, cseresznye, madárjavor** stb. divatos fából **bámulatos olcsó árban** jótállás mellett árusítunk miről a n. é. vevőközönség meggyőződést szerezhet.

Varga Mihály és Társai
Magyar Butoripar Társaság.
IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. Kigó-tér sarok



Ezen védjegy-gyel ellátott **Marsner-téle** pezsgő-limonádé-bonbonok málna, citrom földi epor, cseresznye és waldmeister-ízűek a legjobbak.

A. Marsner, Első cseh részv. társ. keleti és czukorárak gyártására, Prága, Weinberge.
Vezérképviselő Budapesten: Balázs Coallstin, VII., Baross-tér 18.

Most jelent meg!

Az ifjúsági egyesületek a népmívelés terén.

Irta dr. **PETRI MÓR.**

A Néptanítók (Népnevelők) Könyvtára 34. füzeté.

Ára 1 korona.

Kapható **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fia) r. t.-nál Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám valamint minden könyvkereskedésben.

Nincs házbérzsora

mert lehet mindenki a maga házinra

A **„TUSCULANUM”** magyar tisztviselői közönség házi-építő-szövetkeze épít házikéek olcsó törlesztéses kölcsön mellett

Családi házat

ugy a már részben kiépült **Mátyásföldi**, mint az újonnan megszerzett **alsó gödi** telepen. Előjegyzéseket elfogad az **Irda** u. e. 9-12 és u. u. óra között: **VI., Liszt Ferenc-tér 3. sz. Telefon 89-25.**

BIZTOS

gyógyulást keresőknek kik bármily **nemi betegségben szenvednek,** mint **hugycső és hólyagbajok, húgycsőszűkület, vizelet szarvak, éjjeli magömlések, szobok és bujkoros bántalmak (epididimitis, az önterítés utóbagként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkütsékek stb. nőknél fehérfolyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökerez gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymodjánál fogva legjobban ajánljuk**

DR. GARAI ANTAL

r. ca. és kirl osztály főorvos országos hírt és a legregibb, 82 éves lennálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.
Rendelő naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hugycső éshólyag bajok vizsgálata villamos hugycsőűzőr segítségével. Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakértői tanácsot nyertnek, gyógyszerrel gondoskodik a lez. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

KIS HIRDETÉSEK

Szepeességi csemegék

BARTA-téle veresafonya beöltött, málna-, szamóca-, csipkegöyözt, gomba- és huskonzerveket, pástetomokat alán a **FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepe megye.** Kerjen árjegyzéket.



Fűthető fürdőkád.
50 koronától fe ebb, kádak 12 koronától fejjeb mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezést vállalok

LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/K. Erzsébet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék és rmentve.

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben **Kossa-Magyar Géza.** Telefon 67-47. 27750

Tejlesen új pedálos cimbalom jutányos áron eladó. **Damjanich-utca 30. sz. a.**

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Fénykép-készüléket objektívot vesz, eladt, cserél híres Applo lemezek egyedül-elárusító helye.

HATSCHEK EMIL
Andrassy-ut 18., főköja: Erzsébet-körút 83. Alapítotott 1877. Sokkal olcsóbb, mint részlet fizetésre.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ez előtt Gyár-utca. **Telefon 14-09.**

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű **öltöny** vagy **felöltő**

Krausz F. és Tsa
urt szabómester
Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mértékvételi utasítással bármennyre. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.



FARAGÓ J.

műbutoraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881

Mintaraktár művész ki-vitelű butorokból, francia és angol szövetekből, **Költségteljes dímentes.**

Saját gyártmányu **vas-és rézbutorok**

Rézagy --- 45.- Irt
Vasagy matracozzal 8.50 »
Gyermekágy --- 11.50 »
Sodronyágy-betét 8.50 »

Vas- és rézbutorok gyártásában. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám,
TELEFON 57-01

Villamos világítás

saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. **Strigl és Gartner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855**

„Stenográfia”

Országos Gabelsheryer gyorsíró és gépiróiskola **Váci-körút 33.**

Díjtalan gépirásoktatás. Havonta új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szak-fanfolyam. Kezvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok.

Beiratkozás naponta. **Váci-körút 33.**

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 2838

Vadászfegyverek

gyűjtemény, részben frissen, részben régi egyenként is polom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Eldőfékvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Greuer-zár, Bücksilinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélcélsövekkel 65 forint. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanígy egy Götz fényképezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy motorkepekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IVE. Egyetem-tér 5. szám Radóni 49082

Több mint 600 vagyon s hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házastulandók (vagyon vallás, foglalkozás, mellékes) tuduljanak Schlesinger céghez, Berlin 18. czimre. (A kontinens legnagyobb intézete) 28678

Önálló hivatalban

levő középkorú nő olyan jobb módú idősebb urat (gyermektelen) kezes, akár valamely üzlethez vezető kauzios egyént, aki hozzá bönösülne, aki nyugodalmat, kellemes otthonra és hűséges jó feleséget óhajt, az írjon e lap kiadóhivatalába cím közlése végett.

Ropogós

cseresznyét és egrest befőzésre 2 K-ért. Spanyol üvegsemli nagy meggyet 2-40, zöld diót 3 K-ért, ugorka, tök, karfiol, vajbáb, kalarabé, kékposztó és ujbungonya postakosárként 2 K-ért ismét eladóknak külön ajánlatot küld Szabó Csongrádról.

Spanyol

nagy meggyet befőzésre 2-40 K-ért rétesbe való 2 K-ért, ropogós cseresznyét befőzésre és posztót 2 K-ért, zöld diót 3 K-ért, ugorkát, tököt, kalarabé, kékposztót, vajbáb, karfiolt és ujbungonyát vegyessen vagy egyenként postakosárként 2 K-ért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Középkorú

urinó, ki a háztartás minden ágában teljes, jártas, háztelvezetőnek ajánkozik életes urhoz vidékre, főképp plébániára Czim; N. A. Nemesküry kastély Göd, Pest megye. 5572

Kajszinbara zicót

nagy valogatottakat 5 ki-lónként 3 koronáért. Cseremából melléképekkel és 6 hold szántóval, tulajdonos agkora miatt eladó. A koresma K. 2000 bert jövedelmez míg a földet tulajdonos művelteti. Felalagositást ad Lowy Perencz Sikós 5571

Vi ekek rigyeimbe

Remek szép két nagy utcai szoba, lépcsőházi kúszó kárpattal, Auer gáz világító, szép fürdőszoba. Lát használat. Mindenhez közel, a ház előtt villany megállóhely napokra kiadó, egyenként is. Rákóczi-ut 80. II. 5.

Kiado

Lellén, a Balaton partján egy kényelmes villa. All nagy szobából, két verandából, konyhából, és melléképítményekből. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvarra, Budapestre ugyiszintén államszámvetéltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium. Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Jó és olcsó

nyaraló és tölthely: Lőcse, szab. kir. városa, Szepesvármegye székhelye; 573 méter magasán a tenger szine felett, a városban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kikövezett és csatornás utcákkal és terrekkel; jó és olcsó élelmezéssel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kiránduló szomszédhelyekkel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményeiről tüzetes felvilágosításokkal szivesen szolgál a város rendőrkapitánya. 5564

120 kat. hold

jászkiséri birtok felszereléssel vagy anélkül eladó vagy kiadó. Vagy egy 4 henggerrel 4 kövel ellátott gőzmalom azonnal eladó. Bővebbet: Horváth Bela tulajdonosnál Hevesen. 28700

Boroszlói

kisasszony, ki rövid idő óta tartozkodik Budapestben, jó házból való művelt leány, szép német kiejtéssel állást keres, mint tartalkodónő illetve mint jobb támasza az urnőnek avagy gyermekek melé. Czime L. G. Nagyköröna-utca 32. I. emelet 2.

Önök övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálairatok ezrei igazolják, díszkréten küldöm 90 fillér magyar levélbélveért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek Brilliansokért! többet fizetek, mint amennyiért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Zsinkói csárda

Dráva, Szabolcs határában, s kloeji járás, mely all borosmából melléképekkel és 6 hold szántóval, tulajdonos agkora miatt eladó. A koresma K. 2000 bert jövedelmez míg a földet tulajdonos művelteti. Felalagositást ad Lowy Perencz Sikós 5571

BELHURUT,

(hasmenés) gyomorgerős legjobb gyógyszer a BARTA-féle PERKETE-APONYA GYÖGYBÖR gyógyszerészek és fűszerészeknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

Magánnyomozó

örv. beozgyzott cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a el tnt egyének és növtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon: 103-52. 28587

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy arjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46. 27903 B.

Kitűnő likörök

és rum készíthetők házilag olcsón esszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvege árá 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegnél bérmentve. Réthy Bela gyógyszerész B-késcsaba.

Gépeszeket

cseslés időnyre ugyiszintén gazdatiszteleket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelm és józanágátórt teljes telelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen atant! Krakauer Armin Budapest, Nagymező-ut-n 25. Telefon 94-67.

Polgári, gimnaziumi,

kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és eretségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tiszviselőkölcsonst 6-6 1/2%-ra, 15 35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Teljesítőkölcsönst 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteleknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltételekkel Tarcshifelt, Valtőkölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adagvetele Osztályosjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmaztatnak! Fűs és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarkon Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Mérnöki műszereket

vez, elad, cserél, lejtőrök, Planiméter, Teleskop Goerz-zeiss-Triáderstb HATSCHKE EMIL Andrassy-ut 13, Fiókja: Erzsébet-körut 38

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb tize. Vél feltételek mellett. Felvilágosításai szolgát Liszt István Bpest, IV. Koronaherczeg-n. 2 (Klyó-tér sarkán) butorraktárban. Több mint 500 képpel ellátott arjegyzéket barkinek 60 fillér ellen franko elküldjük

Nevelőnőket

német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv ismerettel sürgösen keresek. Szegheőné S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28322.

Magánjáró

gőzcséplőkészítőt 8 lörejtű kifogástalan gyári javítással, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módokatokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön cég által Baján.

Idősebb

nevelőnő, perfekt német, franczia, zene, állást keres a nyári időnyre, egy-két elemista leánykához, keresztény, hegyes vidéken lakó családban akár fizetés nélkül is. Kölcsönös megkedveltetés esetén a jövő tanévire is. Czím a kiadóhivatalban. 28696

Nevelő

kerestetik szeptember el-sejétől, okl tanár vagy tanárjelölt, lehetőleg lutheranus, gymnasium és elemi növendékek melé, zene-értők előnyben. Teljes uri elátás, külön lakás, fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat azonnal ker Masz-nik gyógyszerész Györök Aradmegye. 28666

Százezer koronánál

jóval nagyobb forgalmu fűszer, sör, hentes és rövidáru üzlet az ország második városában előnyösen átadandó Czím a kiadóhivatalban. 28676

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja apart-mányait 27733

Asszonyok

vigyázzatok! Tulnag gyermekáldás ellen megtantit védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer kölcsönző és halatrat 1 koronáért esse leg bélyegekben megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B, földszint, ajtó 5.

Polgári árak!

Pontos kioldalás!! Kitűnő szabás! Vlekre mintai küldök nagyobb rendlőnél események elmegyek Zelizska János angol uri szabótérme BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em. Allandó váaszitok a legdivatosaabb angol és bel. (öld) szövetekből

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltox és teljes értéket kifizetem. Singer János ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utcasarkán

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m 26973

Kerelem

a nemesszívű emberekhez! Ezuton kérem a jószívű embereket, lennének kegyesek egy fél szemű és felkeztű 19 éves egészen árva fiut segíteni, ha csak néhány fillérrel is. Hendzel Kálmán Budapest, Nepszínház-utca 39. fidsz. 4

Veresáfonyabefőt!

B A R T A-féle, 6 kilós postakosárüveg 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 86972

30 forint.

Varrógépek

egy új valódi amerikai Singer varrógép zárszakkoronyával 5 évi kóttalással oszaki SINGER A. mltgépssznél Budapest, 16üzet Akácia-utca 55. Mindennemü varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árlelyezék ingyen.

BUTOR

árveresről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon börtölelek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Páldes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, tger olcsón kaphatók

Wiener A. utódnánál

BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123 TELEFON 62-80.

Szobtulajdonosok

„Peronospin” mely már 7 év óta használatban van, Hettasban sokkal jobb és olcsóbb permetezőszer, mint a sekkó. Egy csomag 1 hektó vizre 50 fillér. 10 csomag rendelésnél bérmentve küldi Demeter M. gyógyszerész Szászváros-ut 57

Kötozvári

logtudományt és állam-tudományt szigorlatokra államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesesen készíttek elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga elkezdőt biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Valtójegből speciális tanfolyam melyre korlátolt számban veltünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen osokely díjazás al Levél-beli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erőe Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!



Ajtók, ablakok

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál

Bpest V., Korall utca 10. a nyugati pályaudvar közelében.

BUTOROK

káló, ebédló, szalonde rendezések, továbbá uriszoba, troda berendezésel rész és mahagoni butorok, szőnyögek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 266 Kézilécny-utca sarok.

Ujdonsági

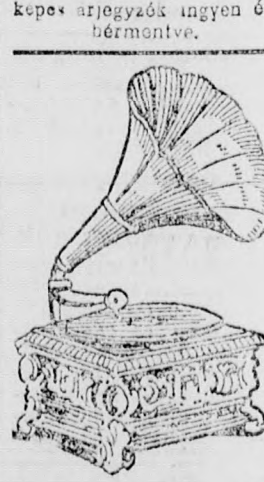
Gamsbua

Ujdonsági K. 3 80-tól felfelé. — A. Sachscl Bécs kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,

II., Taborstrasse Nr. 39., XVI., Neu erfelderstr. Nr. 2. kepes arjegyzék ingyen és bérmentve.

Gramofonok



Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is kaphatók.

MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R. T.

BUDAPEST, VII., Király-utca 98/b.

Kárjen arjegyzéket. 2781

KÖZIGAZGATÁS.

Az agyongyámoltott község.

A szabadelvűpárti korszak egyik legtipikusabb alkotása: a közigazgatási bizottság hihetetlen anarkiát teremtett egy aradmegyei oláh községben, melynek lakosai most valóságos vészkiáltással fordulnak a kormányhoz, hogy mentse meg őket a bizottság szeretteles gyámkodásától, különben súlyos pörökbe bonyolódnak és anyagilag tönkre mennek.

Ezek a szegény emberek ugyanis községi legelőt akartak szerezni s e célra megvették a községet körülölelő erdőt, az árát, 54.000 koronát letétbe tették, az erdőt magukra átiratták — és a közigazgatási bizottság az utolsó pillanatban megtagadta a letétbe tett takarékpénztári könyvek kiadását. Nagy oka van rá: nagyon fáj neki a szegény oláh parasztok feje, úgy vélekedvén, hogy drága a vétel. A parasztok esküdöznek, hogy ők azt jobban tudják, a vétel nekik nagyon előnyös, eddig t. i. nem volt legelőjük és most boldogok, hogy a községüket gyűrűként övező 160 hold erdőterülethez olyan árban hozzájuthattak, nem is adósságra vették, mert hiszen a pénz együtt van, ők lefizették, csak oda kell adni az eladónak — ehhez tehát a világon nem lehet senkinek semmi köze.

A közigazgatási bizottság mosolyog erre a beszédre. Neki az a hivatása, hogy ő gyámkodjék, és ezt teljesíteni is fogja körömszakadtig. A takarékkönyvet tehát nem adja ki csak azért se.

Czohesdi lakosai (így hívják a szerencsétlen községet) ekkor kérésre fogták a dolgot. Hiszen az erdő már át van írva, ők használják is, a tulajdonos perelni fog a pénzért. Ez sok költségbe fog kerülni, azt nekik kell kifizetni. Ne hagyja a bizottság idáig juttatni a dolgot. Csak hadd pereljen a tulajdonos, vélte a bizottság. És a szegény parasztok nyakába szakadt a per és annak költsége, mely már is meghaladta a 2000 koronát, sőt közeledik a harmadik ezer felé.

Itt sincs azonban még vége a czohesdiek kálváriájának. Ez akkor derült ki, mikor elvesztették a pört és a bíróság a tulajdonosnak kiutalta az 54.000 koronát. Mindenki azt hitte,

az eladó is, a vevők is, hogy a jogerős bírósági végzés imponálni fog a közigazgatási bizottságnak, s a költségek nem szaporodnak tovább. Hiu remény! A bizottság ragaszkodik elveihez és fittyet hányva a bírói végzésnek, a takarékkönyv kiadását még mindig megtagadja. Hogy e miatt a vevő folytatni fogja a végrehajtási eljárást és újra fölteti a czohesdiek házáat, földjét, lábas jószágát, hogy földönfutóvá, koldussá teszi őket, ez mind nem fontos dolog. A fő a gyámkodás, az ellenőrzés joga, a hatalmi kérdés diadalra juttatása — a koldusbot az mellékes.

Történik pedig ez Aradmegyében, a magyarság és az oláhok határvonalán, a nemzetiségi izgatás gyújtópontjában. Ott, ahol mintaszerű közigazgatással, a nép javának minden eszközzel való elősegítésével kellene megmutatnunk, hogy ebben a hazában a mi vezetésünk, a magyar faj szupremáciája alatt érdemes élni, mert mi meg tudjuk teremteni minden polgártársunknak a boldogulás feltételeit!

Valóban szépen mutatják meg és gyönyörű bizonyítványt állítunk ki arról, hogy mennyire vagyunk vezérszerepre hivatva. Közigazgatásunk fényoldalait is nagy sikerrel ragyogtatjuk, nemkülönben politikai tapintatosságukat. Mert hiszen, ha majd a czohesdiek végleg földönfutókká lesznek, elképzelhetni, hogy mit fog ebből a hallatlan ügyből csinálni a nemzetiségi sajtó, minő dicsőhimeszokat fognak az oláh törvényhatósági bizottsági tagok zengeni rólunk Aradmegye közgyűlésén és minő visszhangja lesz mindezeknek a magyar képviselőházban!

Elgondolni is borzasztó: egy egész szorgalmas község mely azért megy tönkre, mert takarékos lakosai a saját készpénzüket vettek valamit és a hatóságoknak az átírás után jutott csak eszükből az adás-vételt kifogásolni és álláspontjukat a bírói végzéssel szemben is föl merik és fönn tudják tartani!

Ezt az egész világon anarchiának hívják és legyünk nyugodtak afelől, hogy egy Björnson helyett most már akadni fog tiz, aki a képviselőházi tárgyalás után hirdetni fogja, hogy ahol ilyen dolgok történhetnek, ott tervszerű aknamunka folyik a nemzetiségek tönkretételére és kipusztítására.

Hogy ér-e az a 160 hold erdő 54.000 koro-

nát? valóban nem tudjuk, de nem is kérjük. Messze van tőlünk és nem is tartozik ránk. Sőt aziránt sem érdeklődünk, hogy Aradmegye közigazgatási bizottságának erdészeti albizottsága, mely ezt az áldatlan helyzetet teremtette, minő törvényes alapra helyezkedve indított írtó hadjáratot a czohesdi oláhok ellen? A parasztok vészkiáltásából úgy értjük, hogy az erdővásárló 96 urbéres közt 6, mondjuk kiskorut fedeztek föl utólag, és most a 6 kiskorut érdekében beavatkoztatták az árvászeket — utólag és sietnek tönkretenni a 90 nagykorut és ezekkel együtt természetesen a 6 kiskorut is — majd utólag. Az utólag kivirágzó bölcsesség fájának a gyökerére suhint azonban a parasztnak az az ellenvetése, hogy ők, mint községi urbéresek a földművelésügyi miniszternek engedélye alapján vették meg az erdőt, az urbéri bizottság közgyűlésének, mint törvény által előírt jogi személynek egyhangú határozata alapján, amibe a kiskoruiak jelenvolt törvényes gyámjai is beleegyeztek. És a többi, ismételjük, — semmi közünk ezekhez a részletekhez, nem is ezekről van és lehet most szó.

Tegyük föl, hogy az az erdő nem éri meg a vételárát, (vagyis a holdankinti 337 koronát).

Ez esetben a közigazgatási bizottság, illetőleg ennek erdészeti albizottsága hallatlan mulasztást követett el, hogy nem idejében lépett közbe, mert hiszen minden lépés az ő tudtával történt, még a miniszteri felhatalmazás is. Ha ennek leérkezésekor szót közbe, vagy a vételt elhatározó urbéri bizottság közgyűlésén tiltakozik, ma nincs semmi baj. A czohesdiek egyszerűen nem vették volna meg az erdőt, és megtartották volna a pénzüket. Míg ellenben most se pénzüik nincs, se erdejük, ellenben van egy pörük, amely mikorára véget ér, végleg tönkre fogja őket tenni. Hat kiskorut vélt érdekeért 54 szegény földműves családot.

Az embernek ököibe szorul itt a keze és keresni kezdi a titkos rugókat. A háttérben settenkedő intrikus gonosztevőt, akinek érdekében ezt a hallatlan botrányt rendezik. Hah, milyen gyönyörűség lenne ezt leleplezni, a kődot elosztatni becses személye tájékaról és odaállítani őt a pellengérré az igazságérző közönség elé.

A beteg Siegfried.

Irta: Alwin Römer.

Dr. Ekhoven, a híres orvostanár felemelte nyíltszemű, okos íbjét, a nyugtalanul alvó, lábában égő gimnazista ágyáról és az izgatott, halálrészeg tanácsosnő felé fordult. Jóságosan ironikus mosoly vonult végig ajkain, melyeket a szellemi munka és élvezet kiformált. Apró, finom ránczait nem fődte szakái.

— Nagyon veszélyes? — rebegte a tanácsosnő.

Simára fésült ezüstös haja korrekt arcot övezett, most azonban a szerető aggodás kifejezése által, mely a mákszíni, gyerekes szemekben tükröződött — végtelenül gyöngéddé változott.

Az orvos megnyugtatóan bölintott és mosolygott.

— Jelentéktelen rosszullet, nagyságos asszonyom — magyarázta félhangon — holnap reggelig elmúlik egészen.

— Oh, mily boldogság! — sóhajtott az asszony. — Pedig annyira aggódtam . . . Tehát semmiestre sem jéggláz?

— Semmiestre sem az!

— De az istenért, hát mi baja a szegény fiúnak? Hy hirtelenül! És ennyire vehemenszen?!

— Ez tulajdonképpen férfiak titka! — szölt elgondolkodva a professzor. — De minthogy ön kétségtelenül nagyon gyengéd szívű anya és bizonyára megbocsát majd a fiatal urnak, megmondom az igazat: Siegfried urí egy kis agy-

mérgezés következményeit sanyli meg, amely ilyen korban számos esetben fordul elő . . .

— Agymérgezés?! — szölt közbe rémülten a tanácsosnő és megsemmisülten rogyott le az ódivatu zsöllebe, mely egyetlen fiának kissé excentrikusan butorozott hálószobájában állott.

Az orvos intőleg emelte fel kezét.

— Kérem ne keltse fel! Az alvás jól esik neki! — figyelmeztette. — Ha parancsolja, odaát bővebben nyilatkozom az esetről!

Amikor a gyéren világitott, ó-divatu merev szalonban szemben ültek egymással, az orvos folytatta:

— Egyszerű emberek úgy nevezik ezt a intoksikációt, hogy ittasság! . . . Maradjon nyugodtan nagyságos asszonyom! Ez semmiképp sem diffamáló! Ellenkezőleg: aki sohse volt ittas . . .

— Rémmületes! — rebegte a megijedt anya és gyerekszemmel természetellenesen tágtáltak ki. — Hogyan lehetséges ilyesmi?! Tizenegyedik életévéig nem kapott más italt, csak tejet és az utolsó két évben limonádét kapott és almabort, de alkoholmenteset! A sört mindenkorra eltöltöttem!

A professzor jóízűen nevetett.

— Hiszen ez a baj! — mondta.

— De, Istenem, hát mi legyen belőle, ha már most . . . kedves professzor ur, kétségbe vagyok esve! Ilyen borzalom! Hogyan jutott hozzá! Szegény édes apja a megtestesült józanság volt. És a nagyapái gyűlölték az epikureikus hajlamokat! Az én fiam iszákos! Borzasztó gondolat! Hiszen

ez a tönk szélre viszi őt! . . . Mit gondol, ne küldjem valami intézetbe, ahol . . .

— Valami rémszigoru intézetbe, ugy-e? Az asszony igenlőleg intett.

— Kedves nagyságos asszonyom, ezt hagyomány legutóliára!

Nyugodtan itt tartanám, okosan beszélnek vele és minden este adnék neki egy pohár pilzeit, avagy bajor sört — mondta az orvos.

— Isten őrizz! Hiszen ezáltal csak növelném a bajt! — kiáltotta megbotránkozva az anya.

— Tapasztalataim ezt tanácsolják. — felelte mosolyogva a professzor. — A mi családkban is volt olyan ifju, akinek az abszolút vizivás, mely nálunk divott, nem tetszett semmiképp. Amikor zsebpénzét mindenáron palaczkosra akarta felváltani, egy a világtól hermetikusan elzárt intézetbe vitték. Ott aztán kapott forrásvizet, málnaszörpöt, tejet és természetesen még köményes levest is! Csupa kitünő dolog. „Bor” és „sör” azonban két olyan szó volt, mely még az eladásból is ki volt zárva, nemhogy a tanítványok kezébe kerültek volna. A fiu összeszorította a fogait, ha „haza” gondolt. A tanárjait az első naptól fogva gyűlölte. Előmenetele egyenlő volt a semmivel. Nem érdekelte semmi. Csak az a forró vágy bántotta, kijátszani azt a drákói pedagógiát, mely ide kötötte. Egy jó barátal mindenféle terveket szöjt, de egy se sikerült. Az igazgató és alkalmazottjai szigoruan felügyeltek mindenre.

Egy napon új tanítvány érkezett. Jókendő gyerek, láthatólag jó családból. Az első alkalom-

ANUS 14.
an minden
sa közönség
lérel, kompt
illérfizetendó

DITOTUK
ET!



ablakok

OK,
OK,
znál-
ol-
tók:

Jakabnál
oralitca 10.
alyaudvar kö-
eben.

OROK

szalonbe
továbbá ur-
berendezése
gonal butorok
és függönyök
börgarnitúrák
és vétele.

Károlyné
tca 23. szám
melet 26
tca sarok.

sbua

Udonsági
től feljé. —
sel Bécs
készítő
nberg. Nr. 34.,
asse Nr. 39.,
derstr. Nr. 2.
és ingyen és
ontve.



fonok

lel elsőrangú
ányok
etésre is
atók.

AR ES KE-
MI R. T.

PEST,
tca 98b.
éket. 278

Erről a gyönyörűségről azonban le kell mondanunk, mert ennek a drámának ilyen intrikusa nincs. Bacillus-kereső nagyító-üveggel sem lehet itt semmi gonoszást fölfedezni. Akik ebben az ügyben cselekvő személyek — ez a legmegdöbbentőbb a dologban — mindnyájan önzetlen emberek, kifogástalan tisztességű köztisztviselők, akik szentül meg vannak győződve arról, hogy elvileg helyes dolgot cselekszenek — még ha tényleg tévednének is.

Hol van hát a hiba?

Bizony csakis a közigazgatási szervezetben, melynek reformja hogy milyen égető szükségé vált, száz ehhez hasonló eset bizonyítja.

A kedves közigazgatási bizottság okozza az ilyen fejetlenségre valló helyzeteket — amint ezt 1876-ban, a törvény alkotása idején, és azóta számtalanszor megjósoltuk.

Csak fel kell ütni az Egyetértés azon korbeli számain, és ott a pártszónokok országgyűlési beszédeiben, valamint a vezércikkekben számtalan hivatkozást fogunk találni a jövőre, amely be fogja bizonyítani, hogy egy ilyen felemás szervezet, melyet Tisza Kálmán kizárólag a központi kormány hatalmának a kiterjesztése céljából alkotott, előbb-utóbb a legnagyobb zavarokat fogja támasztani a közigazgatásban.

Ismételtük e jóslatokat később is, valahányszor az öreg Tisza, aki a megyei törvényhatósági közgyűlés jogainak körülnyirbálásában nem akart határt ösmerni, újabb és újabb törvényekkel és rendeletekkel bővítette ki a közigazgatási bizottság hatáskörét. Összeszámoltuk és úgy találtuk, hogy 1876-tól az anyakönyvekről szóló 1894-ik évi 34. törvényezikkig nem kevesebb mint harminczhat törvény és rendelet jelent meg, amelyek mind a közigazgatási bizottság hatáskörét bővítették.

Meg is nőtt ez a jeles szervezet oly nagyra, hogy most már a vezetése teljesen lehetetlen feladat elé állítja az elnököt, aki tudvalevőleg vagy a főispán vagy ennek akadályoztatása esetén az alispán. Mi lenne egy ilyen elnöknek a feladata? Nemde gondoskodni arról, hogy a bizottság ülésein hozott határozatok olyan lelkiösmeretes mérlegelés alapján szülessenek meg, mint például egy törvényezikk itéletei. De lehet-e ezt kívánni egy olyan testületben, ahova a felügyeleti hatáskörön kívül mint elintéző

I., II. és III. foku hatóságához villával összehánytak az 1876. VI. t. cikkben felsorolt ügyeken kívül mindenféle pénzügyi, közigazgatási, közlekedésügyi, vízjogi, telepítési, közoktatási, kisdédóvási, gyám gondnoksági, közegészségi, katonai, mezőgazdasági, erdőügyi, halászati, vadászati, állategészségügyi, iparügyi, munkásbetegsegélyezési, anyakönyvi, fegyelmügyi, kihágási bíráskodási és a jó ég tudja még mi mindenféle ügyeket, melyekben bíráskodni köteles. Elképzelhető-e olyan polihisztor elnök és káptalanfejű bizottsági tag, aki a sokféle ügyeknek ebben az utvesztőjében eligazodni bír és mikor szavazatával dönteni kell, a lelkiösmerete szerint képes szavazni?

Nem! ezeken a kérdéseken a megyénél már régen túl vannak. Ott az a rendszer ország-szerte, hogy az egyes ügyek előadóinak a véleményét, igen ritka esetek kivételével, egyhangulag megszavazzák. Ha volna idejük a tengersok ügy mélyére látni, valószínűleg nem szavaznák meg, vagy változtatnának a véleményen. De idő hiányában testületi határozattá emelnek gyakran egy-egy hajmeresztő közigazgatási botlást. Világos dolog, hogy ilyen esetekben a testületi elintézés merő személynvesztés és nem való semmi egyéb, mint az előadót a személyes felelősség alól felmenteni. És ebben nagy veszedelem van, mert ha az előadó mindvégig felelős maradna a véleményéért, sokkal több megfontolással és lelkiösmeretességgel alakítaná meg, mint most teszi.

Messze túl haladná egy cikk keretét mindazoknak a visszás állapotoknak a kritikája, amelyek a közigazgatási bizottság testületi közigazgatásából kinöttek. Bizunk gróf Andrássyban, hogy a közigazgatási reformot megcsinálja, s annak egyik legsarkalatosabb feladata lesz, ezt a testületet darabokra törni és ügykörét felosztani a vármegyei szervezet ama tényezői között, amelyekhez voltaképpen tartoznak.

A bíráskodást például föltétlenül el kell venni tőle, és a felállítandó elsőfoku közigazgatási bíróságokhoz utalni. Ezt hamarosan meg lehetne csinálni a nagy reform előtt is és ezzel elérnék azt, hogy legalább egyéb ügyek elintézésére idő maradna és efféle czoehesdi esetek nem fordulhatnának elő.

mal, amikor egyedül volt pajtásaival, megkérdezte tőlük:

— Gyerekek, hol szerezhetünk valami rendes „itókát?”

Agyonkacagta magát, amikor megtudta, hogy valami rendes „itóka”, ami természetesen „sört” jelentett, egyáltalán nem szerezhető be! Megesküdött, hogy tízennégy nap alatt keresztül törni az elzáró kordont. Kinevették és lihetetlenül sóhajtoztak.

Tizedik napon körülbelül, amikor már senki sem gondolt a dicsekedésre, — az egész bandát kihívták ágyaikból — rögtön, miután az inspekcziós tanár elvonult. Mindenkinél el kellett hoznia a mosdójáról a poharát, s egy nagy pléh-kannából óvatosan teletöltötte a poharakat szép aranyárga vízzel. Kissé állott volt ugyan, mert már hét órakor hozták neki, de mindazonáltal kitűnő, finom ízű sör volt!

És ez a forrás nem apadt ki. Esténként ott állott egy sűrű bokorban, a tanterem mellett, a teli bádogganna, mely helyett mindenkor üreset tettek ugyanoda. Estéi imádság közben, amikor tanárok és tanítványok a zeneteremben gyűltek össze, valamelyikünk a hálóterembe csempészte ezután. Ha távollétét észrevették, úgy kellő pillanatban ott lették valahol — elnyomta szegényt az álom! Rájöttünk azután a talány megfejtésére is. A merész vállalkozónak sikerült megnyerni tervünknek a csinos tejes-leányt, aki este és reggel szállította az intézetben szükséges jámbor italt. Szerzett egy vendéglőst, aki szintén résztvett a csempészésben. És ha az a buta leányzó egy koromsötét estén el nem cseréli a két kannát és a söröskancsót nem szállítja

az igazgató konyhájába, úgy hiszem, ez a jövendőlegző sörszállítás még ma is folyék ott!

Igy tehát utódainknak más trükköt kellett kigondolniok. Egy perczig sem kételkedtek benne, hogy sikerült nekik is, mert az a bizonyos „szemfüles” minden intézetben találkozik időnként. Hígyje el nagyságos asszonyom, ez így van! Akkor régen az én kedves barátom volt, más alkalommal meg más barát találkozik.

Láthatja asszonyom, nem pusztulunk bele, ha egyszer kissé többet iszunk a szomjunknál; pláne, ha az anyai szeretet diktálta tulságos aggodás, mindenkor félretolja szomjazó ajkaink elől a teli poharat!

Tartsa nyugodtan irthon Siegfried urit. Jobb neki itt, mint bármilyen rendszabályokkal kikövezett intézeti udvaron. Csak ne fogja túlrövidre a gyeplőt. Akkor jó lesz még minden. Szívesen segíték önnek asszonyom a felügyeletben — természetesen ha felhatalmaz rá. Mert családunkban az a bizonyos ifju ur, aki mindenáron palaczkosorra akarta felváltani zsebpénzét — természetesen, hogy én voltam!... Ugy-e azért nem kellemetlen önnek, hogy e multam daczára, türhetően hasznavehető ember lett belőlem?!

A félénk kis tanácsosné megnyugtatta mosolygott és az okos professzor előzékenyen kezelt csókolta neki eltávozásakor.

Közben Siegfried urit odaát forró ajkakkal szüröcsölte az italok legegészségesebbjét: a vizet, utána pedig nagy meglepődéssel fordult felénk és aludt tovább.

Tervezet a cigányügy rendezéséhez.

Ajánlva a legközelebb összeülő érkezetnek.

— Irta: Névy László. —

Hogy milyen égetően szükséges, hogy az államhatalom innár a lehető legsürgősebben vaskézre nyuljon sötét sátra alá a kolompár-czigányoknak, kik 500 év óta kóborolnak veszedelmes boszorkány-szélként hazánk testén, azt legutóbb Bénye, Csongrád, Súlysáp, Dabas, Gyón stb. és mindenekelőtt Dános gyors egymásutánban Pitaválnak kitünő szolgálót téve, félre nem érthető módon magyarázták.

De már régen meg kellett volna látni az oldatlan csomót és nem várni a dános csárda tüze világára.

Ez az ügy olyan természetű, hogy rendezése különös módokat kíván; olyan, hogy habár kulturált államban van aktualitása, elintézése alkalmával nem lehet tekintettel lenni az egyéni jogokra, mert kivételes eljárásra támaszkodik s azonkívül az érdek, mely halaszthatatlan és minden áron való rendezést parancsol, lényegesebb, magasabb s így szalvát.

Nem a kulturális humanitás, a vajszivű filantropia (mely csak látszólag az), hanem a hideg, vaskézű, komoly, valóban filantrop államgazdász szemüvegén át kell nézni azokat a tervezeteket, melyek a cigánykérdés megoldásával foglalkoznak. Humanitás, emberszeretet, egyéni jogok tisztelete e ponton mind csak üres jelszó, mit a cigány meg nem ért, legfeljebb gyávaságnak tart. Itt tenni kell. Ki kell irtani a társadalom testéből ezt a romboló fekélyt; még pedig olyan eszközzel, mely gyorsaság és tökéletesség tekintetében legcélravezetőbb. „Quae medicina non sanant, ea ferrum sanant; quae ferrum non sanant, ea ignis sanant...” (Hippokrates.)

Egyébiránt jogélvezet csak ott lehet, ahol köteleltesítéssel. Az állam csak azoknak a jogait ismerheti el és védheti, akik vele szemben kötelelteségeket vállalnak és végeznek. S cigányaink körében az az egyensúly nem létezik. A mérleg helyzete az államra kedvezőtlen.

E tervezet negacziót foglal magában a cigánykérdés egyik részének megoldásával foglalkozó tervezetek stereotipikus fundamentuma, vagyis a föltételezett problémátus kényszer telepítés ellen. Problemátusnak mondom, mert oly eszközökre támaszkodik, melyek a gyakorlatban sohasem válnának be.

E telepítés az egész cigányságból arra szánt csoportnak kormányzati vagy törvényhozási kényszerrel különböző községekben való lerögzítése értetik.

A cigányság életmódjában való e gyökeres változtatás természetesen létfontartásuk eddigi módját lehetetlenné tenné. E művelet tehát az államra hárítaná a földadatot, exisztenciájukról az új viszonyokhoz mért eszközökkel gondoskodni.

E földadat — a már megkísérelt, de soha se nem vált kényszer telepítés hívei és az a is más tekintélyes nézetek szerint — akként volna megoldandó, hogy a férfiak egy csapásra kukoricza-, krumplicsöszszé, kocsissá, csikóssá, lovászszá, postássá(!), éjjeli őrré (!), határórré stb. ütessenek, a nők pedig háziiparra, fonásra, csipkeverésre, vászonkészítésre fogassanak.

Nos hát — bocsánat a kijelentésért! — ez a terv utópia volt, utópia marad. Hát föltehető, hogy a sem erkölcsöt, sem vallást, sem istent, sem embert, sem más tulajdonának a szentségét, sem a kötelelteséget nem ismerő, tanulatlan, tudatlan, műveletlen, országuton szülött, országut-kerülő, országuton pusztuló barbár anyag ily nyers állapotban tud idomulni a fölsorolt vagy akármilyen más polgári dicsőséghez, foglalkozáshoz? mert hisz az csak nem vitás, hogy az a képesség oly kedvező polgári jelzőket tütelez föl, melyeket a felnött kolompár-czigányokban hasztalan keresünk?!

Am, ha — föltéve, de meg semmi szín alatt sem engedve, — le is volna rögzíthető az a kényszer telepítésre szánt csoport a községek tövében, e művelet állami és a községek részéről gyűlöletes és türhetetlen községi megterhelést vonna maga után, mivelhogy, mint említém, békés polgári tisztségekkel és foglalkozásokkal nem tudnának gondoskodni fontartásukról. Igen; állandó rémei, vérszopó proletárai maradnának a községeknek és soha sem szünné-

az állam-
vaskéze-
ányoknak
szorkány-
ve, Csón-
enekifőit
ülő szol-
yarázták,
az odat-
túze vilá-

ezése kü-
ár kultur-
ával nem
rt kivéte-
dek, mely
ezést pa-
vál.

filantró-
deg, vas-
sz szem-
t, melyek

Humani-
e ponton
nem ért,
Ki kell
fekélyt;
és tökéle-
e medica-
rrum non

hol köte-
logait is-
ótelezett-
körében
ete az ál-

zigány-
ozó ter-
a fölötté
ematikus-
dik, me-

rra szánt
isi kény-
ítése ér-

eres vál-
i módját
amra há-
szonyok-

de nem
s tekinté-
goldandó,
krumpli-
stássá(!),
ők pedig
résztítésre

ez a terv
gy a sem
bert, sem
telességet

ország-
pusztuló
ulni a föl-
hez, fog-
hogy az
telez föl,
hasztalan

alatt sem
kényszer-
m, e mi-
óletes és
aga után,
tségekkel
adni fön-
proletá-
szünné-

nek meg rémitgetni oroszánkörmeikkel annak pol-
gárait.

Eppen azért e tervezet elveti a kényszeritelepítés
nem szerencsés eszméjét és ahelyett a létért való
küzdélem, a természetes kiválasztódás filozófiai el-
vére támaszkodik, mely a hamis eredményesülő, a
társadalomra nézve veszélyes, mesterséges, alább
említett létfontartási segédesszközökkel megfosztva,
önmagukra bizva, lelkiismereti furdalás nélkül veszni
hagyja a szükségszerűen veszendőket.

Már többször tettem említést „arra szánt cso-
portról”. Itt megjegyzem, hogy a kényszeritelepítés
eszméjét nem az egész cigányságra terjesztik ki,
hanem csak egy részére, melylyel az én tervezetem
is külön foglalkozik. A kényszeritelepítés kritikáját
én is e részre való tekintettel adtam elő,

TERVEZET.

1. §.

Elkobzandó a kolompárczigányoktól azonnal minden
lő vagy bármiféle igavonó állat, állatszerny, állat-
közlekedésre szánt tengelyes jármű és ismételt, som-
más elkobzás és szigorú büntetés terhe alatt meg-
tiltandó nekik affélék bármily módon (Vétel, ajándék,
újából való tulajdonjogi megszerzése, birtokba
vagy birtalatban való tartása. Tilos rájuk nézve azok-
nak igénybevétele.

2. §.

Másrészt a közönségnek is szigorú büntetés
terhe alatt megtiltatik, hogy kolompárczigányra bár-
mily módon átszarmasztasson oly dolgokat, melyenek-
től az 1. §. szerint a kolompárczigányok megfosztan-
dók. Tilos olyant kolompárczigányok a birtokába
vagy birtalatába adni, szolgálatára bocsátani.

3. §.

Elszedendő most azonnal, azután esetenként
nemre és lefelé korra való tekintet nélkül minden
kolompárczigánygyerek, aki oly korának látszik,
amely korban a nevelés és tanítás még tökéletes
hatással bír. Aztán menhelyekbe, javító stb. intéze-
tekben helyezendők el, ott írásra-olvasásra, elemi
ismeretekre, vallásra, erkölcsre oktatók és a leg-
szigorúbb eszközökkel és a katolikus vallásban ne-
velendők, majd kizárólag ipari szakokban képzendők
és kiképzendők.

Elszedendők továbbá azok a férfigyermek, akik
a jelzett fejlődési fokot meghaladták egészen
addig a fokig, amidőn a könnyebb oktatásra nem
reagálnak, ellenben a nehezebb, durvább testi mun-
kára már alkalmasak, vagyis a serdültebb korig.
Ezek kizárólag javító-intézetbe helyezendők, hol
ugyancsak szigorúan és szintén a katolikus vallásban
nevelendők és ipari ágakban oktatók és kiokta-
tandók lehetősége szerint.

Az ezeknél haladottabb-korú férfiak egészen
addig a határig, melyben az e bekezdésben — jelzett
célra megfelelők, — összegyűjtendők, katonai (csa-
patszolgálat, vonat, egészségügyi csapatok, kaszár-
nya-szolgálat, töltény-gyár stb.) szolgálatra kény-
szerítendők.

4. §.

A nemre való tekintet nélkül ezenfelül maradtak
aztán sátorbeli és esetleges ipari készségeikkel lehe-
tőleg az ország periferiáján egymástól jó távol szerte-
szórandók.

Az után megismertetendő velük az új rendszabály,
az igazsálat tilalomra és arra, hogy a jövőben új-
szülötteikre mily sors vár, — figyelemzetendők.

Továbbá, mivel az eddig érvényben volt korlá-
tozott tartózkodási és közlekedési szabadságuk (Egy-
egy község területén jelenleg csak 1—2 napos pihe-
nőt tarthatnak és onnét azután ugynevezett illetőségi
helyükre toloncsolatnak) az új szabályok követke-
ztében előállott különös körülmények közt, tekintettel
létfontartásukra, tarthatatlanná vált, a teljes for-
galmi szabadságuk szükségére állván elő, ezután abban
részesítendők és arról felvilágosítandók.

5. §.

Ugy e szabadon hagyott egyedek, mint a 3. §.
3. bekezdésében jelzettek egytől kezdve a természé-
tes számsor rendje szerint maradandó módon, pl.
börálatéstelessel (tetőválás) a hátukon számokkal meg-
jelölendők.

Az így megjelöltek után törzskönyv veze-
tendő, melynek következő rovatai vannak. Szám,
nem, kor (körülbelül), elhalálozás ideje és helye,
jegyzet. (A név figyelmen kívül hagyandó.)

Mindezek után elhagyandók és sorsukra bi-
zandók.

6. §.

A 3. §. 1. és 2. bekezdésében megjelöltek e célra
nyitott különös anyakönyvbe vezetendők, a katolikus
hivők közé iktatandók, magyarhangzású családi és
utónévvvel ellátandók, koruk körülbelül megállapí-
tandó s ezek az adatok az anyakönyv megfelelő ro-
vataiba beállítandók.

Ez volna szerintem a tervezet, mely hivatva
lenne ama társadalomból kiközösült, szerencsétlen

gonosztevő fajzat garázdálkodásától hazánk állam-
polgárait mindörökké megszabadítani.

Ezek után lesz szerencsém a szakaszokba ön-
tött rendelkezésekkel egyenként kritikailag foglal-
kozni s azoknak egységes czélt szolgáló jövőbeli
eredményeit feltárva, indokoltságukat kimutálni.

Ad 1. §.

Annak, aki az egzisztenciáját oly tilos bázisokra
helyezi, mint amilyen a láncolata azoknak a súlyos,
súlyosabb és legsúlyosabb büntetteknek, melyeket a
kolompárczigányok elkövetnek, — annak az érdeke
megkivánja, hogy képes legyen a gyors helyváltoz-
tatásra, a tett színhelyéről való haladéktalan elilla-
násra. Mint ahogy a dános gonosztevők suttogták
egymásközt a vágató kocsin: „Csak a kiskéresi
erdőig irhessünk el, astán már nem köll filni!”

A nomádok, a csavargók létfontartásának leg-
főbb kondíciója a helyváltoztatás. Tehát természé-
tes, hogy főtörekvésük azt minél tökéletesebbé tenni.
Annak a tökéletessége pedig a gyorsaságával egye-
nes arányban áll. Minél biztosabb a gonosztevő
abban, hogy a büntett színhelyét sebesen elhagy-
hatja, annál bátrabban fog tettehez; annál nagyobb
benne az arravaló készség, mert annál nagyobb a
valószínűség arra, hogy árkon-bokron tulinvalva, fel-
fedezetlen marad és az igazságszolgáltatás keze nem
éri el.

Ebben rejlik a célja és indoka annak, hogy a
kolompárczigányoktól elvonassék az igazsálat és
mindenféle közlekedési eszköz.

Ad 2. §.

E §. az 1. §-t segíti és arra szolgál, hogy az 1. §.
rendelkezéseinek minél bizonyosabb legyen az ér-
vénye.

Ad 3. §.

Ad 1. bekezdés.

A legfőbb czél az volna, hogy a kolompárczigá-
nyok polgáriadosjanak; rátérjenek a civilizáció ut-
jára. És mivel ez a czél egyedül a nevelés, az okta-
tás által érhető el; és mivel a nevelés, az oktatás a
legszorgalmasan a legkényelmesebb: szükséges
volna még csecsemő korukban kiragadni a cigány-
gyerekeket veszes környezetükből egészen addig a
korig, amelyben az alapozó pedagógiai eszközök
még átalakító hatással bírnak. Másrészt az azonnali
és jövőbeli gyermekelzédésnek az a haszna is meg-
volna, hogy a cigányszülőket elrémítene, mert az
tény, hogy gyermekeiket majommodra szereti és az
országból való kivándorlásra kényszerítene s hírét e
tervezet egyéb szigorú intézkedéseinek hírével
együtt külföldre is kivive, hathatós preventív védel-
mül szolgálja az idegenből való új cigányelem be-
szívárgása ellen.

Menhelyekbe, javító- stb. intézetekbe azért vol-
nának elhelyezendők, mert azok e célra a legalkal-
masabbak.

Kizárólag ipari szakokban azért volnának kép-
zendők, mert az a foglalkozás leginkább betapaszt-
taná a származási helyükhöz visszavezető utat előt-
tük és az ipar legalkalmasabb azok közt az ágak
közt, melyek közt választani lehet a polgáriadosásra
és az egzisztenciát könnyebben biztosítja.

Tekintettel a nők korábbi fejlődésére, e §. 2. be-
kezdésétől eltérő, a nők elzédésére is vonatkozó
rendelkezés azért volna helyes, mert neveléssel, ok-
tatással ama korban még ez a nem is átalakítható.

Ad 2. bekezdés.

Azok a férfiak, akik az említettéknél fejletteb-
bek, de e §. 3. bekezdésében meghatározott fejlődési
fokot még nem érték el, — a jelzett állami intéze-
tekben elhelyezve, még sikeresen képezhetők, mű-
velhetők.

A nők azonban e csapatból már kihagyandók,
még pedig azért, mert a férfiaknál gyorsabb fejlő-
désük folytán ők e korban már megfásultak és így
már nem alakíthatók.

Ad 3. bekezdés.

Az ekorú férfiakra nem a nevelés céljából ter-
jesztetnék ki az állam kényszerítő hatalma, mert
rájuk nézve a nevelésnek átalakító ereje már nem
volna. Hanem tisztán azért, hogy improduktív és
bűnös világukból kiszakítsanak. Továbbá azért
kényszerítendők az e bekezdésben jelzett szolgál-
takra, mert ott a szigorú és folytonos fegyelem és
kemény bánásmódra, amit feltétlenül igényelnek, —
leginkább van alkalom.

Es most vizsgáljuk ismét e §. 1. bekezdésében
csoportosítottakat. Vajjon nyújt-e a tervezett kezel-
tetésük reményt a kívánt eredményre.

Mire azok a szigorú nevelés, vallás, erkölcs,
írás, olvasás, elemi ismeretekben és ipari szakra
való oktatás közben felnevekednek, ki lesznek vet-
közve testben, lélekben eredeti cigánymivoltukból
és az élet tisztességes útján bátran szárnyukra bo-
csáthatók. A férfiak, mint iparoscsédek keresnek
tisztességes foglalkozást, a nők pedig gyárakban,
vagy, mint háziasszonyok lelik fel majdan kenyérke-
resetük forrását. És ezzel egyszerre egy hatalmas
generációt mentettünk ki a bűn és erkölcstelenség
fertőjéből a becsületes állampolgári sors útjára. Gyö-

kerében nemesítettük meg azt a vad fát, mely mér-
ges gyümölcsait addig szertehullatta. És már akkor
nagyot lélegzhetik fel a társadalom, mert a cigány-
ság eltűnése csak rövid idő kérdése.

Nézzük tovább e §. 2. bekezdésében csoportosi-
tottakat.

E férfiak fejlettség tekintetében körülbelül az
iparostanonczainknak felelnek meg.

Az állami intézetekben gyakorolt fokozott és
hosszabb időn át tartó szigorú nevelés és ipari sza-
kokban való oktatás még e kornakkal szemben sem
vesztené el a hatását. Alapos remény lehetne arra,
hogy sötét, bűzös sátraik levegőjét ők is elfelej-
tenék.

Nézzük végül az e §. 3. bekezdését.

Ők képeznék fejlettségükkel fogva a legkemé-
nyebb diót. Róluk az állam kényszerítő hatalmának
legnagyobb súlya soha sem volna leveendő. Míg
csak meg volna a lehetősége, a jelzett katonai szolgál-
tokban volnának tartandók, tekintet nélkül a véderőtörvény rendelkezéseire, azután pedig állandó,
szoros felügyelet alatt gyárakban, bányákban vagy
hasonló helyeken, vagy föld s egyéb, nekik meg-
felelő súlyosabb testi munkával volnának foglalkoz-
tatandók éltük végéig. Fokozottabb feladat volna,
de enyhítésül szolgálna csekélyebb számuk. Spontán
erkölcsi életet, jó magaviseletet ugyan hasztalan vár-
nánk tőlük, azonban a társadalomra nézve már el-
szigeteltségükkel fogva sem rejtenék magukban a
régii veszélyt.

A 3. §-ban foglalt mindkét nembeli zsöngé ko-
ruak és fejlettebb férfiakra vonatkozó tervezetnek
aztán volna speciális nemzetgazdasági, jótékony
eredménye is. Tudniillik, ha elfogadjuk a vérbeli er-
kölcsei diszpozíció, a fajbéli determináció elméletét
s cigányainkra nézve ezen az alapon kedvezőtlen
megállapításokat volnánk kénytelenek tenni. Mivel
hogy levettén magukról a visszataszító cigányos
külsőt, beékelődve a társadalom testébe, beállana a
szexuális kereszteződés mindkét nemből a társada-
lom alsóbb rétegével és az így származó generá-
ció már kedvező reményekre jogosítana s a gyűlölt
cigányfajzatnak a leglényegesebb és oroszánrésze
nem sokára felszívódna az egységes társadalom or-
ganizmusába.

Ad 4. §.

Ezek azért hagyandók szabadon, mert megrög-
zött életmódjuknál, szokásaiknál, bevégzett integrál-
ságuknál fogva egy sem lehetne boldogulni velük.
Egyébként megtizedeltségük, igazsálataik elvonása ál-
tal megbénult közlekedési képességük veszélyessé-
güket amugy is a minimumra redukálja.

Szétszóratásuk a szervezetségüket támadja
meg.

E szigorú rendszabály feltétlenül elrettentő ha-
tást gyakorolna rájuk, úgy, hogy az elől majd min-
denáron menekülni óhajtanak. S a periferiáról köny-
nyebben léphetik át az ország határát, mint a belső
területekről. Az ország kerületi részein való elhe-
lyeztetésük tehát ebben leli indokát. Így pótolná e
tervezet az ország területéről való imperatív ki-
tiltatásukat.

Az új rendszabály velük való megismertetése
mihez tartásuk végett szükséges.

Mivel tisztán a saját létfontartási képességekre
volnának utalva e tervezet megszorító rendelkezései
következtében, kénytelenek volnának szakítani ed-
digi egzisztenciális eszközeikkel, melyek a társa-
dalom személy- és vagyonbiztonságát oly felháborító
próbára tették és annak következtében más szegény,
de tisztességes ember példájára kivándorlásukig,
vagy természetes kipusztulásukig munkára, vagy kö-
nyöradományokra kellene támaszkodniok. És mivel
a létfontartás e módjai nem nélkülözhetik a tartó-
zkodási és helyváltoztatási szabadságot; az meg-
adandó nekik.

Ad 5. §.

Számszerű megjelölésük rendőri czélt szolgál-
na. A cigánynak az igazságszolgáltatás elől való
fellete gyakori megmenekvéséért főleg az mozdítja elő,
hogy következetesen, minden alkalommal és minde-
nyütt más és más név alatt szerepel. Ez a személy-
azonosság megállapítását rendkívülien megnehezíti
és a büntett nyomozata és a vizsgálat során oly za-
varokat okoz, hogy a legtöbb esetben annak lehet
tulajdonítani az eljárás megheiusulását, meg azt, hogy
a Btk.-nek a visszaesőkre vonatkozó rendelkezése
nem alkalmazható. No már most, ha a törvény előtt
egyszerűen, mint számok szerepelnek, melyek tes-
tükre elítélhetetlenek, a névcseregetéssel üzött
raffinált, sikeres manipulációjuk azonnal lehetetlenné
válnék és az elősegítene a bűnös eszelekményektől való
tartózkodásukat.

A törzskönyv e tekintetben segédesszköz volna,
mely nyilvántartási jellege mellett, mely egyéb célra
is jó, a hatóságok által ex offo bejelentendő elhalálo-
zás folytán beálló statisztikai változásokat is feltün-
tetné.

Ad 6. §.

A 3. §. 1. és 2. bekezdésében foglaltaknak a 6.
§-ban jelzett különös anyakönyveltetésük arra szolgál-
na, amire a polgári újszülöttek rendes anyaköny-
veltetése. (Katonai állítás stb.) Névvál való ellátta-

tésukra, mint tisztességes állampolgárijelölteknek szükségük van. A katolikus egyháznak pedig hazánkban e tekintetben prerogatívája van.

Tervezetünk szerint tehát az egész cigányság négy osztályba soroztatnák.

1. A csecsemőtől kezdve, nemre való tekintet nélkül körülbelül tíz éves korukig;

2. a tíz éves koruktól kezdve csupán a férfigyermek és serdültebb korukig;

3. a serdültebbektől kezdve, csupán a férfiak egészen oly korukig, kik katonai, kaszárnyabeli, fegyvergyári szolgálatra még alkalmasak;

4. végül ezen túl maradtak nemre való tekintet nélkül.

Azzal a fölötté lényeges kérdéssel, vajjon a nevelési, oktatási, javítási eljárás alól kikerülve, mi történjék velük, tervezetünkben már részletesen foglalkoztunk. Ezuttal áttekinthetős kedvéért röviden ismételjük.

Tehát az elsőosztályú férfiak és nők és a másodikosztályú férfiak (nő ott nincs) sorsát ellenmondást nem tűrve, kétségtelenül plauzibilissé tettük, midőn állítottuk, hogy azokból tisztességes ipari, gyári munkások és háziacselédek válnak és szociális és szociális uton az állam testébe fölszívódnak.

A harmadik osztálybeliek sorsára vonatkozólag megállapított prognózis nemkülönben elfogadható, mely szerint azok hosszabb és lehető legkeményebb dresszura árán alkalmasakká válnak arra, hogy folytonos és szigorú állami felügyelet alatt a társadalomra nézve ártalmatlanná válva, gyárakban, bányákban és föld, meg egyéb munkálatokkal hasznosítsák éltük végéig foglalkozási képességüket.

Végül a 4. osztálybeliek sorsa szintén meg van pecsételve. A közlekedési eszközök elvonása által redukált helyváltoztatási képességük, megszámoztatásuk, törzskönyveztetésük, csekély és nőekkel szaturált számuk mind-mind reményteljes garancia arra, hogy a társadalomra nézve ártalmatlanná válnak, még pedig úgy, hogy kenyerüket kényszerítve lesznek részben munkával, részben békés alamiznagyuítással biztosítani, avagy vándorbotot véve kezükbe, új Kánaánt keresve, örökre elhagyják ezt az észretért hazát.

Megüresedett közs. jegyzői állások.

Budafok. Pénztári ellenőri jegyzői állás, 2000 korona fizetés, 400 korona lakpénz, június 19. déli 12-ig. Főszolgabíróság Bia.

Völcz. Körjegyzői állás, összesen 2408 korona javadalommal, június 17-ig. Főszolgabíróság Dicsőszentmárton.

Szentpéterúr. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabadlakás, juvar- és irodaátalány, június 20-ig. Főszolgabíróság Paicsa.

Ujléta. Jegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabadlakás kerttel, június 24-ig. Főszolgabírószág Székelyhid.

Rákóczi falva. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, június 20-ig. Főszolgabírószág Tiszaföldvár.

Végieshuta. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, június 20-ig. Főszolgabírószág Nagyszalatna.

Belatince. 1. Körjegyzői állás (4 községgel), 1600 korona fizetés, szabadlakás, 2. segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, június 23-ig. Főszolgabírószág Alsólendva.

Homokterenyé. S.-jegyzői állás, 1000 korona fizetés, június 25-ig. Főszolgabírószág Salgótarján.

Likavka. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, továbbá

Gombás. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, mindkettő június 30-ig. Főszolgabírószág Rózsashegy.

Akasztó. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, június 23. déli 12-ig. Főszolgabírószág Kiskőrös.

Tatabánya. Községi irnoki állás, 960 korona fizetés, szabadlakás, fűtés, világítás, július 1-ig. Előjáróság Tatabánya.

Pálmónostor. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, június 20. délután 5-ig. Főszolgabírószág Kiskunfélegyháza.

Zalgó. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 120 korona lakpénz, június 16. délután 6-ig. Főszolgabírószág Szolyva.

Megüresedett községi orvosi állások.

Paulis. Körorvosi állás (4 község), 2000 korona fizetés, 1 korona látogatási díj, házi látogatási, ha-

lítottémi díj, betegsegélyző pénztári orvosi állás kilátásban, július 14-ig. Főszolgabírószág Mária-radna.

Málnás. Körorvosi állás (6 község), 1600 korona fizetés, 240 korona utifalány, 200 korona lakbér, havonként két hivatalos nap minden községben kötelező, 80 fillér látogatási díj, szegények ingyen. Látogatási díj 1 korona, éjjel 3 korona, járvány idején 4 korona napidíj. Kilátásban Máv. pályorvosi állás 480 koronával. Kézgyógytár. Főszolgabírószág Sepsiszentgyörgy.

IRODALOM.

* Az erkölcsösten Budapest. Tábori Kornél és Székely Vladimír újabb könyvvel jelentek meg a könyvpiacon. Amint az előzőek, úgy ez is a realizmus reflektorával világít be Budapest életébe, melynek kaotikus bonyodalmaiban biztos közelgázodnak el a művészberek élelátásával s a szakemberek objektivitásával figyelmeztetve azokra a jelenségekre, melyek részint a magyar társadalom léhaságának, jórészt pedig egy világvárossá alakuló metropolis fejlődésének természetes következményei. A mi irodalmunk erősen nélkülözötte eddig az ilyen-fajta munkákat, melyek a szociális igazságokat és tényeket nem csupán irodalmi témának tekintették, hanem a társadalmi élet olyan kiburjánzásának, melyről, szociális szükséglet, hogy a társadalom tudomást szerezzen. Tábori Kornél és Székely Vladimír könyve az a hű tükrök, melybe csak bele kell nézni a társadalomnak, hogy meglássa magát úgy, ahogyan közvetlenül az élet mindennapi jelenségeiben meglátni nem tudja. A nagyvárosi élet Potemkin-falain át könnyed betekintést nyerünk abba a banchanálába, ahol egy szexuális éhűdében szenvedő város lakói, élük le olesó érzéki örömlüknek áldozott életüket, ahol fojtott, czipra rongyokkal leplezett keserűségek és léha, a máriól-holnapra tengődés könynyelmű gyermekei hódolnak a test idegölő kultuszának. Megdöbbenve vesszük észre társadalmi életünk fekélyes sebeit, melyeknek ápolása eddig sohasem jutott eszünkbe. Ez a könyv pontosan megállapítja ennek az erkölcsileg beteg városnak diagnózisát, melynek alapján nyilvánvaló, hogy a gyógyítás nem történhet pusztán rendszabályok alkalmazása által, hanem mélyen a testbe nyúló operációk mellett, szukcesszive folytatott lelki kezelésekkel és az egész társadalom új materiális és egészségesebb alapon való elrendezésével. Akik erre felhívták a magyar társadalom szunnyadó lelkiismeretét, a dicséret minden superlativusára érdemesek. (Az izléses tipográfiával kiállított könyv ára 1 korona 20 fillér, mely minden könyvkereskedésben kapható.)

(Rip.)

* A „Vasárnapi Ujság” június 14-iki száma képekét közöl gróf Pálffy Jánosról és bajmócsi kastélyáról, Mária Henrietta főhercegnő esküvőéről, a nemzetközi párbaj-ellenes kongresszusról, Kiss Áron ref. püspök temetéséről, a pozsonyi virágjátékokról, a gyermekek felvonulásáról s a budai Várban létesült új leányiskoláról. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György elbeszélése, Lampérth Géznak a pozsonyi virágjátékokon díjat nyert versei, Krudy Gyula új regénye, Pogarazzo regénye. Egyéb közlemények: Neogrady Antal művészi rajza, tárczacikk a reklámról, a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Uj Idők. Az összes fürdők és nyaralóhelyek olvasótermében, szalónjában megtalálni Herczeg Ferencz hetilapját, az Uj Időket. A nyári szezonban is bő, gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönségét, a magyar uri társadalmat. A szerkesztő Herczeg Ferencz mellett a magyar írók színe-java ir ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Gárdonyi, Bródy, Ambrus, Szomaházy, Lovik, Lyka Károly, Helta, Parkas Pál, Endrődi, Szabolcska és mások a dolgozótársai. Különös közkeveltségű alakja Horkayné, ez az elmés genyryaszszony, aki hosszabb szünet után most ismét megjelent s majd minden héten közreadja párbeszédeit. Egyszer a parkklubban, másszor a cukrárszobában

történnek ezek a megjegyzések, amelyek a közélet, a társadalom eseményeit veszik ugyancsak csipős, szókímendő, de mindig finom hangú kritika alá. Aktuális dolgokat karrikóznak a lap fejléczraizai, amelyek öletességük, humoruk révén hamarosan mindenütt kedvelté tették szerzőjüket. Mühlbeck Károlyt. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10. szám. Az évnegyed július 1-én kezdődik.

* Magyar Lányok. Sulyos és komoly iskolai studiumok után ezt a lapot olvassák el a kisasszonyok. Minden száma kedves és kellemes, szórakoztató olvasmány. Közleményeinek egy része a háztartás, a kézimunka, a női foglalatosságok körébe vág, választékos szépirodalmi részét pedig jeles írók írják. Igazán fiatal leányok képes lapja, melynek minden sora nekik íródik. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10. szám. Az új évnegyed július 1-én kezdődik.

* Vizsgai jutalmul. Ifjúsági iratok, mesék, történeti elbeszélések, versek gyűjteménye a Fülleres Könyvtár. Izléses formájú, rajzokkal illusztrált kötetek, amelyből eddig vagy háromszáz jelent meg, igen nagy az olvasótábor. Ezer és ezer gyermek olvassa őket, nevet, szórakozik és tanul rajtuk. Végtelen olesóság és választékos, igazán irodalmi tartalom: ez a Fülleres Könyvtár ereje, sikerének titka, ebben van kelendő-sége. Néhány fillérért kap a gyermek neki való olvasmányt elsőrangú írók tollából. Csupa olyat, ami megtanítja magyarul gondolkodni, érezni. Iskolai könyvtárak számára ez a gyűjtemény különösen alkalmas, szülők pedig nem találhatnak megfelelőbb, kedvesebb vizsgai ajándékot, mint a Fülleres Könyvtár köteteit. A mostani sorozatban Lörinczy György, Jávör Anna, Egri György, Dingha Béla, Havas István, Sas Ede munkái jelentek meg. A Fülleres Könyvtár kiadója Singer és Wolfner, egy füzet ára kötvé 60 fillér.

* Az Én Ujságom. Amikor a gyermek már megtanulta a hetűvetést, ismeri az abcé tudományát, olvasni akarja azokat a meséket, amelyeket azelőtt nagyanyó, nagyapó ajkáról hallott. Pósa hácsi képes gyermeklapja folytatja azt, amit az iskola megkezdett. Kedves, tarka mesével olvasáshoz szoktatja és olvasással üdíti a gyermeket. Nyárra még több mesét, tréfát, még szebb képeket hoz. Ilyenkor szűnűdésben valósággal a gyermek mellé szegődik s elkiséri a mesék virágai közt, a kirándulások vig utjain. Az Én Ujságom előfizetési ára negyedévenként 2 korona 50 fillér. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10. Az új évnegyed június végén kezdődik, de aki most megrendeli a lapot, annak már most indítjuk meg Az Én Ujságomat.

* Petőfi-könyvtár. Ily címmel irodalmilag és esztétikailag egyaránt nagyjelentőségű vállalkozás indult meg Endrődi Sándor és Ferenczi Zoltán szerkesztésében a Petőfi-kultusz ápolására. A Petőfi-könyvtárnak, mely harmincz füzetre, illetve tizenöt kötetre van tervezve, első füzet: Friss nyomon, Kéry Gyulának ritka érdekességű műve s most hagyta el a sajtót. E füzet nemcsak a Petőfiért rajongóknak, de minden magyar embernek kétségkívűl élvezetes olvasmányt fog szolgálni. A füzet Kunossy, Szilágyi és Társa kiadása a Petőfi-ház javára; ára 1 korona 20 fillér.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

192. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen 1908.

Középcsel.

Világos:	Sötét:
Mieses	Rubinstein
1. e2—e4	e7—e5
2. d2—d4	e5×d4
3. c2—c3	d7—d5

Ha sötét nem akarja magát támadásnak kitenni és 3. . . d4×c3 4. Ff1—c4, c3×b2 5. Fc1×b2 után állását veszélyeztetni, úgy leghelyesebb ezen ellen-csellet a gyalognyerésekről lemondani. Igen jó elhárítási mód még 3. . . Vd8—e7 is.

4. e4—e5

A támadó játékról híres Mieses, ki a versenyeken előszeretettel játszsza a középcsel, itt ugyancsak rossz folytatással kísérletezik. Ezen útnak nevezhető lépés, melylyel a könyvek sem foglalkoznak, teljesen elhibázott idea. Világosnak nincs jobb lépése, mint 4. e4×d5.

4. . . .

5. Hg1—f2

d4×c3!

.....

Döntő hiba, mire sötétnek máris nyert játéka van. Ha világos nem irányíthatja futárját az 17-pontra, minek áldoz tovább is gyalogot? A természetes folytatás 5. Hb1×c3 volna, ámbar 5. . . . c7-c6 6. Ff1-d3, Ff8-c5 után a feláldozott gyalogért világosnak szintén nincs kielégítő támadása.

- | | |
|------------|--------|
| 5. | c3×b2! |
| 6. Fc1×b2 | Hg8-h6 |
| 7. Hb1-c3 | Fc8-e6 |
| 8. Ff1-d3 | |

Világosnak nincs semmi támadása; 8. Vd1-b3-ra jöhetne akár 8. . . . Hb8-d7 is.

- | | |
|------------|--------|
| 8. | Ff8-e7 |
| 9. Vd1-c2 | H8-c6 |
| 10. a2-a3 | Vd8-d7 |
| 11. Fb2-c1 | |

Jobb volt 11. Hc3-c2 és a huszárral manőverezni.

- | | |
|-------------|--------|
| 11. | Hh6-f5 |
| 12. Vc2-a4 | |

Világos kétségbeesetten játszik, most is jobb volt Hc3-c2 vagy akár 12. Ba1-b1 is.

- | | |
|-------------|--------|
| 12. | 0-0 |
| 13. Va4-f4 | f7-f6! |
| 14. g2-g4 | f6×e5 |
| 15. Hf3×e5 | Hc6×e5 |
| 16. Vd4×e5 | Fc7-f6 |

feladja.

Sakk-hírek.

Dr. Lasker Emánuel világmester május 31-én Glogauban tartott előadást és mérkőzött 19 ellenféllel szimultánban; megnyert 16 játszmát és 3 remis lett. Ez év elején közöltük, hogy Rice professzor, az ismert amerikai sakk-mácnás felhatalmazta Laskert, hogy Schlechterrel Rice-csel matchet játszszen. A match most megvalósul, mert dr. Lasker és Schlechter a Rice-csel mérkőzést e hó 17-én Aussigban megkezdik.

Karlsbad. Innen az a hír került nyilvánosságra, hogy a jövő évben ismét rendezne Karlsbad egy nemzetközi mesterversenyt, az esetben, ha máshol nem rendeznének.

A figyelemről.

II.

A figyelemnél nagy szerepet játszik: a változatosság is.

A változatosság fogalma magába zárja ama közzismert szabályt, mely szerint nem szabad egy és ugyanazon dologgal, a tanulást illetőleg, huzamos időn át folyton foglalkoznunk, mert ezáltal a figyelem rögzítő ereje gyorsabban fogy, mint abban az esetben, hogyha a végzett szellemi munkát, bizonyos idő múlva egy másfajta, könnyebb munkával váltanék fel.

A változatosság által a szellemi erők munkái kicserélődnek, mi enyhítőleg hat a működésben volt középpontra, esetleg középpontokra.

Tény ugyan, hogy bármelyes szellemi munkánál majdnem valamennyi középpont tevékenykedik, de egyúttal való az is, hogy az ebbeli tevékenykedés nem egyöntetű minden egyes középpontban. Az egyiknek hatványozottabb, a másiknak kisebb munka jut osztályrészül.

Mindnyájan tudjuk, hogy nincs nehezebb munka széles e világon, mint hosszabb ideig feszülten figyelni. Sőt joggal állíthatjuk, hogy a figyelem abnormis állapot, mely huzamos időn át fenn nem tartható bizonyos utókövetkezmények nélkül. S ha ennek fiziológiai tünetét vizsgáljuk, csakhamar meggyőződünk a valóról.

Említtük már, hogy a figyelem nem egyéb, mint vérbőség, vérárasztás az agykéreg valamelyes mezején. A friss vér új anyaggal látja el a sejteket, ennek következtében az ingerfolyamat is gyorsabb lesz. Igen ám, de az ily foku működés által a bomlási anyag, mely mérges hatása, is fokozottabb lesz.

Ha tehát hosszabb ideig marad a vérárasztás egy-egy helyen, e mérges anyagok annyira összehalmozódnak, hogy a visszamenő vér képtelen azt onnan kellő időben kivezetni, e miatt az ott lévő mérges anyag csökkenti a végbemenő folyamatokat. A figyelemnél számba kell vennünk az egyén vérmérsékletét, vérösszetételét, idegrendszer állapotát, átöröklött tulajdonságait, korát, nemét, foglalkozását, stb.

Mind ezek oly tulajdonságok, melyek nagy befolyással vannak a figyelemre, illetve az érmozgató középpontra.

A leányok s általában a nők figyelme bizonyos tekintetben jobbnak minősíthető, mint a férfiaké. Okát ennek legkivált a nők fokozott kíváncsiságában, érdeklődésében kell keresnünk. Annyi bizonyos, hogy a nők kíváncsisága fokozottabb, mint a férfiaké, de épp ettől eredőleg figyelmük szilajabb, nyugtalanabb jellegű, mint a férfiaké. Azonban a legfőbb okok a nők vérmérsékletében; véralkatában, hőfokában, idegrendszerük alkotásában stb. gyökereznek.

Ami pedig a figyelemnél szereplő átöröklést illeti, arra nézve röviden megjegyezhetjük, hogy e jó, figyelemre való hajlamosság éppen úgy örökölhető, mint bármelyes szellemi tehetség.

Igaz ugyan, hogy a csecsemő agykérge világra-jötte után bizonyos ideig teljesen sima; tehát az átöröklés nyomai nem látszanak rajta, csak később, érzékszervei fejlődésével s működésével támadnak rajta a megfelelő szellemi középpontok; de egyúttal tény az is, hogy az agykéregnek valamelyes része az átöröklés után fokozottabb hajlamosságot mutat a fejlődésre, mint a többi.

Minden egyes egyén figyelme környezete befolyása s az egyén saját foglalkozása folytán bizonyos határozott irányt vesz, mely irányban fokozódik is.

Innen van az, hogy pl. a festő figyelme más irányu, mint az író stb. A művelt egyéné más, mint a műveletlené.

A gyermek figyelmét bizonyos ideig az illúziók, a hallucinációk és a különböző szuggeszciók irányítják.

A műveletlen egyén figyelme kevesebb irányu, mint a művelté.

A hülye, gyengeelméjű és a gyenge tehetségű egyének figyelme az idegrendszer rendellenes voltán alapszik.

Járadéku lássuk, hogy mik azok a tényezők, melyek a figyelemre vonatkozólag bármimemű, vagy foku akadályokat, esetleg előnyöket teremtenek.

Azon tényezők, melyek a figyelem előnyére, vagy hátrányára vannak, számuk felette nagy; épp ezért a jelen alkalommal csakis a legfőbbek és a leggyakoribbak kimutatására utalhatunk.

Befolyással lehet a szervezetre s ezzel egyetemben a figyelemre: az év és a napok szakai; a légkör összetétele, hőmérséklete, az időjárás minősége, a szervezet munkája, a foglalkozás, a testi és a szellemi munkakör mineműsége, tartama, az egyén testi, vagy lelki állapota, a földközi fekvés, a különböző szuggeszciók, stb. Vizsgáljuk eleve a figyelemnek az évszakok szerinti ingadozását, illetve működésének mineműségét s ingadozásának okát.

A lelkivilág vizsgálódása terén szerzett tapasztalatok arról tanuskodnak, hogy a figyelem ténykedése az év különböző szakáiban nem egyöntetű, hanem változó. Így pl. tavasszal s ősszel általában jobb (föltéve, hogy szép verőfényes mindkettő), mint a téli, vagy a nyári hónapokban.

Emnek indokát egyrészt az évszakok időjárása minőségében, hőfokában kell keresnünk.

A tavasz és az ősz légköre mérsékelt, a mérsékelt hő közepesen tágitja az érrendszert; a figyelem helyes működésének épp megfelelőleg. Télen a nagy, kemény hideg összeszűkíti az izmokat, az érrendszert; mi kevesbiti az agy vérmennyiségét is. Nyáron a nagy meleg felette kitágítja az érrendszert; mi szintén gátolja a figyelem helyes ténykedését. Ehhez hozzájárul az is, hogy az évszakok között a tavasz a legtöbb érzéki kellemességgel kedveskedik. Képe változatos. A változatos ingerről pedig tudjuk, hogy jóleső hatással bír a szellemi folyamatokra. Nem fáraszt, nem untat s mindig bizonyos foku érdeklődéssel társul. A tél fehér leple egyhangúságot támaszt, mi kedvezőtlen a figyelemre is.

A nyár érzéki képe s így szuggesztív hatásai szűkebb területen mozognak, mint a tavaszé.

Mind ebből röviden láttuk, hogy az évszakok szuggesztív hatásai között különösképen az időjárás a legnagyobb fontossága a figyelemre illetőleg. A borus, ködös, esős időjárás szűkíti az érrendszert, mi bénítólag hat az összes szellemifolyamatokra, tehát a figyelemre is.

Ellenben a derült, szép idő tágitja az érrendszert, minek következtében a szellemi folyamatok is kedvezőbbek, mint a borus időben. Tapasztalatból tudjuk, hogy a szép, derült, mérsékelt időben hat-

ványozottabb szellemi munkát végezhetünk, mint pl. a borus, ködös, esős időben.

Sőt maguk a paedagógusok is meggyőződtek arról, hogy a borus, ködös, esős időben a tanulók előmenetele 10-30%-al fogyatékosabb, mint a derült, enyhe időben.

Hogy a bizonyos foku hőváltozás is káros hatásu a figyelemre, bizonyítja a paedagógusok tapasztalata és észlelete. Nevezetesen a téli, hideg időben azok a tanulók, akik távolabb laknak az iskolától, többnyire dideregve jönnek az iskolába. Ezek a tanulók kezdetén, úgy ¼, ½ óráig nem tudnak kellőleg figyelni; mert a nagy hidegből melegbe való átmenet megzavarja érrendszerük középpontját.

Egyébként még azt is tapasztalták a paedagógusok, hogy a tanulók figyelme általában délelőtt, az első óra első felében, sőt gyakorta utolsó felében ingadozóbb, mint később. Kerestem ennek tulajdonképeni nyitját s megfigyeléseim közepette arra a tapasztalatra jutottam, hogy a fók a vérkeringés állapotában gyökerezik.

Nevezetesen a tünet veleje a következőkben leli jogosultságát. Nyilvánvaló, hogy a vérkeringés az alvás közben s utána bizonyos ideig jóval lassabb, mint pl. más alkalommal. Mondjuk tehát, hogy a tanuló reggel 7 óráig alszik; 8 órakor már iskolában van. De ekkor már a figyelem tevékenykedése is kezdetét veszi (t. i. tanulás által), melyhez bizonyos foku és tömegű vérmennyiség szükséges. Ámde a vérkeringés rendes menetének fokozódása a jelzett időtartam leforgása alatt még nem fejlődött be kellőleg s így a tanítási órák alatt (a legelső óra alatt) is fokozódnék, ha ebben a bizonyos korlátok közé való szorítás, az üllés nem gátolná.

Helyénvaló volna tehát, hogy a tanuló felkelése után legalább egy, vagy másfél óráig szabadon mozoghasson s csak ennek megtörténte után menne az iskolába.

A nagyon korai kelés (6 óra) ismét nem indokolt; mert nem felel meg a gyermek alvási higienikus követelményeinek.

Ebből láthatjuk, hogy a figyelem nemcsak az évszakok, hanem az órák, sőt a percek szerint is változik. A figyelem általánosságban véve d. e. ½ 8 órától, esetleg 9 órától 10, 11 óráig; d. u. 2-4 óráig nő; azontul egyre csökken.

Hogy miért csökken a figyelem a szóban forgó időben, az felette számtalan körülménytől függ.

Közvetlen étkezésiünk után; (1-2 óra) azért landtabb, munkaképtelenebb a figyelem, mert az étkezés után beálló nagyfoku anyagesere bénítólag hat rá. Később, 4 órától pedig a végzett munka csökkenti a figyelmet.

Hatással lehet a figyelemre a légkör összetétele is. Köztapasztalat bizonyítja, hogy minél több oxigén van a légkörben, annál kötelességszerűbben teljesíti a vér kiszabott feladatát.

Eme állítás, épp e helyütt eszünkbe juttatja a változtokban felhozott érvelésünket, mely szerint a figyelem fiziológiailag nézve nem egyéb, mint vérerosztás az agykéreg valamelyes területén. Az oxigénről pedig tudjuk, hogy az micsoda fontos szerepet játszik a sejtek életműködésében.

Oly termekben tehát (az iskolákról esik szó), ahol 2, 3, 4 órán keresztül 60-80 tanuló tartózkodik; ott bizonynyal az oxigéndús levegőről szó sem lehet.

Ebből ered az a tünet, hogy az ott levő tanulók figyelme már a második órán fegyelmezetlen s landkad, mert a működésben levő sejtek nem kapnak elegendő oxigént.

Mind ebből kiviláglik a jó levegő szerepe a figyelem ténykedésénel.

A figyelem befolyásai közül különösképen az egyén hangulatai csuesosodnak ki.

Igy például az öröm más-más hatással van a figyelemre, mint a bánat.

Az öröm az akarattól függő értágulással kapcsolatos, mi természetserűleg fokozza a figyelem működését is.

Jó kedvünkben, derült hangulatunkban gyorsabban peregnék gondolataink s általában minden szellemi munkánk könnyebb, értékesebb, mint például a levertség, a bánat stb. alkalmával.

A bánat hatása alatt az érrendszer összeszűkül, összehúzódik, miért is a figyelem lassabb és fárasztóbb

Az erős izommunka szintén gátolja a figyelem síma lefolyását. Mert a fokozott szervi munka szétosztja a vért a tevékenykedő izmokban s azok mintegy maguk számára lefoglalják a vér javát; az agykéreg pedig a rendesnél vérszegényebb lesz. Nem helyeselhető tehát a fokozott szellemi munka előtt fárasztó szervi munkát teljesíteni. Így többek között a tornát sem. Ilyenkor helyénvalók azok a játékok, melyek csak igen kis fokban igénylik az izmok működését.

Csökkentő hatással van a figyelemre a hosszabb ülés is.

A tanulók órák hosszát kénytelenek egy-egy rögzített helyen ülni; ez mintegy maga után vonja a vérkeringés csökkentését s ennek kapcsán a figyelem lankadását is.

Az előbbieken jeleztük, hogy a geográfiai fekvés szintén befolyásolja a figyelem munkálkodását, irányítását, stb.

Ugyanis bebizonyított tény, hogy a környék alakulatai (hegyek, völgyek, vizek, rónák, erdők stb.) hatalmas szuggesztív tényezők.

Igy pl. a siki lakó figyelem általánosságban véve összefügg a róna nyugodtságával, vízszintes-ségével; a hegyvidéki pedig a vidék alakulataival, hegyeivel stb. Mindezek hatással vannak a figyelemre is. Példa reá az alföldi egyén s pl. a székelgyén figyelem s észjárása.

Ennél a pontnál tekintetbe kell vennünk a légkör minőségét és befolyását a figyelemre.

Kétségtelen, hogy a hegyvidék légköre oxigén-dúsabb, mint a rónáé, mi szintén hozzátartozik a szellemi működések kedvező feltételeihez; de egyúttal nyilvánvaló, hogy a hegyvidék völgyeiben összeszorított légkör súlyosabb, mint a rónáé, melynek légköre szabad térségénél fogva egyenletesebben oszlik széjjel, tehát nyomása is kisebb fokú. A nagy légnyomás szűkíti az érrendszert, ezzel csökkenti a figyelem működését is. A figyelem gátló akadályai közé tartozik még mindaz, ami a szervezetre, különösképpen az idegrendszerre és vérrendszerre bármilyfokú zavarral bír.

Többek között különösképpen kiemelhetjük: az alkoholt és a nikotint élvezetét, a hinyos táplálkozást, az egészségtelen lakást, a különböző testi betegségeket, a testi büntetést, stb. Hasonlóképp károsak mindazon tényezők, melyek a szellemet legközvetlenebbül érintik. Ilyenek: a harag, a félelem, a szórakozottság, a túlságos szuggesztálhatóság, stb.

Káros hatással lehet a nagymérvű iskolai foglalkoztatás is.

Tudvalevő, hogy a tanulók nap-nap után egész sereg leczkét kapnak fel, melylyel éppen nem, vagy csak nagy erőfeszítéssel tudnak megbirkózni. A sok leczke, tanulás megfeszíti a tanuló idegeit, kiszípolozza szellemi erejének összes készletét s szállítja a szellemi kifáradást, majd pedig a szellemi kimerülést.

Szóvá tettük már, hogy bármelyes szellemi munka által bomlási termékek halmozódnak össze az agykéreg működő részén.

A bomlási anyagok mérgező hatása gyöngíti az agysejtek működését, mely eleinte csak bizonyos fokú kizáródással, később pedig a szellemi kimerüléssel társul.

Azért a szellemi kifáradás velejében véve nem egyéb, mint az idegrendszernek az ott összehalmozódott mérgező anyagok által való elkábítása. A szellemi kimerülés már abnormis állapot, melynek igen szomorú következményei lehetnek. A szellemi kimerülés számos s eléggé súlyos kimenetelű tünetet hozhat felszínre. Ilyenek: a kábultság, gyakori fejfájás, szívdobogás, nagyfokú ingerlékenység, érzékenység, idegesség, filzugas, álmatlanság, étvágytalanság, stb. Mindezek kezdet kezdetén csak muló jellegűek, de később, különösen elhanyagolásuk esetén, maradandó nyomokat is hagyhatnak hátra.

Minthogy tehát a szellemi kimerülés abnormis állapot, ennél fogva minden egyes pedagógusnak oda kell törekednie, hogy a szellemi kimerülésre irányuló okokat már csirájukban elfojthassa s elűntesse.

Az agykéregben összehalmozódott mérgező anyagot a vér szállítja, illetve távolítja el onnan. Hogy ezt megtehesse, bizonyos időtartamra van szüksége.

Fiziológiai szempontból nézve, a figyelmet arról területről, melyen a mérgező anyag halmozódott

össze, más, tisztább területre, illetve területekre kell irányítanunk, hogy így a bomlási termékek fokozódását addig, amíg a meglévők eltávolítottak, mérsekeltjük.

Ezt a műveletet a végzett munkát (tanulást) meg-megszakító szünetek (pihentető időszakok) által érhetjük el. De közbevetőleg megjegyzem, hogy az ekkép alkalmazott szünet, a munka tartamához viszonyítva, se túl hosszú, se pedig túl rövid ne legyen. Mert ha a szünet a munka tartamához és minőségéhez arányítva túl hosszú, ez esetben nemcsak a kifáradást, hanem ennek kapcsán a tanulás által létrejött lendületet (chemiai bomlást) is visszafeljesztí s elvész a tanulás; ha pedig a szünet túl rövid, nem szünteti meg teljesen a munka által ejtett kifáradást, minek következtében a kívánt eredmény sem lesz teljesen kielégítő.

Azért az alkalmazott szünet időpontját és terjedelmét illetően olyan legyen, hogy megszüntesse a kifáradás káros állapotát, de ne csorbítsa, érintse a tanulás által beállott lendületet.

Ennek lényegét fiziológiai szempontokból is vizsgálhatjuk. Ha a figyelem működését, tehát a véráramlást valamelyes egykési területről egy más területre tereljük, azon a helyen a chemiai folyamat is megszabad. Azonban a véráramlást csak addig szabad távolítanunk, amíg a területet az összehalmozódott anyagtól megtisztítjuk. Mihelyt azonban a véráramlást a rendesnél hosszabb időre tartjuk távol az illető területről, a kevésbé életképes idegsejtekből a megkezdett diszpozíciói folyamat is lassan-lassan elvész s ezzel eltűnik a tanulás által ejtett lendület is.

A másik esetet véve, t. i. azt, hogy ha a szünet túl rövid, a bomlási anyagok nem távolítottak el teljesen s így a további működés is bizonyos gátló akadályokkal társul.

Összegezve a fentieket, láthatjuk, hogy a figyelem helyes irányítása, fejlesztése felette sok ismeretet kíván. Az ismeretek tudása, különösen a pedagógusok körébe tartozik. De viszont a pedagógusok sem járhatnak helyesen a figyelem követelményeit illetően addig, míg egy-egy osztályba 60-80, sőt talán ennél is több tanulót szorítanak.

Kétségtelen, hogy a figyelem követelményei az egyénhez szabott (individuális) oktatás és nevelés elveivel szítanak.

Ezen eljárás pedig a jelenlegi állapotok mineműsége szerint nem követhető el.

Miért? Azért, mert ahhoz, hogy a tanuló figyelmét helyesen fejleszthessük s irányíthassuk, szükségünk van elsősorban azon általános törvényekre, melyek minden egyes egyén lelki és testi világára általános jellegűek; másodsorban pedig ismernünk kell minden egyes tanuló testi és szellemi világa valamennyi körét, mineműségét, másoktól való eltérését, helyes, esetleg félszeg, rendellenes irányát; továbbá a fent jelzett nyilvánulások mindennemű és rendszerű akadályait, az akadályok okait, azok orvoslását s végül a figyelem fejlesztése s irányítása helyességének összes feltételét és létező követelményét. Az iskolai tanítás nem az egyénhez szabott, hanem általános; épp ezért nem is helyes.

Szabolovszky István.

Üzleti hetiszemle.

Bécsvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi június 12-én. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak: magyar válogatott árú 320-380 klggr. nehéz 130-132 fill. 280-300 kgr. nehéz, 132-134. Öreg 300 klg. tuli — fillér, vidéki sertés —, fill. Szerb — fill. tiszta klggr.; páronként 45 klggr. ételsúlylevonás és 4 százalékos engedmény szokásos. Előszáraz: Tengeri új K 14. — Arpa K 15. Kőbányán átvéve. Helyi állomány június 5-én maradt 38023 drb. Felhajtás: Belföld 1393 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 39416 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 349 drb, belföldre 989 drb, Bécsbe 497 drb, osztrák tartományokba 108 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozott 13 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott drb összesen 1956 drb, maradt állomány 37460 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 6978 drb van.

Bécsi vásár: június 9. Felhajtás 14013 drb sertés köztük 5667 drb lengyel. Az üzlet lanyva volt. Ne-

hez 118-121 fill. közepnehéz 114-118 fill. süldő 92-122 fill. 100 kgr.-ként elevensulyban.

Dresdai vásár: június 1. A vásáron volt 2270 darab vidéki és — drb., melyek 57-63 márkán keltek; 50 kgr. elevensuly szerint.

Berlini vásár: június 6. Felhajtás 8711 darab sertés. Az üzlet csendes volt. Finom husos 57-58, husos 55-57, silányabb 51-54 márka.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladott: közepmniőségű jobb és elsőrendű széna 3.20-4.25 korona, mulhar 4.50 koronáig, alomszalma 2.40 korona, zsupszalma 3.20 korona, szécska 3.20 korona per 50 kg. fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 3.60-4.— korona, préselt szalma 1.80-2.— korona 50 kg.-ként a józsefvárosi pályaudvaron. — Gabonaművek: zab 7.75-8.— korona, tengeri 6.80-7.— korona, rozs 10.25 korona, árpa 7.50 korona 50 kg.-ként.

Petróleum, ásványkenőolajok. (A Köolajfinomító gyár részvénytársaság jelentése.) Petroleum: fumei kristály-köolaj 36.50 korona, fumei White-Star köolaj háromcsillagos 30.50 korona, fumei Standard-White köolaj (kétescsillagos) 28.50 korona. Az árak 100 kg. tisztasulýért tényleges göngysulýlyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők. Egyes hordók 1 koronával drágábbak. Ásványkenőolajok: fumei 0. számú tisztítóolaj 20.— korona, fumei 1. számú orsóolaj 30.— korona, fumei 2. számú könnyű gépolaj 34.— korona, fumei 3. számú nehéz gépolaj 40.— korona, fumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20.— korona, fumei 5. számú fénytelen olaj 24.— korona, fumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42.— korona, hengerolaj, sötét 68.— korona, 00 jegyű hengerolaj, világos 73.— korona. 100 kg. tisztasulýért, hordóstul, valódi göngysulýlyal. Budapestre szállítva.

Köolaj. (Az Apollo köolajfinomító gyár részvénytársaság jelentése.) Liliomkirályolaj 40.— korona, Háromsziv köolaj 32.— korona, Csillagkereszt köolaj 31.— korona. Tiszta sulýu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysulýszámítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30.— korona, VI. Apollo nehéz gépolaj 42.— korona, Apollo nehéz hengerolaj 60.— korona. Tiszta sulýu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysulýszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Szalonna, disznózsír, szilva, szilvaiz. (Pürner R. jelentése.) Szalonna. Az előző heti nagyobb érdeklődés ezen héten is megnyilvánult. Nehezebb elősertés hiányában és ezeknek magas árai folytán az előállítás továbbra is csak korlátozott keretek között mozgott, miáltal a fenforgó szükséglet igényei csak nehezen voltak fedezhetőek. A nehéz táblaszalonna ára 50 kg.-ként 1 koronával emelkedett. Jegyzett a hét végével budapesti táblaszalonna 3 oldalas 58.50 korona pénz, 59.— korona áru és 4 oldalas 54.50 korona pénz, 55.— korona áru 50 kg.-ként. — Disznózsír. Ezen cikkben is ismét nagyobb érdeklődés és vételkedv nyilvánult. Árak 1 koronával emelkedtek. Gyér kínálat és kifejezetten szilárd irányzat mellett zárult budapesti disznózsír 64.50 korona pénz és 65.— korona áru 50 kg.-ként. — Szilva. Az időjárás továbbra is kedvező, miután az időközönként beállott eső a szilvaszemek fejlődését kedvezően befolyásolta, miáltal a kilátások a nagyszemű szilvát illetően is valamivel javultak. A termelőhelyeken kötésárak meglehetősen számban kínáltak, mely alkalommal kis és közepes szemű árak ismét valamivel olcsóbban voltak beszerezhetőek. A jelenlegi olesó árak folytán, az üzletben a külföld is élénk részt vett. Az árak következőleg alakultak. Új szerb 120, 100 és 85 darabos garnitúrák 11.75 korona, 120 darabos 8.—7.75 korona, 100 darabos 11.—10.75 korona, 85 darabos 17.— korona 50 kg.-ként szerb államokoson átvéve. Boszniai garnitúrák 12.50-12.25 korona, Brckai, paritással, októberi szállításra. — Szilvaiz. Az új szilviz árai szilárdan tartották magukat, miután azok már oly alacsonyak, hogy további áresések alig képzelhetőek. A termelők ebből kifolyólag egyelőre további eladásokra sem öröklődnek. Ajánlatott új szerb szilvaiz 10.25-10.— korona szerb termelőhelyeken véve és új boszniai 14.50 korona Brckai paritással, 50 kg.-ként.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. cs. és kir. enredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujkorú (syphilis), lérmalokai, olgyeműlt fertőzést, idősabbkorú is, únterőzést és annak utóhatásait, ideg-és hárgerecsbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyít.



Ha a hosszú télen át kínos betegségben vergődött s most az enyhébb idő beálltával jobban lett, ne ámitsa önmagát azzal, hogy minden bajnak vége. A nap éltető melege soknak hoz enyhülést, de ezeknek is arra kell gondolniok, hogy a következő tél ismét visszahozza a régi szenvedéseket. Használja fel a kedvező alkalmat s gondoskodjék róla, hogy a nyár folyamán gyökerestől irtassék ki a sorvasztó kór, s akkor megerősödvé, edzetten fogadhatja majd az idő zordra fordulását.

Ha önzellen tanácsot, szakszerű utbaigazítást kíván, forduljon bizalommal hozzánk. Minden kérdésére készséggel válaszolunk s kívánóságára megküldjük önnek **ingyen** és bérmentve zárt borítékban a leghasznosabb tudnivalókat tartalmazó könyvünket.

Külön-külön kötet férfiak és nők részére.

„ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2., félem. 10.

Szelvény egy ingyen könyvre.

Az „Elektro-Vitalizer“
orvosi rendelő-intézet

Budapest, Károly-körút 2., félem. 10.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen zárt borítékban elküldeni a

„MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL“
szóló művet (férfiak) részére. (A nem kívánt kötet
nők) részére. (A nem kívánt kötet
töröndő.)

Név: _____
Czím: _____

Emlékező-levél.

Horváth Lajos, Pépa, Fő-tér 10.
Az Elektro-Vitalizer készüléket vagy három hónapja használtam a lehető legsúlyosabb idegyengeség és test-csúgyengülés ellen, amely uszszóvídu gyógyíthatatlan volt, most kezdem érezni, hogy a készülék minden egyes használatát után igen jól alszom, másnap vidám vagyok, jó kedvem dolgozom, az arcomról az elágy kiütések eltűnnek, elvagyam jó. A készüléket az ország legszélső határáig terjesztsem fogom, hogy szenvedő ember társam megismerhessek ezen csodás gyógymódot, hogy maguknak tökéletes gyógyulást szerezhesenek. Fogadják Kedves Doktor ur halás közszolgálatát.

Dr. MITZGER
hírneves szakintézet
Budapest, Andrassy-ut 51. I. emelet.

Ideg-, nemi-,

bor-, veretegségek, bujakeros (siphilis) betegségek, fertőzés utobajai és férfú gyengeségi állapotok, impotentia gyökeres gyógyításra. Tapasztalt biztos és gyors eredmények folytan a tiszteletdíj teljes gyógyulás után fizethető.

Magyar Könyvtár.
Szerkesztő Radó Antal.

Egy-egy szám ára	526	Minden füzet külön
30 fillér.	szám	is kapható.

UJ:

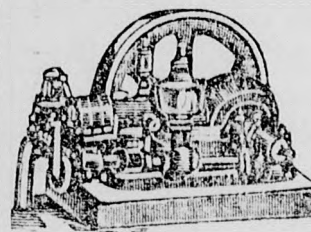
- 509. Gustave Flaubert. Heródiás. Ford. Gábor Andor.
- 510. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai. VII. sorozat. Fordította Komor Gyula.
- 511-512. Farkas Emőd. Gróf Batthyány Lajos élete.
- 513. Anatole France. Elbeszélések. Fordította Molnár Ferencz.
- 514-515. Roberto Bracco. Fantomok. Dráma. Fordította Radó Antal.
- 516. Hedin Sven. Három év Tibetben. Ford. Halász Gyula.
- 517. Höfding Harald. Darwin élete és tana. Ford. Zoltán Vilmos.
- 518. Gustave Flaubert. Egy jó lélek. Fordította Gábor Andor.
- 519. Shakspeare. Julius Caesar. Fordította Vörösmarty Mihály.
- 520. Farkas Pál. Keleti uti képek.
- 521-522. Halász Zoltán. Mester-játszmák.
- 523. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai. VIII. sorozat. Fordította F. Tayer Rózsa.
- 524-525. Schopenhauer Arthur. Paraenezisek és Maximák. Fordította dr. Szendrői L.
- 526. Cicero beszéde Archias érdekében. Fordította Szidarovszky János

Kiadja

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám.
Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Magyar Ipar- és Árubank
Részvény-Társaság

Budapest, V., Váci-körút 12. sz.



Ajánia:
legjobb szerkezetű légszusz-, benzinyersolalmotorait, szivógáztelepeit, magánjáró benzinfűrészeit, benzinkötőre lokomobiljait, valamint teljes cséplőkészleteit benzinokomobil hajtásával

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok
Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunasóhajózási-Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. június hó 14-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között.

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor du.	és 2:30 órakor du.
» Batthyány-térről	8:05 » » » 2:35 » »	
» Ó-Budáról	8:20 » » » 2:50 » »	
Erkezés Vácra	10:00 » » » 4:20 » »	
» Nagymarosra	11:00 » » » 5:30 » »	
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » » 8:00 » este	
» Vácra	12:15 » dél » 8:45 » »	
Erkezés Bpest-Obudára	1:10 » du. » 9:40 » »	
» Batthyány-térről	1:25 » » » 9:55 » »	
» Petőfi-térről	1:30 » » » 10:00 » »	

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők:

Budapestről-Vácra vagy megfordítva	I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér.
Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva	I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér.
Vácra Nagymarosra vagy megfordítva	I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér
Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. k. r. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és tartjegyek adtak ki és pedig Budapestről Nagymarosra és vissza	I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.
Vácra Nagymarosra és vissza	I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott tengeri hajó közlekedik, melyen a közönség első osztályban van. A hajón jó vendéglő van, a jegy árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózsos közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőjébe felel, van Ha a járatokat bármily okból abban kellene hazyni, úgy arról a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához: 20 - K-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódat, seiyem-kamagant stb. stb. gyári áron küld a mint megküldhető és szálló cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabó-., legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen iriss aruban.

Szájpadlás nélküli

higyenikus légszivókamarás fogsorok.



A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Hárkinál nagyobb méretű alkalmazható még akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér sincs már a szájban. Azonnal megszokható és rugalmas kintő. A fent említett fogsor saját tulajdonom. Készíték saját módszerem szerint ki nem vehető 22 és 24 karátos arany hídakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfő-specialista,
a szájpadas nélküli hig. légszivókamarás fogsorok és hig. fogkefe stb. feltalálója.

Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert kellen vagyunk a házban. Válaszbélyeg.

MŰBUTOR

csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel.

Fáy Antal bútorgyárosnál

BUDAPEST, Semmelweis-
(Újvilág)-utca 4. sz. a sarokban.

URI HAZTARTÁSOKNAL

is bevált kitűnő tearumot, valódi zamatu jamaikai rumot, eredeti angol szalon liköröket és természetes zamatu gyümölcsesszörpöket, málna, narancs és citrom lemondós (gazeuso) készítéshez bármi gyorsan előállíthat az általam forgalomba hozott kivonatokkal. — Utasítás és árjegyzék ingyen.

Egy próbaüveg ára 70 fillér.
LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST,
I. ker., Fehérvári ut 37. szám.

Buziási gyógyfürdő

vasuti állomás, posta, tavirida és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocsit Budapest nyugati pályaudvarról.

Idény május 15-től szeptemb. 15-ig
Speziális gyógyfürdő szívbetegok részé

női bajoknál, hóvag- és vesebetoknál, kö és fűvénveléségeknél, a leg-
utak- az emegző- és rivalasztó-szer-
vek hirtelen bantalmánál. Sapkór, ver-
szége vsz. bőrvagy- és angolkór.
a talános gyengeség és a női ivarzer-
vek idült bajainál. Radonaktív víz-
váz sos és szensavaz vasas forrásó.

Prospektust kívánatra küld.
a fürdőigazgatóság.